

EMRE AYĞUN

Viking Destanı

Ugill'in Sagası

VİKİNG

DESTANI

Egill'in Sagası

Kaynak Yayınları No: 811

Yayıncı Sertifika No: 14071

ISBN: 978-975-343-964-0

1. Basım: Ağustos 2015

Genel Yayın Yönetmeni

Sadık Usta

Editör

Arif Bingöl-Gülay Sınacı

Redaktör

Gökçe Şenoğlu

Sayfa Tasarım

Güler Kızılelma

Kapak Tasarım

Bora Gürsoy

Baskı ve Cilt

Öz Karacan Matbaacılık ve Ciltçilik San ve Tic. Ltd. Şti.

Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 Güneşli/İSTANBUL

Tel: +90 0212 630 82 38

Sertifika No: 12228

© Bu kitabın yayın hakları Analiz Bas. Yay. Tas. Gıda Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.nindir.

Eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM GIDA TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Galatasaray Meşrutiyet Caddesi Kardeşler Han No: 6/3 Beyoğlu
34430 İstanbul

www.kaynakyayinlari.com • iletisim@kaynakyayinlari.com

Tel: 0212 252 21 56-99 Faks: 0212 249 28 92

EMRE AYGÜN, 1974 yılında doğdu. İlk ve orta öğretimini İzmir'de tamamladı. Sırasıyla Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ege Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'nde okudu. 2006 yılında tarih öğretmeni olarak mezun olduktan sonra Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. "Türk Tarihinin Kaynakları Olarak İskandinav Sagaları" başlıklı teziyle yüksek lisansını tamamladı. Bu sırada Stockholm ve Uppsala Üniversitelerinde arşiv araştırması yaptı. Halen, Ege Üniversitesi Tarih Bölümü'nde, Prof. Cüneyt Kanat danışmanlığında 9-14. yüzyıllarda Doğu Akdeniz dünyasındaki Viking ve Vareng varlığı üzerine doktora çalışmalarına devam etmektedir. Basgitar, çizim ve şiirle ilgilenmektedir. 2006 yılında, "Ahu Tuğba'nın Peltek Oluşuna Dair Destan" başlıklı dosyası, Arkadaş Z. Özger şiir yarışmasında dikkate değer şairler listesinde anılmıştır. İskandinav sagalarının çevirilerine devam etmekte, makaleleri çeşitli dergilerde yayımlanmaktadır.

VİKİNG DEŞTANİ

Egill'in Sagası

Yayına Hazırlayan ve Çeviren
Emre Aygün

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	13
Viking Çağı'na Genel Bir Bakış	13
Viking Kültürü	25
İzlanda Saga Türleri	36
Egill'in Sagası	40
Çeviri Hakkında	48
KAYNAKÇA	51
EGİLL'İN SAGASI	53
1. İhtiyar Kveld-Úlfr ve Oğulları	53
2. Kambur Ölvir	55
3. Güzelsaçlı Haraldr Egemenliğinin Başlaması	55
4. Haraldr ve Audbjörn Arasındaki Savaş	57
5. Kralın Kveld-Úlfr'a Mesajı	58
6. Thórólfr'un Kralın Hizmetine Girmeye Karar Vermesi	60
7. Björgólfr, Brynjólfr, Bárdr ve Hildirida Hakkında	61
8. Bárdr ve Thórólfr Hakkında	62
9. Hafrsfjördr Savaşı	64
10. Thórólfr Finnmörk'te	67
11. Kral, Thórólfr'un Şöleninde	68
12. Hildirida'nın Oğulları Thórólfr'la Konuşuyor	69
13. Thorgils Krala Gidiyor	71
14. Thórólfr Yeniden Finnmörk'te	72
15. Kral Haraldr ve Hárekr	74
16. Thórólfr ve Kral	74
17. Hildirida'nın Oğulları	76
18. Thórólfr'un Teknesi Ele Geçiriliyor	77

19. Thórólfr Misillemede Bulunuyor	79
20. Skallagrímr'un Evlenmesi	81
21. Hallvarðr ve Kardeşi, Thórólfr'un Peşine Düşüyor	81
22. Kveldulfroğlu Thórólfr'un Ölümü	82
23. Hildirida'nın Oğullarının Katledilmesi	86
24. Kveld-Úlfr'un Kederi	87
25. Skallagrímr Krala Gidiyor	89
26. Guttormr	92
27. Hallvarðr ve Sigtryggr'un Öldürülmesi	93
28. Skallagrímr'un Yurt Tutması	96
29. Skallagrímr'un Çalışkanlığı	97
30. Yngvarr'ın Ortaya Çıkışı ve Skallagrímr'un Demir Dövücülüğü	99
31. Skallagrímr'un Çocukları	100
32. Hersir Brynjólfr ve Oğlu Björn	102
33. Björn İzlanda'ya Gidiyor	104
34. Skallagrímr ve Björn	105
35. Thórólfr Ülke Dışına Çıkıyor	106
36. Kanlıbalta Eiríkr ve Thórólfr	107
37. Bjarmaland Yolculuğu	109
38. Thórólfr İzlanda'ya Geliyor	110
39. Ketill Uykucu İzlanda'ya Geliyor	111
40. Egill ve Skallagrímr'un Oyunu	112
41. Björn	115
42. Thórólfr, Ásgerðr'a Evlenme Teklif Ediyor	116
43. Ölvir ve Egill	116
44. Bárðr'un Katli	118
45. Egill'in Kaçışı	121
46. Thórólfr ve Egill'in Yağması	123
47. Thórólfr ve Egill'in Ötelerdeki Akınları	126
48. Bey Arnfíðr'un Evindeki Şölen	127
49. Mağrur Thorvaldr'un Katli	130
50. İngiltere Kralı Athelstan	133
51. İskoçların Kralı Óláfr	134
52. Ordunun Toplanması	134
53. Çarpışma	138
54. Thórólfr'un Ölümü	140
55. Egill, Thórólfr'u Gömüyor	142
56. Egill'in Evlenmesi	147
57. Egill ile Önundr'un Davası	151

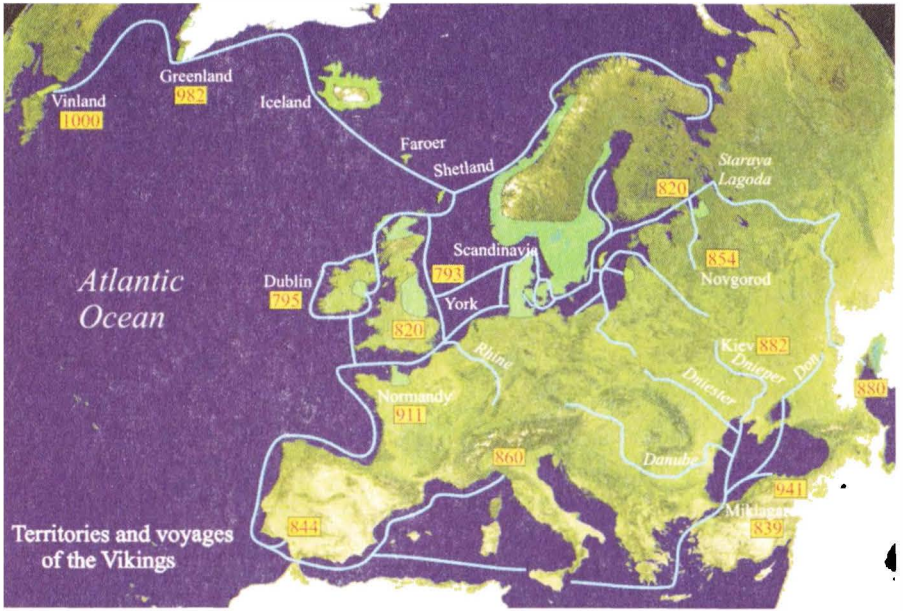
58. Kral Eiríkr ve Egill	155
59. Kral Eiríkr, Kardeşini Ortadan Kaldırıyor	158
60. Yalılar Önundr ve Kralın Oğlu Rögnvaldr'un Katli	159
61. Skallagrímr Ölüyor	164
62. Egill'in İngiltere'ye Gidişi	165
63. Egill Şiiri Okuyor	170
64. Egill'in Hayatı Bağışlanıyor	177
65. Egill Norveç'e Gidiyor	179
66. Egill ve Thorsteinn Kralın Huzuruna Çıkıyor	180
67. Egill, Solgun Ljótr'u Öldürüyor	181
68. Egill'in Yolculukları	187
69. Egill İzlanda'ya Gidiyor	190
70. Egill Ülke Dışına Çıkıyor	190
71. Egill'in Kederi	192
72. Arinbjörn'ün Akını	194
73. Vermaland Görevi	196
74. Vermaland Yolculuğu	198
75. Egill ve Ármódr Ayrılıyor	201
76. Egill, Büyük Toprak Sahibi Álftr'un Yanına Gidiyor	203
77. Egill Vergi Topluyor	204
78. Egill ve Adamları Yirmi Beş Kişiyi Öldürüyor	205
79. Egill, Thorfinnr'a Ulaşıyor	208
80. Egill'in Kızının Evlenmesi	209
81. Bödvarr'ın Ölümü ve Egill'in Ağdı	211
82. Hákon'un Savaşı, Ölümü ve Arinbjörn'e Övgü	221
83. Helgioğlu Einarr ve Egill	229
84. Egilloğlu Thorsteinn	232
85. Keskingöz Önundr ve Oğlu Steinarr	234
86. Thráandr'un Katledilmesi	236
87. Egill ve Keskingöz Önundr Hakkında	241
88. Thorgeirr	242
89. Thorsteinn Şölende	244
90. Skallagrímroğlu Egill'in Ölümü	246
91. Grímr Hristiyanlık İnancını Kabul Ediyor	249
92. Thorsteinn Soyu	250
YER ADLARI SÖZLÜĞÜ	263
ZAMANDIZIN	273
KAYNAKÇA	277

SUNUŞ

Dünden bugüne ve irili ufaklı her metin istisnasız buna ihtiyaç duyar ya, Egill'in Sagası'nı anlamak için de onun tarihsel ve kültürel arka planını ana hatlarıyla olsun tanımak gerekir. Ben de hakkında, önümüze bir literatür okyanusu yığılmış bulunan ortaçağ İskandinavya'sı devrini, yani Egill'in ait olduğu dünyayı, okuyanı ayrıntılara boğmadan sunmaya çalışacağım. Önce "Genel Bir Bakış" başlığı altında çerçeveyi çizdikten sonra farklı başlıklar altında, bu ilk giriş bölümüyle zaman zaman tekrara düşmeyi göze alarak, biraz daha geniş bir değerlendirme yapacağım.

Viking Çağı'na Genel Bir Bakış

Yüzyıllardır "barbar" İskandinav savaşçıları hakkında konuşuluyorsa, bunun nedeni ve kökleri Viking Çağı diye adlandırılan dönemde aranmalıdır. Viking akıncıları, yaklaşık 300 yıl süren bu çağ boyunca Batı Avrasya ve Kuzey Atlantik'in başat oyuncularından oldular, toplumsal yaşayışın kılcal damarlarına kadar etkilerini hissettirdiler. Avrupa, Britanya, Rusya, Hazar, Kafkasya, Bizans, Akdeniz, hatta Kuzey Amerika'da akınlar yoluyla yağma, mal ve esir ticareti, kolonileştirme faaliyetlerinde bulundular. Yoğun olarak yürüttükleri ticaret ve seyahat faaliyetleri sayesinde yeniliklere ulaşabildiler ve bunları kendilerine uyarlayabildiler.

Vikingler, Hristiyan Batı'da putperest olarak adlandırılırdı. Tarihleriyle ilgili veriler arkeolojik buluntulardan ve yazılı kaynaklardan elde edilir, fakat Viking kelimesine 10. yüzyılın sonlarına dek Eski Kuzey (Literatürde "Old Norse", İzlanda dilinde "Fornnorræna") kaynaklarında rastlanmaz. Kelimenin muhtemelen ilk geçtiği kaynak, bir 10. yüzyıl elyazması olan Codex Exoniensis'in içinde yer alan ve 7. yüzyıla ait olan Widsith adındaki İngilizce şiirdir. Bu uzun şiirde Vikingler, "Wicinga-cynn" şeklinde anılır. Kelimenin kökenbilimsel açıklaması hâlâ yapılamamaktadır. İki farklı varsayıma göre ya haliç, koy anlamına gelen "vík" ya da kamp istihkâm anlamına gelen Eski İngilizce "wic" kelimelerinden türemiştir. Şu biliniyor ki İskandinavyalılar İngiltere'deki işgal, akın, yağma hareketleri sırasında geçici askeri bölgeler kurmaktaydılar. "Wic" kelimesi aynı zamanda kasaba ya da pazar anlamında kullanılırdı. Eski Kuzey dilinde "-ing" son eki bir yere ya da gruba ait olmak anlamını kazandırır. Bu durumda Viking, bir fiyorttan gelen kişi anlamında olabilir. Bağlantılı bir varsayıma göre Oslo fiyordunu da kapsayan "Vikin" bölgesinden türemiştir. Bütün bu köken önerilerinin sonucu olarak Vikingler, hem tüccar hem de yağmacı kimlikleriyle tanımlanmış olmaktadır.

Demir Çağı'nın son evresinde, 7. ve 8. yüzyıllara tarihlenen Vendel döneminde, Viking kültürü gelişmeye, kendini göstermeye ve bölgesel iktidarlarını güçlendirmeye başlamıştır. Danimarka'daki Ribe ile İsveç'teki Åhus ticaret ve zanaat bölgeleri bu dönemde ortaya çıkar. Stockholm'un doğusunda, Mälaren gölü içindeki Helgö adasında ele geçen ve bu döneme tarihlenen buluntular son derece çarpıcıdır. Doğu Roma altın sikkeleri, Kuzey Hindistan'dan Buddha heykelciği bunların sadece birkaç örneğidir.

Viking istilaları 8. yüzyılda başladı. 300 yıl boyunca Norveç ve Danimarka kökenli İskandinavlılar önceleri korsan, daha sonraki dönemlerde fatih ve kolonizatör olarak Avrupa tarihinde önemli bir rol oynadılar. İskandinavlıların gerçekleştirdiği, kaydedilmiş ilk akınlar ve yağmalar, 793 yılından başlayarak Britanya ve çevre adalarındaki manastırlara karşı olmuştur. Avrupa anakarasında ise Şarلمان, korsanlara karşı 800'de bir savunma hattı örgütledi. 810'dan önce bu kıyılarda bir akın kaydedilmemiştir; fakat bu, İskandinav akıncıların buralarda daha önceki tarihlerde sıkıntı yaratmadığı anlamına gelmez. Frisia'daki Dan işgaline karşı, Frank savunma hatları 811'de güçlendirilmiştir. Sonuçta, 8. yüzyılın son on yılından başlayarak akınlar ciddileşmeye ve Manş Denizi'nin her iki yanındaki egemenler buna karşı önlemler almaya başlamıştı.

"Svear" olarak bilinen İsveç kökenli diğer İskandinavlılar da iki ana rota aracılığıyla (Vareng-Grek ve Volga ticaret yolları) Doğu Avrupa'da ve Hazar bölgesinde etkinlik gösterdiler. Bu topluluklar Batı Avrupa'da, Danlar ya da Normanlar, bazen de -yukarıda ifade edildiği gibi- dinsizler ya da putperestler olarak anılmışlardır. Doğu Avrupa'da ise Slavlar, yeni gelen işgalcileri "Rus" olarak adlandırdı. Bu ad çeşitlemeler halinde Arap ve Bizans-Grek kaynaklarında da kullanılmış, Rusya'ya ismini vermiştir.¹ "Rus" dışında, "Vareng" adı da kullanılmıştır.²

Viking hareketlenmesinin nedeni olarak, İskandinavya'daki artan nüfus yoğunluğuyla toprakların yetersizliği arasındaki ilişki gösterilir. Bu, kullanmaya elverişli çok az toprağı olan Batı Norveç için geçerli olabilir. Buna karşılık İskandinavya'nın diğer bölgelerinde Viking Çağı'nın öncesinden başlayarak bir nüfus baskısına ilişkin

- 1 "Rus" sözcüğü (Grek kaynaklarında "Rhos") Batı ve Doğu Avrupa'daki birçok kaynaktan Doğu Avrupa'daki Vikingleri tanımlamak için kullanılır. Ladoga gölü dolayındaki Finlerin İsveçliler için kullandığı "Rotsi", Slavcada Rus'a dönüşmüştür. Rus isminin nereden geldiğiyle ilgili teoriler bununla sınırlı değildir. Bir tanesine göre Swede toplulukları Roslagen şehrinde gelmişlerdir ve Finlerin dönüştürdükleri kelime budur. Bir diğer teoriye göre Greklerin bu kuzeyli insanların yüzlerinin renginden dolayı onları Grek dilinde "kırmızı" olarak tanımlarken kullandıkları kelime, Rhos'a dönüşmüştür. Ukrayna'daki Ros nehrinin de Ruslara ismini verdiğini düşünenler vardır. Rusların kökeni konusundaki iki ana tartışma cephesi olan Normancılar ve Anti-Normancılar (Slavcı cephe) kelimenin kökeni konusunda da ayrılırlar.
- 2 III. Mikhail'in egemenlik yıllarında, 9. yüzyılın ortalarından itibaren İskandinav unsurlar imparatorların hizmetine girmeye başlamışlardır. Aynı bir muhafız birliği olarak düzenlenmeleri ise 988 yılında, II. Basileos devrinde, Kiev Büyük Knezi I. Vladimir'in imparatora gönderdiği İskandinavyalı paralı askerlerinin görevlendirilmesiyle gerçekleşmiştir. Vareng muhafızları son derece seçkin bir birlik olup imparatorluk tarafından en yüksek ödeme onlara yapılmıştır. Slavca metinlerde "Varyagi", Bizans metinlerinde "Varangoi", Arapça metinlerde "el-Varank" olarak geçen Vareng kelimesinin kökeni hâlâ tam olarak saptanabilmiş değildir. Eski İskandinavca "vârar" kelimesi yemin ya da taahhüt anlamlarına gelir. Son ek olan "-ing" ise kelimeye nihai olarak "yeminle bağlanmış kişiler" anlamını kazandırır. Bir başka varsayıma göre Vareng, Rusçada gezici satıcı anlamına gelen "var-yag" kelimesinden gelmektedir. Povesti Vremennih Let (İlk Rus Yılığı), Vareng kelimesini Slavların kendilerini yönetmek için çağırdığı üç İskandinav prensini kastederek kullanır. Buradan da hareketle Vareng ve Rus kelimelerinin birbiri yerine kullanılmasına ilişkin ciddi bir tartışma vardır. Varenglerin, bugün İsveç devletinin bulunduğu bölgede yerleşik Swede kavminin ilk akınlarıyla geldikleri ve Novgorod ile Kiev'in kurulmasına önayak oldukları iddia edilir. Tartışmanın, yukarıdaki açıklamada da değinilen, Normancılar ve Anti-Normancılar olarak ayrılan tarafları, otantik metinlerin bu şekilde yorumlanması konusunda hâlâ uzlaşabilmiş değillerdir. 1066 sonrasında Anglosakson savaşçılarının yoğunlaşan bir şekilde görev almaları İskandinav ağırlığını azaltmakla birlikte, Vareng muhafızlarının etkinliği 1261'den sonra azalarak da olsa sürmüştür. Ayrıntılı bilgi için elinizdeki kitapta Doğu'da Vikingler bölümüne bakınız.

belirtiler yoktur. İlk kuşak Vikingler topraktan ziyade zenginlik peşindeydi. Tüm Viking Çağı boyunca başlıca amaçları altın, gümüş ve diğer değerli eşyanın ya doğrudan ya da köle satışı gibi dolaylı yollarla elde edilmesi idi. Doğu Avrupa'da bunu esas olarak kürk ve köle satışıyla sağlamaktaydılar. Başarılı Vikingler, bunun yanında cesaretlerinden ötürü şöhrat ve ayrıca savaşçı ve denizci olarak yetenek kazanırlardı. Bunların politik sürgün niteliği taşıyanları, savaşçı maiyetlerini artırıp İskandinavya'da veya fatih olarak dış diyarlarda güç kazanma peşindeydi.

Akınların artmasının nedenini anlamak için temel kavrama noktası, Kuzeybatı Avrupa'da, Britanya ile Kıta arasında 7. yüzyılın sonlarında dikkat çekici ölçüde genişleyen ticaret hacmidir. Bu sayede birçok ticaret kenti ortaya çıktı ya da gelişti. İskandinavya ve Baltık bölgesi bu gelişmeden etkilendi ve ürettikleri kürkleri Batı Avrupa'da yüksek fiyatlara alıcı bulmaya başladı.³ İskandinavya ve Doğu Baltık, Batı Avrupalıların ideal alım noktalarıydı. Yüksek nitelikli kürk temin edilen başlıca alanlardan biri olan bugünkü Kuzeybatı Rusya, 8. yüzyıl boyunca Svearlar kadar Fin, Slav ve Balt kavimleri tarafından da sömürülmüştür. Bu yüzyılın ortalarında Fin, Slav ve bazı İskandinav topluluklarının ortaklaşa yaşadıkları, Volkhov Nehri ağzından 20 kilometre ötedeki Ladoga gölü dolayında yer alan Staraya Ladoga (Eski Ladoga) şehri bu faaliyetlerin odak noktası halindeydi.

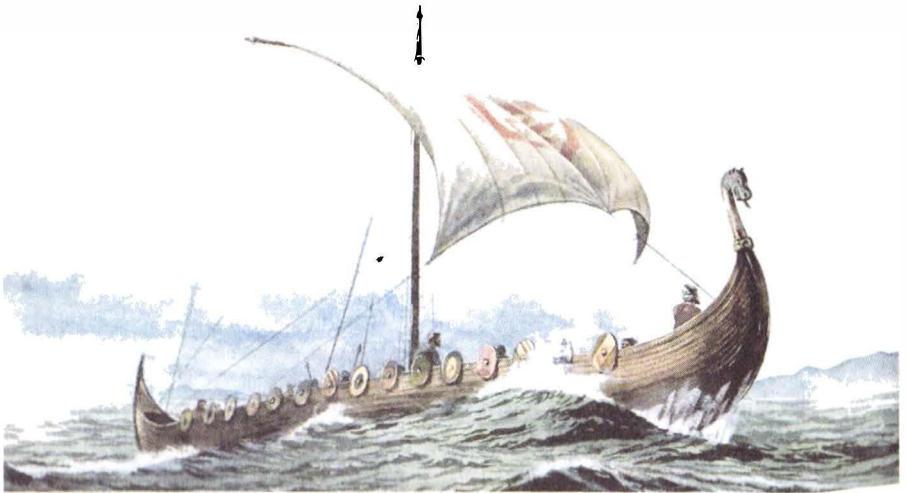
Batı ve Kuzey Avrupa arasındaki bu ticari ilişkiler, daha sonraki Viking akınlarına rota çizdi. Batı Avrupa tekneçiliği İskandinavlarca tanındı ve uyarlandı. Avrupa'nın zenginlikleri ve dengeleri hakkında bilgileri arttı ve bu suretle Avrupa krallıkları arasındaki çatışmalardan çıkar elde etmede ustalaştılar. Viking şefleri, ticaret merkezlerini ve yollarını kontrol altında tutmakla zenginlik ve güç kazandılar. Dan kralları, Baltık'ın girişini tuttukları için en kârlı çıkanlardı.

- 3 İskandinavya'da Viking Çağı'ndan önce gerçek anlamda şehirleşme yoktur. Viking Çağı'nda bile İskandinav insanı çoğunlukla kırsal bölgelerde yaşırdı. Danimarka ve Güney İsveç'teki işlenebilir topraklarda tarım yapıldı. Norveç'te coğrafi koşullar yüzünden çiftlikler birbirinden kopuk kurulmuştu. Danimarka'da ise, tersine, yerleşimin baskın modeli küçük köylerdi. Buna karşılık ticaretin ve refahın artmasıyla birlikte yoğun nüfuslanmış, büyük ve kalıcı yerleşimler kurulmaya başlanmış olup pazar, din, hükümet, para basma gibi toplumsal örgütlenme işlevlerinde merkezileşmenin başını çekmiştir. Bunlardan biri olan Hedeby, Jutland'ın güneyinde yer alan ve Viking yerleşimleri hakkında en çok bilgiyi veren arkeolojik alanlardan biridir. Mezar yapılarından anlaşıldığı kadarıyla farklı sınıflar vardır. İsveç'teki Birka ve Norveç'teki Kaupang da Hedeby ile benzer özellikler gösterir. Birka'daki zengin sınıfa mensup kişilerin mezarlarında İngiliz kapları, Doğu kumaşları ve Doğu'dan gelen birçok başka buluntu ele geçmiştir. Kaupang ise nüfus ve ticaret yoğunluğuyla Danimarka ve Batı Avrupa'yla ilişki halindeydi.

Akınların belkemiği olan ileri denizcilik teknikleri Viking akınlarının ve ticari faaliyetlerinin temelini teşkil eder. Teknelere Viking dünyasında verilen önem şiirde, sanatta, hatta gömü usullerinde gözlenebilir. 8. yüzyıla dek denizaşırı akınlara uygun dayanıklılıkta ve büyüklükte tekneler yapılamamıştır. Yük taşıma tekneleri savaşta kullanılanlara oranla daha kısa, daha geniş ve gövdesi daha ağırdır. Açık denize elverişli ticaret teknesi "knarr" yelkenle idare edilir ve tayfası fazla değildir. Denizaşırı olmayan yerel ticarete daha küçük tekneler kullanılmıştır.

Tekne sadece genişleyen Viking Çağı ticareti için değil, daha genel anlamdaki bir genişlemenin de kilit etkenlerindendir. Teknelerin taşıdığı kültür güneybatı Finlandiya kıyıları, Rusya sınırları gibi bölgeleri etkisi altına almıştır.

İskandinav kadınları Viking toplumunda önemli roller oynamıştır. Yazılı kaynaklardan ve arkeolojik verilerden hareketle kadınların İzlanda, Grönland ve Kuzey Amerika'ya yapılan seferlerde erkeklere eşlik ettiği bilinmektedir. Kıta'daki akınlara da katılmaktaydılar. Buna karşılık erkeklerle sırt sırta savaştıklarına ilişkin bir kanıt yoktur. Eşlikçi kadınların ordu geri hizmetinde yemek yapma, yaraları sağaltma gibi katkıları olmuş olmalıdır. Bunun yanında, kocaları uzakta olduğu zamanlarda çiftliğin yönetimini kadınlar üstlenirdi.

Saga edebiyatının tarihsel ve kültürel yaratım merkezi İzlanda, Norveç'ten 9. yüzyılda yapılan göçler sonucu yerleşime açılmıştır. Zamanında Britanya'dan getirilmiş Kelt kökenli hizmetçiler de bu ailelere eşlik etmişlerdi. İzlanda'ya yerleşimin izlerini iki metinden sürebiliyoruz: Íslendingabók (İzlandalıların Kitabı) ve Landnámabók (Yerleşim Kitabı).

Sagalar, İzlandalıların dünya yazılı eserler mirasına en büyük kültürel yaratımlarıdır. Bunlar Eski Kuzey dilinde yazılmış olan ve İzlanda'ya göçler, kan davaları, antik İskandinav ve Germen tarihi gibi konuları işleyen metinlerdir. 12.-14. yüzyıllar arasında yazılmış olup, 9.-11. yüzyılların olaylarını konu edinir. Birçok saga gerçek olayları anlatıyor olmakla birlikte içeriklerinde efsanevi, doğaüstü, kurmaca olaylar da vardır. Dolayısıyla tarihçiler için tam anlamıyla güvenilir kaynaklar değildirler.

Bu genel girişten sonra Vikingler hakkında biraz daha etraflı bilgi verelim.

Batıda Vikingler

834 senesinde Frank savunmasının direnci iç politik kargaşalar dolayısıyla kırıldı. İmparator Louis, oğulları tarafından tahttan indirilmiş, fakat tacını yeniden ele geçirmişti. Buna karşılık en büyük oğlu Lothar babasına karşı mücadelesini sürdürdü ve ihtiyaç duyduğu askeri güç için sürgündeki Dan Kralı Harald'ın Viking filosunu memnuniyetle kabul etti. 838'de Batı Saksonya'ya karşı Britonların desteklenmesi, 844'te Northumbria kralının tekrar tahta geçmesine yardım edilmesi, 842'den itibaren İrlanda krallarıyla ittifaka girdiği de benzer müttefiklik örnekleridir.

Louis'nin oğulları arasındaki içsavaş 843'te sona erdiğinde Vikingler, Frankların, ulaşımına uygun nehirler üzerinde kurulan hassas manastırlar ve şehirler için barışın korunması adına yeri geldiğinde büyük paralar ödemeye hazır olduklarını keşfettiler. Vikinglerin 845'teki Paris kuşatması böylesi bir fidyeyle kaldırıldı.

9. yüzyılın ikinci yarısında artık Batı Frank Krallığı'nın tüm ana nehirlerinde Viking filoları cirir atar hale gelmişti ve krallık büyük sıkıntı içindeydi.

9. yüzyıl ortalarında Viking akınlarının esas ilgi gösterdiği bölge her şeye karşın Frankia topraklarıysa da Britanya da akınlardan payını almaya devam ediyordu. Viking filoları Londra, Canterbury, Kent şehirlerini haraç verdikleri halde yağmadan yana rahat bırakmıyordu.

İberya bölgesi de oldukça vaatkârdı. Buna karşılık, 9. yüzyılda bu bölgeye yalnızca iki Viking seferi düzenlenmiştir. 9. yüzyıl sonundaki ikinci akınlarına karşılık olarak Kurtuba halifesi, yeni bir filo inşa

ederek savunmasını güçlendirdi. Bu tarihten sonraki 100 yıl içinde başkaca Viking akını kaydedilmiş değildir.

İrlanda'da daha erken faaliyet gösteren Vikingler, bu bölgede Frank ülkesi ya da İngiltere'de olduğu kadar değerli maden ürünü elde edemeyince, İspanya ve Kuzey Afrika'daki Müslümanlara satılmak üzere çok para getiren köle ticaretine girişmişlerdi.

9. yüzyılın ikinci yarısında Batı Frank kralı Charles, akıncıların insafına terk edilmiş bulunan bölgelerde tahkimatları güçlendirip savunmayı sağlamlaştırdı. Seine ve Loire'a, teknelerin geçişini engelleyecek köprüler inşa edildi, kentler ve manastırlar güçlendirildi. Bu önlemler, Viking akınlarının o saatten sonra İngiltere'ye yoğunlaşmasına yol açtı. 866'da, çağdaş kroniklerin "Great Army" (Muhteşem Ordu) olarak tanımladığı bir filo Doğu Anglia'ya çıkarma yaptı. Anglosakson Kroniği'nde dalga dalga gelen ve bu kez iyiden iyiye kalıcı olan askeri hareketlilik anlatılır. Beş yıl sonra sadece bir krallık, Wessex ayakta kalmıştır. Yeri gelmişken şunu da söylemek gerekir, bu kolonizatörlerin yerleştikleri bölgelerdeki diyalekt üzerinde derin etkileri vardır. Tarıma ilişkin kelimelere ve bölge isimlerine bakıldığında, gelenlerin birçoğunun sadece vur kaç yapan yağmacılar değil, gerçek birer çiftçi olduğu anlaşılır.

Great Army'nin etkinlikleriyle eşzamanlı olarak Norveçliler de İzlanda'nın kolonizasyonuna girişmişlerdi. Adanın varlığı bilinmiyordu değil, ama 9. yüzyıldan önce, tek tük İrlandalı keşişler dışında yerleşime açılmamıştı. Göç, Harald devrinden önce başlamış, ancak onun 9. yüzyıl sonunda Hafrs fiyordunda kazandığı kesin zaferden sonra hız kazanmıştı. İzlandalılar daha sonraları kurucu babalarının, tüm Norveç'i egemenliği altında birleştiren ilk kral olan Güzelsaçlı Harald'ın (Haraldhárfargi) tiranlığından kaçanlar olduğunu kuvvetle vurgulamışlardır. Yaklaşık 60 yıllık bir sürenin sonunda insanların yaşamasına uygun olan tüm topraklar paylaşıldı ve bu aşamadan sonra artık, yaşamaya daha az uygun olan Kuzeybatı İzlanda'daki dik yalıyarlarla çevrili fiyort bölgelerine yönelindi.

10. yüzyılda Grönland'a yerleşenlerin, yüzyıl sonuna gelindiğinde yoğunlukları 300 çiftliğe kadar çıkmıştı. İzlanda saganlarına göre, Grönland'a yerleşen bu göçmenler Amerika kıtasının kuzeyine de ulaşmışlardır. Newfoundland'in kuzey ucundaki arkeolojik kalıntıların kâşiflerin ana kampı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

9. yüzyıl sonundan itibaren İskandinav topluluklarının İngiltere'deki etkinlikleri dramatik bir düşüşe geçti. 10. yüzyılın ilk yarısında Alfred, İskandinavların kontrolündeki bölgelerin fethine girişti. İskandinav kralların en sonuncusu Kanlıbalta Eiríkr'un da öldürülüp saf dışı bırakılmasıyla ada nihayet bütünüyle İngilizlerin egemenliğine girdi, ama her şey bitmemişti. 10. yüzyıl sonlarında, doğrudan İskandinavya'dan gelen filolar Batı Avrupa'yı yeniden tehdit etmeye başladı. Kıtanın kıyı bölgelerindeki Elbe'den Kuzey İspanya'ya kadar birçok yerleşim saldırıya uğradı; fakat asıl hedef,

büyük ve gittikçe genişleyen kentleriyle, dolaşımdaki yüksek kalitede gümüşten yapılan parasıyla İngiltere'ydi. İngiltere'ye ilk büyük çaplı saldırının 991'de yapıldığı hemen hemen kesindir. Çatalsakal Sven'in önderlik ettiği bu ilk seferi, kısa aralıklarla gerçekleşen üç sefer daha izledi. Bu seferlerde Viking kuvvetleri büyük fidyeler kazandı.

Her şeye rağmen 10. yüzyılda Batı Avrupa'da Vikingler için fırsatlar son derece kısıtlı kaldı. Göz kamaştıran hedefler sağlam tahkimatlarla korunuyordu ve bununla bağlantılı olarak iyi örgütlenmiş ordularla savunuluyordu. 10. yüzyılın son yirmi yılındaki kayıtlara bakılırsa Vikingler, yağma akınlarıyla zenginliklerine göz diktiği hedeflerin çok azında başarılı olmuştur. Büyük ordular gerektiren bu akınlar için bu tür örgütlenmeler çoğunlukla başarısızdır. Bunun bir nedeni İskandinavya'dan kalan çatışmalarını kıtaya taşıyan birbirine rakip liderlerin varlığı olduğu söylenir.

Doğuda Vikingler

Doğu Avrupa Slavları Avrupa'nın diğer bölgelerinden farklı olarak Norman yerine "Rus" ya da "Vareng" kelimelerini kullanır. İlk iki dipnotta bu adlandırmalar hakkında kısa bilgi verilmişti.

Slav bölgelerindeki Viking faaliyetlerine dair ana otantik kaynaklardan biri Povesti Vremennih Let'tir (Rus Birinci Kroniği). Buna göre Viking önderi Rurik ve hısımları, 862'de Slav boyları tarafından kendilerine hükümet etmeleri için çağırılmış ve vergi/haraç ağını bugünkü Kuzeybatı Rusya'dan Orta ve Yukarı Dinyeper Nehri bölgesine kadar genişletmişlerdir. Povesti'nin anlatımları, İskandinav stili buluntular ve bazı mezarlar yoluyla doğrulanabilmektedir.

Daha ziyade yağma ve geniş çaplı kolonizasyonla tanımlanan Batı'daki Viking faaliyetlerinin aksine Doğu'daki örgütlenme ticari çıkarlara uygun olarak inşa edilmişti. Nitekim Viking etkinliklerinin Batı Avrupa'da gerilemesinin nedenlerinden biri, büyük zenginlikler vaat eden Doğu'ya yöneliş olabilir. Bölgedeki büyük ticaret ağının iki ana rotası vardı: Doğu Baltık'ı Bizans'a bağlayan Dinyeper eksenli Vareng-Grek rotası ve Volga hattı boyunca Kuzeybatı Rusya'yı Hazar'a ve Bağdat'a bağlayan Volga ticaret rotası.

İslam dünyasına ait büyük miktarlarda sikkenin 790 dolaylarında İskandinavya'ya gelmiş olması, bölge kaynaklarının Halifelige ihraç edildiğini düşündürür. Yaklaşık iki yüz yıl boyunca İslam Dünyası'na Hazar Denizi yoluyla doğrudan ya da Don ve Volga yoluyla dolaylı olarak ihraç edilen malların karşılığı olarak ödenen

çoğunlukla gümüş paralar, Doğu Avrupa'da çokça ele geçmiştir. Çağdaş Arap metinleri, işte bu bu tüccarları "Rus" olarak adlandırır. Bunların çoğunun Doğu İsveç'ten gelen Svear toplulukları olduğu tahmin edilebilir.

9. yüzyılın ikinci yarısında İlmen gölünün kuzeyinde, bir adanın üzerinde yeni bir yerleşim kuruldu. Daha geç dönemlerin İzlanda sagalarında sözü geçen bu yerleşim, Holmgarðr'du. Slav dilinde, 100 yıl sonrasında 2 kilometre kadar ötede kurulacak olan Novgorod (Yeni Şehir ya da Yeni Kale) ile karşıt anlamda olmak üzere Gorodişçe (Eski Şehir ya da Eski Kale) de denirdi. Slav ve İskandinav yerleşimcileriyle Gorodişçe, Doğu ve Batı pazarlarında gitgide artacak olan Rus mallarının en önemli ticaret merkezi haline geldi.

En dikkat çekici İskandinav yayılması, Orta Dinyeper üzerindeki Kiev'le temsil olunur. Bu kent devleti, 9. yüzyıl sonlarında İskandinav soylu bir sülale tarafından yönetiliyordu. Önceleri, Hazarlara vergi veriyorlardı. Kiev'i yöneten İskandinav kökenli sülale 9. yüzyıl sonunda Slavlaştı. Bu durum, işbaşında bulunanların adlarındaki değişimden izlenebilir. 913-945 yılları arasında Kiev'in başındaki Igor (İskandinavca "Ingvar" kökeninden) ve Olga'nın (İskandinavca "Helga" kökeninden), 964-971 yılları arasında Kiev'in başında bulunan oğullarının adı Sviatoslav'dı. Buna karşılık kendilerinden sonra gelenler "Rus" olarak adlandırılmaya devam ettiler. Bu ad, o tarihten sonra İskandinavları tanımlamaz oldu.

Erken 10. yüzyılda İskandinavya'da dolaşan paralar incelendiğinde Samani sikkelerinin Baltık bölgesine geldiği görülür.⁴ Yaklaşık 965'ten sonraki yirmi yıllık kadar bir zamanda İskandinavya'ya ulaşan İslam sikkelerinin sayısında bir azalma olmakla birlikte, Rusya'ya ulaşan sikkelerin yoğunluğunda bir azalma olmamıştır. İskandinavya'da yüzyılın ilk yarısındaki para akışının daha sonra son derece azalması, bu paranın elde edilme yollarının kesintiye uğramasıyla açıklanabilir. Buna göre bağımsız gruplarca muhtemelen ticaret, haraç ya da yağma yoluyla elde edilen para akışı, Rus prenslerinin bu tür akınlara karşı savunmalarını güçlendirmeleriyle kesintiye uğramış olabilir. Eğer durum böyleyse, bu başarının bağlı olduğu nedenlerden biri muhakkak ki, Slavcada "Varyag" olarak

4 Rusya'ya giren İslam gümüşünün hacminin 10. yüzyılda dikkat çekici bir şekilde büyümesinin nedeni, Hindukuş Dağları'nda keşfedilen büyük gümüş yataklarıdır. Bu, Samanilere büyük miktarlarda gümüş sikke basma olanağı sağladı ki önemli bölümü Rus pazarlarından temin edilen malların ticaretinde kullanılıyordu. Bu ticaret ve gümüş bolluğu, 900'lerden sonra Batı Avrupa'yı daha az kârlı bulmaya başlayan Vikingler için büyük fırsatlar sunmuştur.

adlandırılan seçkin İskandinav savaşçıları Varenglerin 10. yüzyılda Rus prenslerince kiralananmasıdır.

Sviatoslav'ın oğlu Vladimir (975-1015), bu birliklerin bir kısmını 988'de Bizans İmparatorluğu'na göndererek Varenglerden oluşan maiyetini azaltma yoluna gitti. Bu birlikler imparatora ciddi bir isyanı bastırma olanağı sağladı. Daha sonraları aynı Varengler Bizans askeri tarihinde ciddi roller üstlendiler ve imparatorluğun seçkin muhafız birlikleri haline geldiler.

Arkeolojik kazılar, Rusya'daki İskandinav buluntuları açısından çok fazla malzeme verir. Sözgelimi Yukarı Dinyeper'deki Gnezdovo yerleşiminde, Smolensk yakınlarında, üç binden fazla İskandinav mezarı bulunmuştur. Bu tür arkeolojik kanıtlardan çıkan sonuçlardan biri de kolonizasyonun yağmaya ve şiddete değil barışçıl süreçlere dayandığıdır.

Viking Kültürü

Viking Çağı kültürü esnek, alımlayıcı ve gelişmeye açıktı. Çok gezen ve çok bilen İskandinavyalılar diğer uluslar, bölgeler ve kültür-lere aşinaydı. Yeni ülkelerde tüccar, savaşçı, kolonizatör olarak hayatlarını sürdürmelerindeki en önemli etken bu uyum yetenekleridir.

Viking Çağı kültürü ve teknolojisi hakkındaki bilgilerimizi metinlerden ve arkeolojik buluntulardan elde ediyoruz. Runik yazıtlar

dışındaki metinler Viking Çağı'ndan çok sonraları yazıya geçirildiği için güvenilirlikleri halen tartışmalıdır. Buna karşılık bu metinlerin karşılaştırmalı değerlendirilmesiyle yeni sorulara ve olgulara ulaşılabilmektedir. Gün geçtikçe gelişen bilimin yardımıyla daha kesin tarihlemelerin yapılabilirdiği arkeolojik buluntular da esaslı veri kaynağıdır.

Bölgeler ve Topluluklar

Viking Çağı İskandinavya'sı ortak bir kültür dairesidir denilebilir. Bunun nedenlerinden birisi Avrupa'dan oldukça uzakta, kuzeyde olmasıysa, bir diğer nedeni genelde seyrek nüfuslanmış topraklarının hemen hemen tamamen denizle yalıtılmış olmasıdır.

Yine de İskandinavya doğaldır ki birbirinden farklı kültürlere, yerleşim tiplerine, ekonomik faaliyetlere sahip bölgelere ayrılmıştır. Böylece ne tanrılar her bölgede aynı değere sahiptir ne de kişilerin adları her bölgede aynılık gösterir. Kültürel farklılıklara yol açan etkenlerden biri İskandinavya'nın üç farklı yolla dışa açılmasıdır. Danimarka, Baltık ile Batı Avrupa arasında doğal bir geçitti. Norveç topraklarının büyük kısmı batıya ve güneye bakar: Kuzey Atlantik adaları, Britanya ve çevre adalarıyla Batı Avrupa kıyılarına. Kuzey Norveç'in ayrıca doğuyla güçlü karasal bağlantıları vardır.

Norveç'ten bir orman kuşağıyla ayrılan İsveç toprakları çoğunlukla doğuyla, Baltık, Rusya ve Finlandiya'yla bağlantılıdır.

İzlanda'nın yerleşime açılması Norveç'ten geç 9. yüzyılda yapılan göçler sonucudur. İrlanda ile İskoçya'dan nakledilmiş Kelt kökenli hizmetçi ve köle konumundaki kişiler de bu ailelere eşlik etmişlerdir. Daha önce de belirttiğimiz gibi İzlanda'ya yerleşimin tarihsel gelişimini iki metinden öğreniyoruz: Íslendingabók ve Landnámabók.⁵

Viking Çağı'nda toplum üç ana gruba ayrılmış durumdadır: Soylular, özgür insanlar ve köleler. Her bir grup içinde önemli farklılıklar görülüyordu; özgür ama topraksız insanlarla büyük toprak sahipleri arasında ya da mesleği savaşçılık olanlarla zanaatkârlar arasında olduğu gibi. Yaşamın ve ölümün çerçevesi toplumsal konuma ve zenginliğe bağlıdır. Örneğin, Oseberg mezarlığında belki kraliçe, ama kesinlikle soylu kökenli olan bir kadın, teknesi içinde gömülmüş ve üzerine büyük bir kurgan yapılmıştır. Gayet iyi korunmuş olan bu mezardan çıkan günlük hayata ilişkin gömü sunuları, devrin soylularının etkileyici yaşam tarzlarını ve sanatkârlığın ulaştığı düzeyi açıklıkla yansıtmaktadır.

İskandinav ortaçağında çoğunluğunu hizmetçiler ve köleler oluşturmak üzere, hemen herkes bir çiftlikte barınırdı. Danimarka'da çiftlikler köy yaşamına daha yakın bir biçimde örgütlenmişken, İsveç ve Norveç'te birbirinden daha kopuk bir haldedir. Danimarka'daki Vorbasse'de yapılan bir kazıda ortaya çıkan köy yerleşimi şu şekildedir: Sırt sırta vermiş altı ya da yedi çiftlik, bu çiftliklerin caddeye açılan kapıları, her bir çiftlik içinde -hemen hemen merkezi konumda- yaklaşık 30 metrelik bir ana bina, çoğu çit boyunca yerleşmiş ve bir kısmı avluya yayılmış diğer binalar.

Din

Viking Çağı dini çok tanrııcıdır.

Baş tanrı Odin, karmaşık bir figürdür: Savaşçıların, şairlerin ve soyluların tanrısı. Bilgelige, büyü ve kelimelere hükmetmesinin yanında, ölümün, cezbenin ve vahşetin de tanrısıdır. Odin'in sınırları

5 Bu noktada hemen bir örnek sunalım. Günümüzde İzlandalılar arasında, ülkelerinin modern parlamenter sistemin öncüsü olduğu inancı hayli popülerdir. Kurultay işlevi gören ve parlamentonun öncüsü sayılan Althing'in açılışı Íslendingabók'a göre 930 tarihindedir. Althing'in açılması, İzlanda'da birliğinin ve kanunlarla düzenlenmiş bir sistemin başlangıcı olarak kabul edilir. Ülke her birinden gelen temsilcilerin ulusal yasama meclisini oluşturdukları dört bölgeye ayrılmıştır. Her sene Althing'de bir araya gelen bu temsilciler, İzlanda'nın yasal yapısının olgunlaşmasını sağladılar.

belli bir ahlak anlayış yoktur. Gizemli karakteri, dünya edebiyatının ve mitolojisinin "kuzey"imgelemine besleyen en etkili kaynaklardan olmuştur.

Mitolojide iki tanrı sülalesi vardır. Æsir; Odin ve Thor'un mensubu olduğu koldur. Vanir'se Njord ile çocuklarını, oğlu Freyr ve kızı Freyja'yı kapsar. Njord deniz ve balıkçılıkla ilgilidir. Freyr'se bereketin ve insani ihtirasların tanrısıdır. Erkek kardeşi gibi Freyja da cinsellik ve bereketle ilgilidir. Buna ek olarak, Edda'daki Grímnismál'e göre Ölüler Dünyası'nda, savaşta ölen savaşçıların bir kısmının ağırlandığı kendine ait bir krallık vardır.

Diğer tanrıçalar gruplar halinde anılır. Nornlar, insanların yaşam sürelerini belirleyen kader tanrıçalarıdır. Valkiriler, savaş sırasında hangi savaşçıların öleceğini ve Odin'in ölüler ülkesi Valhalla'ya gi-

deceğini belirleyen kadın hizmetkârlardır. Savaşçıların silahları ve atlarıyla gömüldükleri 10. yüzyıl mezarları, muhtemelen bu inancın bir kanıtıdır. İnanişâ göre ölmüş savaşçılar, Tanrıların kıyamet günü kaosu güçlerine karşı yapacakları son savaşta (Ragnarök) onların yanında çarpışacaklardı. Ragnarök devrinde, tanrılar kaosu güçlerine karşı savaşacaklar ve öleceklerdir. Bu savaşta dünya yok olacak, fakat küllerinden yeni bir dünya doğacaktır.

Dísir hakkındaysa çok az bilgi vardır. Dişi varlıklar olduğunu biliyoruz. Skaldik şiir, çiftliklerde onlar adına ayinler yapıldığını kaydeder.

Dünyanın ortası Miðgarðr, insanların yaşadığı bölgedir. Bunun dışında ise Útgarðr vardır. Burada da kaosu güçleri ve devler barınır. İki bölgeden de uzakta, denizde, Miðgarðr canavarı yaşamaktadır. Bu deniz ejderhası, yaşayan her şeyi kuşatmaktadır. Bu dünya tasarımı tam ortasında dünya ağacı Yggdrasil yer alır. Bu imgelemin dünyasal karşılığı, maddi yaşamın ve ailenin odağı olarak temsil değeri kazanmış çiftliğin ortasındaki ağaçtır.

Hristiyanlık öncesi çağın ikilemeci algısı, devlerle tanrılar arasındaki ilişkilerde kendini gösterir. Bu ilişki uzlaşmaz olduğu kadar, kopmaz bağlarla da birbirine bağlıdır. İlk canlı, ilkel bir dev yaratık olan Ymir'dir. Ana tarafından dev soylu tanrılar, onu öldürerek bedeninden dünyayı ve kaostan kozmosu yaratırlar. Kozmos devler tarafından tehdit edilmektedir, fakat yine de tanrılar devlere bağımlıdır; zira bilgelik ve zanaatkârlık gibi tanrıların ihtiyaç duyduğu özellikleri vardır.

İskandinav dininde günlük yaşayışla din arasında keskin ayrılıklar yoktur. Ritüeller, Hristiyanlığın tersine, papazlar ya da özel dinsel yapılar eliyle yürütülmez. Çiftçiler, ağalar, krallar gibi laik önderler, aynı zamanda dinsel önderlerdir. Cemaat, insanların toplandıkları yerlerde aranmalıdır: Çiftlik, kasaba, kral dîvânı gibi. Çiftlikteki ayinler, çiftçi ve karısının önderliğinde yürütülür; dîvânda ise kral ve kraliçe tarafından.

İnsanlar ve tanrılar arasındaki ilişkiler karşılıklılık esasına dayanır. Bu ilişkide tanrıların yardımına karşı, insanlarca "blót" (kurban sunma ayini) düzenlenir. Ayinler sonbaharda, gündönümlerinde ve ilkbaharda düzenlenirdi. Geç dönemlerin yazılı kaynaklarına göre hayvanlar kurban edilir, barış ve iyi bir yıl şerefine içki içilirdi.

Kuzey inanışları, ortaçağ kopyalarından okuduğumuz Eddik şiirlerde ve Snorri Sturluson'un Prose Edda'sında muhafaza edilmiştir. Bu konudaki kavrayışımız için Snorri'nin kapsamlı eseri Prose Edda'ya çok şey borçluyuz.

Bazı bilgiler, son derece canlı ve ayrıntılı Viking Çağı kaya yazıtlarından da elde ediliyor. Yazılı metinlerin yardımıyla bu kaya resimleri Viking Çağı'nın erken dönemlerine tarihlenebiliyor. Buna karşılık birçoğu hâlâ belirsizliğini korumaktadır.

Ahlak

Viking Çağı ahlak anlayışı, insanlara nasıl davranmaları gerektiğini vaz etme noktasında dönemin pagan din anlayışlarından daha doktriner değildir. Temel kavramlar özgürlük ve onurdur. Köle olmadığı sürece tüm erkekler ve kadınlar özgürdür. Yine de özgür olmak, her istediğini yapma özgürlüğü anlamına gelmemektedir. Kendi başına karar vermenin toplumca belirlenmiş kuralları vardır. Özgür insanın karşılıklı saygıya dayanan toplumsal ilişkiler çerçevesinde bir onuru vardır ve bu onu diğerlerinin tecavüzünden korur.

Bir kişi kendi kendisini korumak ya da bunu yapabilecek kudrette olduğunu hissettirmek zorundadır. Bu konuda başkalarının da desteğini sağlayabilir, zira onur yalnız kişisel bir mesele olmayıp aile, ev halkı, klan gibi üst grupları da ilgilendiriyordu. Tek bir kişinin küçük düşmesi, ait olduğu bütün grubu küçük düşürdü.

Kan davası, her çeşit zarar verici soruna karşı üretilmiş bir çözümdü ve kişisel bir dava değildi. İntikam öyle bir görevdi ki, ayaklar altına alınan onurunu korumak için gereğini yapmayan kişinin toplumsal konumu ciddi şekilde sarsıntıya uğradı.

Runlar

Eski Kuzey geleneğinde runların babasının Odin olduğu kabul edilir. Runik alfabenin, İskandinav ve Kuzey German kültür sahalarında kendine özgü bağımsız gelişmesi hakkında bilgimiz kısıtlıdır ve bu yazı sisteminin kökeni tartışmalıdır.

Runik alfabe, ilk altı harfinin yan yana getirilmesiyle "fuþark" (f, u, th, a, r, k) olarak anılır. İlk haliyle 24 harf varken, 8. yüzyılda bu sayı 16'ya indirilmiştir. Bu yenilik, dildeki değişimlere ayak uydurmak üzere yapılmış olmalıdır ve Viking Çağı'nda İskandinavya'da yazılı kültüre verilen önemi gösterir.

Runlara ilişkin en eski buluntular, mücevherler ve silahlar üzerindedir. Genelde bu yazılar bir ya da iki sözcükten oluşan, muhtemelen ad ya da dini kavramlardır. Özellikle 11. yüzyılda runik yazıtlar çoğaldı ve daha kolay yorumlanır bir çerçeve kazandı. Hristiyanlığa geçiş sonrasındaki daha geç yüzyıllarda taşınabilir malzemeler üzerinde olduğu kadar, kiliseler ve onlarla bağlantılı objeler üzerinde de görünür. Yine de genel olarak runlar, daha ziyade dünyevi bilgiler verirler.

En erken runik yazıtların içerdiği ve dönemin dünyasını içeriden tanımamıza olanak sağlayan değerli bilgiler maceracı, tüccar, savaşçı Viking imgesini doğrular niteliktedir. Bunlarda Viking ticaret ve yağma faaliyetlerinin genişliği ölçüsünde, İngiltere, İrlanda, Baltık Denizi, Novgorod, Abbasi, Bizans, Kudüs vs. bölgeleri işaret eden coğrafi adlar da bolca yer alır. Teknenin Viking dünyasındaki merkezi önemi yazıtlarda çok belirgindir. Bunun yanında sadakat, arkadaşlık, onur gibi kahramanca davranış motifleriyle ihanet, cinayet, utanç gibi lanetlenen davranışların da izi sürülebilir. Bu yolla, sadece sözlü kültürle taşınacak olan anılar muhafaza altına alınmış oluyordu.

Ölmüşlerin anısına run yazıtları dikmek Viking Çağı'nda gelenek haline gelmiştir. Anı yazıtlarının temel işlevi verasetin ve akrabalığın kayıt altına alınması, yani bir çeşit şahitlik görevidir. Söz konusu yazıtlar, kuşaklar arasındaki değişimi yansıtmaktadır. Bunun ya-

nında, dikilen taşın korunmasını sağlamak için dualar ve lanetler de eklenmiştir. Örneğin Glavendrup taşındaki büyü ifadesi şudur: "Thor, bu runları kutsasın."

Çoğunluğu kısa olmakla birlikte 11. yüzyıldan kalma Hillersjö ve Rök run yazıtları gibi alışılmadık ölçüde uzunları da vardır. Bazı yazıtlar okunmaz hale gelmiştir, ancak şaşırtıcı temizlikleriyle bize paha biçilmez bilgiler sunanları da vardır.

Run yazıtları Hristiyanlığın gelişinden sonra da çokça dikilmiştir. Özellikle İsveç'te, yeni dinin tanrısına yönelik dualar bulunan çok sayıda yazıt vardır.

Hristiyan runik yazıtlarının belki de en etkileyici olanlarından biri Jellingtaşlarıdır. Danimarka'yı 10. yüzyılın ikinci yarısı boyunca yöneten Kral Yaşlı Gorm ve oğlu Karadiş Harald tarafından dikilmiştir. Gorm, bir papazın ülke içinde misyonerlik faaliyeti yapmasına izin vermeyecek kadar katı bir pagandır. Birinci taş, pagan Gorm'un karısı Kraliçe Thyre için dikilmiştir. İkinci taş Harald dikirmiştir. Annesi ve babası anısına dikilen taşta Harald'ın Danları Hristiyanlaştırdığı vurgulanmaktadır.

Viking Çağı şiiri, runlarla muhafaza altına alınmaktan ziyade, Sagalar Çağı'ndan önceki sözlü kaynaklarla aktarılmışsa da vezinli bazı şiirlerin runik yazıtlara geçirildiğinin örnekleri mevcuttur.

Run kazıyıcıların, bilge insan ya da konuşmacı gibi anlamlara gelen "þulr" unvanı aldığı da görülmektedir. Bu kişiler faaliyetleri itibarıyla, sınırları belli bölgelerden sorumlu olmalıdırlar.

Tarihçilik

İzlanda ve Norveç tarih yazımı, güncel olaylara yoğunlaşmasıyla son derece faydacı bir duruş sergiler. Bu ekolü diğer ortaçağ örneklerinden ayıran, başından beri yerli kaynakları kullanmasıdır. Norveç'te olduğu gibi İzlanda'da da yerel şiirler ve sözlü gelenek, tarihsel bir kaynak olarak geniş ölçüde kullanılmıştır. Nitekim tarihi olaylara ilişkin en eski değinmelerin skaldik şiirlerde bulunduğu görülmektedir.

Tarihyazımı ürünleri 12. yüzyıldan başlayarak yazıya geçirilmeye başlamıştır ve ilk örnekler İzlanda'ya yerleşim dönemini anlatır: Íslendingabók ve Landnámabók.

İzlandalılar politik özgüvenlerini diri tutmak için, yazılı kaynaklara ve tanıklıklara gönderme yaparlar ve soylarını, kurmaca bile olsa, soylu köklere dayandırmak isterler. Yazılı tarih, bir kuralar ve değerler bütünü olarak bu itibar yönetiminin bir parçasıdır.

İzlandalılar için bu tür bir ideolojik sistem kurmanın önemi, yabancı istilacıların tehditlerine karşı korunmalarındadır.

İskandinavya'da tarihçiliğin gelişmesi, aynı kıtada olduğu gibi, klasik kaynaklara dayanıyor olsa da sagaların yurdu İzlanda'nın ortaçağında Latin etkisi çok güçlü değildir. Anglosaksonlar ve özellikle İrlandalılar, yazılı metinlerin okuma yazması olmayan kitlelere ulaştırılması açısından Latincenin çok da gerekli olmadığını keşfetmişlerdi. İzlandalılar da İngiliz ruhanileri aracılığıyla bu çizgiyi benimsediler. Benedikten keşişleri, İzlandalı yerli kaynakların üstünlüğünün gelişmesine katkıda bulundular. Bu keşişlerin öğretici amaçlı edebiyata olan işlevci eğilimleri, klasik edebi eğilimlerin yayılmasını bastırdı.

Norveç tarihçiliği ise, muhtemelen Latince'yle başlamıştır. Fakat burada da kısa bir zamanda yerli dile geçilmiştir. Özet hallerinden dolayı Norveç tarih metinleri Norveç sinoptikleri olarak anılır.

Latince metinler İzlandacaya, güncel koşullar ve gereksinimler gözetilerek son derece serbest aktarılmıştır. Bu çarpık tarihler yerli yazını da etkilemiş ve İzlandalı derlemeciler antik metinlerle kendi geçmişlerini bir ölçüde harmanlamışlardır. Bunun sonucu olarak İzlandalı şefler, Norveç krallarıyla akrabalık bağı iddiasıyla, Norveç krallarının İngiliz tacı ve daha da eskiye giden efsanevi Troya bağlantılarını da sahiplenmiş oldular.⁶

Şiir

Viking Çağı'nın şiirleri iki ana türe ayrılır: Eddik ve skaldik. Bu iki tür biçimsel, konusal ve işlevsel olarak birbirinden oldukça farklıdır.

Edda şiirleri geleneksel, anonim ve muhtemelen toplumsal yaygınlık gösteren bir türdür. Uzak geçmişteki tanrıların ve kahramanların antik hikâyelerini, mitik bilgileri ve anlatıları içerir. Edda'nın ana kaynağı, İzlandaca bir elyazması olan ve yaklaşık 1270 yılına tarihlenen "Codex Regius"tur. Bu yazmada 11 adet mitolojik şiir ve dokuz adet kahramanlık şiiri bulunmaktadır. Günümüzde İzlanda'nın milli hazinesi sayılmaktadır. Danimarka'dan İzlanda'ya 1971'de dönen ilk

6 Ortaçağda Troya bağlantısı Roma'ya göre daha revaçtaydı, çünkü ortada kökleri Troya'ya kadar götüren çok yaygın geleneksel bir inanış vardı. Troya Savaşı'nın hikâyesi Kuzey Avrupa'ya erken devirlerde gelmiş olmalıdır. Veraldar Saga ve Snorra Edda'dan anlaşılabilirliğine göre bu hikâyenin Latince versiyonu İzlanda'da 12. yüzyılın sonlarında biliniyordu. Eski Kuzey dilindeki Trójumanna Saga, Dares Phrygius'un De excidio Trojae Historia adlı eserine dayanır. Saganın iki versiyonu vardır. Bunlardan geç tarihli olanı elden geçirilmiş ve içine İlyada ile Aeneis'den parçalar gömülmüştür. Bu versiyonun tüm yazmaları 14. yüzyıldandır. Erken olan versiyon, orijinal Latince metne daha yakındır. Eldeki yazmaları 17. yüzyıla aittir.

iki elyazmasından biridir. Yalnız İzlandalı yerleşimcileri değil, pagan dininin egemen olduğu bir dünyayı, dolayısıyla tüm İskandinavya'yı anlamanın da anahtarıdır. Dikkat çekici olan husus, pagan dünyayı anlatan bu metnin, İzlanda'da Hristiyanlığın resmen kabulünden (999-1000) neredeyse 300 yıl sonra yazılmış olmasıdır.

Güney İzlandalı piskopos Brynjólfur Sveinsson bu yazmaları 1662'de Danimarka kralına hediye olarak göndermiştir. Metni "Edda" olarak adlandıran muhtemelen odur, çünkü özgün halinde bir başlık yoktur. Sveinsson, bu metinleri Snorri'nin "Prose Edda"sından ayırt edecek şekilde ve Saemundr Sigfússon tarafından yazıldığına inanarak "Sæmundr Edda" olarak adlandırmıştır.

Şiirlerin yazıldığı metrik ölçü eskidir ve konuları oluşturan mitler ve kahramanlık hikâyeleri muhtemelen Viking Çağı'ndan da önce-sine uzanmaktadır. Bazı şiirlerin dili diğerlerine göre daha eskidir. Kahramanlık şiirlerinden biri olan ve Gudrun'un ikinci kocası, Hun kralı Attila'yı (metinde Atli) anlatan "Atlakviða" buna bir örnektir.

Edda şiirlerinin tersine skaldik şiirler mekân ve konu olarak gerçek yaşama aittir. Profesyonel şairler ve skaldlar tarafından yazılmıştır. Bunların adları bilinmektedir ve birçoğu sagalarda anılmaktadır. Skaldlar soylu şeflerin kökenleri, kendi deneyimleri, bir kadına duyulan aşk ya da nefret edilen düşmanlarla ilgili şiir yazabilirlerdi. Sanatlarındaki en dikkat çeken özellik doğaçlamacılık ve skaldik ölçüden sapmadan uygulanan hazırcevaplıktı. Edda şiirleri geleneksel olup kişisellikten uzakken, skald, eserini tam bir kişiselleştirmeyle işleyebilmekte ve bu yolla namını yürütmeyi de amaçlamaktadır. Skaldik şiir özünde, şefler ve onların soylu ortamıyla buluşur.

Skaldik şiirin en karakteristik özelliklerinden biri mecazlardır. Bunlar çoğunlukla mitlere ve efsanelere dayanır. Adeta bilmece gibi olan bu mecazi kullanımlara sıkça başvurulur: Denizin atı deyince tekne, cücelerin yükü deyince gök kastedilir vb. Bir şiiri anlamak için öncelikle mecazları anlamak gerekir.

Skaldlar, en geriye gidildiğinde, Norveç'te 9. yüzyılda görülür. Bilinen en eski örneklerden biri, "Yaşlı" lakaplı Brage Boddason'un Danimarka kralı Ragnar için kaleme aldığı "Ragnarsdrápa" isimli şiirdir. Birçok büyük skald, daha sonra sagalarda anılmıştır. Bu insanlar, krallar ve şefler tarafından himaye görmüşlerdir.⁷

7 Sagalarda sık sık değinilen uygulamalardan biri, şairlerin savaş sırasında kralın teknesinde prua bölgesine, yani en itibarlı kısma yerleştirilmeleridir. Zaten, devrin soyluluk anlayışı uyarınca bir kişi aynı anda hem şair hem tüccar hem akıncı hem de hukuk adamı olabiliyordu. Njáll ve özellikle Egill Skallagrímsson bu tipin tartışmasız en meşhur örnekleridir.

İskandinav krallarının maiyetindeki İzlandalı skaldlar arasında en ünlülerinden biri, Norveç kralı Aziz Olaf ve oğlu Magnus ile Danimarka kralı Knut için şairlik yapan Sighvatr Thórdarson'dur. Sighvatr'un Aziz Olaf'ın elçiliğini de yapması, şairlerin yüksek toplumsal konumunu kanıtlar.

İzlanda Saga Türleri

Saga, "segja" (söylemek, aktarmak) kökünden gelir.⁸ İzlanda sagaları ise ortaçağ İzlandasında 1150'den sonra Eski Kuzey diliyle yazıya geçirilmiş, şiirle düzyazının harmanlandığı anlatılardır. Bunların bir kısmı, kaynağını bölgesel sözlü gelenekten ve İskandinav toplumunun geçmiş efsanelerinden alır.

Bu sagaların en eski ve ünlü olan öbekleri şunlardır: Yazılı metinlerin en erken örneklerini içeren Fornaldarsögur (Eskilerin Sagaları) çoğunlukla mitler ve kahramanlarla ilgilidir; Konungasögur (Kral Sagaları) Norveç kralları hakkındadır; Íslendingasögur (İzlandalıların Sagaları ya da Aile Sagaları) 850-1050 arası dönemdeki İzlandalı namılı aileler ve kişiler hakkındadır. Bu üçlü, Viking Çağı anlatı geleneklerinin büyük ölçüde gövdesini oluşturmaktadır.

8 Saga: Hikâye, masal, efsane, tarih; Segja: Söylemek, aktarmak.

Başka saga türleri de vardır. Samtiðarsögur (Çağdaşların Sagaları), 12-13. yüzyıl İzlanda toplumundaki olayları konu alan vakayinamelerdir. Heilagra Mana Sögur ve Biskupa Sögurazizlerin, piskoposların yaşamöykülerini anlatır. Riddarasögur, şövalyelerin, özellikle de Kral Arthur ve Büyük Karl'ın çevresindekilerin hikâyeleridir. Bunların yanı sıra, yukarıda değinmiştik, İzlandalıların klasik kültüre aşina olduğunu kanıtlayan Kıta Avrupası metinlerinin çevirileri vardır.

Egill'in Sagası'nın da dahil olduğu Íslendingasögur öbeği, 9-11. yüzyıllar arasında var olduğuna inanılan olayların ve insanların canlı bir anlatımını sunar. Erken yerleşimcilerin soy kütükleri, yerel şefler ya da toplumun öne çıkan kişilikleri arasındaki kan davalarını da konu içeren meşhur hukuki olaylar, akınlar, günlük yaşam, inanışlar vb. hakkındaki bilgiler işlenir. Bu sagaların bazıları sözlü geleneklere fazlasıyla bağlıyken, Njáls Saga gibi yüksek edebi nitelikler gösteren bazıları da yabancı kaynaklardan, en azından kısmen, etkilenmiştir.

Bu saga grubu özellikle üç ölçütle değerlendirilebilir: Olayların oluş zamanı, olayların gerçekleştiği yerler, yazılış zamanı. Olayların oluş zamanı hepsinde çakışmasa da devinilen zaman dilimi yaklaşık 870-1070 arasındadır. Bazıları 1000 yılı civarındaki Hristiyanlığa geçiş dönemine ulaşmazken, bazıları bu döneme odaklanır. Metinlerin yazılması oldukça geniş bir zamana yayılır: 12. yüzyıldan 15. yüzyılın ortalarına kadar. Bazı erken sagaların eldeki yazmaları 17. yüzyıla tarihlenirse de bunların şu anda kayıp olan daha erken yazmaların kopyaları olduğu açıktır. Birçoğunda olaylar İzlanda'da geçer. Bunun yanında Grönland, Amerika, Britanya adaları, Konstantinopolis de olayların gerçekleştiği bölgelerdendir. Bazı görüşlere göre gerçekçi üslup, İzlanda ve Norveç'teki tanınmış bölgelerden uzaklaştıkça bozuma uğramaktadır.

Konunun uzmanları, yaklaşık 40 sagayı kendi içinde farklı biçimlerde gruplamaktadır. Sigurður Nordal, her bir metindeki tarihi ve fantastik unsurların denge durumuna göre İzlanda sagalarını, 13. yüzyılın başından yaklaşık 1400 yılına kadarki zaman dilimi içinde beş grupta toplar. Vésteinn Ólason, içerikleri ve yazılış zamanlarına göre bu sagaları üç alt grupta toplar: Erken sagalar (yaklaşık 1200-1280), Klasik sagalar (yaklaşık 1240-1300), Geç sagalar (yaklaşık 1300-1450). Theodore Andersson'sa üç alt gruplama yapar: Yaşamöykücü, bölgesel ya da vakayinameci, kan davası ya da çatışma içerikli. Bu gruplama girişimleri, örneklerden sadece üçüdür.

En erken saga metinleri 12. yüzyılın ikinci yarısından kalan el yazmalarında korunmuştur. Çok az bir kısmı Norveççe, birçoğu İzlandacadır. Kesin olarak bilinmektedir ki bu metinler genelde keşişler ya da rahipler tarafından yazılmıştır ve içerikleri dinseldir. 13. yüzyılda İzlanda'da yazılan namlı ve klasikleşmiş birçok saga isedünyevi bir içeriğe sahiptir. Bu zaman dilimi, Snorri Sturluson ve Sturla Thorðarson gibi güçlü şeflerinin etkin siyasi liderliği altında baskın siyasi etkinlikleriyle öne çıkan Sturlung ailesinden hareketle Sturlunglar Çağı olarak adlandırılır. Bu kişiler sadece siyasi kimlikleriyle değil, saga yazıcıları olarak da sivrilmişler ve başka yazarları da desteklemişlerdi. Erken saga örnekleri, birbirine gevşek olarak bağlanmış parçaların oluşturduğu kısa metinlerken, ilerleyen zamanlarda Snorri Sturluson gibi edebiyatçıların Njáls Sagagibi eserlerinde açık bir ustalık görülür.

Sözlü geleneklerin pagan ve dünyasal hikâyeleri, edebiyatı kilisenin tekeline girmiş Avrupa edebiyatında nadiren yazıya geçirilirken, İzlanda'da durum bundan çok farklıydı. Kilise ve dinsel eğitim kurumları, dolayısıyla da edebi etkinlikler, ailelerin kontrolü altındaydı. Bu dinsel/dünyevi çift kimlikli şefler kendilerini, Hıristiyanlık öncesi dönemde yaşamış Norveç ve İzlanda'daki atalarının ve o dönemden her türlü kahramanlık hikâyesi, soy kütüğü, efsane, skald şiirlerinin koruyucusu kabul ediyorlardı. Bu ilginin 12. yüzyıldaki ilk meyvesi, İzlanda'daki ilk yerleşimcileri ve İzlanda ile Norveç'in kısa tarihini anlatan, Bilge Ari ile Bilge Saemundr tarafından yazılan Landnámabók'tur. 13. yüzyılda ise, perde Konungasögur'la açılmış, onu birkaç on yıl sonra Íslendingasögur izlemiş, yüzyılın sonuna doğru da Fornaldarsögur ortaya çıkmıştır.

Sagaların sözlü geleneklerden kaynaklanan nitelikleri, özellikle Íslendingasögur'da, fakat bunun yanında Fornaldarsögur ve Konungasögur'da da uç verir. Dil, günlük konuşmaya yakın, açık ve diyaloglarla bezeli olup, tipik sahneler ve basmakalıp anlatı kalıpları içerir. Tüm hikâye, güvenilir tanıklar aracılığıyla kuşaklar boyu aktarılan sağlam bilgilerin nesnel havasıyla anlatılır. Kişiler ya da olaylar, zaman zaman okuyucu tarafından çok iyi biliniyormuşçasına aktarılır; "Bu olay A'nın öldürülmesinden sonraki kış gerçekleşti" gibi.

Hangi sagaların sözlü geleneğin, hangisinin edebi yaratımın ürünü olduğu, saga çalışmalarının ana tartışma konularından biridir. Bu tartışmanın iki tarafı, Serbest Şiir (freeprose) ve Edebi Şiir (bookprose) teorilerini savunur. Bunlardan ilki, sagaların kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarıldıktan sonra sonunda yazıya geçirildiğini

savunur. İkinci teorinin taraftarlarıysa sagaların ortaçağın edebi yaratımları olduğunu, sadece bir kısmının sözlü geleneklerden aktarıldığını iddia eder. Günümüzde bilim adamlarının eğilimi, iki teorinin de uzlaştırılabilir olduğu yönündedir. Zira sözlü ve yazılı gelenek arasındaki ilişkiler, sadece farklı saga türleri arasında değil, aynı saganın farklı bölümleri arasında da değişkenlik arz edebilmektedir.

Geleneksel efsaneleri içeren Fornaldarsögur ve mitik hikâyeler anlatan Edda şiirlerinin tersine, Konungasögur ve Íslendingasögur Viking Çağı'nın tarihi olaylarını işler. Peki, sagalar kayıp pagan dünyayı yansıtabilir mi? Bu soru tarihçiler arasında tartışma konusudur. Sagaları yazanların gerçek ve kurmaca arasındaki ayrımı kesin sınırlarıyla koydukları söylenemez. Evet, birçok saga karakteri gerçek hayatta da yaşamıştır. Son tahlilde, modern tarihçiler için bu metinler hâlâ güvenilir olmamakla birlikte, bir roman gibi de değerlendirilmemektedir. Bununla birlikte, geçmişin sözlü anlatıları ve Hristiyan ortaçağının edebi gelenekleriyle güncel politik kaygıların karmaşık etkileşimi onların Viking Çağı'nı açıklayan güvenilir kaynaklar olarak değerlendirilmesinin önünde engeldir. Genel anlamıyla tarihçiler İzlanda'nın yerleşime açılması, Danların İngiltere'yi fethi gibi Viking Çağı'nın büyük ölçekli ana konularına ilişkin, sagaların güvenilir kaynaklar olmadığı üzerinde anlaşır.

Öte yandan sagalar, eski Kuzey dünyasındaki zihniyet kalıpları, toplumsal yapı, çiftlik hayatı, günlük hayat alışkanlıkları gibi konularda iyi bir kaynak teşkil eder. Çünkü bu toplum modeli İzlanda'da Viking Çağı'ndan Sturlunglar Çağı'na, dinsel geçiş dışında fazlaca değişikliğe uğramamıştır. Sturlunglar Çağı'nı anlatan çağdaş sagalardan bildiğimiz kadarıyla, insanlar eski yaşam tarzlarını sürdürmekteydiler. Hatta kendilerini Hristiyan olarak tanımlamalarına karşın hâlâ kan davası güdüyorlardı. Odin ve Thor'u reddediyorlardı, fakat kaderin ve şansın belirleyiciliğine, devlere, troll kadınlara, skald şiirlerine, kâhince rüyalara bağlıydılar. Günümüzde bile bu inanışlar çok güçlüdür.

Siyasi tarihçiler artık sagaları 19. yüzyıldaki meslektaşları kadar ciddiye alarak okumuyorlar, fakat zihniyet tarihi çalışanlar için bu metinlerde etnoloji, folklor, tarihi antropoloji adına çok malzeme vardır. Şöyle özetlenebilir: Bu metinler Hristiyan bakış açısıyla yazılmıştır, ama eski ataların kayıp Pagan Çağı'na hayranlığı da elden bırakmaz.

Egill'in Sagası

Sagaların büyüğü, muhteşem dünyasına giren kişinin bir daha iflah olmayacağı söylenir. Íslendingasögur (Aile Sagaları) öbeğinden Egill'in Sagası'ysa bunların içinde en çok öne çıkanlarından biridir.⁹ Hermann Pálsson'a göre "Egill'in Sagası, 9. ve 10. yüzyılların Kuzey dünyasına ilişkin olarak güçlü izlenimler sunar. Erken İskandinav ve İngiliz tarihi hakkında sunduğu bilgilerle diğer türdeşlerinin çok daha ötesinde bir tarihselliğe sahiptir ve bu haliyle Heimskringla ile karşılaştırılabilir".

Saganın merkezinde, tahminen 910-990 yılları arasında yaşamış tarihi bir kişilik olan ve önde gelen bir skald yeteneklerinin yanında maceracılığı, savaşçılığı, arkadaşlarına sadakati, fevkalade huysuz ve öfkeli karakteriyle de betimlenen tarihi kişilik Egill Skallagrímsson vardır. Egill'in Sagası aynı zamanda birkaç kuşağın ve güçlü iradeli kurucuların da yarı kurmaca-yarı tarihi hikâyesidir. Böylece bu yaşlı metin 19. yüzyılın ikinci yarısı boyunca uzmanların dikkatini yoğunlaştırdıkları edebi niteliğinin yanında, derin toplumsal ve tarihi görünüm sunar. Toplumsal hafızayı muhafaza eden bu niteliğiyle, geçmişe ilişkin edebi bir yaratımdan öte, onun verili manada yeniden hatırlanmasıdır.

⁹ Eski Kuzey dilindeki söylenişleriyle Egils Saga Skalla-Grímssonar.

Egill'in metinde anılan ataları da kendisi gibi tarihi kişiliklerdir ve kendisinin doğduğu 31. bölüme kadar, yani saganın yaklaşık dörtte birlik kısmında sadece onların maceraları (Norveç'ten zorunlu göç ve İzlanda'ya yerleşme) anlatılır.

Egill, İzlanda'da doğan ilk kuşaktandır. Aşağıda karakterini anlatırken de değineceğimiz üzere dâhi çocuk olarak tarif edilir.¹⁰ Daha sonra ülke dışındaki maceraları anlatılır. Gurbetteki son macerasının ardından çiftliğine çekilmiş yaşlı bir adam olarak sahneye çıkar. Yine de ailesinin çıkarları tehlikeye girdiğinde savunmaya geçme iradesine hâlâ sahiptir.

Egill'in Sagası, diğer Aile sagaları öbeğine ait metinlerden, olayların çoğunun ülke dışında cereyan etmesiyle ayrılır. Sagada uluslararası ve ulusal olaylar birbiriyle ilişkili olarak anlatılır. Norveç'i hâkimiyeti altında birleştiren Haraldr'un yanında onun ardıllarına etraflı şekilde değinilir. Tarihi olaylarla ilişkili bölümlerde, Egill'in kahramanlık konumu sadece içeride değil, ülke dışındaki olayların anlatımı yoluyla da pekiştirilmektedir.

Tarih ve Kurmaca

İzlandalıların zaman algısı ve tarihsel hafızayı inşa ediş biçimleri büyük ölçüde sagalarda anlatılan hatırlanabilir olaylara hapsolmuştur. Diğer Avrupalı topluluklar kendilerine mitik tanrılar ve yarı tanrılarla başlayan kök hikâyeleri icat ederken, İzlandalılar ilk yerleşimcilerin sayılarına ve kim olduklarına kadar atalarını çok iyi biliyorlardı. Güncel kaygıları dikkate almakla birlikte tarihsel ve çizgisel bir geçmiş tasarımı oluşturabildiler. Böylece İzlandalılar, tarihi, eski İskandinav tanrıları ve ithal Troya bağlantıları yanında belirli bir geçmişin ışığında da okudular. 13. yüzyıl İzlandalıları için Atlantik'i aşmak Kızıldeniz'i aşmakla birdi ve İzlandalılar için bu olay toplumlarının tarihsel bir dönüm noktasını temsil ediyordu: Norveç'teki Tiranlık, ortaçağ İzlandalılarına göç için şerefli bir gerekçe sağlamıştı.

Egill'in Sagası da bu zihinsel iklimde muhtemelen bir tarihçinin elinden çıkmıştır ve yaşanan günün, gerçeğin ve kurmacanın nasıl bir karışıma tabi tutulduğunun iyi bir örneğidir. Konungasögur ölçüsünde bir tarihsellik aramak doğru değilse de metin boyunca Norveç tarihindeki kesinlik arz eden tarihi olaylara değinilmekte-

10 Bu noktada Egill'in dehasının günümüz ölçülerinden ziyade -İslam öncesi ve sonrası Türk anlatılarından aşına olduğumuz- çocukluğundan itibaren olağanüstü becerilerle donanmış alp/kahraman tipine yakın olduğunu vurgulamayız.

dir.¹¹ Göndermelere bakılırsa ("svá er sagt": denildi, denilir ki) yazar okuyucusunun, anlattıklarını duyduğu gibi aktardığına inanmasını arzu etmektedir.¹²

Anavatan Norveç'ten adaya göç İzlandalıların hâlâ hafızasındadır ve karşılıklı ilişkilere dair bu verili geçmişin ve algının sagalardaki etkisi belirgindir. Nitekim Egill'in Sagası'ndaki biri Egill'in amcası, diğeri kardeşi olan iki Thórólfr da Norveç krallığının 9. yüzyıldaki artan gücüne uyum sağlamaya çalışırlar. Dedesi Kveld-Úlfr ya da babası Skallagrímr gibi diğer aile üyeleri, Norveçli özgür adamın eski geleneklerine tutunmuşlardır. Dolayısıyla sagada Norveç ve İzlanda arasındaki çelişkilerin ve farklılıkların nesnel tarihçi bakışından ziyade tek yönlü bir bakışla ele alınması yadırganmamalıdır, zira Egill'in anavatan Norveç'teki sorunları çözüm biçimi, İzlanda ile İskandinav yarımadası arasındaki farkların İzlandalıların algılanış biçimine uygundur. Sagalardaki birçok maceracı gibi Egill'in de seyahatleri sırasında krallarla yaşadığı çelişkilerinde belirginleşen çelik gibi bükülmez İzlandalı etnik bilinci, Egill'in Sagası'nın yazarı tarafından icat edilmiş değildir.

Yaygın olarak Egill'in Sagası'nın, Borg'a ilk yerleşen kişi olan Egill'in babası Skallagrímr ve ailesi hakkında kuşaktan kuşağa aktarılan eski sözlü geleneklere dayandığı kabul edilegelir. İzlandalıların bu kabulüne göre, aktarılan sözlü geleneğin omurgasını bizzat Egill'in şiirleri oluşturmuş ve yazıya geçirilene kadarki yaklaşık 300 yıllık bir süre boyunca anlatıcılar tarafından muhafaza edilmiştir. Bu kabul, bilim çevrelerinde naif bir görüş şeklinde değerlendirilmekte ve destek bulmamaktadır. Gerçi bu şiirlerin 9.-10. yüzyıldan kalıp kalmadığı konusunda tam olarak uzlaşabilmiş değil, ancak en azından bazılarının anılan döneme ait olmadığı üzerinde uzmanlar hemfikir. Birçok şiirin saga yazılmadan önce var olmadığı düşünülüyor. Görünen o ki Aile Sagaları'nı gerçek bir tarih anlatısı olarak

11 İçinde Egill'in ve ailesinin Norveç kraliyet ailesiyle sürtüşmelerine ilişkin bir değinme olmamakla birlikte, Norveç tarihiyle ilgili tüm bölümler, kimi zaman harfi harfine, Heimskringla'yla uyumludur. Bu, Egill'in Sagası ile Heimskringla arasında yazınsal bir bağlantıya işaret etmekteyse de Egill ve ailesinin krallarla olan ilişkilerine dair zikredilen olayların tarihselliğine ilişkin bir kanıt teşkil etmez. Nitekim ne Heimskringla'da ne de Norveç krallarıyla ilgili diğer herhangi bir sagada Egill'in Eiríkr'un oğullarından birini öldürdüğüne ilişkin bir kayıt vardır.

12 Kral sagalarında kendisine olayların kanıtlayıcı bir parçası olarak yer bulan şiirler (örneğin, "sem Sighvatr segir": Sighvatr'un dediği gibi) Egill'in Sagası'nda hikâyenin tamamlayıcı parçasıdır ("þá kvað Egill": Bunun üzerine Egill dedi ki). Bu şiirler bir olayı yapılan yorum ya da bir soruya verilen cevap şeklinde ortaya çıkar.

değerlendiren bu geleneksel bakışın altında, yazarların nesnelliğine ve olayları olduğu gibi aktaran kişiler olduğuna duyulan inancın yatmaktadır.

Egill'in atalarının Norveçli özgür adam imgesine tutunduklarını söylemiştik. Gerçekten de dedesi Kveld-Úlfr gibi önde gelen özgür insanlar, krallarla olan ilişkilerinin değiştiğini görmek istemiyordu. Onun gibiler için güçlü yerel beyler için kralla olan ilişkileri şahsiydi. Úlfr, eski "güzel" devrin bölgesel krallıklarını denizaşırı bağluları kapsayan merkezi egemenliği altına sokan Haraldr'un buyruklarıyla hareket etmektense, onunla kendi hür iradesine dayanarak ve gevşek bir bağıllıkla ilişki kurmayı tercih ederdi. Haraldr'sa tam sadakat bekliyordu. Kveld-Úlfr'un bu eski moda sadakat anlayışı, Norveç'teki hayatını en sonunda tehlikeli hale getirmiştir. Saganın kurmaca olmayan motiflerinden biri işte budur; başkarakterler, edebiyatta da gerçek hayatta da toplumsal ve ekonomik değişimin yarattığı siyasal baskının kıskacıdır.

Sonuç olarak Norveç'in İzlanda'ya açık bir tehdit oluşturduğu bu koşullarda 13. yüzyıldaki birçok saga metni gibi Egill'in Sagası da geçmiş bir alet olarak kullanılmaktadır ve kimi uzmanlara göre, muhtemelen, Norveç krallığının tahakkümünü etnik kaygılarla fazla abartmıştır. Dolayısıyla geçmişin işlevsel bir dokunması olarak Egill ile ailesinin hikâyesi hem yeni hem eskidir ve tarihselliği ölçüsünde kurmacadır.

Egill ve Karakteri

Egill'e ilişkin sagada çizilen portre, çok muhtemel ki kendisini gerçekte olduğundan farklı betimliyor. Karakteriyle yaşamına ilişkin izlenimlerin uzun yılların içinden çeşitli biçimlere bürünerek geldiğini kabul etmeliyiz; zira sagayı 1241'de ölen Snorri Sturluson yazıya geçirdiyse, Egill'in tahmin edilen ölüm tarihinden sonra araya yaklaşık 200 yıl gibi bir süre girmiştir. Egill'in gerçek hikâyesinin açık ya da tatmin edici olmadığı noktalarda yazan kişinin başka hayat hikâyelerinden metne gömmeler yapmış olabileceği hesaba katılmalıdır.

Karakterine gelince... Egill, ani değişiklikler gösteren birisidir. Bir bakarsınız bilge ve akıllıdır, uzlaşma arar, bir an gelir öfkeden çılgına dönmüş acımasız bir katil olur. Diğer yanağını çevirmek ya da komşusunu kendisi gibi sevmek yollu Hristiyanca davranışlar Egill Skallagrímsson'la uyuşacak şeyler değildir -ki zaten ölünceye kadar

pagan kalmıştır.¹³ Bu haliyle ataları Kveld-Úlfr'un ve Skallagrímr'un genlerini taşır. O bir roman kahramanının ihtiyaç duyduğu, daha doğrusu bir roman kahramanından beklediğimiz çelişkilere sahiptir; ataları hariç değil. Dolayısıyla okuyacağınız metin, övülen ile sövülenin cephe cepheye geldiği bir destan ya da kahramanın yanlış yere gönderdiği bir okla ülkelerin yıkıldığı bir trajedi değildir. Egill, trajik bir saganın genç yaşında can veren çelik gibi gururlu ve şöhretli kahramanı gibi düşünülmemelidir.

Egill Skallagrímsson için bir felaket paratoneri dense yeridir. Cevval bir Viking için hiç de şaşılası değil. Yine de iki Thórólfr'un tersine her olaydan sağ çıkmasını bilmiştir. Amcası büyük Thórólfr'un yaşamı, kendi asaletinin gururuna takılıp düşen soylu bir kahramanın hikâyesidir. Hiç gereği yokken aşağılayıcı ve açıktan meydan okuyan tavrıyla kendi sonunu hazırlamıştır. Egill ve babası Skallagrímr'sa kişisel onur konusunda Thórólfr örneğine nazaran daha uzlaşmacıdır ve yataklarında ölmüşlerdir. Egill'in izlediği yol Kveld-Úlfr'un bilgece öğüdündedir: "Sınırlarını bil ve onların en iyilerinin rakibi olmaya kalkışma!"

Hayatının ta çocukluğundaki ilk iki başarısı, yazdığı karmaşık vezinli şiir ve oyun arkadaşının beynini dağıtmak olan Egill'de sözle eylemin, yazmakla yakmanın inişli çıkışlı bitmeyen flörtünü buluruz ve eğer kendisine en yakın ruhu aramamız gerekseydi başvuracağımız yer Dostoyevski'nin dünyası olabilirdi.

Çirkin ve hasis, savaş ya da düello halleri dışında vahşi bir kan akıttıcı olarak betimlenen Egill Skallagrímsson, öte yandan ailesine ve arkadaşı Arinbjörn'e derin bir sevgiyle bağlıdır da. Oğlu Bödvarr'ın ölümü üzerine yazdığı dokunaklı ağıt "Sonatorrek", Eski Kuzey edebiyatının en görkemli örneklerinden kabul edilir ve bugün bile okuyanı sarsıcı niteliktedir.¹⁴ Yoldaşı Arinbjörn için yazdığı "Arinbjarnarkviða" başlıklı övgü şiiriye, üst düzey sanatsallığı yanında arkadaşına yüksek bağlılığını yansıtmasıyla dikkat çeker. Bu şiirde, saganın genel çizgisiyle uyumlu olarak, kahramanlık edebiyatından ziyade bir arkadaşın insani üstün özellikleri vurgulanır.

13 Egill, bir şair olarak da pagan tabiatlıdır. Dahil olduğu skaldik şiir geleneği, karakteristik üslubu ve mecazları (kenning) ile pagan geçmişe yaslanmaktadır. Hristiyanlığın gelenekleri ve kozmogoni anlayışı, babası doğrudan baş tanrı Odin olan bu şiir için uygunluk göstermemektedir.

14 Clover'a göre sözlü gelenekte ağıt-şiir yakanlar kadınlardı. Kendisi, Sonatorrek gibi yoğun duygusallık taşıyan bir ağıtın Egill gibi erkeklik imgelerini üzerinde toplamış birisi tarafından yazılmış olmasını bu açıdan değerlendirir. Buna göre Egill, Sonatorrek'i muhtemelen yaşlanmış, cinsel yetileri sona ermiş, yani erkekliği temsil eden esas özelliklerini kaybetmiş bir durumdayken yazmıştır. Nitekim şiirde de cinsel organıyla ilgili yakınlıkları vardır.

Egill, çocukluğundan başlayarak sıra dışı yetenekte birisidir. Şiir yazmaya üç yaşında başlar. Babası Skallagrímr, kayınpederi Yngvar'ın düzenlediği şölene kendisiyle gelmesine izin vermeyince Egill atına atlayıp şölenin yapıldığı yere gitmiş, Yngvar tarafından memnuniyetle karşılanmış, bunun üzerine onu cömertliğinden ve misafirperverliğinden dolayı övdüğü bir şiir döşenmiştir. Üç yaşındaki performansının da vaat ettiği üzere ileriki yıllarında fevkalade bir mersiye şairine dönüşecektir. Mesela, İngiltere'nin kuzeyinde hüküm sürmeye başlamış bulunan büyük düşmanı Kanlıbalta Eiríkr için yazdığı övgü şiiri "Höfuðlausn" öyle güzeldir ki kralın karısı Gunnhildr'un tüm kışkırtmalarına rağmen kellesini Eiríkr'dan kuratabilmiştir.

Ardından onun altı yaşındaki hırslı halini görürüz. Bir top oyununda kendisini yenen Grímr'a sopasıyla saldıran öfkeli Egill, Grímr tarafından yere yapıştırılır ve bu, o sırada kavgayı izleyen çocukların gülüşmesine neden olur. Egill bir balta bularak geri gelip Grímr'u katleder. Büyüyüp mahalle kavgasına dönüşen çatışmada yedi kişi daha ölür. Eve döndüğünde babası durumdan hoşnut değildir, fakat annesi oğlunun gerçek bir Viking olması nedeniyle mutludur. Egill'in erken vaatlerle sahneye çıkan bu zorlu karakteri, aynı şairliği gibi, ileriki bölümlerde iyiden iyiye kendini gösterecektir.¹⁵

Egill bir pagan olarak ölmüştür, değinmiştik. Kalıntıları nakledilmek üzere mezarından çıkarıldığında kafatasının Papaz Skapti'nin

¹⁵ Dr. Wills'in ilginç varsayımına göre Egill'in kan dökücülüğü testosteron fazlalığından kaynaklanmaktadır. Sagada anlatılan fiziksel özellikleri (geniş alın, gür ve yoğun kaşlar ve sakal, dökülen saçlar) bu fizyolojik durumunun kanıtıdır.

darbelerine direnmesi de yeni dinin kendisi üzerindeki yoğun baskısından hoşnutsuzluğunun bir simgesi gibidir. Dolayısıyla daha geniş planda, Egill'in pagan tabiatı, İzlanda'da Hristiyanlığın temsil ettiği yabancı etkisine direnç gösteren bir antitez görünümündedir de.

Yazar

Egill'in Sagası'nın tek bir kişi tarafından yazıldığı ve bu kişinin de Snorri Sturluson olduğu düşünülmektedir. Kendisi "Sonatorrek" ve "Arinbjarnarkviða" dahil olmak üzere birçok seçkin şiirin de muhtemel yazarıdır. Snorri, çağdaşları arasında, siyasetçiliği yanında tarihçi ve skaldik şiirin ustası bir şair olarak da tanınmıştır. Dolayısıyla onu saganın yazarı olarak kabul ediyorsak, şiirleri de yazmış olması akla yakındır. Saga, skald şiirinin eşsiz bir örneği olarak ortaya çıkmaktadır ve bu durum, "Prose Edda"nın ve içindeki uzun şiir "Háttatal"ın yazarı Snorri Sturluson'un Egill'in Sagası'nın da yazarı olabileceği yolundaki genel kanıyı güçlendirmektedir. Gerçi Eski Kuzey şiirinin önemli otoritelerinden Jón Helgason, hiçbir skald yazarının Egill'in iki oğlunun ölümü üzerine yaşadığı kederi taklit edemeyeceğini iddia etmiştir; fakat biliyoruz ki Snorri, en sevdiği oğlu Jón Murtur'un 1231'de Norveç'te ölümü üzerine derinden sarsılmıştır. Bu olay Sturlunga Saga'sında anlatılmıştır. 1229'da Jón, evlenmek istemiş ve babasından masraflar için talepte bulunmuş, Snorri'ye onun isteğini yerine getirmemişti. Oğlu Norveç'e gitmeye karar verdiğinde İzlanda'da kalması için ona istediklerini vermeye razı oldu, fakat o kararını değiştirmede ve bir daha asla geri dönemedi. İlginç olan benzerlik şudur ki, Saga'nın 38. bölümünde Egill'in babası Skallagrímr, oğlu Thórólfr'un ülke dışına gitmemesini istemiş, ama oğlu bunu reddederek ülkeyi terk etmiş ve İngiltere'de savaşta ölmüştür.

Sevilen evladın ölüm motifi Egill'in Sagası'nda üç değişik yerde yinelenir: Kveld-Úlfr'un oğlu büyük Thórólfr, Skallagrímr'un oğlu küçük Thórólfr, Egill'in oğlu Bödvarr. Egill oğlu için uzun bir şiir yazmak suretiyle kendini ne denli teselli ettiyse, bunun Snorri için de aynı şekilde olduğu düşünülmelidir.

Saga'nın Snorri Sturluson tarafından yazılıp yazılmadığına ilişkin modern tartışmalar 19. yüzyılın ilk yarısına kadar iner. Bu konudaki çalışmaların geçen yüzyıldaki iki öncüsü, 1933 edisyonunun müellifi Sigurður Nordal ve İsveçli bilgin Peter Hallberg'dir. Hallberg'in çalışması İsveç dilinde olmakla birlikte geniş bir İngilizce özet de koy-

muştur. Kitabında, Egill'in Sagası ile Snorri'nin yazdığı kesin olarak bilinen Heimskringla'nın dil ve üslup özelliklerini karşılaştırarak Egill'in Sagası'nın da onun tarafından yazıldığı sonucuna varmıştır. Ralph West, Hallberg'in çalışmasını biraz daha ileri götürerek eserde başkalarının da müdahaleleri olduğunu iddia eder.

Elyazmaları

Egill'in Sagası ana elyazması, 14. yüzyıldan bir Aile sagası koleksiyonu olan Möðruvallahbók'tadır (AM 132 fol., Reykjavík). M kısaltmasıyla bilinen bu elyazmasına ek olarak Wolfenbüttelbók (W) ve Ketilsbók (K) yazmaları da vardır. K yazmasının iki kopyası birbirinin neredeyse aynıdır (AM 453 ve AM 462). Ketill Jörundsson tarafından 1670'te hazırlanmıştır. Ayrıca saganın bazı parçaları kısmen bir araya getirilmiş parşömen ve kâğıt malzemede yazılı haldedir.

Bilinen en erken yazılı örneğe yaklaşık olarak 13. yüzyılın ortasına tarihlenen Θ fragmanıdır. Bu parça, M ailesinin erken ve ayrıntılı bir örneği gibi görünmektedir. 17. yüzyıldan kalma çeşitli kâğıt malzemeli elyazmaları, Egill'in Sagası'nı, iki sayfası (folio) kaybolmadan önceki Möðruvallahbók'dan çekerek kullanmalarıyla dikkate şayandır. Günümüzde bu boşluk, söz konusu elyazmaları yardımıyla tamamlanmaktadır. 18. yüzyıldan iki ve 19. yüzyılın ilk yıllarından bir örnek de görünüşe bakılırsa M ailesinin o eski bölümlerini kopyalamıştır ve Θ fragmanı ile yakın ilgisi vardır.

M yazması, W/K'nin zayıf olduğu yerlerde daha zengindir. Aynı zamanda, kusurlu olmasına ve saga bittikten sonra sonuna yerleştirilmesine karşın "Arinbjarnarkviða"yı ("Arinbjörn'e Övgü", bu kitapta 82. bölüm) içeren tek metindir. Buna karşılık M kopyasında "Sonatorrek" in ("Oğulların Kaybı", bu kitapta 82. Bölüm) sadece ilk dizesi bulunur ve Kral Eiríkr için yazılan "Höfuðlausn" şiiri (bu kitapta 63. bölüm) hiç yer almaz.

W/K, M'ye nazaran daha zayıf olsa da bazı öne çıkan özellikleri vardır. En önemlisi K'nin "Sonatorrek" in tam ve eksiksiz halini içermesidir. Ayrıca W/K kopyalarında "Höfuðlausn" da tam haliyle bulunur.

W/K yazmalarının bazı bölümleriyle karşılaştırıldığında, M yazmasının kimi kısaltmalara gittiği görülmektedir.

Egill'in Sagası'nın bölümlendirmeleri hep aynı şekilde düzenlenmemiştir. M yazmasında bölümleri ayırmak için genel olarak ilk harfler kırmızı mürekkeple, bazen de büyük olarak yazılmıştır.

Egill'in Sagası matbu olarak ilk kez 1782'de İzlanda'daki Hrappsey'de yayımlanmıştır. Bu basılı ilk örneğin yararlandığı el-yazması, Möðruvallahókar'un şimdi kayıp olan metnine dayanmaktadır. Bu kayıp metin, yukarıda andığımız 17. yüzyıl kâğıt yapraklı elyazması kopyalarla ortak bir kaynaktan yararlanmıştır. Bu geç tarihli elyazmaları ve ilk matbu metin, Möðruvallahókar'taki Egill'in Sagası'nın iki kayıp foliosunu muhafaza etmişlerdir. Bunu 1956'da yazdığı makaleyle ortaya çıkaran Jón Helgason olmuştur ("Um Eglutexta Möðruvallahókar í 17du aldar eftirritum", *Gripla* VIII, 1993). Egill'in Sagası'nın Möðruvallahókar ve diğer ilgili yazmalardan yola çıkarak bir edisyonunu, Jón Helgason'un yarım kalmış çalışmasından da yararlanarak Bjarni Einarsson yapmıştır. (Series A of Editiones Arnarnagænanæ of the Arnarnagænanæ Institute, volume 19, University of Copenhagen, 2001.)

Egill'in Sagası'nın Guðmundur Magnússon tarafından yayıma hazırlanmış bir diğer edisyonu 1809'da Kopenhag'da basılmıştır. Kısa bir Latince girişten sonra Latince ve Eski Kuzey dili aynı sayfada yan yana iki sütunda yer almak kaydıyla iki dilli olarak sunulmuştur. Bu kitap, 19. yüzyılın diğer yayınları için başvuru kaynağı halini almıştır. W. C. Green, İngilizceye ilk çeviride Einar Þórðarson'un 1856 Reykjavík ve Finnur Jónsson'un 1888 Kopenhag baskılarıyla, N. M. Petersen'in 1862 tarihli İsveççe çevirisi yanında 1809 edisyonunu da dikkate aldığını belirtir. Green, muhtemelen Latince çeviriyi de kullanmıştır. Bunların içinde Finnur Jónsson'un edisyonu sonraki çalışmalar için başvuru kaynağı halini almıştır.

İngilizceye daha sonra yapılan üç çeviri [Gwyn Jones (Syracuse University Press, 1960), Christine Fell (Everyman, 1975), Hermann Pálsson ve Paul Edwards (Penguin Classics, 1976)] Sigurður Nordal'in 1933 tarihli "Íslenzk fornrit II" edisyonuna dayanmaktadır ki bu da büyük ölçüde 1809 edisyonunu esas almaktadır. Reykjavík'te 1997'de tüm sagaların İngilizce çevirisi "The Complete Sagas of Icelanders" başlığı altında yayımlanmıştır. Dayandığı edisyon, 1985-1987 tarihleri arasında Reykjavík'te beş cilt olarak yayımlanan "Íslendinga Sögur" olup editörleri Bragi Halldórsson, Jón Torfason, Sverrir Tómasson and Örnólfur Thorsson'dur. Bu edisyonda Egill'in Sagası, Bernard Scudder tarafından çevrilmiştir.

Çeviri Hakkında

Egill'in Sagası çevirisine başladığımda henüz yüksek lisans eğitiminin ortasındaydım. Yine de İskandinav sagalarına girince geri dö-

nülemez evreninin müptelası olmuştum bile. Çeviri, belki birçokları için de öyledir, benim gözümde keşişçe bir etkinlik. Sadece yüklenilen işin zorluklarına katlanma ruhu değil kastettiğim, aynı zamanda insanlığın verimleri arasındaki sınırları kaldırmaya yönelik bir çeşit edebi misyonerlik. Egill'in Sagası'nı -itiraf etmeliyim ki cehalet şerbetini içmiş bir halde- çevirme işine girdiğimde de bu tür bir keşişçe mutluluk duygusu içindeydim ve o erken zamanlarda bile kendimi İskandinav sagalarının çevirisine adanmış olduğumun farkındaydım. Bir çeşit zincirleme tepkimeyle, heyecanım gözü karalığa, gözü karalık aceleciliğe dönüşünce bulabildiğim ilk İngilizce edisyonundan, yani Green çevirisinden yararlanarak çeviriye başladım. O sırada elimin altında başka bir çalışma yoktu. Sanırım biraz da hadsizlikle ihtiyaç duymadım. Çeviri ilerledikçe karmaşıklaştı, dolayısıyla Thorsson ve Einarsson edisyonlarını da yoğunlukla kullanmaya başladım. Buna karşılık Green edisyonuna çoktan başlamış bulunduğum için çevirinin ana gövdesi olarak onu korudum; deyim yerindeyse dere geçerken at değiştirmek istemedim. Özellikle şiir çevirilerinde Thorsson edisyonundan çok yararlandım. Bunun yanında Green'de eksik olan ufak tefek kısımları Thorsson'dan çekerek ve Einarsson'la karşılaştırmayı da ihmal etmeden dipnotlara yerleştirdim. Einarsson'un çalışmasındaki hacimli İngilizce değerlendirmeler, özellikle şiirlerdeki mecazlarla ilgili olanları, tarif edilemez ölçüde yolumu açtı. Diğer yardımcı kaynakları da ihtiyacım oldukça kullandım. Hepsisi de kitabın arkasındaki kaynakça bölümünde yer almaktadır.

Egill'in Sagası'nı özgün dili olan İzlandacadan çevirmeyi nasıl arzu etmiş olduğumu tahmin edebilirsiniz. Maalesef kök dile hâkimiyetim bunu kotarabilecek düzeyin altındaydı; ancak tereddüt ettiğim ya da zorlandığım yerlerde özgün metni Einarsson edisyonundan kontrol edebilecek durumdaydım.

Egill'in Sagası'nı Türkçeye uyarlamak benim için bir sorundu. İskandinav çalışmalarının Türkiye'de bilimsel bir geleneği neredeyse hiç olmadığı için önümde örnek alabileceğim tek metin, Necmi Ergün'ün 20 yıl önce dilimize kazandırdığı Yanık Njáll'ın Sagası çevirisiydi. Necmi Ergün eseri İzlanda dilinden çevirmiş, bu süreçte İzlandalı eşiyle ve ülkenin entelektüelleriyle de görüş alışverişinde bulunmuştur. Dolayısıyla anılan metin, benim için vaha gibisinden paha biçilemez bir başvuru kaynağı oldu. Uyarlama anlayışımı en genel anlamda oturtmak için Yanık Njáll'ın Sagası'nı mutlak güvenle ve döne döne okudum. Sözelimi, şiirleri Eski İskandinav vezinlerini kullanarak değil de serbest vezinle çevirme cesaretini Ergün'den aldım. Halen o çeviriyi aşabilmiş olduğumu düşünmüyorum.

Beni uzun süre tereddütte bırakan konulardan bir de yerlileştirmeydi. Kişive yer adlarını özgün diliyle koruma kararına epey geç vardım. Okurken başlarda biraz zorluk çekilebilir, ama zamanla alışılacaktır. Sonuç olarak, yerlileştirmenin dozu aşıldığı zaman okuma kalitesinin büründüğü hale ilişkin kendi okuyuculuk tecrübelerime güvenerek yol almaya çalıştım.

İzlanda dilinin telaffuzu konusunda bazı bilgileri sunmak gerekli değil. Metnin okunması sırasında bu türden bilgiler (örn. Egill Skallagrimsson > Egill Skatlagrimsson) okuyucu açısından yaşamsal değildir. Yine de birkaç hususu belirtmeliyim. İzlandacada sık kullanılan Þ/þ (th), Ð/ð (dh) harflerini sırasıyla "th" ve "d" şeklinde uyarladım. Aksi durumda, yani bu harfleri kullansaydım, metin daha en baştan yorucu bellenebilirdi.

Eski Kuzey dilinde kelimesonundaki "r" harfinden önce sessiz harf gelmesi durumunda ("r"nin kendisi hariç) araya bir "u" harfi konularak sesletilir: Thórólfr > Thórólfur, Ásgerdr > Ásgerdur gibi. Üst kesmeden sonra "-un" gelmesinin nedeni budur (örn. "Thórólf[u]r'un"). Modern İzlandacada "u" harfi, yazı dilinde artık belirtilmemektedir.

Elinizdeki çeviri için öncelikle teşekkür edilmesi gereken kişi, bana İskandinavya sevgisini bulaştıran hocam Doç. Osman Karatay'dır; ıssız sandığım ormanlara girerken bir gün beni de yanında sürükleyiverdi. Çeviren, bir süre sonra önündeki metne karşı körleşiyor. Bunun yaratacağı olumsuzlukları olabildiğince ortadan kaldırmak için, doğrudan uzmanlık alanlarına girmediği halde taslağı okuyan hocalarım Prof. Cüneyt Kanat'a ve Doç. Osman Karatay'a teşekkür etmem gerekir. Dr. Selin Erkul Yağcı'ya da bana zaman ayırıp teknik bazı sorularımı cevapladığı için teşekkür borçluyum. Zeliha Yiğit'in manevi desteği gerçekten önemliydi. Kaynak Yayınları Genel Yayın Yönetmeni Sadık Usta'nın ve Kaynak Yayınları çalışanlarının ilgileri teşvik edici, emekleri yapıcıydı. Yaptığım ve yapacağım işlerin sessiz mimarı, vaktiyle beni insan eden hocam Prof. Tomris Bakır'dır ve etkisi her şeyin üzerindedir. Aileme karşı sonsuz şükran dolu olduğumu ise söylememe bile gerek yok. Tamamı bana ait her türlü hatanın eleştirilmesini ve bildirilmesini, beni geliştireceği ölçüde memnuniyetle karşılayacağımı belirtmek isterim.

Umulur ki bu çeviri çalışması daha etraflı okumalara ve İskandinav ortaçağı tarihçiliğine kapı açsın.

Emre Aygün

KAYNAKÇA

- Anglo-Saxon Chronicle*, ed. James Ingram, Everyman Press Edition, London, 1912.
- BYOCK, Jesse, "Social Memory and the Sagas-The Case of Egils Saga", *Scandinavian Studies*, c.76, 2004.
- CLOVER, Carol J., "Regardless of Sex-Men, Women, and Power in Early Northern Europe", *Speculum*, c.68, 1993.
- CLEASBY, Richard-Gudbrand VIGFUSSON, *An Icelandic-English Dictionary*, Oxford University Press, 1957.
- Dictionary of the Middle Ages*, c.4, ed. Joseph R. Strayer, New York, 1984.
- Egills Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research Publishing, London, 2003.
- FITZSIMMONS, Scott, "Vikings-Iceland, Icelandic Sagas", *Encyclopedia of World History*, c.2, Infobase Publishing, 2008.
- HOLMAN, Katherine, *Historical Dictionary of the Vikings*, The Scarecrow Press, London, 2003.
- Introductory Essays on Egils Saga and Njáls Saga*, ed. John Hines and Desmond Slay, Viking Society for Northern Research, London, 1992.
- LARSSON, Patrik, "Runes", *A Companion to Old Norse-Icelandic Literature and Culture*, ed. Rory McTurk, Blackwell Publishing, 2005.
- LÖNNROTH, Lars, "Icelandic Sagas", *Viking World*, Routledge, 2008.
- NOICKEN, Christina von, "Egill Skallagrimsson and the Viking Ideal", <http://fathom.lib.uchicago.edu/1/777777122294/>, erişim tarihi 8 Mayıs 2013.

- NORDAL, Guðrún, "The Sagas of Icelanders", *Viking World*, Routledge, 2008.
- O'DONOGHUE, Heather, *Old Norse-Icelandic Literature-A Short Introduction*, Blackwell Publishing, 2004.
- PAL, Viktor, "Vikings-Norway, Sweden and Denmark", *Encyclopedia of World History*, c.2, Infobase Publishing, 2008.
- ROESDAHL, Else-Preben M. SØRENSEN, "Viking Culture", *The Cambridge History of Scandinavia-Prehistory to 1520*, c.1, ed. Knut Helle, Cambridge University Press, 2008.
- SAWYER, Peter, "Viking Expansion", *The Cambridge History of Scandinavia-Prehistory to 1520*, c.1, ed. Knut Helle, Cambridge University Press, 2008.
- SHERMAN, Heidi, "Vikings-Russia", *Encyclopedia of World History*, c.2, Infobase Publishing 2008.
- THORN-SESHOLD, Oliver, "Egill Skallagrímsson-A Man of Myth", <http://www.docstoc.com/docs/28059246/Egill-Skallagr%C3%ADmsson-A-Man-of-Myth>, erişim tarihi 08.05.2013
- WILLS, Tarrin, "Vikings were first to begin criminal profiling historian says", <http://www.medievalists.net/2012/09/08/vikings-were-first-to-begin-criminal-profiling-historian-says/>, erişim tarihi 6 Şubat 2013
- WÜRTH, Stefanie, "Historiography and Pseudo-History", *A Companion to Old Norse-Icelandic Literature and Culture*, ed. Rory McTurk, Blackwell Publishing, 2005.
- ZOËGA, Geir T., *A Concise Dictionary of Old Icelandic*, Oxford University Press, London, 1967.
- ÞORLÁKSSON, Helgi, "Historical Background-Iceland 870-1400", *A Companion to Old Norse-Icelandic Literature and Culture*, ed. Rory McTurk, Blackwell Publ., 2005.

EGİLL'İN SAGASI

1. İhtiyar Kveld-Úlfr ve Oğulları

Úlfr adında bir adam vardı; Korkusuz Úlfr'un kızı Hallbera'yla Bjálfi'nin oğluydu.¹ Hallbera, Hrafnista'dan Cinsoylu Hallbjörn'ün kızkardeşiydi. Hallbjörn'se Kanca Ketill'in babasıydı. Úlfr, kimsenin kendisine meydan okuyamayacağı kadar iri ve güçlü birisiydi. Viking akınlarına daha gençlik çağlarında katılmaya başlamıştı. Yoldaşısı gücü ve cesaretiyle nam salmış Berdlalı berserk Kári'ydi.² Úlfr ve Kári, elde avuçta ne varsa birbiriyle paylaştan iki sıkı dosttu.

- 1 Okuma kolaylığı açısından yeniden anımsatmakta fayda var. Eski Kuzey dilinde kelimesonundaki "r" harfinden önce sessiz harf gelmesi durumunda ("r"nin kendisi hariç) araya bir "u" harfi konularak sesletilir: Úlfr > Úlfr, Thórólfr > Thórólfr, Ásgerdr > Ásgerdur gibi. Üst kesmeden sonra "-un" gelmesinin nedeni budur (örn. "Úlf{u}r'un").
- 2 Berserk: Özgün metinde "berserkr". Savaş sırasında çılgınca çarpışan Viking savaşçılarına verilen isim. Öyle ki silaha bile gereksinim duymadıkları ve acı hissetmedikleri söylenir. Heimskringla'nın ilk bölümü olan "Ynlingler Sagası"nda şöyle anlatılırlar: "Odin'in adamları silahsız olarak ileri atıldılar, çılgınlıkla- rıyla bir kurttan ya da köpekten farksızdılar, kalkanlarını ısırdılar [örneğin, 67. bölümde Solgun Ljótr kalkanını ısırtıyor-Çev.], bir ayı ya da boğa gibi kuvvetli- diler. İnsanları bir vuruşta yere yıkıyorlar ama kendilerine ne ateş ne de demir işleyebiliyordu [örn. 9. bölümde Hafrsfjördr Savaşı berserkleri-Çev.]". Snorri Sturluson kelimenin, bu insanların silahsız dövüşmelerini nitelendirir şekilde Eski Kuzey dilinde çıplak anlamına gelen "berr" kökünden türediğini söylese de,

Akınlara katılmayı bıraktıklarında Kári, Berdla'daki çiftliğine döndü ve varlık içinde yaşadı. Üç çocuğu vardı: Kuzu Eyvindr, Topuz Ölvir ve kızı Salbjörg. Kızı güzel olduğu kadar asil ruhluysa da. Úlfr işte bu kızla evlendi. Ardından çiftliğine geri döndü. Úlfr'un malı mülkü çoktu ve ataları gibi o da toprak sahibi olarak toplumda güçlü bir yer edindi.

Esaslı bir bey olduğu anlatılırdı. Erkenden kalkıp çiftlik çalışanlarını ve demircileri denetlemeyi, hayvanlarına ve ürünlerine göz atmayı alışkanlık haline getirmişti. Zaman zaman kendisine akıl danışanlara yardımcı oluyor ve her konuda yerinde sözler söylüyordu, zira son derece bilge bir insandı. Fakat her gün akşama doğru yüzü düşüp somurtkanlaşıyor ve çok az insan onunla konuşmaya cesaret edebiliyordu. Akşamları yatağa çok erken girerdi. Söylenildiğine göre şekil değiştiricilerdendi. Bu yüzden ona Kveld-Úlfr derlerdi.³

muhtemelen "ayı postu giyen ve savaşta ayı karakterine bürünen" anlamındadır. *Heimskringla*'da anlatıldığına göre Kral Haraldr, Hafrsfjördr Savaşı'nda berserkerlerden oluşan bir birlik oluşturmuş ve bu askerlere Úlfr-heðnar (Kurt postu giymiş adamlar) denilmiştir. Egill'in berserk dedesinin lakabı olan Kveld-Úlfr da bu motifle ilişkilidir. Hristiyanlığa geçiş sonrası derlenmiş olan ortaçağ İzlanda yasa kitabı Grágás'da berserk olmak yasaklanmış ve cezası hafif kanundışılık olarak belirlenmiştir. Kanundışılık cezası için 138. dipnota bkz. (s.234)

Kveld-Úlfr ve karısının iki oğlu vardı. Büyüğünün adı Thórólfr, küçüğününki Grímr'du. Bu ikisi büyüdüklerinde babaları gibi endamlı ve güçlü kişiler oldular. Thórólfr, becerikli olduğu kadar çekiciydi de. Anne tarafına çekmişti; neşeli, cömert, işlerini tez canlı halleden birisiydi. İyi bir tüccardı ve herkesin sevgisini kazanmıştı.⁴ Grímr'sa esmer ve çirkindi. Görünüş olarak da kafaca da babasına benzerdi. O da iyi bir tüccar oldu. Ağaç ve demir işlerinde büyük yeteneği vardı. Çok iyi bir demirciydi. Kış aylarında sıklıkla, yanına çalışanlarını da alarak, ringa balığı avına çıkardı.

Thórólfr yirmi yaşına bastığında artık akına çıkmaya hazır hale gelmişti. Kveld-Úlfr ona bir savaş teknesi verdi.⁵ Berdlalı Kári'nin oğulları Eyvindr'la Ölvir de bir başka savaş teknesi ve çok sayıda adamla ona katılmaya karar verdiler. Yaz geldiğinde denize açıldılar ve elde ettikleri büyük ganimeti aralarında paylaştılar. Birçok yaz aynı şekilde denize açılıp, kış geldiğinde de evde babalarının yanında oturdular. Thórólfr eve değerli eşyalar taşıyıp durdu ve bunları ana babasına verdi. Mülkten ve şöhretten yana namları ailece aldı yürüdü.

Kveld-Úlfr zamanla yaşlanıp çöktü, çocuklarsa tam bir erkek oldular.

2. Kambur Ölvir

Audbjörn o sıralar Firdafylki kralıydı. Beylerinden birinin adı Hróaldr'du. Bu Hróaldr'un Thórir adında bir oğlu vardı. Bir diğer Bey Çiroz Atli'ydi. Gaular'da yaşardı ve Hallsteinn, Hólmsteinn, Hersteinn adında üç oğluyla Alımlı Solveig adında bir kızı vardı. Bir güz vakti dini festival için Gaular'da çok sayıda insan toplanmıştı. Ölvir bu sırada Solveig'i gördü ve ona kur yapmaya başladı. Çok geçmeden de karısı olmasını teklif etti. Fakat Atli, denklik ileri sürerek kızını vermedi. Bunun üzerine Ölvir birçok aşk şarkısı yaktı. Solveig'e o kadar abayı yakmıştı ki akınlara çıkmaktan bile vazgeçti. Thórólfr ve Kuzu Eyvindr işlerine onsuz devam ettiler.

3. Güzelsaçlı Haraldr Egemenliğinin Başlaması

Esmer Haraldr'un oğlu Haraldr, babasının ardılı oldu. Norveç'in tek kralı olana dek saçını kestirmemeye ve taramamaya yemin etmiş,

⁴ M yazmasında kaupmenn (tüccar), Einarsson'da kappsmen (savaşçı, mücadeleci). Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.1.

⁵ Savaş teknesi: Metinde "Lang skip" (uzun tekne).

bu yüzden Karışksaçlı Haraldr diye anılır olmuştı. Başka bir hikâye-
de uzun uzadıya anlatıldığı üzere önce komşu krallarla savaştı ve on-
lara boyun eğdirdi. Upplönd'ün egemenliğini eline geçirip kuzeye,
Thrándheimr üzerine yürüdü. Mutlak egemenliği eline geçinceye
dek Trandheimr'da birçok savaş yaptı. Daha sonra Naumudalr'a, bu
bölgenin kardeş kralları Herlaugr ve Hrollaugr'un üzerine yürümeye
karar verdi. Fakat Haraldr'un geldiği duyulunca Herlaugr, on iki ada-
mıyla birlikte üç yıl öncesinden inşasına başladıkları mezar tepesi-
ne girdi ve tepe üzerlerine kapandı. Hrollaugr'sa krallığı Haraldr'a
teslim etmesinin ardından onun bağlı beyi oldu. Böylece Haraldr,
Naumudalr ve Hálogaland üzerinde egemenliğini kurup oralara
kendine bağlı adamlar tayin etti. Daha sonra donanmasıyla güne-
ye, Maeri ve Raumsdalr'a gitti. Fakat Húthjófr'un oğlu Çarpıkbecak
Sölvi kaçıyordu. Kral Arnvidr'a varan Sölvi şu sözlerle yardım istedi:

"Bu bela kapımıza geldi ve sana da aynı şeyin olmasına çok faz-
la zaman kalmadı; çünkü Haraldr yakında burada olacak. Kuzey
Maeri'de ve Raumsdalr'da herkese esaret ve ıstırap getirdi. Sen de
bizim yaşadığımız ikilemle yüz yüze gelecek, zenginliklerini ve
özgürlüğünü korumak için yardım alabileceğin herkesin desteğini
arayacaksın -ki ben elimin altındaki savaş gücümle bu zulme ve
adaletsizliğe karşı sana destek olmaya hazırım. Diğer seçeneği tercih
edersen, Naumudalr halkı gibi yapıp kaderini esarete teslim edecek
ve Haraldr'un kölesi olacaksın. Benim babam ihtiyarlığını başka bir
kralın beyi olarak geçirmeyip bir kral olarak onuruyla öldü. Bana
kalırsa sen de, yiğitlik iddiasındaki diğer asil karakterliler de aynı
şekilde davranacaksınız."

Bu ikna edici konuşmadan sonra Arnvidr ordusunu toplamaya
ve toprağını savunmaya karar verdi. Sölvi'yle ittifak kurdular. Gelip
yardım etmesi gerektiği yolunda Firdafylki kralı Audbjörn'e de bir
haber iletiler. Yoldaşlarıyla yaptığı müşavere sonrası Audbjörn razı
oldu ve seferberlik âlâmeti olarak kullandığı bir okla, hükmettiği
topraklardaki bağlı beylerin kendisini tercih etmelerini şart koştuğu
bir savaş çağrısı yaydı.

Fakat kralın habercisi Kveld-Úlfr'a ulaşır, onun tüm adamlarıyla
krala katılması gerektiği yolundaki çağrıyı getirdiği zaman Kveld-
Úlfr şu cevabı verdi:

"Kral kendi topraklarını korumak zorunda kalsaydı ve tecavüz
Firdafylki'ye karşı olsaydı, onunla birlikte kendi öz topraklarımızı
korumak boynumun borcu olurdu. Fakat kuzeydeki Maeri'ye gitmek
ve onların topraklarını savunmak benim görevim değil. Kralına

Kveld-Úlfr'un bu savaş tantanası sırasında evinde oturacağını ve ne savaşı toplayacağını ne de Haraldr'la savaşacağını söyleyebilirsin. Çünkü Haraldr'un kaderinin bizim kralımızinkinin olmadığı kadar iyi çizildiğini hissediyorum."

Haberci krala geri döndü ve yolculuğunun sonuçlarını anlattı. Kveld-Úlfr'sa çiftliğinde kaldı.

4. Haraldr ve Audbjörn Arasındaki Savaş

Kral Audbjörn ordusuyla kuzeye, Maeri'ye yürüdü. Orada Kral Arnvidr ve Çarpıkback Sölvi'yle buluştukları zaman devasa bir kuvvet haline geldiler. Kral Haraldr da kuzeyden kendi ordusuyla geliyordu. İki ordu Sólskel'de karşı karşıya geldi. Kanlı bir savaş yapıldı ve her iki taraftan da büyük kayıplar verildi. Maeri orduları tarafında iki kral, Arnvidr ve Audbjörn öldü. Sölvi'ye kaçtı ve sonrasında büyük bir akıncı olup Kral Haraldr'un topraklarında yıkıcı yağma seferlerine girişti. "Çarpıkback" lakabını alması bundan dolayıdır. Haraldr'un tarafındaysa iki bey öldü: Ásgautr ve Ásbjörn. Beylerden Hákon'un iki oğlu Grjótgardr ve Herlaugr'la birlikte birçok şanlı savaşçı da öldü. Savaşın sonucunda Haraldr, Güney Maeri'yi egemenliği altına aldı.

Audbjörn'ün kardeşi Vémundr, Firdafylki'nin egemenliğini ele geçirdi ve bölgenin kralı oldu. Bu sırada mevsim sonbahardı. Kral Haraldr'a sonbahar med cezirlerinin olduğu bir zamanda güneye inmemesini tavsiye ettiler. Kral da beyi Rögnvaldr'u Kuzey ve Güney Maeri ile Raumsdalr bölgelerinin başına geçirerek büyük kuvvetleriyle Thrándheimr'a döndü.

Aynı sonbahar Atli'nin oğulları, Topuz Ölvir'e kendi evinde saldırdılar. Niyetleri onu öldürmekti. Baş edilemeyecek kadar büyük bir kuvvetleri vardı. Bu yüzden Ölvir canını kurtarmak için kaçtı. Kuzeye, Maeri'ye gitti. Orada Haraldr'u bulup ona biat etti ve onunla birlikte kuzeye, Thrándheimr'a gitti. Çok iyi iki dost oldular. Ölvir kralın yanında uzun zaman kaldı ve onun skaldı oldu.⁶

6 Skaldik şiir, Edda şiirlerinin tersine gerçek olayları da içerir. Bu şiirler profesyonel şairler, yani skaldlar tarafından yazılır. Birçoğunun isimleri sagalarda anılmaktadır. Bilinen en erken skaldlar Norveç'te 9. yüzyılda görülür. Egill Skallagrímsson da sagalarda anılan skaldların en dikkate değer olanlarından biridir. Ortaçağda yazılmış bir Skaldlar Listesi (Skáldatal) kitabı vardır. Egill Skallagrímsson'un da dahil olduğu anılan liste şu bağlantıda görülebilir: <http://www.septentrionalia.net/etexts/skaldatal.pdf>

Takip eden kış mevsiminde Rögnvaldr içerilere doğru harekete geçti. Eidsjör üzerinden güneye, Firdafylki'ye gitti.⁷ Kral, Vémundr'un faaliyetleri hakkında casuslar aracılığıyla bilgi edindikten sonra bir gece Vémundr'un bir şölene katıldığı Naustdalur'a gelip şölenin yapıldığı evi kuşatarak kralı doksan adamıyla birlikte yaktı. Berdlalı Kári tam donanımlı bir savaş teknesiyle Bey Rögnvaldr'a katıldı. İkisi birlikte kuzeye, Maeri'ye gittiler. Rögnvaldr, Vémundr'un teknesine ve tüm taşınabilir mallarına el koymuştu. Berdlalı Kári daha sonra kuzeye, Thrándheimr'daki Kral Haraldr'un yanına gitti ve onun adamı oldu.

Ertesi bahar Kral Haraldr, filosuyla kıyı boyunca güneye indi. Firdafylki ve Fjalir'e boyun eğdirdikten sonra yönetime kendi adamlarını tayin etti. Firdafylki'nin başına Bey Hróaldr'u koydu. Kral Haraldr, yeni yerlerin egemenliğini ele geçirdikten sonra isyan edebilecek büyük toprak sahipleri ve zengin çiftçilere çok dikkat ediyordu. Bu tür kişilerin iki seçeneği vardı: Haraldr'un bağlısı olmak ya da ülke dışına sürgüne gitmek. Bunların dışında üçüncü bir seçenek, büyük eziyetlere muhatap olup yaşamını ya da kolunu bacağına kaybetmekti. Haraldr ele geçirdiği yerlerdeki tüm mülkler ve işlenmiş ya da işlenmemiş tüm topraklar üzerinde, aynı şekilde deniz ve göller üzerinde de hak iddia ederdi. Bütün çiftlik sahipleri onun kiracıları haline gelirdi. Ormanlarda, tuz işinde, karadaki ve denizdeki avcılık-balıkçılık işinde çalışanlar da ona vergi vermek zorundaydılar. Fakat birçokları onun tiranlığından kaçarak sınır ötesine gitti. Böylece yerleşime açılmamış uzaklardaki geniş topraklar kolonize edildi. Bu topraklar doğu yönünde Jamtalandve Helsingjaland, batı yönünde Sudreyjar, İrlanda'daki Dublin, İskoçya'daki Katanes ve Shetland'dır.

İşte İzlanda bu dönemde keşfedildi.

5. Kralın Kveld-Úlfr'a Mesajı

Kral Haraldr filosuyla Firdafylki'ye demirledi ve ülke sathında ulaklar yollayarak birlikte çalışabileceğini düşündüğü, ama hâlâ kendisine katılmayan insanlara çağrıda bulundu. Ulaklar Kveld-Úlfr'a da geldiler ve iyi karşılama gördüler. Gelme nedenlerini anlatıp kralın kendisini görmek istediğini bildirdiler.

7 Eið, İzlanda dilinde kıstak anlamındadır. Heimskringla ile karşılaştırmalı okumalardan burada kastedilenin kıyı adalarıyla kara arasından ilerlenebilecek Norveç'in günümüzdeki Stad yarımadası olabileceği tahmin ediliyor. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.4.

"Biliyor ki" dediler, "Sen şöhretli ve soylu bir ailedensin. Kendisi sana büyükşerefler bahşedebilir. Çünkü kral, gücü ve cesaretiyle nam kazanmış kişilerin kendisini tercih etmesi konusunda çok istekli".

Kveld-Úlfr onlara yaşlı bir adam olduğunu ve artık ne savaşçı olabileceğini ne de savaş tekneleriyle sefere çıkabileceğini söyledi. "Ben" dedi, "Evimde oturacağım ve artık krallara hizmet etmeyeceğim".

Bunun üzerine bir ulak, "O halde kralın yanına oğlun gitsin; güçlü bir erkek ve tam bir savaşçı" dedi. "Eğer onun hizmetine girersen" dediler Grímr'a, "Kral seni baron yapacak".⁸

"Babam yaşadığı sürece" diye cevapladı Grímr, "Kimsenin baronu olmam. Yaşadığı sürece benim efendim o olacaktır".

Ulaklar oradan ayrıлып kralın huzuruna vardılar. Kveld-Úlfr'un söylediklerini eksiksiz anlattılar. Kralın yüzü asıldı, fakat çok fazla bir şey de söylemedi. "Bunlar kibirli insanlar" dedi, "Onları neye, nasıl yönlendirebilirim ki?"

Topuz Ölvir yakınlarda duruyordu ve kraldan kızmamasını diletti. "Ben" dedi, "Kveld-Úlfr'la konuşacağım ve bu işin senin için ne kadar önemli olduğunu görünce yanına gelmeye razı olacak".

Ölvir, Kveld-Úlfr'a gitti ve kralın ne kadar kızgın olduğunu anlattı. Eğer kendisi ya da oğullarından birisi krala gitmezse işlerin hiç de iyiye gitmeyeceğini, fakat krala hürmet gösterirlerse onlara büyük şerefler bahşedileceğini söyledi. Daha sonra uzun uzadıya kralın adamlarına karşı paraca ve şerefçe ne denli cömert olduğunu anlattı.

Kveld-Úlfr, "Önsezilerime dayanarak görüyorum ki bu kral bana ya da oğluma iyi şans getirmeyecek. Benim gitmeye hâlâ niyetim yok, fakat Thórólfr bu yaz döndüğünde akına katılmaya ve kralın adamı olmaya kolayca ikna edilebilir. Kralınıza onun arkadaşı olacağımı, sözüme değer veren insanların da benim gibi davranmasını sağlayacağımı iletin. Onun kurallarına ve otoritesine daha önceki kralın devrinde olduğu gibi uyacağım ve o istediği sürece ikimizin nasıl anlaştığı görülecektir" dedi.

Ölvir, kralın yanına geri döndü. Kveld-Úlfr'un oğlunu gönderebileceğini söyledi. Oğlu bu iş için daha uygundu, fakat o sırada evde

8 Baron: Metinde "lendr-maðr". Birebir çevirisiyle, "toprak adamı". Krala hizmetle yükümlü kılınmış bir yerel bağıllık mevkisidir. Bu mevkidekiler payitahttan kralî arazi alırlar, fakat bunun yanında kendi özel arazilerinden gelirleri de vardır. Sagalarda ortaya çıkmaları Olaf Haraldsson'un krallığına denk gelir. 11. yüzyıl boyunca ve erken 12. yüzyılda etkinlikleri zirveye ulaşmıştır. 1100 yılı civarında sayılarının 40 ile 100 arasında değiştiği tahmin edilir. Siyasi, askeri, hukuki ve yönetsel olarak geniş yetkiye ve etkiye sahiptiler. Hukuki meselelerde kralı temsil hakları vardı.

değildi. Kral meseleyi zamana bıraktı. Yaz geldiğinde Sogn'a gitti. Sonbahar geldiğinde de Thrándheimr'a gitmek üzere hazırlandı.

6. Thórólfr'un Kralın Hizmetine Girmeye Karar Vermesi

Kveld-Úlfr'un oğlu Thórólfr ve Kuzu Eyvindr, sonbaharda deniz seferinden eve döndüler. Thórólfr babasına gitti ve başbaşa konuştular. Haraldr'un ulaklarının taşıdığı haberi sordu Thórólfr. Kveld-Úlfr da kendisinin ya da oğullarından birinin kendi adamı olması yönündeki kralın talebini anlattı.

"Sen ne cevap verdin?" diye sordu Thórólfr.

"Hem benim hem de siz ikinizin Kral Haraldr'un hizmetine kesinlikle girmeyeceğimiz yolundaki düşüncelerimi söyledim" dedi Kveld-Úlfr, "Sanırım bu kral yüzünden başımıza büyük dertler gelecek".

"Bu" dedi Thórólfr, "Benim öngörülerime tamamen zıt. Ondan büyük şerefler kazanacağımı hissediyorum. Krala gidip onun adamı olacağım, çünkü biliyorum ki çevresindekilerin hepsi de cesur insanlar. Eğer beni alırlarsa onların arasına katılmak arzu edilir bir şey. Bu insanlar ülkedeki herkesten daha iyi bir hayat sürüyorlar. Bana söylendiğine göre adamlarına karşı paraca çok eli açılmış. Layık olanları terfi ettirmekte ve onlara kudret bağışlamakta da daha az cömert değilmiş. Ayrıca onu görmezden gelen ve kendisine dostça hürmet göstermeyenlerin yüксеlemediğini, bazısının ülke dışına kaçtığını, bazısının da kiracı durumuna düştüğünü duydum. Baba, bir insanın senin gibi bilge ve hırslı olup da kralın sunduğu şerefi kabul etmemesi, şükran duymaması beni çok şaşırtıyor. Eğer bu kraldan bize talihsizlik geleceği ve onun düşmanımız olacağı konusunda önsezilerin vardıysa, neden sadakat yemini ettiğin önceki kralın saflarında ona karşı savaşmadın? Onun ne yanında ne de karşısında yer almak bana son derece mantıksız geliyor".

"Aynen benim sezdiğim gibi oldu" dedi Kveld-Úlfr, "Kuzeydeki Maeri'ye, Karışksaçlı Haraldr'la savaşmaya gidenler zafere yürümediler. Aynı şekilde hissediyorum ki Haraldr yakınlarıma da büyük acılar çektirecek. Fakat sen Thórólfr, kendi kararını kendin vereceksin. Ben Haraldr'un hizmetine gireceğin ya da onların yetenekçe ve erkeklikçe eşiti kabul edilmeyeceğin için endişeleniyor değilim. Yalnız şunu sakın unutma; sınırlarını bil ve onların en iyilerinin rakibi olmaya kalkışma. Buna karşılık kendinden de çok taviz verme".

Thórólfr gitmeye hazır olduğunda Kveld-Úlfr ona teknesine kadar eşlik etti. Kucaklaşıp vedalaştılar ve bir sonraki güzel buluşmada bir araya gelme dileklerini sundular.⁹

7. Björgólfr, Brynjólfr, Bárdr ve Hildirida Hakkında

Hálogaland'daki Torgar'da oturan Björgólfr isminde bir adam vardı. Kudretli, varlıklı ve soyundan geldiği dağ devine borçlu olduğu olağanüstü endama sahip bir barundu.¹⁰ Kendine benzer Brynjólfr isminde bir oğlu vardı. Björgólfr artık yaşlanmış, karısı da ölmüştü. Oğlunu Hrafnista'dan Kanca Ketill'in kızı Helga'yla evlendirip işleri ona devretmişti. Brynjólfr'un oğlu Bárdr da daha genç yaşlarında endamlı, yakışıklı ve becerikli birisi olmuştu.

Sonbahar vakti düzenlenen ve çok sayıda insanın toplandığı bir şölene Björgólfr, oğluyla birlikte en itibarlı konuklardan biri olarak katılmıştı. Akşam vakti eski gelenekler uyarınca birlikte içecek çiftler kurayla belirlendi. Şölende Leka'da çiftliği olan Högni isimli bir adam vardı. Çok varlıklı, gayet yakışıklı, akıllı birisiydi; fakat aşağı derecede bir aileden geliyordu ve bugünkü düzeyine kendi çabasıyla ulaşmıştı. Hildirida isminde çok güzel bir kızı vardı. Kız, kurada Björgólfr'un yanına düştü. İkisi o akşam uzun uzun konuştular ve yaşlı adam genç kıza çarpıldı.

Aynı sonbahar yaşlı Björgólfr, içinde otuz adamının olduğu teknesiyle evinden ayrıldı.¹¹ Leka'ya vardıklarında yirmi adam eve çıktı, kalan on kişi ise geride tekneyi korumak için kaldılar. Çiftliğe geldiklerinde Högni onları karşılamak için çıktı ve Björgólfr'la yoldaşlarını orada konaklamaya davet etti. Björgólfr daveti kabul ederek odaya geçti ve yolculuk kıyafetlerini değiştirdikten sonra Högni büyük bir kapta bira getirmeleri için emir verdi. Misafirlere içki ikramını kızı Hildirida yaptı.

Björgólfr evsahibi Högni'ye, "Buraya gelme sebebim şudur; kızını alıp kendi evime götüreceğim. Hemen şuracıkta onunla bir düğün yapacağız" dedi.¹²

9 Ve Thórólfr kuzeye, kralla buluşmaya gitti.

10 "Dağ devinin soyundan": Metinde "hálf-bergrisi" (yarı dev). Ayrıca 92. dipnotta da devlikle ilgili bir açıklama var.

11 "teknesiyle": Metinde "skútu". Bu, nehir ve kıyılarda kullanılan nispeten küçük teknedir. Bunlarla yük taşınmaz.

12 Bu resmi bir evlilik değil, yüksek soydan birisinin aşağı sınıftan bir kadını miras hakkı olmamak üzere nikâhına alması. Bu yüzden ileride Björgólfr'un mirasıyla ilgili sorun çıkacak. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003 s.7.

Högni, her şeyin Björgólfr'un istediği şekilde yürümesi dışında bir seçeneği olmadığını gördü. Björgólfr, kızı bir ons altın karşılığında aldı ve karı koca oldular.¹³ Hildirida, Björgólfr'la birlikte Torgar'a gitti, fakat Brynjólfr bu evliliği kabullenmedi. Björgólfr ve Hildirida'nın iki oğlu oldu; birinin adı Hárekr, ötekini Hraerekr'du.

Björgólfr öldükten sonra, cenaze töreninin hemen ardından Brynjólfr, Hildirida ve oğullarını evden gönderdi. Hildirida babasının yanına, Leka'ya döndü ve çocuklarını orada yetiştirdi. Çocuklar anne tarafına çekmişti. Güzel görümlü, endamca ufak, gayet zekiydiler. "Hildirida'nın çocukları" diye çağırılırdı. Brynjólfr bu çocuklara saygı duymuyor ve baba tarafından hakları olan mirası almalarına engel oluyordu. Leka'daki çiftlikte refah içinde yaşayan Hildirida ve çocukları, Högni'nin mirasçısıydı. İkisi de Brynjólfr'un oğlu Bárdr'la akrandı.

Björgólfr ve oğlu Brynjólfr uzun bir zaman zarfında Finnlerin ülkesine gidip oralardan vergi toplamışlardı.¹⁴

Kuzey tarafındaki Hálogaland'da Vefsnir isimli bir fiyort ve bu fiyortta Alöst isimli büyük, güzel bir ada vardı. Sandnes denilen çiftlik bu adadaydı. Kuzeyin bu bölgesinin en zengin adamı ve bilge bir baron olan Sigurdr burada otururdu. Bir kızı vardı: Sigrídr. Bu kızın, kendisini alana Hálogaland'daki en iyi eş olacağı söylenirdi. Tek çocuk olarak babasının da tek varisiydi. Brynjólfr'un oğlu Bárdr, bir tekne ve otuz tayfasıyla kuzeye, Alöst'e doğru yola çıkıp Sandnes'teki Sigurdr'un yanına ulaştı. Sigrídr'u kendisine eş olarak istediğini açıkladı. Bu teklif çok iyi karşılandı ve nişan yapıldı. Ertesi yaz da düğün yapıldı. Bárdr düğün için tekrar kuzeye geldi.

8. Bárdr ve Thórólfr Hakkında

O yaz Kral Haraldr, daha kendisine katılmamış olan Hálogaland'ın kudretli kişilerine toplanma çağrısında bulundu. Brynjólfr, oğlu Bárdr'la gitmeye karar verdi ve sonbaharda güneye, Thrándheimr'a geçerek kralla görüştü. Kral onları büyük bir memnuniyetle karşıladı. Brynjólfr kralın baronu oldu ve daha önceden sahip oldukları saklı kalmak üzere büyük ihsanlar gördü. Ayrıca kendisine Finnmörk'te ve dağlık bölgelerde vergi toplama ve ticaret yapma hakkı bağışlandı. Brynjólfr evine döndü. Oğlu Bárdr ise kralın yanında sarayda kaldı.

13 1 Ons: Bir Mark'ın sekizde biri.

14 Finnlerle (Lapplar, Samiler) hem ticaret yapıp hem de onların vergisini toplamak kralı bir ayrıcalıktı.

Kral tüm adamları arasında en çok ozanlarını el üstünde tutardı.¹⁵ En yaşlıları olan Arazlısöz Audunn en yakında otururdu. Şimdiki kral Haraldr'un babası Esmer Haraldr'dan beri saraydaydı. Onun yanında Kuzgun Thorbjörn, ardından Topuz Ölvir, onun da ardından -artık Güçlü Bárdr ya da Beyaz Bárdr olarak anılan- Bárdr otururdu. Bárdr'un arası herkesle iyiydi. Topuz Ölvir'le de aralarında sıkı bir arkadaşlık vardı.

O sonbahar Kral Haraldr'a, Kveld-Úlfr'un oğlu Thórólfr ile Berdlalı Kári'nin oğlu Kuzu Eyvindr geldi ve iyi karşılama gördüler. Oraya daha önce Viking akınlarında kullanmış oldukları yirmi oturaklı, hızlı ve tam donanımlı bir savaş teknesiyle gelmişlerdi. Yoldaşlarıyla birlikte topluca misafir salonuna yerleştiler. Kralın huzuruna çıkmak için uygun anın geldiğine hükmettikleri zamana kadar orada oturdular ve Berdlalı Kári ile Topuz Ölvir'in önderliğinde huzura çıkıp kralı selamladılar. Topuz Ölvir şunları söyledi: "İşte Kveld-Úlfr'un oğlu. Kveld-Úlfr size yazın söylediğim üzere onu gönderdi. Böylece verdiği sözü tutmuş oldu. Siz de Kveld-Úlfr'un, oğlunu hizmetinize göndermek suretiyle gösterdiği bu dostluk kurma arzusunun içtenliğini teslim edebilirsiniz. Görebileceğiniz gibi yiğit bir insan. Kveld-Úlfr'un ve hepimizin de arzusu odur ki Thórólfr'a onur bahşedin ve yanınızda kalıp büyük bir adam olsun."

Kral onun sözlerini iyi karşıladı ve isteklerini yerine getireceğini söyledi. "Fakat" diye ekledi, "Thórólfr gerçekten cesur olduğunu yalnız görüntüsüyle değil, giriştiği işlerdeki becerisiyle de kanıtlsa".

Ardından Thórólfr kralın maiyeti arasına kabul edilip onun adamı oldu.

Berdlalı Kári ve oğlu Kuzu Eyvindr, Thórólfr'u getiren tekneyle geri dönüp güneye, Kári'nin çiftliğine döndüler. Thórólfr kralla kaldı ve kendisine Topuz Ölvir ile Bárdr arasında bir derece verildi. Bu üçlü arasında çok yakın bir arkadaşlık kuruldu. Herkes Thórólfr ile Bárdr'un güzellik, endam, güç ve iş becerme konusunda birbirine denk olduğu konusunda hemfikirdi ve her ikisi de kralın gözdelelerinden.

Kış geçip yaz geldiğinde Bárdr, geçen yaz kendisine söz verildiği üzere evlenmek için ayrılma izni istedi. Kral, Bárdr'un işinin acele olduğunu görünce eve dönmesi için izin verdi. O zaman Bárdr,

15 Thorsson ve Einarsson edisyonunda hemen arkasından gelen cümle: "ve onları kendi tahtının karşısındaki yüksek yere oturturdu." (metinde, "skipuðu annat öndvegi"). Bu mevki, odada kralın tahtının karşısındaki duvar boyunca uzanan oturma yerlerinin ortasıdır. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.9.

Thórólfr'a kendisiyle kuzeye gelip gelmeyeceğini sordu. Orada bugüne dek görmediği, duymadığı birçok şan şöhet sahibi akrabasıyla tanışabileceğini söyledi. Thórólfr bunun iyi bir fikir olduğunu düşündü ve kraldan birlikte gitmek için izin aldılar. Onlar için özenli bir hazırlık yapıldı. Güzel bir tekne, iyi tayfalar verildi ve yola çıktılar.

Torgar'a vardıklarında Sigurdr'a, Bárdr'un geçen yaz üzerinde anlaşılan düğünü yapmak için geldiğini haber verdiler. Sigurdr daha önce anlaştıkları her konuda sözünü tutacağını söyledi. Düğün gününü belirlediler ve Bárdr adamlarıyla kuzeye, Sandnes'e geldi. Buluşma zamanı geldiğinde Brynjólfr ile Bárdr, akraba ve güveyleleriyle yola çıktılar. Thórólfr orada, Bárdr'un söylediği gibi, önceden bilmediği birçok akrabasıyla tanıştı. Sandnes'e doğru yola çıktılar. Görkemli bir şölen düzenlenmişti. Şölen bittiğinde Bárdr karısıyla birlikte evine gitti ve bütün bir yaz orada kaldı. Thórólfr da yaz boyunca onlardan ayrılmadı.

Sonbaharda güneye, kralın yanına geldiler ve kışı orada geçirdiler. Aynı kış Brynjólfr öldü. Bárdr veraset işlerini halletmek üzere evine dönmek için kraldan izin istedi. Kral, Bárdr'a baron unvanıyla birlikte babasının elinde tuttuğu her şeyi bağışladı. Bárdr evine, mülküne döndü ve kısa zamanda büyük bir şef oldu. Hildirida'nın oğulları daha önce olduğu gibi bu sefer de mirastan pay alamadılar. Bárdr'un bir oğlu oldu: Grímr. Bu arada Thórólfr yine büyük şerefler bahşedilmiş olarak kralın yanında kalmıştı.

9. Hafrsfjördr Savaşı

Kral Haraldr genel seferberlik ilan etti, donanma hazırladı ve tüm ülkenin en uzak bölgesindekiler de dahil olmak üzere savaş güçlerini bir araya topladı. Ardından Thrándheimr'dan yola çıkıp rotasını güneye çevirdi; zira Agdir, Rogaland ve Hördaland'dan gelen güçlerin büyük bir ordu halinde toplandığını duymuştu. Vík'in doğusundan ve ülkenin daha uzak iç kesimlerinden birçok yiğit insan, topraklarını krala karşı korumak için orada toplanmıştı. Kral büyük bir orduyla kuzeyden yola çıktı. Teknesinde yakın adamları vardı. Kveldulfroğlu Thórólfr, Beyaz Bárdr, Berdlalı Kári'nin oğulları Topuz Ölvir ve Kuzu Eyvindr'la onların dışında kralın on iki berserki de güvertede idi.

Donanmalar Rogaland'ın güneyindeki Hafrsfjördr'da karşı karşıya geldi. Kral Haraldr'un o güne dek giriştiği en büyük savaş cereyanı etti. İki tarafın savaşçıları korkunç bir şekilde kırıldı. Kralın teknesi savaşın en ateşli seyrettiği ön saflardaydı.

Haraldr, savaşı kazandı. Agdir kralı Uzunçene Thórir öldü, fakat Varsıl Kjótvi henüz teslim alınamamış olan adamlarıyla kaçtı. Haraldr'un ordusunda sayım yapıldığında görüldü ki birçokları ölmüş ya da ciddi şekilde yaralanmıştı. Thórólfr çok kötü yaralanmıştı. Bárdr'un durumu ondan da kötüydü. Kralın teknesinde bulunanlardan yaralanmayan yoktu; silah işlemez berserkler dışında.

Kral, adamlarının yaralarını sardırđı, sergiledikleri cesaretten dolayı teşekkür etti. Onlara hediyeler verdi ve uygun gördüklerini bolca övdü. Ayrıca onlara büyük şerefler ihsan etmeyi de vaat etti; bazılarına dümencilik, bazılarına baş kasara tayfası, bazılarına da baş kısım tayfası payesi. Bu, Kral Haraldr'un ülke içindeki son savaşıydı. Bu savaştan sonra kimse ona başkaldırmadı ve kendisi tüm Norveç'in mutlak egemeni oldu.

Bazı adamların yaraları ağır olmadığı için yaşama umutları vardı. Ölenler içinse geleneklere uygun cenaze hazırlıkları yapıldı. Thórólfr ve Bárdr yaralı halde yatıyorlardı. Thórólfr'un yaraları iyileşmeye başlamış, fakat Bárdr ölüme yaklaşmıştı. Krala şunları söyledi:

"Eğer bu yaralar beni öldürecekse, bana varisimi belirleyebilme hakkı vermenizi diliyorum."

Kral kabul edince sözlerine devam etti:

"Dostum ve hısmım Thórólfr'un sahip olduğum tüm taşınır ve taşınmaz malların varisi olmasını istiyorum. Karımı ve oğlumu onun gözetimine bırakıyorum, çünkü ona herkesten daha çok güveniyorum."¹⁶

Bárdr, yasalar uyarınca ve kralın da izniyle anlaşılmayı hızlıca bağıtladı. Çok geçmeden öldü ve gömüldü. Ölümü büyük bir matem yarattı. Thórólfr'un yaraları iyileşti. Kralın eşlikçisi olarak büyük şan kazandı.

Sonbaharda kral kuzeye, Thrándheimr'a gitti. Thórólfr'sa kuzeye, Hálogaland'a gitmek ve hısmı Bárdr'un yazın kendisine devrettiği mirasın idaresini ele almak için izin istedi. Kral izin bahşettiği gibi, Thórólfr'un miras üzerinde krali iradeyle hak kazandığını gösterir mesaj ve alâmetler de verdi. Ardından Thórólfr'u baron yaptı ve kendisine Bárdr'un önceden sahip olduğu tüm hakları verdi. Ayrıca Finnmörk üzerindeki tüm vergi toplama haklarını devretti. Son olarak da Thórólfr'a çok iyi donanımlı bir savaş teknesi hediye etti. Artık yolculuk için her şey en mükemmel şekilde hazırđı. Thórólfr, kralla büyük bir muhabbet içinde oradan ayrıldı.

16 "Karımı ve oğlumu onun gözetimine bırakıyorum": Karımla evlenmesini istiyorum.

Thórólfr kuzeye, Torgar'a vardığında sıcak bir karşılama gördü. Onlara Bárdr'un ölümünü haber verdi ve Bárdr'un tüm mallarını, karısını ve çocuğunu kendisine bıraktığını iletip kralın emir ve âlâmetlerini gösterdi. Sigrídr gelen haberleri duydu. Kocasının ölümü onun için büyük bir kayıptı, fakat Thórólfr'u iyi tanıyor ve büyük şöhretini biliyordu. Bu yüzden onunla evlenmenin kötü bir fikir olmadığı kanısına vardı. Ayrıca kralın bu konuda emri de vardı. Nihayet kendisi ve arkadaşları Thórólfr'la nişanlanmanın yapılacak en iyi şey olduğu konusunda görüş birliğine vardılar, velev ki Sigrídr'un babası karşı çıkmasın.

Hemen arkasından Thórólfr, bir savaş teknesi ve içindeki yaklaşık altmış adamla kıyıyı takip ederek kuzey tarafına açıldı. Bir akşam vakti Alöst'teki Sandnes'e gelip burada demir attılar. Tenteler teknelerin üzerine çekilip gereken düzenlemeler yapıldıktan sonra Thórólfr, yirmi adamıyla çiftliğe çıkmak üzere yola koyuldu. Sigurdr kendisini içten karşılayıp orada konaklamaya davet etti. Sigurdr ile Bárdr arasında evlilik yoluyla hısımlık kurulduktan beridir Thórólfr'la da aralarında sıcak bir ilişki vardı. Thórólfr ve adamları büyük odaya girip yerleştiler.¹⁷ Sigurdr da oturarak Thórólfr'la laflamaya başladı ve son haberleri sordu. Thórólfr o yaz güneyde yapılan savaştan, Sigurdr'un da iyi tanıdığı birçok insanın ölümünden, damadı Bárdr'un savaşta aldığı yaralar yüzünden nasıl can verdiğinden söz etti. İkisi de bunun ne denli büyük bir kayıp olduğunu biliyorlardı. Thórólfr Sigurdr'a, Bárdr ölmeden önce aralarında ne tür bir anlaşma olduğunu sordu ve Bárdr'un ölmeden önce kendisine tüm mallarını bıraktığını, kralın emirnâmesini göstererek açıkladı. Ardından kızı Sigrídr'la evlenmek istediğini söyledi. Sigurdr bu talebi çok iyi karşıladı ve bunun gerçekleşmesi için birçok sebep olduğunu ifade etti. Birincisi, bu kralın emriydi; ikincisi, Bárdr böyle olmasını istemişti. Hem kendisi de Thórólfr'u yakından tanıyordu. Kızı için uygun bir eş olacaktı. Sigurdr böylece kolaylıkla ikna oldu ve nişan yapıldı. Düğününse sonbaharda Torgar'da yapılması kararlaştırıldı.

Thórólfr yoldaşlarıyla evine, mülküne döndü. Orada görkemli bir şölen hazırladı ve birçok insanı davet etti. Bunların arasında şan şöhret sahibi birçok akrabası da vardı. Sigurdr kuzeyden bir savaş teknesi ve seçkin adamlarıyla geldi. Şölen olağanüstü bir kalabalıkla yapıldı ve herkes Thórólfr'un ne denli cömert bir insan olduğunu gördü. Masraflı olmasına ve büyük miktarlarda erzak teminini gerek-

tirmesine karşın çevresine çok sayıda insan topladı. O yıl iyi geçtiği için ihtiyaç duyulan malzemeler de rahatlıkla bulunabiliyordu.

O kış Sigurd, Sandnes'te ölünce Thórólfr ondan kalan her şeyin, dolayısıyla büyük bir mirasın varisi oldu. Hildirida'nın oğulları bunun üzerine Thórólfr'a geldiler ve babaları Björgólfr'dan kalan mallar üzerinde hak iddia ettiler. Thórólfr onlara cevap verdi ve şunları söyledi:

"Brynjólfr'u iyi bilirim, Bárdr'u daha da iyi. Bunlar dürüst insanlardı, yasal olarak hakkınız olduğunu düşündüklerini size verirdi. Bu öneriyi Bárdr'a da yaptığınızı biliyorum, fakat Bárdr iddialarımızı onaylamadı, çünkü sizin piç olduğunuzu söyledi."

Hárekr, annelerinin usüllere uygun olarak başlık parasıyla alındığına dair tanık gösterebileceklerini söyledi ve ekledi: "Doğru, işin başında kardeşimiz Brynjólfr'a başvurmamak, çünkü hâlâ aile içi bir meseleydi. Bárdr'dansa bize saygı duyarak almamız gerekenleri vermesini umduk, ama ilişkimiz uzun sürmedi. Şimdiyse miras aile dışından birine geçti ve biz neyi kaybettiğimizi bilmeyecek insanlar değiliz. Artık yaptığımız hatanın üzerinde sessizce oturup duramayız. Alttan almamız yine sorun yaratacak ve eğer asalet statüsüyle dünyaya geldiğimizi kanıtlayacak tanıkları dinlemeyi reddedersen sana karşı hakkımızı yine alamayacağız."¹⁸

Thórólfr öfkeyle karşılık verdi:

"Sizin kendinizi yasal mirasçı olarak görmemiz umurunda değil, çünkü bana söylendiğine göre anneniz zorla kaçırıldı ve babanızın evine bir köle gibi geldi."

Bu sözler üzerine konuşma sona erdi.

10. Thórólfr Finnmörk'te

Kış geldiğinde Thórólfr doksandan fazla adamıyla dağlara doğru yola çıktı, oysa önceleri kralın görevlilerinin yanında en fazla otuz adam olurdu. Thórólfr satmak için yanına mal da almıştı. Çok kısa sürede Finnlerle bağlantı kurdu, vergilerini topladı ve ticaret yaptı. Tüm bunlar iyi niyet ve dostluk duygularıyla yürütüldü. Yine de Finnler onlardan korkuyordu. Thórólfr, Finnmörk'te geniş ormanlık

18 Başlık parası: Metinde "mundr". Eski İzlanda yasasına göre bunu ödemedene alınmış kadından doğan çocuklar mirastan hak iddiasında bulunamazlardı. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.13. Damat ya da onun vekiliyle kızın babası ya da onların vekilleri arasında ödenecek para için pazarlık yapılırdı. Bu pazarlığa "mundr mál" denirdi.

bölgede dolaştı. Doğu tarafındaki dağlara vardığı zamansa doğu yönünden gelen Kylfing kavmi insanların Finnlerle ticaret yaptığını, bazı bölgelerde de yağmada bulunduğunu haber aldı.¹⁹ Thórólfr bazı Finnleri Kylfinglerin hareketlerini tespit etmek üzere görevlendirdi. Kendisi de araştırma yapmak üzere arkalarından hareket etti. Bir mağaraya rastladılar ve içindeki otuz adamı katlettiler. Hiçbiri kaçmamıştı. Yolda yine on beş ya da yirmi kişiye rastladılar. Toplamda yaklaşık yüz kişiyi öldürdüler, hatırı sayılır bir ganimet ele geçirdiler ve işlerini bitirince baharda geri döndüler. Thórólfr daha sonra Sandnes'teki mülküne gitti ve bahar boyunca orada kaldı. O zaman zarfında ejder başlı, geniş, en güzel bezemelerle süslenmiş bir savaş teknesi inşa etti ve yelken basarak adamlarıyla kuzeyden yola çıktı.

Thórólfr, Hálogaland'da bulunabilecek ürünlerden kendine büyük miktarlarda erzak depoladı, adamlarını ringa ve morina balığı avına gönderdi. Fok avı, yumurta toplama işi ve diğer erzak toplama faaliyetleri çok bereketli geçti.

Çiftliğindeki özgür insanların sayısı yüzün altına asla düşmezdi. Cömert ve eli açıktı. Bölgesinin yüksek düzeydeki insanlarını hep çevresinde toplamıştı. Kudretli bir adam oldu ve tekne, teçhizat ve silahlarına ayrı bir önem verdi.

11. Kral, Thórólfr'un Şöleninde

Kral Haraldr o yaz Hálogaland'a gitti. Gelişi onuruna hem kendi mülkünde, hem de baronlar ve büyük toprak sahiplerince şölenler düzenlendi. Thórólfr kral için, ziyaret edeceği zamana denk getirecek şekilde hiçbir masraftan kaçınmadığı bir şölen hazırladı. Yüksek düzeydeki herkesi bu şölene davet etti. Kral yaklaşık üç yüz adamıyla geldi. Thórólfr'unsa beş yüz davetlisi gelmişti. Thórólfr büyük bir ambarı içi içilebilecek şekilde düzenletmişti, çünkü bu denli büyük bir kalabalığı alacak daha geniş bir yer yoktu. Mekânın çevresinde baştan sona kadar kalkanlar asılıydı.

Kral yüksek koltuğa oturdu. Tüm sıralar dolduğunda çevresine bakındı. Hiçbir şey söylemedi, ama orada bulunan herkes kızdığını açıkça anladı. Öfkeden kıpkırmızı kesilmişti. Kuş sütünün eksik

19 Klyfing kavmi insanları: Metinde "Kylfingar". Kökenleri hakkındaki bilimsel tartışmaların henüz kesin bir sonuca bağlanmadığı topluluk. Varenglerle yan yana anılırlar. Devrin Rusça kaynaklarında "Kolbyag", Yunanca Bizans kaynaklarında ise "Kulpingo" olarak geçerler. Çeşitli bilgilerin öne sürdüğü Fin-Ugor ya da İskandinav bağlantıları yanında J. D. Brutkus'un 1935 yılında ortaya koyduğu Türk köken iddiası, bilim çevrelerinde fazla taraftar bulmamakla birlikte, okuyucu için ilgi çekici olacaktır. Buna göre Kylfing/Kolbyag kavminin adı, Türkçe Köl-Beg'den ("Deniz Kralı") türemedir.

olmadığı muhteşem bir şölen yapıldı. Yine de kralın sıkıntısı geçmemişti. Planlandığı üzere orada üç gece kaldı. Gideceği gün Thórólfr kıyıya birlikte inmeyi teklif etti. Kral bunu kabul etti. Thórólfr'un yaptırmış olduğu ejder başlı, yelkenleri ve donanımlarıyla tam takım olan tekne kıyıdaydı. Thórólfr tekneyi krala hediye etti ve şöledeki büyük kalabalığı rekabet etmek için değil, kendisine olan saygısını göstermek için topladığına inanmasını istedi. Kral, Thórólfr'un sözlerini memnuniyetle karşıladı ve neşesi yerine geldi. Diğer birçokları da şölenin görkemine ilişkin övgü dolu sözler sarfetti ve kral giderken kendisine veda etmek için muhteşem bir kalabalık eşlik etti. Haraldr, böylece bu insanlar arasında büyük bir güç kazanmış oldu. Vedalaşma dostça oldu.

Kral, yoluna devam ederek Hálogaland üzerinden kuzey yönüne hareket etti. Yaz geldiğinde de güneye geri döndü. Kendisi için hazırlanan birçok şölene katıldı.

12. Hildirida'nın Oğulları Thórólfr'la Konuşuyor

Hildirida'nın oğulları krala çıktılar ve kendisini üç gün sürecek şölene davet ettiler. Kral teklifi kabul etti ve geleceği zamanı bildirdi. Buluşma zamanı geldiğinde adamlarıyla birlikte şölenin yapılacağı yere geldi. Davetli sayısı fazla değildi. Şölen çok iyi geçti ve kral çok mutlu oldu. Kralla konuşmayı Hárekr başlattı ve yaz boyunca yaptığı seyahatler hakkında çeşitli sorular sordu. Kral onun sorularını cevapladı ve hepsinin de şartlar elverdiğince kendisini iyi karşıladığını anlattı. Hárekr, "Torgar'daki hazırlıklar hepsinin içinde en görkemlisi olmalı" dedi. Kral bunu doğruladı.

"Öyle olması beklenirdi, çünkü o şölen için büyük masraf yapıldı" dedi Hárekr, "Ve çok şanslıymışsınız ki hayatınız tehlikeye girmede. Sizin gibi bilge ve iyi kaderli bir insanın orada toplanan büyük kalabalığı görünce bir plan yapıldığından kuşkulananması beklenirdi. Size şunu söylemeliyim ki tüm adamlarınızı sürekli olarak silahlı tutun ve gece gündüz gözünüzü dört açın".

Kral ona baktı: "Niye böyle konuşuyorsun Hárekr, bu konuda bana neler anlatabilirsin?"

Hárekr, "İstediğim her şeyi söylememe izin verir misiniz?" dedi. "Konuş", diyerek izin verdi kral.

"İnsanların akıllarından geçenleri evlerinde serbestçe ortaya dök ebildikleri anlarda" dedi Hárekr, "Sizin tüm halk üzerinde zulüm uyguladığınızı söylediklerini duymaktan hoşnut kalmayabilirsiniz. Ancak gerçek o ki kralım, insanları size karşı isyan etmekten alıko-yan şey cesaret eksikliği ve bir liderlerinin olmayışdır. İnsanların

Thórólfr gibi seçkin bir kişiye önder olarak saygı duymaları hiç de şaşırtıcı olmazdı. Güç ve asalet sahibi. Bir kral gibi elinin altında beslediği çok sayıda adamı var. Sayısız malı mülkü var, hatta başkalarının malını da kendi malı sayıyor. Siz ona büyük ihsanlarda bulundunuz, o ise bütün bunların karşılığını en kötü şekilde vermek üzere hazırlandı. Gerçek şu ki kralım, kuzeye, Hálogaland'a sayısı üç yüzden fazla olmayan adamla gelerseniz, toplayacakları orduyla sizin ve tüm adamlarınızın hayatına kastedeceklerdir. Thórólfr bunların elebaşısıdır ve kendisine Hálogaland ile Naumudalr halkının krallığı önerilmiştir. Her fiyorda gitmiş, inceden inceye dolaşmış, her adaya uğrayıp bulabildiği tüm adamları ve silahları bir araya getirmiş. Bu ordu şüpheye yer bırakmayacak şekilde Kral Haraldr'a karşı yapılacak bir savaş için toplanmıştır. Fakat şu da bir gerçek ki ordunuzun mevcudu daha az olmasına karşın o köylü tayfası sizin donanmanızı görünce kaçacaktır. Bu yüzden bunlar sizi barışçıl bir şekilde büyük bir şölene davet edecekler, fakat esas amaçları içkiyi fazla kaçırıp kendinizi yatağa atınca size ateş ve silahla saldırmak olacak. Thórólfr'un sizi daima ambarda konuklaması bunun kanıtıdır, çünkü yeni ve güzel evinin yanmasını istemiyor. Dahası var, her oda ağzına kadar silah ve zırhla doluydu. Size yönelik planları gerektiği gibi işlemeyince yapabilecekleri en iyi yolu tutup amaçlarını örtbas ettiler. Bu işbirliğini çok azı yalanlayabilir ve gerçek ortaya çıktığında pek azı suçsuz olduğunu söyleyebilecektir. Size önerim kralım, Thórólfr'u yakınınızda tutun, onu adamlarınız arasına dahil edin, sancaktarınız yapın ve onu teknenizin baş kısmına oturtun. Bu görev için gayet uygundur. Baron yapacaksanız da tüm ailesinin olduğu güneydeki Firdafylki'den ihsanda bulunun, böylece onu göz hapsine alabilirsiniz ve çok fazla büyüyemez. Burada, Hálogaland'daki işlerinizi de daha makul, size sadakatle hizmet edecek, bölgede akrabaları olan ve bu tür işleri önceden de yapmış insanlara teslim edebilirsiniz. Biz iki kardeş, eğer dilerseniz, bunun için hazır ve istekliyiz. Babamız uzun zaman boyunca kralın işlerini burada başarıyla yürüttü. Kralım, işlerinizi çekip çevirmek üzere bir görevli tayin etmek zorundasınız, çünkü buraya çok sık gelmiyordunuz. Bu bölge sizin ordu barındırmanıza değecek kadar önemli değil. Yine de kesinlikle az adamla gelmemeniz gerekir, çünkü buralarda sadakatsiz insanlar çok".

Kral bunları duyunca çok öfkelenildi, fakat fazla tepki vermedi ve konuşmadı. Önemli haberler karşısında hiçbir zaman renk vermezdi. Sadece Thórólfr'un o anda Torgar'daki evinde olup olmadığını

sordu. Hárekr bunun uygun olmayacağını söyledi, "Thórólfr" dedi, "Kuvvetlerinizle karşılaşmayacak kadar akıllıdır kralım, çünkü herkesin bu sırrı sizin haberiniz olmasına fırsat vermeyecek denli sıkı koruyamayacağını biliyor. Sizin güneye gittiğinizi öğrenince kuzeye, Alöst'e hareket etti".

Kral bu mesele hakkında diğer adamların önünde fazla yorum yapmadı, fakat Hárekr'un sözlerine inanma eğiliminde olduğu kolayca görülebiliyordu.

Bu konuşmalar olup bittikten sonra kralın oradan ayrılma vakti geldiğinde, Hildirida'nın oğulları onu büyük bir saygıyla ve hediyelerle uğurladılar. Kral da onlara dostluğunu vaat etti. İki kardeş Naumudalr'a gitmek için bir bahane yaratıp kralın yolu üzerine çıkacak şekilde hareket ettiler ve kralla tekrar bir araya geldiler. Kral kendilerine daima içten davrandı.

13. Thorgils Krala Gidiyor

Bağırzan Thorgils isminde birisi vardı. Thórólfr'un tüm çalışanları arasında en saygı duyduğu adamıydı ve Viking akınlarında onun sancaktarlığını yapmıştı. Hafrsfjördr savaşında Kral Haraldr'un donanmasında yer almış, Viking akınlarında Thórólfr'un teknesinin dümenciliğini yapmıştı. Güçlü ve cesur birisiydi. Kral, savaştan sonra ona hediyeler ihsan edip dostluğunu vaat etmişti. Thorgils, Thórólfr'un kâhyalığını yapıyor ve Torgar'da olmadığı zamanlarda çiftliğin yönetimini üstleniyordu.

Bu seferki gidişinden önce Thórólfr, dağlık bölgeden kral adına topladığı vergiyi Thorgils'e emanet edip, kral güneye gelmeden önce eve varamazsa hepsini ona teslim etmesini istedi.²⁰ Thorgils, Thórólfr'a ait bir yük teknesini hazır etti ve vergi mallarını güverteye yükledi. Yirmi adam alarak kralın olduğu yere, güneye yelken açtı ve onu Naumudalr'da buldu. Kralın yanına çıkıp Thórólfr'un selamını ilettiler ve onun Finnlerden topladığı vergiyi getirdiğini söyledi. Kral onu süzdü, fakat hiçbir şey söylemedi. Kızgın olduğu her halinden belliydi. Thorgils konuşmanın daha uygun bir zamanını kollamak için oradan uzaklaştı. Sorunun ne olduğunu öğrenebilmek ümidiyle Topuz Ölvir'i bulup olan biteni anlatmaya karar verdi.

"Bilemiyorum" dedi Ölvir, "Fakat şuna dikkat ettim, Leka'dan beri Thórólfr'un ne zaman lafı açılrsa kral suskunlaşıyor. Birilerinin ona gammazcılık yaptığından şüpheleniyorum. Bildiğim kadarıyla

²⁰ Dağlık bölge: Finnsmörk kastediliyor.

Hildirida'nın oğulları kralla uzun uzadıya konuştu. Thórólfr'un düşmanı oldukları her hallerinden belliydi. Yakında kralın kendisinden işin aslını astarını öğrenirim".

Ölvir hemen krala gitti ve dedi ki, "İşte dostunuz Bağırğan Thorgils size ait vergilerle geliyor, üstelik geçen seferkilerden hem daha değerli hem çok daha fazla. Görevini tam anlamıyla yerine getirmeye çok istekli. Kralım gidin ve göz atın, çünkü böylesi kürkler görülmemiştir".

Kral hiçbir şey söylemeden teknenin yanına gitti. Thorgils derhal kürkleri çıkardı ve krala gösterdi. Verginin eskisine göre daha çok ve daha kaliteli olduğuna ilişkin söylenenlerin doğruluğunu görünce kralın yüzü biraz aydınlandı. Böylece Thorgils onunla konuşabildi. Krala, Thórólfr'un gönderdiği dağlık bölgenin ayı postlarını diğer değerli malları sundu. Kralın yüzü daha da aydınlandı. Thórólfr ve adamlarının seyahatleri hakkında sorular sordu. Thorgils de tüm sorduklarını ayrıntılı olarak yanıtladı.

Ardından kral, "Thórólfr'un sadakatsizlik etmesi ve beni öldürmek istemesi ne acı!" dedi.

Orada bulunan herkes hep bir ağızdan, eğer böyle bir şey söylendiyse bunun iblis ruhlu adamların iftirası olduğunu, Thórólfr'un suçsuz sayılması gerektiğini söyledi. Kral, kendisinin de buna inanmamayı yeğlediğini söyledi. Sonuç olarak Thorgils'le aralarında geçen konuşmadan memnun oldu ve birbirlerinden dostça ayrıldılar.

14. Thórólfr Yeniden Finnmörk'te

O kış Thórólfr, yanına yüz adamını alarak yeniden Finnmörk'e gitti. Daha önce olduğu gibi Finnlerle ticaret yaptı ve içerilere kadar girip her yeri dolaştı. Uzaktaki doğu bölgesine ulaştığı duyulduğunda yanına bazı Kvenler geldi.²¹ Kvenland kralı Faravid tarafından gönderildiklerini söylediler. Kralları, kendilerini rahatsız eden Kirjálalılara karşı Thórólfr'dan destek istiyordu.²² Thórólfr destek vermek için kendisinin ganimet paylaşımında Faravid'le eşit pay alması, kendi adamlarının da pay alırken Kvenland kralının adamlarına göre bire üç sayılması koşulunu öne sürdü. Kven törelerine göre kral, akına katılan her bir adamının payından üçte birinin sahibi olurdu, bunun yanında tüm ayı kürkleri ve samurlar da ona ayrılırdı. Thórólfr duru-

21 Kvenler: Bothnia (Baltık) denizinin uzantısı olan Bothnia körfezinin batı kıyısındaki Kvenland'da yaşayan bir Fin kavmi.

22 Kirjálalılar ya da Karelialılar: Ladoga Gölü civarında yaşayan bir Finn boyu olan Kareller.

mu adamlarına anlattı ve tercihi onlara bıraktı. Adamlarının çoğu sefere çıkmaktan yana oldu, çünkü ulaşılacak ganimet çok büyüktü. Böylece elçilerle birlikte doğu yönüne gitmeye karar verdiler.

Finn ülkesi geniş bir bölgedir. Batıdan ve kuzeyden denizle çevrilidir, doğu tarafında büyük fiyortlar vardır ve güney sınırı Norveç'e bitişiktir. Doğu tarafında, Hálogaland'ın denize kavuştuğu bölgeye kadar dağlıktır. Naumudalr'un doğusunda Jamtaland bulunur, ardından Helsingjaland, Kvenland, Finnland ve Kirjálaland gelir. Finnmörk tüm bu bölgelerin ötesindedir ve bazıları vadilerde, bazıları göl kıyılarında olmak üzere birçok dağlık yerleşimi vardır. Finn ülkesinde, etrafını büyük ormanların çevrelediği inanılmaz genişlikte göller vardır. Kilir dağları bölgeyi bir ucundan diğerine kadar kat eder.

Thórólfr, Kvenland'a geldiğinde kralla buluştu ve onun üç yüz adamına ek olarak yüz Norveçliyle birlikte yola çıkmaya hazırlandı. Finn ülkesinin yüksek bölgelerinden yol tutarak Kirjálalılarınmesken edinip Kvenlere saldırılar düzenledikleri dağlık bölgeye ulaştılar. Kirjálalılar düşman kuvvetlerinin geldiğini görünce toplastılar ve bir başka askeri zaferin beklentisiyle karşılama düzenine girdiler. Fakat savaş başladığında Norveçliler son derece yırtıcı bir şekilde öne atıldılar. Kalkanları Kvenlerden daha güçlüydü. Kıyım dehşeti bu sefer Kirjálalıların tepesine inmişti. Birçoğu öldü, bir kısmı kaçtı. Kral Faravid ve Thórólfr göz alıcı bir ganimet elde edip Kvenland'a döndüler. Thórólfr, Faravid'le dostça ayrıldı ve adamlarıyla oradan Finnmörk'e devam etti.

Thórólfr dağlık bölgeden Vefsnir'e indi ve önce çiftliğine, Sandnes'e gidip orada bir süre kaldı. Ardından baharda adamlarıyla kuzeye, Torgar'a gitti.

Torgar'a vardığında kendisine, Hildirida'nın oğullarının o kış Thrándheimr'da Kral Haraldr'la birlikte olduğunu ve Thórólfr'u kralla gammazlamak için hiçbir fırsatı kaçırmadıklarını haber verdiler. Thórólfr kendisi hakkında sağda solda yapılan bu iftiralarla ilgili başka duyumlar da aldıktan sonra dedi ki, "Bu türden yalanlar önüne getirilse bile kral inanmayacaktır, çünkü ona ihanet etmek için bir nedenim yok. Üstelik bana karşı yaklaşımı çok iyi, düşmanımıymışım gibi davranmıyor. Bir fırsatım olsaydı bile ona zarar vermek gibi bir niyetim olamazdı. Bağlılarının isyan tehlikesi altında hüküm yürüten bir kral olmaktansa onun baronu olmayı yeğ tutarım".

15. Kral Haraldr ve Hárekr

Hildirida'nın oğulları ve yanındakiler o kış Kral Haraldr'un yanındaydı. Bu on iki kişilik topluluk, mülklerindeki adamları ve komşularından oluşuyordu. İki kardeş kralla sık sık konuşuyor ve Thórólfr hakkında hep aynı şeyleri söylüyorlardı. Hárekr, "Kralım, Thórólfr'un size gönderdiği Finnmörk vergilerinden memnun kaldınız mı?" diye sordu.

"Evet" dedi kral.

"Size ait olanların hepsini alabilseydiniz daha da memnun olacaktınız, ne var ki bu artık olamayacak, çünkü Thórólfr en büyük payı kendisine ayırdı. Size üç ayı postu gönderdi, fakat çok iyi biliyorum ki aslında size ait olan otuz tanesini kendisine alıyordu. Diğer mallarda da durum bundan farklı değil. Bu da gösteriyor ki kralım, vergi toplayıcılığını bizim ellerimize teslim ederseniz size çok daha büyük servetler kazandırırız."

Thórólfr hakkında iki kardeşin söylediklerine yoldaşları da tanıklık etti. Kral, Thórólfr'a fazlasıyla öfkelenmişti.

16. Thórólfr ve Kral

Yazın Thórólfr güneye, Kral Haraldr'un bulunduğu Thrándheimr'a gitti. Yanında törensel giysileri içindeki doksan adamı ve topladığı bütün vergilerle diğer servetler vardı. Kralın yanına geldiğinde kendisi ve adamları konuk odasında gayet iyi bir şekilde ağırlandılar.

Sonraki gün Topuz Ölvir, konuşmak için hısmı Thórólfr'un yanına gitti. Ölvir, Thórólfr'un epeyce çekştirildiğini ve kralın da bu türden hikâyelere kulağını kapatmadığını anlattı. Thórólfr, Ölvir'den bu meseleyi kralla konuşmasını istedi. "Çünkü" dedi, "Bende bulacağı dürüstlük ve doğruluk yerine o iblislerin yalanlarına inanmayı tercih ederse kralın huzurundaki konuşmam çok uzun sürmeyebilir".

Ertesi gün Ölvir, yeniden Thórólfr'u görmeye geldi ve kralla konuştuğunu söyledi. "Fakat" dedi, "Kafasından neler geçtiği hakkında öncekinden daha fazlasını bilmiyorum".

"O zaman", dedi Thórólfr, "Bizzat ben kendim gitmeliyim".

Thórólfr dediğini yaptı ve kralla gitti. İçeri girip o sırada yemek yiyen kralı selamladı. Kral selamı aldı ve Thórólfr'a içecek bir şeyler getirilmesini emretti. Thórólfr, Finnmörk'ten kral adına toplanan vergileri getirdiğini söyleyip ekledi, "Bunun yanında ganimetin büyük

bölümünü de hediye olarak size getirdim kralım. Şunu biliyorum ki getirdiklerimin hepsi de değerini size sunulmuş olmasına borçludur".

Kral, Thórólfr'tan sadece iyilik bekleyebileceğini söyledi. "Çünkü" dedi, "Ben daha azına layık değilim, fakat insanlar senin hakkında beni memnun kılacak özeni göstermediğine ilişkin farklı hikâyeler anlatıyor".

"Eğer birileri size sadakatsizlik ettiğini söylüyorsa adilce muamele görmüyorum demektir. Ben şöyle düşünüyorum -açıkçası gerçek de odur ki- benim hakkımda bu iftiraları düzenler, sizin arkadaşınız olmadıklarını kanıtlıyorlar ve benim de kesinlikle iflah olmaz düşmanlarımdırlar. Eğer karşılaşsak bunu pahalıya ödeyecekler."

Thórólfr oradan ayrıldı. Bu konuşmanın ertesi günü vergiyi kralın huzuruna getirdi. Malların arzı tamamlandığında Thórólfr, seçtiği bazı ayı ve samur kürklerini kabul etmesini kraldan rica etti. Maiyetten birçok insan bunun soylu bir davranış olduğunu ve Thórólfr'un kralın dostluğunu hak ettiğini söylediler. Kral, Thórólfr'un kendi hediyesini kendisinin zaten verdiğini söyleyerek yanıtladı bunu. Thórólfr'sa bugüne dek sadıkane yaptığı her ne varsa kralı memnun etmek için olduğunu söyledi, fakat o bundan hoşnut değilse elden ne gelirdi. Kralın emrindeyken kendisinin nasıl davrandığını bilirdi ve şu an eğer kral, Thórólfr'u onun kanıtladığından daha farklı değerlendiriyorsa çok şaşırıacaktı.

Kral, "Bizimle birlikteyken" dedi, "Adını iyi temsil ettin. Bana kalırsa şimdi en uygunu şu: Bana katıl, sancağımı taşı, adamlarıma komuta et. Böylece gece gündüz senin ne yaptığını görebileceğim için kimse sana iftira edemeyecektir".

Thórólfr kendi adamlarının olduğu tarafa baktı, "Kralım" dedi, "Adamlarımı terk etmekte pek istekli değilim. Bana unvanlar ve bağışlar bahşettiniz, fakat sizin kendi yolunuz var. Ben kendi kaynaklarımla yaşamak zorunda kalsam bile, beslemeye gücüm yettiği sürece adamlarımı dağıtmayacağım. Kralım, dileğim şudur; gelin ve beni evimde ziyaret edin, güven duyacağınız kimseleri dinleyin. Ondan sonra vereceğiniz her karar kabulümdür".

Kral, Thórólfr'a, onun tarafından ağırılanmayı bir daha asla kabul etmeyeceğini söyledi. Thórólfr bunun üzerine oradan ayrıldı ve eve dönüş hazırlıklarına başladı.

Thórólfr evine gitmek üzere yola çıktıktan sonra kral, Hildirida'nın oğullarına onun Hálogaland'da ve Finnmörk seyahatinde bugüne dek neler yaptığını araştırmaları için görev verdi. Kral, Torgar'daki mülkün ve önceden Brygjolf'un sahip olduğu ne varsa

hepsinin üzerinde hak iddia ederek bunların hepsini Hildirida'nın oğullarına emanet etti. Thórólfr'a da habercilerini ve nâmesini gönderip yaptığı anlaşmalar hakkında bilgi istedi. Bunun üzerine Thórólfr kendisine ait teknelere taşıyabildiği tüm eşyasını koydu, azatlı ve köle tüm adamlarını alarak kuzeye, Sandnes'teki çiftliğine doğru yola çıktı. Buradaki çiftlik de öncekinden aşağı kalır değildi.

17. Hildirida'nın Oğulları

Hildirida'nın oğulları Hálogaland'daki işleri yürütmeye başladılar. Kralın gücünden dolayı kimse buna itiraz edemedi, fakat Thórólfr'un akrabaları ve arkadaşları bu değişiklikten çok rahatsızdı. İki kardeş kış mevsiminde otuz adamlarıyla birlikte dağlık bölgeye gittiler, fakat Thórólfr'la karşılaştırıldığında bu iki kardeş Finnler için o kadar da saygıdeğer değildi. Bu yüzden bağlılar artık daha gönülsüz vergi veriyordu.

Aynı kış Thórólfr yüz adamıyla dağlık bölgeye gitti ve doğu yönünde hızlı bir ilerleyişle Kvenland'a varıp Kral Faravid'le buluştu. Birlikte yaptıkları plan doğrultusunda geçen kış olduğu gibi dağlık bölgenin içerlerine girmeye karar verdiler ve dört yüz adamla birlikte Kirjálaland'a indiler. Buradaki yerleşim yerlerini gözlerine kestirip yağmaladılar. Kış başlarken de Finnmörk'e geri döndüler. Baharda Thórólfr evine, çiftliğine döndü ve adamlarını Vágar'da balık avına, bazılarını da ringa avına gönderdi. İş bittiğinde çiftliğin her çeşitten tedariki sağlanmıştı.

Thórólfr'un denize indirilmeyi bekleyen bir denizaşırı teknesi vardı.²³ Her açıdan çok iyi donatılmış, su çizgisinden yukarısı zengin bezemelerle dolu, yelkeni mavi ve kırmızı çizgilerle özenle boyanmış bir tekneydi bu. Donanımına da tekne kadar itina gösterilmişti. Thórólfr tekneyi hazır etti ve adamlarının bazılarını tayfa olarak aldı. Kurutulmuş balık, postlar, çok sayıda ermin, gri kürk ve dağlık bölgeden ele geçirdiği çeşitli diğer postları yükletti.²⁴ Kargo çok değerliydi. Giyecek ve diğer ihtiyaç duyulan malların satın alınması için teknenin batıya, İngiltere'ye yelken açmasını emretti. Adamları önce kıyı boyunca güneye indiler, oradan da denizi aşp İngiltere'ye geldiler. Vardıkları yerde güzel bir pazar vardı. Tekneyi buğday, bal, şarap ve giyeceklerle doldurdular ve sonbaharda uygun rüzgârı yakalayıp Hördaland'a geri döndüler.

23 Denizaşırı teknesi: Metinde "skip mikið" (büyük tekne).

24 Ermin: Kuzey enlemlerinde yaşayan mustelacinsi hayvanların (kakım, gelincik vb.) postundan yapılan bol tüylü, değerli beyaz kürk.

Aynı sonbahar Hildirida'nın oğulları vergiyi krala teslim etti. Kral teslimat sırasında, "Finnmörk'ten topladığınız verginin hepsi bu mu?" dedi.

"Hepsi bu" diye cevap verdiler.

"Bu vergi Thórólfr'un getirdiklerinden hem daha az hem de daha kötü. Bir de Thórólfr'un bu işi beceremediğini söylüyordunuz" dedi kral.

"Kralım, Finnmörk'ten ne kadar vergi toplanması gerektiğine dikkat etmiş olmanız çok iyi" dedi Hárekr, "Çünkü böylece Thórólfr'un tüm vergiyi sizden kaçırmaması durumunda ne kadar kaybettiğinizi bilecektiniz. Biz görevliniz olarak ve alışıldığı üzere geçen kış otuz adamımızla Finnmörk'teydik. Ardından Thórólfr yüz adamıyla geldi. Kendi elinde tutmak istediği görevi bize verdiğiniz için biz iki kardeşi ve tüm adamlarımızı öldürmek niyetinde olduğunu öğrendik. Bizim açımızdan en akılcı seçenek onunla karşılaşmaktan sakınmak ve kendimizi korumaktı. Bu yüzden yerleşim bölgelerini hızla terk edip dağlara çekildik. Thórólfr silahlı adamlarıyla tüm Finnmörk'ü dolaştı, tüm ticaret olanaklarını kullandı, Finnler vergiyi onlara verdi. Sizin görevlilerinizin bölgeye girmeleri engellendi. Thórólfr'un niyeti kuzey bölgelerinin, Finnmörk'ün ve Hálogaland'ın kralı olmaktır. Esas şaşılması gerekense ne olursa olsun ona güven göstermeniz. Thórólfr'un Finnmörk'te elde ettiği kötü niyetli kazançlara ilişkin size bir örnek verebiliriz; baharda Hálogaland'daki Sandnes'te bir ticaret teknesi denize açılmak üzere hazırlandı.²⁵ Bordadaki yükün tamamının Thórólfr'a ait olduğu söyleniyordu; galiba çoğunlukla gri kürkler ve bunun yanında ayı ve samur kürkü var. Bunlar Thórólfr'un size sunduklarından çok daha fazla. Bu teknenin idaresini Bağırğan Thorgils aldı ve sanırım batıya, İngiltere'ye gitti. Gerçeği öğrenmek isterseniz batıdan geldiğinde Thorgils'in peşine casus takın. Ben yaşadığımız günlerde hiçbir ticaret teknesinin bu denli zengin bir yükü taşıdığını zannetmiyorum. Gerçeği söylemek gerekirse kralım, o teknedeki her kuruş size aittir".

Yoldaşları, Hárekr'un söylediklerinin her kelimesini onayladı ve farklı bir şey eklemedi.

18. Thórólfr'un Teknesi Ele Geçiriliyor

Atikgezer Sigtryggr ve Zorlugezer Hallvardr isimli iki kardeş vardı. Vik'ten gelip kralın adamları arasına katılmışlardı. Anne tarafları-

²⁵ Ticaret teknesi: Metinde "knörr".

nın kralla hısımlığı vardı. Babaları varlıklı bir adamdı. Hising'deki mülk miras kalmıştı. Hepsi dört kardeşti. Küçük olanları Thódr ile Thorgeirr evde kalıp mülkün idaresini üstlenmişken, Sigtryggr ve Hallvarðr kralın mesajlarını ülke içine ve dışına taşıyordu. Yaptıkları yolculuklar tehlikeliydi; ya insanları idam ediyorlar ya da kralın evlerine saldırı emri verdiği insanların mallarına el koyuyorlardı. Beraberlerinde kalabalık bir toplulukla dolaşırlar ve pek de sevilmezlerdi, fakat kral onlara son derece değer veriyordu. Kayakla ya da yaya olsun, yolculuk deyince kimse onlarla boy ölçüşemezdi. Denizde de herkesten daha hızlı seyrederlerdi. Cesur, ama son derece de temkinli insanlardı.

Bu iki adam, Thórólf hakkında anlatılanları dinlediği sırada kralın yanındaydılar. Sonbaharda kral Hördaland'da bir şölene gitti. Bir gün iki kardeşi, Sigtryggr ve Hallvarðr'u yanına çağırttı. Geldiklerinde onlara, yanlarına adamlarını alarak, İngiltere'ye giden ve Thorgils'in komuta ettiği tekneyi bulmalarını istedi.

"Bana tekneyi ve içindeki her şeyi getirin, mürettebat dışında" dedi kral, "Tekneyi savunmaya kalkmazlarsa onları salıverin gitsin".

Kardeşler bu görev için hazırlandı. Her biri bir savaş teknesi aldı ve Thorgils'i aramaya çıktılar. Teknenin batıdan gelip kıyı boyunca kuzeye doğru seyrettiğini haber aldılar. Onlar da ardı sıra kuzeye yelken açtıktan sonra onu Fura koyunda buldular. Tekneyi derhal tanıyıp denizden yana olan tarafından taarruz ettiler. Bazıları atılan köprüler üzerinden tekneye geçti. Thorgils ve adamları bir tehdit beklemedikleri için savunma önlemi almamışlardı. Kendilerine gelene kadar silahlı adamlar güverteye doluşmuştu bile. Hepsi yakalandı, ardından da silahsız olarak, yalnızca üzerlerindeki giysileriyle kıyıya bırakıldılar. Hallvarðr'un adamları köprüleri çektiler, ipleri çözdüler ve tekneyi yedekleyerek kıyı boyunca güneye yelken açıp kralın yanına ulaştılar. Tekneyi tüm yüküyle getirmişlerdi. Yük boşaltıldığında kral ne denli büyük bir servetle karşı karşıya olduğunu gördü: Hárekr yalan söylememişti!

Thorgils'le adamları kendileri için bir nakil olanağı bulup Kveld-Úlf ve oğlu Grím'r'a giderek başlarına geleni anlattılar. Sıcak karşılandılar. Kveld-Úlf, olayların daha önceden sezinlediği gibi geliştiğini ve Thórólf'un Kral Harald'r'la arkadaşlığının ona iyi kader getirmeyeceğini söyledi. "Ve" diye ekledi, "Daha kötüsü başına gelmedikçe Thórólf'un para kaybetmesini umursamıyorum ben. Esas endişem, Thórólf'un anlamak zorunda kalacağı kendisinden daha büyük bir gücün karşısında kendi mallarını hakça elinde tutamayacağıdır".

Thorgils'den şu sözlerini Thórólfr'a iletmesini istedi arkasından:

"Sana tavsiyem ülkeyi terk etmendir. İngiltere, Danimarka ya da İsveç krallarına hizmet etmen belki senin için daha hayırlı olacaktır."

Kveld-Úlfr, Thorgils'e tam donanımlı kürekli bir tekne, erzak ve yolculukları sırasında ihtiyaç duyacakları her ne varsa verdi.²⁶ Sonunda oradan ayrıldılar ve Thórólfr'un yanına ulaşana kadar hiç durmadan ilerlediler. Vardıklarında olan biten her şeyi ona anlattılar.

Thórólfr maddi kayıplarını sakın karşıladı ve paraca zor duruma düşmeyeceğini söyleyip ekledi, "Kralla ortaklık içinde olmak iyidir". Thórólfr, daha sonra çalışanlarının nafakası için yiyecek ve diğer gerekenleri satın aldı. Bir süre için maiyetinin planlandığı kadar şık giyinemeyeceğini söyledi. Bazı topraklarını sattı, bazılarını ipoteye koydu, fakat eski yaşam tarzını sürdürdü. Adamlarının sayısı önceki kış olduğundan daha az değildi, buna karşılık daha fazla da değildi. Şölenlerde ve arkadaşlarına verdiği davetlerde de eskisinden daha müsrifti. Bütün kış, evinde ikamet etti.

19. Thórólfr Misillemde Bulunuyor

Bahar gelip buzlar çözüldüğünde Thórólfr kendisine ait büyük bir savaş teknesini suya indirip hazır etti, maiyetini donattı ve yanına yüzden fazla adam aldı. Ortaya etkileyici ve iyi silahlanmış bir topluluk çıkmıştı. Uygun rüzgârı yakaladığında kıyı boyunca güneye, Byrda'ya varana dek yelken açtı. Byrda'ya vardıktan sonraysa adaların dışından, açık denizden rota tuttular. Zaman zaman öyle uzaklaşıyorlardı ki sadece dağların tepelerini görebiliyorlardı. Böylece güneye vardılar. Batıya doğru yönelip de Vík'e ulaşana kadar herhangi bir duyum almadılar, fakat Vík'e vardıklarında Kral Haraldr'un orada bulunduğunu öğrendiler. Kralın niyeti baharda Upplönd'e gitmekti. Ülkedeki hiç kimsenin Thórólfr'un seyahati hakkında bilgisi yoktu. Thórólfr uygun rüzgârı yakalayarak güneye, Danimarka'ya indi ve ardından yaz boyunca yağma yapacağı Baltık'a girdi. Fakat Baltık'tan dişe dokunur bir ganimet elde edemedi. Sonbaharda doğudan tekrar Danimarka'ya yöneldi. O sıralarda büyük bir Norveç donanması, yazları alışıldığı üzere konakladığı Eyrar'dan ayrıldı. Thórólfr gizlenerek tüm yelkenlilerin geçip gitmesini bekledi. Bir akşam vakti Mostrarsund'a yelken açtı. Oradaki limanda Eyrar'dan gelen ve Gökgürültüsü Thórir'in idare ettiği büyük bir ticaret teknesi vardı. Gökgürültüsü Thórir, Kral Haraldr'un

²⁶ Kürekli tekne: Metinde "draga". Büyük savaş teknesi.

adamıydı ve kralın Vík'e geldiği zamanlarda uzun süre ikamet ettiği Thruma'daki büyük çiftliğin başındaydı. Bu çiftlik çok büyük miktarda erzağa ihtiyaç duyduğu için Thórir, Eyrar'a gidip malt, buğday, bal almış ve bütün bunları da kralın hesabından ödemişti. Thórólfr bu tekneye saldırdı ve Thórir'le tayfasına kendilerini savunma fırsatı sundu, fakat bu denli kalabalık bir grup karşısında kendilerini savunacak güçleri olmadığı için Thórir teslim oldu. Thórólfr tekneyi tüm yüküyle birlikte ele geçirdi, Thórir'i de bir adaya bıraktı.

Ardından iki tekneyle kıyı boyunca kuzeye doğru yelken açtı. Elfina ağzına geldiklerinde geceyi beklemek üzere demirlediler. Karanlık çöktüğünde küreklere asılarak nehrin yukarı kısmına ilerleyip, Hallvardr ve Sigtryggr'un çiftliğinin olduğu yere geldiler. Vardıklarında daha şafak sökmemişti. Evin çevresini sarıp savaş çılgınlıkları atmaya başladılar. Evdekiler derhal uyanıp silahlarına yapıştı. Thorgeirr yatak odasından yıldırım gibi fırladı, çiftliği çevreleyen çitlere seğirtti ve kazıklardan birini kavrarak üstünden sıçradı. Bağırغان Thorgils hemen yakındaydı. Kılıcını savurarak Thorgeirr'in kazığı tutan elini kesti. Thorgeirr ormana kaçtı, fakat kardeşi Thódr ve yirmiden fazla adam kılıçtan geçirilmişti. Thórólfr'un adamları evi yağmalayıp ateşe verdikten sonra nehir yoluyla tekrar denize indi.

Uygun rüzgârla kuzeye, Vík'e gittiler. Orada malt ve et yüklü Víkililere ait büyük bir ticaret teknesine daha saldırdılar. Güvertedekiler savunma yapmanın yararsızlığını görüp teslim oldular. Thórólfr'un adamları tekneye ve yüküne el koyup, tayfayı da silahlarını alarak kıyıya bıraktıktan sonra yollarına devam ettiler.

Thórólfr'un şimdi üç teknesi vardı ve batıya, Fold'a doğru seyreliyordu. Lídandisnes'e giden ana deniz rotasında olabildiğince hızlı ilerlerken kıyı ve burunlarda akına girişmekten geri kalmıyor, hayvanları yağmıyorlardı. Lídandisnes'ten kuzeye doğru yol alırkense daha açıktan yol tutturdular, fakat kıyıya çıktıkları her yerde yine yağma yaptılar. Firdafylki açıklarında Thórólfr yönünü iç kısma çevirdi ve babası Kveld-Úlfr'u görmeye gitti. Çok iyi karşılandı. Thórólfr babasına o yaz yaptığı yolculukta neler yaşadığını anlattı. Orada çok kısa bir süre kaldı. Kveld-Úlfr ve oğlu Grímr kendisine tekneye kadar eşlik etti.

Thórólfr'la ayrılmadan önce babası ona şunları söyledi: "Thórólfr, Kral Haraldr'un maiyetine katılmaya karar vermenin sana da, biz hısımlarına da ileride iyi kader sağlamayacağına ilişkin sana söylediklerimde hiç de haksız değildim. Şimdi seni fazlasıyla uyardığım konuda bir yola girdin, Kral Haraldr'un güçlerine meydan okudun. Fakat sana bir lütuf olarak bahşedilmiş cesaretine ve yiğitliğine rağ-

men şansın çok az. Bu ülkede kudreti ya da emrindeki adamların sayısı ne olursa olsun hiç kimse bunu başaramadı. Sezgilerime göre bu bizim son görüşmemiz. Doğanın yasası gereği senin benden daha fazla yaşamam gerekiyor, fakat sanırım öyle olmayacak."

Daha sonra kucaklaştılar ve Thórólfr yola çıktı. Sandnes'teki evine varana kadar yolculuğu hakkında kimse bir şey bilmedi. Ganimet mallarını çiftlik evine taşıtırıp tekneyi karaya çekti. Adamlarına kış boyunca yetecek erzakı vardı. Thórólfr, mevcudu geçmiş kışlardakinden daha az olmayan adamlarıyla mevsimi evinde geçirdi.

20. Skallagrímr'un Evlenmesi

Yngvarr isminde kudretli ve zengin bir adam vardı. Eski kralların baronuydu, fakat Haraldr tahta geçtikten sonra evine kapanıp krala hizmet etmedi. Evliydi ve Bera isimli bir kızı vardı.

Yngvarr, Firdafylki'de yaşardı. Biricik evladı Bera tek mirasçısıydı. Kveld-Úlfr'un oğlu Grímr, Bera'ya talip oldu ve izdivaç gerçekleştirildi. Grímr, Thórólfr'un kendilerinden ayrıldığı yazı takip eden kış mevsiminde Bera'yı aldı.

Grímr yirmi beş yaşındaydı ve şimdiden dazlaktı, bu yüzden Skallagrímr olarak anılır olmuştu.²⁷ Babası Kveld-Úlfr hâlâ dinç, güçlü bir adam olmasına karşın, kendisine ve babasına ait olan çiftliğin tüm işlerinin ve üretim faaliyetlerinin idaresini şimdiden üstlenmişti. Elinin altında birçok azatlı vardı. Çiftlikte büyüyen adamlarının birçoğu akranıydı. Bunlar yiğit ve güçlü insanlardı, zira baba oğul maiyetlerine bu tür insanları alıp kendilerine denk duruma getiriyorlardı. Skallagrímr endamı ve kuvveti olduğu kadar, yüzü ve huyu açısından da babası gibiydi.

21. Hallvarðr ve Kardeşi, Thórólfr'un Peşine Düşüyor

Thórólfr akına çıktığında Kral Haraldr Vík'teydi. Sonbaharda Upplönd'e ve oradan da devasa kuvvetleriyle kışlayacağı Thrándheimr'a geçti. Sgtrygg ile Hallvarðr da yanındaydı ve Thórólfr'un Hising'deki adamlarına ve mülklerine neler yaptığını duymuşlardı. Krala bu durumu sıklıkla hatırlatıyor, Thórólfr'un krala ait olanı nasıl yağmalayabildiğini, ülke içinde yağmaya nasıl çıkabildiğini soruyorlardı. Adam alıp Thórólfr'u evinde kıstırmak üzere kendilerine izin vermesi için ona yalvarıyorlardı.

²⁷ Skallr: Dazlak. Böylece, "Dazlak Grím".

Kral bunun üzerine, "Thórólfr'un canını almak için haklı nedenleriniz olduğunu düşünebilirsiniz" dedi, "Fakat bu işte şansınızın pek yaver gitmeyeceğini hissediyorum. Siz kendinizi istediğiniz kadar cesur ve becerikli görün, Thórólfr sizden daha üstün".

İki kardeş, kral kendilerine gitme izni başışlarsa bunun geç olmayan bir zamanda sınanacağını söylediler. Hem bundan daha hafif nedenlerle bile büyük tehlikeleri göze alıp, üstlendikleri görevlerden alınlarının akıyla çıkmışlardı.

Bahar gelip de insanlar yola çıkma hazırlıklarına başladığında Hallvarðr ve kardeşi, Thórólfr'u öldürme taleplerini yeniden dillendirdiler. Kral bu sefer izin verdi, "Biliyorum ki" dedi, "Geri döndüğünüzde bana onun kellesini ve birçok değerli mal getireceksiniz. Buna karşılık kuzeye gittiğinizde sizin üstünüze gelecek olanlar çıkacaktır, bu yüzden güneye dönerken çabuk olun".

İki kardeş hemen hazırlandılar. İki tekne ve iki yüz adam aldılar. Fiyorddan çıktıklarında kuzeydoğu rüzgârı esiyordu. Bu rüzgâra karşı ilerleyerek kuzeye doğru yol aldılar.

22. Kveldulfröglu Thórólfr'un Ölümü

Kral Haraldr, iki kardeş gittiğinde Hladir'deydi. Onlar ayrıldıktan sonra kral da hazırlandı. Kuvvetlerini dört tekneye bindirdi ve fiyordda ilerleyerek Beitsjór üzerinden Eldueid'in iç kısımlarına ulaştı. Orada teknelerini arkada bırakarak kıstağı kuzey yönünde Naumudalr'a doğru aştı. Naumudalr'da toprak sahiplerine ait bazı tekneleri alarak adamlarını onlara bindirdi. Kendi maiyetiyle birlikte toplamda 400 kişiydiler. Güçlü baş rüzgârını yakalayıp şartları olabildiğince zorlayarak gece gündüz ilerlediler. Nihayet gecenin karanlığı yırtıldı ve yolculuk kolaylandı.

Bir gün akşam vakti, günbatımından sonra Sandnes'e vardılar. Bir savaş teknesini çiftliğin karşısındaki kıyıda tenteleri indirilmiş durumda gördüler ve Thórólfr'un teknesi olduğunu anladılar. Thórólfr ülke dışına gitmek için hazırlanmış, yapacağı yolculuk şerefine kadeh kaldırıyordu. Kral adamlarına karaya çıkıp sancağı kaldırmalarını emretti. Çiftlik evlerine kadar çok az bir mesafe vardı.

Thórólfr'un nöbetçileri içeri geçmiş içiyorlardı. Ortalıkta hiç kimse yoktu. Kral adamlarına evin çevresinde çember şeklinde konum aldirdi ve savaş çığlıkları atmaya başladılar. Hücum borusu çalındı. Thórólfr'un adamları bunun üzerine derhal yanlarında duran silahlarına yapıştılar. Kral bir adamını evin yakınına göndererek kadın,

çocuk, yaşlı ve özgür olmayanların evden ayrılmasını istedi. Sigrídr, Berdlalı Kári'nin oğullarının da orada olup olmadığını sordu. İki kardeş öne çıkıp bunu niye öğrenmek istediğini sordular.

"Beni krala götürün" dedi Sigrídr.

Kadın, kralın yanına geldiğinde, "Efendim, sizin Thórólfr'la uzlaşmanızı sağlayacak herhangi bir yol var mı?" dedi.

Kral, "Eğer Thórólfr kendisini benim merhametime terk ederse hayatı ve kolu bacağı kurtulur, fakat adamları hak ettikleri şekilde cezalandırılacaklar".

Bunun üzerine Topuz Ölvir eve girdi ve kendisiyle konuşması için Thórólfr'a seslendi. Onlara kralın önerisini ilettiler.

Thórólfr, kralın kendi üzerinde tahakküm kurmasına izin vermediğini ve onunla uzlaşmaya yanaşmayacağını söyleyerek ekledi, "Krala buradan gitmemize ve kaderin kendi yolunda seyretmesine izin vermesini söyle".

Kral, "Evi ateşe verin" dedi, "Onunla dışarıda savaşa tutuşarak adamlarımı kaybedemem. Biliyorum ki Thórólfr dışarı çıkıp bizimle çarpışırsa, adamları daha az olmasına rağmen büyük kıyıma yol açar".

Evi ateşe verdiler. Yangın hızla büyüdü, zira kalaslar kupkuruydu ve ziftlenmişti, çatı da huş ağacıyla kaplıydı.²⁸ Thórólfr adamlarına ana odayla evin giriş kısmı arasındaki duvarı yıkmalarını emretti. Adamları bu emri hemen ve kolaylıkla yerine getirdiler. Direklerden birini sıkıca kavrayıp duvara tosladılar ve rahatça geçebilecekleri şekilde duvarı yıktılar.

Dışarıya önce Thórólfr çıktı, ardından Bağırğan Thorgils ve bir diğerleri. Çarpışma çok vahşice oldu. Oda duvarı bir süre için Thórólfr ve adamlarının arkasını korudu. Kral birçok adamını orada kaybetti, fakat alevler Thórólfr'un tarafını yalamaya başladı ve çok sayıda adamının ölümüne yol açtı. Derken Thórólfr her iki tarafına keskin darbeler savurarak ileriye fırladı. O kralın sancağına doğru hücum ettiği sırada Bağırğan Thorgils öldürüldü. Thórólfr'sa kralı koruyan kalkan duvarına ulaşmış sancaktarı bir vuruşta devirdi ve bağırarak, "Şimdi amacıma üç adım kaldı!" dedi.

Thórólfr'a karşı kılıç ve mızraklarla saldırıya geçtiler. Öldürücü darbeyiye kralın kendisi indirdi ve Thórólfr'un cansız vücudu ayaklarının dibine düştü. Bunun üzerine kral, adamlarına seslenip çarpışmayı durdurmalarını emretti.

²⁸ Huş: Son derece yamur, bol reçineli bir ağaçtır.

Kral herkese aşıya, teknelere dönmelerini emretti ve Topuz Ölvir'le kardeşine şunları söyledi:

"Hışmınız Thórólfr'u alın ve şerefine yaraşır bir cenaze töreni düzenleyin. Diğer ölen adamları da gömün. Yaşama ümidi gösterenlerin yaralarını sarın. Fakat yağma yapılmasına izin vermiyorum, çünkü buradaki her şey benim malımdır."

Bunları söyledikten sonra çok sayıda adamıyla teknenin yanına indi.

Güverteye geldiklerinde yaralarını sardılar. Kral teknede dolaşır adamlarının yaralarına baktı. O sırada derin olmayan yarasını saran birisini gördü, "Bunu" dedi, "Thórólfr yapmış olamaz. Onun silahı çok farklı işler, bana kalırsa çok azımız onun açtığı yaraları sağaltıyor. Bu tür insanlar arkalarında sağlam adam koymazlar".

Şafak söker sökmez kral yelken açılmasını emretti ve güneye doğru olabildiğince hızlı yol aldılar. Gün içinde kral ve adamları, adalar arasındaki koyların hepsinde de birçok sandal olduğuna dikkat etti. Bu insanlar Thórólfr'u arıyorlardı. Thórólfr'un güney yönünde Naumudalr'a kadar uzanan alanda ve birçok adada casusları vardı. Şimdi bunlar, Hallvarðr ve kardeşinin güneyden büyük bir kuvvetle Thórólfr'a saldırmak için yola çıktığını haber vermek istiyorlardı. Hallvarðr ve beraberindekiler sürekli ters rüzgâr yedikleri için çeşitli limanlarda durmak zorunda kalmışlardı. O arada kardeşlerin yolda olduklarının haberi bölgenin yukarılarına ulaşmış, bunun üzerine Thórólfr'un casusları da kuvvet toplamaya başlamışlardı.

Kral güçlü rüzgârları yakalayarak Naumudalr'a geldi. Orada teknesini ardında bırakarak karadan Thrándheimr'a gitti ve önceden terk ettiği teknelerini alıp Hladir'e doğru yola çıktı. Bu haber hemen yayılıp bulundukları yerde Hallvarðr ile adamlarına ulaştı. Onlar da bunun üzerine krala geri döndüler, yolculukları da alayla anılır oldu.

Topuz Ölvir ve Kuzu Eyvindr kardeşler bir süre Sandnes'te kalıp ölenlerin cenazelerine nezaret ettiler. Thórólfr'un cansız bedeni için varlıklı ve namlı insanların hak ettiği şekilde geleneklere uygun şerefli bir cenaze töreni düzenleyip mezar taşı diktiler. Yaraların sağaltılmasına ve Sigríðr'a çiftliğin düzene koyulmasında yardım ettiler. Mülkte bir hasar yoktu, fakat ev eşyalarının çoğu, sofra takımları ve elbiseler yanmıştı. İşleri yoluna koyduktan sonra iki kardeş güneye, Thrándheimr'daki Kral Haraldr'a gittiler ve orada bir süre kaldılar.

Üzgündüler. Diğer insanlarla çok az konuşuyorlardı. Bir gün krala çıktılar ve Ölvir şunları söyledi:

"Kralım, biz iki kardeş eve, çiftliğimize dönmek için senden izin istiyoruz, çünkü yaşanan olaylardan sonra hısmımız Thórólfr'a silah çekenlerle bir arada oturup onlarla içkimizi paylaşmayı içimiz kaldırmıyor."

Kral onları süzdükten sonra kısa ve sert bir şekilde cevapladı: "Size bu izni bahşetmeyeceğim, burada yanımda olacaksınız."

Bu cevap üzerine kaldıkları mekâna geri döndüler.

Kral ertesi gün iki kardeşi kabul salonuna çağırttı ve şunları söyledi:

"Eve dönme talebinizle ilgili gereken cevabı şimdi alacaksınız. Bir süreden beri burada benimle birliktesiniz, yanlış bir davranışınızı görmedim. Görevlerinizi yerine getirdiniz. Sizin hakkınızdaki düşüncelerim her açıdan olumlu. Sen Eyvindr, sen kuzeye, Hálogaland'a gidecek ve Thórólfr'un dul eşi Sandnesli Sigrídr'la evleneceksin. Thórólfr'un tüm malını mülkünü de sana veriyorum. Bunun yanında, eğer korumayı başarabilirsen, dostluğumu sunuyorum. Buna karşılık Ölvir benimle kalacak, çünkü onun ozanlık yeteneklerinin yerine yenisini koyamam."

İki kardeş kendilerine bahşettiği şereften dolayı krala teşekkür ettiler ve bunları gönülden kabul ettiklerini söylediler.

Eyvindr yola çıkmak için iyi ve uygun bir tekne buldu. Kral ona durumu açıklayan bir nâme verdi. Hızlı bir yolculuk sonrası Sandnes'teki Alöst'e vardı. Sigrídr onu çok sıcak karşıladı. Eyvindr da kralın nâmesini gösterdi ve geliş amacını açıklayıp onunla evlenmek istediğini söyledi. Kralın bu emrinin yerine getirilmesi gerekiyordu. Sigrídr önceki deneyimlerine dayanarak tek seçeneğinin kralın hükmüne boyun eğmek olduğunu gördü. Gereken düzenlemeler yapıldıktan sonra Eyvindr, Sigrídr'la evlenip vaktiyle Thórólfr'a ait olan Sandnes'teki çiftliğin ve tüm geri kalan mülklerin sahibi oldu. Eyvindr soylu bir insandı.

Eyvindr ile Sigrídr'un çocuklarının ismi Şaşı Fidr'di. Fidr, Kızıl Sighvatr'un karısı Geirlaug'un ve Aşırmacı Eyvindr'un²⁹ babalarıydı. Şaşı Fidr, Bey Hálfdan'ın kızı Gunnhildr'la evlendi. Gunnhildr'un annesi, Kral Haraldr'un kızı Ingibjörg'dü.

Kuzu Eyvindr kralla dostluğunu hayatı boyunca korudu.

23. Hildirida'nın Oğullarının Katledilmesi

Kanca Ketill adında bir adam vardı. Babası Naumudalr beyi Thorkell, annesi Hrafnistalı Kanca Ketillkızı Hrafnhildr'du. Varlıklı ve şöhretli birisi olup Kveldulfroğlu Thórólfr'un hem hısmı hem de iyi bir arkadaşıydı. Daha önce yazıldığı üzere, Thórólfr'a destek vermek için Hálogaland'da toplanan kuvvetlere o da katılmıştı, fakat Kral Haraldr'un güneye inip Thórólfr'u katlettiğinin haberi ulaştığında bu kuvvetler dağıldı.

Kanca da yanına altmış adam alıp Torgar'a döndü. Hildirida'nın oğulları oradaydı ve yanlarında fazla adam yoktu. Kanca, çiftliğe çıkıp kardeşlere taarruz etti. Hildirida'nın oğulları ve eşlikçilerinden çoğu orada can verdi. Kanca ve adamlarıysa taşıyabildikleri kadar malı yağmaladılar. Kanca, sonrasında, bulabildiği en büyük ticaret teknelerinden iki tanesini alarak ganimetle birlikte karısını, çocuklarını ve bu işte kendisiyle birlikte bulunan adamları güverteye yerleştirdi. Hazır olduklarında uygun rüzgârı kollayıp denize açıldılar. Kanca'nın sütkardeşi olup iyi ve varlıklı bir aileden gelen Baugr ikinci tekneyi kumanda ediyordu.

Birkaç kış önce Ingólfr ve Hjörleifr İzlanda'ya göç etmişlerdi.³⁰ Bu yolculuk hakkında epey konuşulmuş ve oraların yerleşim için çok uygun olduğu kulaktan kulağa yayılmıştı. Kanca böylece batıya, İzlanda'ya doğru yelken açtı. Kara görüldüğünde güneyden yaklaşıyorlardı, fakat sert rüzgârlar, kıyıyı şiddetle döven dalgalar ve uygun bir limanın yokluğu yüzünden kumsal boyunca batıya yöneldiler. Rüzgârın şiddeti azalıp dalgalar zayıfladığında geniş bir nehir ağzına geldiler. Bu nehrin iç kısımlarına doğru teknelerini ilerlettiler ve doğu sahiline yakın bir yerde demirlediler. Burası günümüzde Thjórsá olarak anılır ve eskisinden daha dar olup daha derindir. Kanca ve adamları teknelerini boşaltıp nehrin doğu tarafını keşfetmeye koyuldular. Bu sırada davarlarını da yanlarına aldılar. Kanca, ilk kış mevsimini Rangá'nın batı kıyısında geçirdi.

Bahar geldiğinde doğu yönüne doğru keşfe çıktı ve Thjórsá ile Markarfljót nehri arasındaki dağlık alandan fiyortlara kadar olan bölgeye yerleşti. Evini de Rangá'nın doğu kıyısındaki Hof'a kurdu. Karısı Ingunn o bahar bir oğlan doğurdu. Çocuğa Hrafn ismini koydular. Evler çoğaldıkça burası Hrafnþóptir diye anılır oldu.

30 Ingólfr ve Hjörleifr Norveç'in batısında oturuyorlardı. Tahminlere göre İzlanda'nın ilk kalıcı yerleşimcileridir. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s. 30.

Kanca, Baugr'a, Fljótshlíð'de Merkjá'dan aşağı, Breidabólstadr'un batısına kadar olan bölgeyi verdi. Baugr Hlíðarendi'de oturdu ve bu bölgede kendi soyundan gelen geniş bir aile kuruldu. Denizci yoldaşlarına da topraklar bağışladı; bazılarına da çok düşük bir fiyattan sattı. Bu ilk yerleşimciler "Fatihler" olarak anıldı.

Kanca'nın oğulları olan Stórólf, Herjólf, Vestarr ve Helgi'nin hepsinin de toprakları vardı. Hrafn beşinci çocuktur. Sonradan İzlanda'nın ilk yasa sözcüsü oldu.³¹ Babası öldükten sonra da Hof'ta oturmaya devam etti ve Kanca'nın en tanınmış oğlu oldu.³²

24. Kveld-Úlfr'un Kederi

Kveld-Úlfr, oğlu Thórólf'un ölümünü duyunca tarifsiz kederlere büründü. Bu acı haber yaşlı adamı yatağa düşürdü. Skallagrím kendisini sık sık ziyaret edip onunla sohbet ediyor ve artık eski neşesine kavuşmasını istiyordu. "Şu an" diyordu, "Ne yaparsan yap yatağa çakılıp kalmaya ve kendini değersiz kılmaya yeğdir; hatta Thórólf'un intikamını almanın yollarını aramalıyız. Belki onun katledilmesinde rol oynayanlara rastlarız ya da hiç olmadı bazı kişilere ulaşır ve krallığın canını sıkarsız".

Kveld-Úlfr bunun üzerine şu dizeleri söyledi:

1.

Örekesi kaderin
Zulmediyor bana,

- 31 Yasa Sözcüsü: Metinde "lögsögumaður". Yazıya geçirildiği 1117-1118 yıllarına dek yasaları ezberinde tutan yasa adamlarının ve Althing'in başı. Yıllık ana kurultay Althing'de yasa mahkemesi tarafından -yeniden aday olmak hakkı saklı olmak üzere- üç yıllığına seçilirdi. Godiler ve -Hristiyanlık sonrası dahil olan- piskoposlarla birlikte oy verme ayrıcalığına sahiptir. Althing'e taşınan davaları onlar çözüme kavuştururdu.
- 32 Thorsson edisyonunda bu kısa paragrafın yerine şu var: "Kanca'nın oğullarından biri, Hváll ile Stórólfshváll'daki mülklerin sahibi, Güçlü Ormr'un babası Stórólf'du. Bir diğer oğlu Herjólf'un, Fljótshlíð'de, Baug ve ötede Hválslaekr'a kadarki mevkide toprağı vardı; Brekkur yamacının dibinde yaşardı ve oğlu Ozan Vetrliði olan Sumarliði'nin babasıydı. Kanca'nın üçüncü oğlu Helgi, Vellir'de yaşardı ve sahip olduğu topraklar kardeşlerinin Doğu Rangá sınırındaki çiftliklerine kadar uzanırdı. Vestarr, Kanca'nın dördüncü oğluydu ve Rangá'nın doğusundan Thverá'ya kadarki bölge ile Stórólfshváll'ın aşağı kısımları ona aitti. Karısı Moeid, Hildisey'den Hildir'in kızıydı. Ofeig Grettir ile evlenecek olan Asny isimli bir kızları vardı. Vestarr, Móeidarhväll'da otururdu. Hrafn, Kanca'nın beşinci oğlu, İzlanda'nın ilk yasa sözcüsü oldu. Babasının ölümünün ardından Hof'ta yaşamaya devam etti. Hrafn'ın kızı Thórlaug, Godi Jorundr ile evlendi. Hof'ta oturan Valgardr, bu ikisinin oğludur. Hrafn, Kanca'nın en tanınmış oğluydu."Bkz. *The Sagas of Icelanders*, ed. Órnólfur Thorsson, V. 1, Penguin Books, London, 2000, s. 39.

Duydum
Duydum Thórólfr can verdi
O kuzey adasında
Hayatının baharında,
Odin, yıldırımlar sahibi,
Aldı onu yanına,
El ense çeken Thor'a
Yaşlı kocakarı,³³
Beni hazırlıksız yakaladı
Karşılamaya Valkirileri
Ve çelik şakırtılarını,
Ruhum şimdi
Çağırsa da intikamı,
Gözetliyor o intikam
Uzak zamanları.

Kral Haraldr o bahar Upplönd'e, sonbaharda da batıya, Valdres'e ve daha ötelerdeki Vors'a gitti. Topuz Ölvir hep kralla birlikteydi ve kralla Thórólfr için kefaret ödeme konusunda telkinde bulunuyordu. Kveld-Úlfr ve Skallagrímr'a, onların da kabul edeceği para ya da başka bir onur bahşetmek suretiyle olabilirdi bu. Kral bu öneriyi tümüyle reddetmiyor, fakat baba oğulun huzuruna gelmesini istiyordu. Bunun üzerine Ölvir, Firdafylki'ye doğru yola çıktı. Hiç durmadan ilerleyip bir akşam vakti Kveld-Úlfr'la Skallagrímr'un yanına ulaştı. Ölvir'i çok sıcak karşıladılar. Orada bir süre kaldı. Kveld-Úlfr Ölvir'e, Sandnes'te Thórólfr'un öldürüldüğü olayın tam olarak nasıl geliştiğiyle, ölünceye kadar ne yiğitlikler yaptığıyla, onun ölümcül yaralar almasına neden olan silahı kimin kullandığıyla ve nasıl öldüğüyle ilgili birçok soru sordu. Ölvir bütün soruları yanıtladı. Öldürücü yarayı Haraldr'un açtığı ve Thórólfr'un kralın ayakları dibine düştüğünü anlattı.

Kveld-Úlfr, "Anlattıklarını beğendim" dedi, "Çünkü eskilerin geleneklerine göre, öldürülen kişinin intikamı kimin ayakları dibine düştüyse ondan alınmalıdır, fakat bunu yapmakla kendimize iyi bir kader çizebilmemiz mümkün değil".

Ölvir baba oğula, eğer kralla gidip kefaret isterlerse onurlandırılacaklarına dair umutlu olduğunu söyledi. Bu konuda cesur davranmaları gerektiğini uzun uzadıya anlattı.

33 Metinde "Elli". Tam karşılığı, "yaşlı insan". Snorri Sturluson'un yazdığı Prose Edda'nın ikinci bölümü olan Gylfaginning'de geçen bir hikâyeye göre, yaşlı dev kadın Elli, Thor'la güreş tutar.

Kveld-Úlfr bir yolculuk için çok yaşlı olduğunu söyledi ve ekledi: "Ben evde oturacağım."

"Sen gidecek misin Grímr?" dedi Ölvir.

"Oraya gitmek için bir nedenim olduğu düşünmüyorum" diye cevap verdi Grímr, "Kral sözlerimden etkilenmeyecektir ve benim de kefaret için uzun uzadıya konuşmaya niyetim yok".

Ölvir buna gerek olmadığını söyleyerek ekledi, "Durumunuzla ilgili konuşabildiğimiz her şeyi konuşacağız".

Ölvir'in bu kararlı tutumu üzerine Grímr, hazır olduğunu düşündüğü zaman gideceğine söz verdi. O ve Ölvir, krala gidilmesi gereken zaman üzerinde bir karara vardılar. Ardından oradan ilk olarak Ölvir ayrılıp krala geri döndü.

25. Skallagrímr Krala Gidiyor

Skallagrímr yolculuk için hazırlandı. Komşuları ve kendi çalışanları arasından en güçlü ve becerikli olanlarını seçti. Bunlar varlıklı bir çiftçi olan Áni, birdiğeri Grani, üçüncüsü -Skallagrímr'un çiftliğinden iki kardeş- Grímólfr ve Grímr idi. Kambur Thorbjörn ile Dermansız Thódr isimli iki kardeş de yolculuğa katılmıştı. Son anılanlar Thórnaraoğulları olarak anılırlardı. Thórnar, Skallagrímr'a yakın bir yerde yaşıyordu ve büyü yapma yeteneğine sahipti. Dermansız Thódr ise bir kömüriyendi.³⁴ Bunların yanında ayrıca Dev Thórir ile kardeşi Dünyamekan Thorgerir, Münzevi Oddr ve Azatlı Griss vardı. Sadık ve güçlü on iki kişi yolculuk için hazır olmuştu.

Herkes Skallagrímr'un teknesine bindi ve kıyı boyunca güneye indiler. Ostrarfirdir'e demir attıktan sonra karadan Vors'taki göle vardılar. Buradan geçmeleri gerekiyordu. Uygun bir kürekli tekne bulup gölü aştılar; böylece kralın şölen düzenlediği çiftliğe iyice yaklaşmış oldular.

Çiftliğe tam kral masaya otururken vardılar. Dışarıdaki bahçede konuşacak birkaç kişi bularak olup biteni sordular. Onlar da anlattı. Bunun üzerine Grímr içlerinden birine, konuşmak için Ölvir'i çağırmasını söyledi. Adam içeri girip Ölvir'in oturduğu yere gitti, "Dışarıda yeni gelen on iki kişi var, fakat insan demeye bin şahit ister. Görünüşleri ölümlülerden çok devleri andırıyor" dedi.

34 Kömüriyen: Lafazan olup sıra iş yapmaya gelince yan gelip yatan gençler için eski halk anlatılarında kullanılan bir tabir. Buna karşılık gün gelip olaylar öyle gelişir ve varlığı öyle tehdit altına girer ki, bu kişi silkinip kendine gelir ve yığılabilir. Metinde Thódr için de aynı anlamda kullanılıyor, ancak daha fazlası yazılmamış. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s. 12. Antepli Karayılan'a benziyor.

Ölvir derhal davranıp dışarı çıktı. Kimlerin geldiğini anlamıştı. Hismı Grímr'u muhabbetle karşılayıp kendisiyle birlikte içeri geçmeye davet etti.

Grímr yoldaşlarına, "Buranın gelenekleri uyarınca kralın yanına silahsız girilir. Altı kişi içeri girecek, kalan altı kişi de dışarıda silahlarımızı göz kulak olacak" dedi.

Ardından içeri geçtiler. Ölvir kralın huzuruna geldi, Skallagrímr'sa hemen onun arkasında bekliyordu. Ölvir, "İşte Kveldulfroğlu Grímr geldi kralım. Sizden umduğumuz üzere eğer buraya gelmesini iyi karşılayıp takdir ederseniz minnettar olacağız. Yetenekçe Grímr'dan daha becerikli olmayan birçoklarına, onun kadar hak etmedikleri halde çok büyük şerefler bahsettiniz. Yine aynı şekilde davranabilirsiniz, çünkü bu benim için önemli bir meseledir, eğer bunun sizce bir değeri varsa" dedi.

Ölvir doyurucu ve akıcı bir konuşma yaptı; ne de olsa belagat sahibi bir adamdı. Ölvir'in birçok arkadaşı da kralın huzurunda meseleyi olduğu gibi ortaya koydular.

Kral gelenleri süzdü ve Ölvir'in arkasında duran kel, herkesten daha uzun boylu bir adam gözüne çarptı.

"Şu uzun boylu adam" dedi kral, "Skallagrímr mu?"

Ta kendisi olduğunu söyledi Grímr.

"O halde" dedi kral, "Eğer Thórólfr için kefaret istiyorsan burada benim maiyetime dahil olup bana hizmetini sunmalısın. Hizmetinden memnun kalırsam sana kardeşin için kefaret ya da vaktiyle onun sahip olduğundan daha az olmayan diğer şerefler bahsedebilirim. Buna karşılık eğer seni kardeşin kadar önemli bir insan yapacaksam, bütün bu verdiklerimi gözetmeyi ondan daha iyi becermelisin".

Skallagrímr cevapladı: "İyi bilinir ki Thórólfr benden her açıdan fersah fersah üstündür kralım, fakat size hizmeti ona kötü kader getirdi. Ben şimdi onun yolunu izlemeyecek ve hizmetinize girmeyeceğim. Çünkü biliyorum ki size bu türden bir hizmeti kendi bildiğim şekilde ve size layık olarak sunduğumda kaderim kötü olacak. Bana kalırsa Thórólfr'un vaktiyle durduğu yere ulaşamam."³⁵

Kral, yüzü öfkeden kıpkırmızı kesilse de sessizliğini muhafaza etti. Ölvir derhal Grímr ve adamlarının dışarı çıkmalarını istedi, onlar da dışarı çıkıp silahlarını aldılar. Ölvir olabildiğince hızlı bir şekilde

35 Thórólfr'un 22. bölümde söylediği sözlerle ("Şimdi amacıma üç adım kaldı!") gönderme var. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s. 33.

orayı terk etmelerini söyledi. Ayrırlarken de kıyıya dek adamlarıyla onlara eşlik etti. Skallagrímr'a ayrılmadan önce şunları söyledi:

"Hısmım, krala yaptığın ziyaret umduğum gibi gerçekleşmedi. Seni buraya gelmen için çok teşvik etmiştim, fakat şimdi en hızlı şekilde eve dönmek için yalvarıyorum. Şimdikinden daha iyi bir duruma ulaşmadığın sürece kralın yoluna çıkmamanı öneririm. Kraldan ve onun adamlarından dikkatle sakın."

Bu konuşmanın ardından Grímr ve adamları denize açıldılar. Ölvir'in adamları da kıyıda hazır durumda bekleyen teknelere giderek, onlar hedef olmaktan iyice uzaklaşıp gözden kaybolana kadar tetikte beklediler. Çünkü kralın mekânından aşağıya, bulundukları yere doğru iyi silahlanmış çok sayıda öfkeli insanın akmakta olduğunu görmüşlerdi. Kral, Grímr'un ardından onu öldürmeleri için adamlarını salmıştı.

Grímr mekânı terk ettikten hemen sonra kral şunları söylemişti: "Bu dazlak kafalı iri yarı adamın içinde bir kurt var, eğer fırsatını denk getirirse kaybetmeyi hiç de arzu etmeyeceğimiz adamların kanını emer. Eğer eline bir fırsat geçerse kin güttüklerinin hiçbirini sağ koymayacağından emin olabilirsiniz. Bu yüzden ardından yetişip temizleyin."

Bunun üzerine davranıp kıyıya geldiler, fakat hedefteki tekneler görünürde yoktu. Geri dönerek krala olanları anlattılar ve Grímr'la yoldaşlarının gölü geçmiş olduğunu söylediler.

Skallagrímr, yoldaşlarıyla birlikte evin yolunu geri katetti. Vardığında Kveld-Úlfr'a olan biten anlattı. Kveld-Úlfr, Skallagrímr'un oraya kralın hizmetine girmek üzere gitmemiş olmasını büyük memnuniyetle karşıladı. Önceden olduğu gibi hâlâ kralın onlara zarar vereceğine, herhangi bir uzlaşmanın mümkün olmayacağına inanıyordu. Kveld-Úlfr ile Skallagrímr, planları üzerine sık sık konuştular. Artık bu topraklarda kralın düşmanlığını çeken öncekilerden daha fazla barınamayacaklarını biliyorlardı. Ülke dışına çıkmaları şart olmuştu. İşte o sıralar, İzlanda'ya gitme fikri onlara çok çekici gelmeye başladı. O toprakların tercih edilebilirliğine ilişkin güzel haberler alıyorlardı. Arkadaşları ve tanıdıkları, örneğin Arnaróglu Ingólfr ve yoldaşları, İzlanda'ya gitmişler ve vardıkları yerlerde yurt tutmuşlardı bile. İnsanlar orada serbestçe, herhangi bir karşılık ödemeye gerek kalmadan yurt tutabilir, çiftliklerini kurabilirlerdi.

Böylece çiftliklerini terk edip ülkeden ayrıldılar.

Hróaldóglu Thórir, Kveld-Úlfr tarafından evlat edinildiğinde çocuktu ve Skallagrímr'la aşağı yukarı akrandı. Thórir, kardeşliği

Skallagrímr'la çok iyi arkadaşı. Bütün bu anlatılanlar olurken o da kralın baronu olmuş, buna karşılık Skallagrímr'la arkadaşlığı hiç bozulmamıştı.

Baharın başlarında Kveld-Úlfr ve adamları tekneleri hazır etti. Ellerindeki iyi inşa edilmiş birçoğunun arasından iki ticaret teknesini seçmişlerdi. Her birine kadınlar ve çocukların yanı sıra, yiğidinden otuz adamı yerleştirdiler. Taşınabilir her şeyi yanlarına aldılar. Kralın gazabından korkarak kimse onların topraklarını satın almaya yanaşmamıştı. Hazır olduklarında denize açıldılar. Önce birçok geniş adayı barındıran Sólundir takımadalarına vardılar. Bu adalarda birçok koy vardı ve söylendiğine göre bu koylardaki limanların tamamını ancak az sayıda insan biliyordu.

26. Guttormr

Guttormr isimli bir adam vardı. Kral Haraldr'un dayısı Geyik Sigurdr'un oğluydu. Babası, kralın aynı zamanda babalığıydı ve naibliğini yapmıştı; zira kral tahta ilk çıktığı zamanlar daha çocuktuktu. Guttormr, Haraldr'un ülkenin kontrolünü eline geçirmek için yürüttüğü tüm seferlerde kralın ordusunda komutanlık yaptı. Haraldr, Norveç'in tek kralı olduğu ve barışı tesis ettiği zaman hısmı Guttormr'a Vestfold, Austur Agdir, Hringaríki ve eskiden babası Esmer Haraldr'a ait olan tüm toprakları verdi. Guttormr'un iki oğlu ve iki kızı oldu. Oğullarının adı Sigurdr ve Ragnarr, kızlarının adı Ragnhildr ve Áslaug'du.

Guttormr bir gün yatağa düştü. Sonu yaklaştığı için krala haber göndererek topraklarını ve çocuklarını gözetmesini rica etti. Kısa bir süre sonra da öldü. Kral ölüm haberini alır almaz Zorlugezer Hallvaradr'la kardeşini çağırttı ve kendisi adına doğu tarafına, Vík'e bir mesaj götürmelerini istedi. Kral o sırada Thrándheimr'da bulunuyordu. İki kardeş yolculukları için titiz bir hazırlık yaptılar. Tayfayı ve bulabildikleri en iyi tekneyi seçtiler. Bu, Bağırğan Thorgils'den ele geçirdikleri tekneydi. Hazırlıklar bittiği zaman kral onlara görevlerini açıkladı: Doğudaki Túsberg'de Guttormr'un ikamet ettiği ticaret kentine gideceklerdi.

"Bana" dedi kral, "Guttormr'un oğullarını getireceksiniz, fakat kızları ben onları evlendirene dek orada büyüsünler. Bölgenin idaresini üstlenecek ve hem de kızlara büyürken göz kulak olacak adamlar atayacağım".

Böylece iki kardeş uygun rüzgârı yakalayarak baharda Vík ve Túnsgberg'e ulaşip geliş amaçlarını açıkladılar. Guttormr'un oğullarını ve taşınabilir birçok eşyayı yanlarına aldıktan sonra geldikleri yoldan geri döndüler. Rüzgâr biraz zayıftı, bu yüzden düşük hızda seyrediyorlardı. Kuzeydeki Sognefjördr'a girene dek kayda değer bir olay yaşamadılar. Orada uygun rüzgârı yakalamışlardı ve hava açıktı. Bu yüzden neşeleri yerine geldi.

27. Hallvarðr ve Sigtryggr'un Öldürülmesi

Yaz boyunca Kveld-Úlfr ve Skallagrímr, teknelerin ana hareket yollarını dikkatle gözlediler. Skallagrímr keskin gözlü birisiydi. Hallvarðr ve tayfasının teknesini görür görmez tanıdı, çünkü daha önce Thorgils'in bu tekneyi kullandığını görmüştü. Skallagrímr tuttukları yolu gözleyip akşam vakti nerede demir attıklarını tespit etti. Ardından kendi topluluğunun yanına dönüp Kveld-Úlfr'a gördüklerini anlattı. Bir zamanlar Thórólfr'a ait olan ve Hallvarðr'un Thorgils'ten ele geçirdiği tekneyi tanımıştı. Hiç şüphesiz ele geçirmeye degecek birileri vardı teknede.

Bunun üzerine kendi teknelerini hazırlayıp her birine yirmişer adam yerleştirdiler. Kveld-Úlfr birini, Skallagrímr'sa diğerini kumanda ediyordu. Küreklere asılıp hedefe doğru yola çıktılar. Yakınladıklarında tekneleri karaya çektiler.

Hallvarðr'un adamları teknenin üstüne tente çekmişler, altında uyuyorlardı. Kveld-Úlfr'un kuvvetleri baskın halinde geldiğinde teknenin başındaki iskelede oturan gözcüler sıçrayıp alarm verdi ve tayfayı çatışmaya karşı uyardı. Hallvarðr'un adamları silahlarına davrandılar. Kveld-Úlfrtekneye kık tarafından girerken Skallagrímr da baş tarafa yönelmişti.

Kveld-Úlfr'un elinde teberi vardı.³⁶ Güverteye ayak bastığında adamlarına, tentenin karayla bağlantılarını küpeşte boyunca ilerleyip kesmelerini emretti. Kendisi bu sırada kık tarafındaki adama saldırıyordu ve anlatıldığına göre birçok yoldaşı gibi o da vahşi, acı bir güçle hareket ediyordu. Karşılarına çıkan herkesi katlettiler. Skallagrímr da güverteye ayak basmasından itibaren aynı şekilde mücadele etti. Baba oğul tekne temizlenene kadar durmadılar. Kveld-Úlfr kık tarafına geri döndüğünde savaş baltasını tepesine kaldırıp

36 Teber: Metinde "bryntröll". Uzayan ucunda mızrak çıkıntısı olan uzun saplı bir çeşit İskandinav baltası. Necmi Ergün'ün Yanık Njáll'ın Sağası çevirisinden yararlanarak ve diğer medeniyetlerde de benzer örnekleri olmasından hareketle "teber" biçiminde çevirmeyi tercih ettim.

Hallvarðr'un miğferine indirdi. Derine indirdiği baltayı gömüldüğü yerden kuvvetle çekip Hallvarðr'u havada döndürdü ve güverteye fırlattı. Skallagrímr, Sgtrygg'i öldürerek ön tarafı temizledi. Birçokları denize atladı, fakat teknelerden birine binen Skallagrímr'un adamları, yüzerek kaçmaya çalışanların peşine düşüp tümünü öldürdü.

Hallvarðr ve elli adamı öldürüldü. Tekneyle içindeki malları Skallagrímr ve yoldaşları aldı. Kayda değer olmayan iki üç adamı yakalayıp canlarını bağışladılar ve teknedekilerin kim olduğunu, niye yola çıkmış olduklarını sordular. Tüm gerçeği öğrendikten sonra güverteye serilmiş cesetleri incelediler. Denizde öldürülenlerin güverteye savaşımlardan daha fazla olduğunu gördüler. Guttormr'un oğulları da denize atlayanlar arasındaydı ve onlar da katledilmişti. Biri yirmi, diğeri on yaşındaydı. Her ikisi de geleceği parlak çocuklardı.

Skallagrímr canını bağışladığı adamları serbest bıraktı. Buna karşılık, Kral Haraldr'a gidip orada olup biten her şeyi, tüm bunları kimin yaptığını anlatmalarını istedi. "Aynı zamanda" dedi, "Şu şiiri de ezberinize alıp krala okuyun":

2.

Savaşçının intikamı³⁷

Krala geri aktı,³⁸

Kurt ve kartal

Ynglinglere abandı,³⁹

Hallvarðr'un cesedi

Savruldu sulara

Tuz buz edildi,

Akbabanın gagasında

Zorlugezzer didiklendi.

Skallagrímr ve adamları, ele geçirdikleri tekneye yelken basıp yüküyle birlikte kendi teknelerinin olduğu yere getirdiler. Ardından daha küçük olan kendilerinininkinin yükünü tamamen boşaltıp ele geçirdikleri yeni tekneye yüklediler. Boşalan teknenin içineyse taş doldurup tabanını deldiler ve batırdılar. Uygun rüzgârı yakaladıkları zaman da hemen yelken basıp denize varmak üzere yola çıktılar.

Denir ki, hayvan ruhuna bürünebilen ya da berserk olmuş insanlar bu durumları devam ettiği sürece hiç kimse aşık atamaz, fakat

37 Yani Kveld-Úlfr'un.

38 Haraldr.

39 Burada Yngling'le geleneksel kraliyet soyu değil de kralın oğulları kastediliyor.

güçleri sona erdiğinde her zamanki hallerinden daha aciz olurlar. Kveld-Úlfr'a da böyle oldu. Gücü uçup gittiğinde, baştan beri sergilediği cevvalliğin etkisiyle bitkin düştü ve tamamen güçsüzleşip ölüm döşegine serildi.

Rüzgârla denize açılmışlardı artık. Kveld-Úlfr, Hallvarðr'dan ele geçirilen tekneyi kumanda ediyordu. Havanın uygun olması, teknelerin bir arada seyretmesine fırsat veriyordu. Böylece uzun süre birbirlerinin görüş mesafesinde kaldılar.

Fakat denizde iyiden iyiye açıldıklarında Kveld-Úlfr'un durumu kötüleşti. Ölümün yakınlaştığı belli olunca Kveld-Úlfr teknedeki adamlarına bir süre sonra yollarının ayrılabilceğini söyledi. "Ben" dedi, "Hiçbir zaman hastalıklı bir adam olmadım, fakat bana bir şey olursa ki öyle görünüyor, yani ölürsem, bir tabut yapın ve beni güverteden denize atın. İzlanda'ya varıp orada yurt tutamazsam olaylar benim tahmin ettiğimden çok farklı gelişmiş olacak. Oğlum Grímr'la buluştuğunuzda ona selamlarımı iletin ve deyin ki, İzlanda'ya vardığında ben oraya varmış olacağım. Çiftliğini kıyıya vardığım yerdeki en yakın noktaya kursun".

Kveld-Úlfr bunları söyledi ve çok geçmeden öldü. Tayfası yapılması isteneni yerine getirdi. Onu bir tabuta yerleştirdiler ve denize gönderdiler.

Grímr adında birisi vardı. Babası, Deryagezer Ketill'in oğlu Thórir'di. Soylu bir ailenin varlıklı üyelerindendi. Kveld-Úlfr'un teknesinde görev yapıyordu. Baba oğulun yakın arkadaşı, yoldaşıydı. Thórólfr'la da aynı şekilde iyi arkadaştı. Bu nedenle kralın hışmına uğramıştı. Şimdi, Kveld-Úlfr öldükten sonra teknenin sorumluluğu ona geçmişti.

İzlanda'ya güneyden yaklaştılar ve kıyı boyunca batıya yelken açtılar, çünkü Ingólfr'un oralarda yerleştiğini duymuşlardı. Reykjanes'e vardıklarında fiyordun karşılarında uzandığını gördüler ve her iki tekneyi de fiyordun içine yönlendirdiler. Rüzgâr sertleşmiş, sis ve ağır bir yağmur bastırmıştı. Bu yüzden tekneler birbirinin görüş alanından çıktı.

Hálogalandlı Grímr ve mürettebatı, Borgarfjörðr boyunca ilerleyip tüm küçük kayalıkları geçtiler ve rüzgâr dinip hava düzeleneye kadar demir attılar. Orada diğer teknenin gelmesini beklediler ve kendilerininkini Gufuá ağzına getirdiler. Nehirde ilerleyebildikleri kadar ilerledikten sonra yükü boşaltıp ilk kışı orada geçirdiler. Bölgeyi hem iç kısımlara hem de denize doğru keşfe çıktılar. Fazla uzaklaşmadan Kveld-Úlfr'un tabutunun koyda kıyıya vurmuş oldu-

ğunu gördüler. Tabutu burnun en ucuna taşıdılar ve indirip üzerini taşlarla örttüler.

28. Skallagrímr'un Yurt Tutması

Skallagrímr, büyük bir burnun denize doğru uzandığı yerde yüklerini boşalttı. Bu burnu Knarrarnes olarak adlandırdılar. Ardından Skallagrímr çevreyi keşfe çıktı. Kıraç araziler ve geniş ormanlar, dağlar ve fiyordlar arasında geniş alanlar vardı. Avlanmak isteyen için çok sayıda ayıbalığı ve balık bulunuyordu. Skallagrímr ve adamları kıyı boyunca güney yönünde ilerlediklerinde karşlarına büyük bir fiyort çıktı. Bu fiyordun iç tarafına doğru hız kesmeden ilerlemelerini sürdürdüler ve nihayet yoldaşlarını, Hálogalandlı Grímr'la mürettebatını buldular. Çok duygulu bir karşılaşma yaşandı. Skallagrímr'a babasının ölümünü, cesedinin oraya nasıl ulaştığını ve onu nasıl gömdüklerini anlattılar. Ardından Skallagrímr'a yol göstererek anılan mevkiye vardılar. Skallagrímr, bu civarların güzel bir çiftlik evi kurmak için uygun olabileceğini gördü. Daha sonra oradan ayrılıp kendi mürettebatının yanına döndü.

O kış her iki grup da karaya ilk ayak bastıkları yerde oturmaya devam etti. Skallagrímr dağlardan fiyordlara kadar olan bölgeyi, Selalón'a kadar olan tüm bataklık araziye, Borgarhraun'a kadar olan dağlık bölgeyi, güneye doğru Hafnarfjöll tepeliklerini ve nehirlerden denize kadar olan tüm araziye yurt tuttu. Ertesi bahar teknesiyle güneye, fiyortlara doğru hareket etti ve Kveld-Úlfr'un kıyıya vurduğu koyun yakınlarına vardı. Orada çiftlik evini kurduktan sonra bölgeyi Borg, bölgedeki fiyord da Borgarfjördr olarak adlandırdı. Sonraları bölgenin tümü aynı şekilde anılmaya başladı.

Hálogalandlı Grímr'a yerleşmesi için Borgarfjördr'un güneyindeki Hvanneyyr'u verdi. Yakınlarında karanın içine sokulan küçük bir koy ve bu koyda çok sayıda ördek vardı. Bu yüzden oraya Andakíll, oradan denize ulaşan nehre de Andakílsa adını verdiler. Bu nehir den iç kısımlara, Grímsá olarak anılan nehre kadarki bölge Grímr'a aitti. Aynı bahar Skallagrímr deniz yoluyla kıyıyı izleyerek davarlarını taşıırken küçük bir burna geldi. Burada birkaç kuğu yakaladılar ve o yüzden oraya Álptanes dediler.

Skallagrímr mürettebatına topraklar dağıttı. Langá ve Háfslaekr arasındaki bölgeyi Áni'ye verdi. Áni, Ánabrekka'ya yerleşti. Oğlu Keskingöz Önundr'du. Kendisi, Thorsteinn ile Konuşkan Oddr ara-

sındaki çatışmanın⁴⁰ nedeniydi. Grani, Digranes'teki Granastadir'de yerleşti.⁴¹ Kambur Thorbjörn ve Beigaldi'den Thódr'a Gufuá'nın yukarı kısımları verildi. Kambur Thorbjörn, Krumshólar'da oturdu. Dermansız Thódr'sa Beigaldi'de. Dev Thórir ve kardeşlerine Einkunnir'in yukarı kısımlarıyla Langá'nın denize bakan kıyı şeridi verildi. Dev Thórir, Thursstadir'de oturdu. Kızkardeşi Sırık Thórdís'se sonraları Stangarholt'da yerleşti. Thorgeirr, Jarðlangsstadir'de oturdu.

Skallagrímr, bölgenin tüm yukarı kesimlerini keşfe başladı. Önce başlangıç noktasına ulaşana dek Borgarfjörðr içinde ilerledi. Ardından bir akarsuyun batı kıyısını izlediler ve bu akarsuya Hvítá adını verdiler, çünkü buzuldan dolayı suyu görememişler ve ırmağın rengi onları büyülemişti.

Hvítá boyunca yükseklerle ilerleyip kuzeydeki dağlardan gelen bir ırmağa vardılar. Onu da Nordrá olarak adlandırdılar. Nordrá'yı izleyerek bu sefer de çok az suyu olan bir akarsuya geldiler. Bu suyu aşıp yine Nordrá boyunca ilerlemeyi sürdürdüler. Kısa bir süre sonra, o suları az suyun bir kanyona döküldüğünü gördüler. Bu yüzden onu Gljúfrá olarak adlandırdılar. Gljúfrá'dan geri dönerek Hvítá'nın yukarı kısımlarına ilerlediler. Hvítá'ya dökülen bir ırmak yollarını kesti; bu ırmağa Thverá adını verdiler. Tüm akarsularda bolca balık vardı.

Borg'a geri döndüler.

29. Skallagrímr'un Çalışkanlığı

Skallagrímr çok çalışkan birisiydi. Maiyetinde daima birçok adamı vardı ve onların iâşesi için ulaşabildiği tüm kaynakları değerlendirdi, çünkü bu kadar insanı beslemek için elindeki davarı yetersizdi. Sahip oldukları bu hayvanlar her kış ormana serbestçe otlamaya bırakılırlardı.

40 Bu çatışmaya neden olanın kim olduğu tartışmalıdır. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.39. Green çevirisinde olmayıp Thorsson ve Einarsson edisyonlarında araya giren cümlelerde Grímólfr, Grímr ve Grímarr'ın isimleri ve yerleştikleri bölgeler belirtildiği için çatışmayı kimin yarattığı belirsizleşmiş: "...Önündü idi. Grímólfr önce Grímólfsstadir'de yerleşti. Grímólfsfit ve Grímólfslækr'un her ikisi de ondan sonra bu isimlerle anılır oldular. Oğlu Grímr fiyordun güneyine yerleşti. Grímr'un oğlu Grímarr'sa Grímarsstadir'de yerleşti. Kendisi, Thorsteinn ve..." Bkz. *The Sagas of Icelanders*, ed. Örnólfur Thorsson, V. 1, Penguin Books, London, 2000, s./17.

41 Granastadir'de olduğu gibi "staði" kelimesinin geldiği yerler, idari-politik bölgelerden ziyade genel olarak çiftlik alanlarıdır.

Skallagrímr yetenekli bir tekne yapım ustasıydı. Mýrar'ın batı-sıysa suyun sürüklediği odun yönünden hiç de bereketsiz değildi. Álptanes'de evleri ve çiftliği vardı. Burasını yumurta toplamaya, balık ve fok avlamaya çıkarken başlangıç noktası tayin etti. Bolca ulaştığı bu türden erzakın temininde bir sıkıntı yaşamadı. Odunun elde edilmesinde de aynı şekilde bir sıkıntı yoktu. Balinalar da oraya geliyordu ve isteyen onları avlayabilirdi. Tüm bu canlılar daha önce insanlarla karşılaşmadıkları için kolay avdılar. Skallagrímr'un üçüncü evi Batı Mýrar'da denizin kıyısındaydı. Burası suyun sürüklediği odunları elde etmek için çok daha elverişli bir bölgeydi. Ayrıca toprağı da ektiği için oraları Akrar olarak adlandırdı. Kıyıya karşı bazı adalar vardı ve bunların arasında balinalar görülüyordu. Bu yüzden bu adaları da Hvalseyjar olarak adlandırdılar.

Skallagrímr, adamlarını nehrin yukarısına somon balığı avlamaya gönderdi. Münzevi Oddr'u somon avını çekip çevirmesi için Gljúfrá civarına gönderdi. Oddr, Einbúabrekur'un alt kısmına yerleşti. Einbúanes, adını buradan alır. Skallagrímr tarafından Nordrá bölgesine yerleştirilen Sigmundr isimli bir adam vardı. Yaşadığı yerin adı, günümüzde Haugar olarak bilinen Sigmundarstadir'di. Sigmundarnes, ismini ondan alır. Kendisi sonradan evini somon balığının daha bol olduğu Munodarnes'e taşıdı.

Skallagrímr'un hayvanları çoğalınca yazın hepsini tepelere saldılar. Sığırların sıcakta daha iyi hale geldiğini, daha da semirdiğini gördüler. Koyunlar da dağlık vadilerde kaldıkları kış süresince aynı verimi gösterdiler. Skallagrímr dağlık alanda bir çiftlik evi ve içinde koyunlarını muhafaza ettiği bir çiftlik inşa edip başına Gris'i geçirdi. Bu yüzden burası Grísartunga olarak anıldı. Skallagrímr'un zenginlikleri böylece birçok farklı bölgeye yayılmış oluyordu.

Skallagrímr'un İzlanda'ya gelişinden kısa bir süre sonra bir tekne Borgarfjördr'a girdi. Aksak Óleifr'a ait olan bu teknenin içinde kendisinden başka karısı, çocukları ve diğer hısımları vardı. Yolculuğunun amacı İzlanda'da yurt tutmaktı. Óleifr varlıklı bir adamdı. Soylu bir aileden geliyordu ve önsezililerdendi. Skallagrímr, Óleifr ve tüm beraberindekileri evinde konaklamaya davet etti. Óleifr bu teklifi kabul etti ve İzlanda'daki ilk kışını onun yanında geçirdi.

Ertesi bahar Skallagrímr Óleifr'a, Grímsá ile Flókadalsá arasındaki Hvítá'nın güney bölgesini yurt olarak önerdi. Óleifr bunu kabul ederek ev halkını oraya taşıdı ve bir çiftlikle malikâne inşa etti. Ondan sonra da o bölge Varmalaekrolarak anıldı. Óleifr namılı bir adamdı. Oğulları, Kancaoğlu Hrafn'dan sonraki yasa sözcüsü

Thórarinn ile Laugardalr'dan Ragi'ydi. Thórarinn, Varmalaekr'da oturmaya devam etti ve Mahçup Óláfr'ın kızı, Böğürgen Thódr'un kızkardeşi Thórdís'le evlendi.

30. Yngvarr'ın Ortaya Çıkışı ve Skallagrímr'un Demir Dövücülüğü

Kral Güzelsaçlı Haraldr, Kveld-Úlfr ve Skallagrímr'un Norveç'te geride bıraktığı toprakların tümüne ve ele geçirebildiği tüm mallarına el koydu. Bunun yanında ülkeden kaçmasından önce Skallagrímr'la ittifak etmiş, ona güvenmiş ya da ona ve adamlarına fiili olarak bir şekilde yardım etmiş olanların peşine düştü. Kralın baba oğula düşmanlığı, hısım akrabasına ve onlarla iyi arkadaşlığı olduğu bilinen kişilere dek uzanmıştı. Bazıları kralın gazabına uğradı, bazıı uzağa kaçtı ve ülkedeki ya da tümüyle ülkenin dışındaki bir mülteciliğin yolunu aradı. Skallagrímr'un kayınbabası Yngvarr sözü geçen bu insanlardan biriydi. O da aynı yolu izleyerek tüm varlıklarını olabildiğince taşınabilir hale çevirdi ve kendisine bir deniz aşırı teknesi ayarlayıp adamlarıyla birlikte İzlanda'ya gitmeye hazır hale geldi. Kulağına gelenlere göre Skallagrímr orada yurt tutmuştu ve hâlâ mülk edinecek yeni topraklar vardı. Böylece hazır olduklarında uygun rüzgârı yakalayıp denize açıldılar. Yolculukları sorunsuz geçti. İzlanda'ya güneyden yaklaşıp batıya, Reykjanes'i geçerek Borgarfjördr'un içlerine yelken açtılar ve Langá'ya girip çağlayanlara dek ilerlediler. O noktada teknelerindeki yükü boşalttılar.

Skallagrímr, Yngvarr'ın geldiğini duyunca derhal karşılamaya giderek kendisini evine davet etti ve istediği kadar adamını da yanına alabileceğini söyledi. Yngvarr bu teklifi kabul etti. Tekneyi karaya çektikten sonra Yngvarr birçok adamıyla birlikte Borg'a gidip o kışı Skallagrímr'un yanında geçirdi. Baharda Skallagrímr Yngvarr'a bazı bölgeler vaat edip Álptanes'teki çiftliğini, Leirulaekr'un iç kısımlarını ve Straumfjördr'un kıyı kesimlerini verdi. Yngvarr yeni çiftliğine gidip yönetmeye başladı ve çok becerikli bir adam olarak büyük varlık kazandı. Skallagrímr'sa Knarrarnes'te bir çiftlik kurarak orada uzun yıllar yaşadı.

Skallagrímr iyi bir demirciydi. Kış boyu epeyce demir işledi. Borg'dan uzakta, günümüzde Raufarnes olarak anılan yerde, denizin kenarında bir demir işliği vardı. Burada odun sıkıntısı çekmeyeceğini düşünmüştü. Yörede, üzerinde demir dövecek sertlikte ve düzgünlükte taş olmadığı için (çünkü çevrede sadece çakıl taşları ve kum-

salda da ince kumlar vardı) bir akşam herkes uykuya çekildiğinde kıyıya inip sekiz kürekli teknesiyle denize açılarak Midfjardareyjar'a kürek çekti. Orada teknesinin baş kısmından çıpayı saldı ve denize atlayıp dibe dalarak orada büyük bir taş buldu. Bu taşı yüzeye çıkarıp tekneye koydu, arkasından kendisi de güverteye sıçradı. Küreklere asılıp evine geri döndüğünde taşı işliğine götürüp kapının önüne yerleştirdi. O günden sonra demiri onda dövdü. Bu taş, yanında yöresinde curuflarla hâlâ orada durur ve yüzeyindeki demir dövme izleri görülebilir. Aşınmış yüzeyiyle çevresindeki diğer taşlardan ayrılır. Günümüzde dört adam bile onu kaldıramamaktadır.

Skallagrímr demirciliğe çok zaman ayırdı, fakat emrindekiler erken kalkmak zorunda kaldıkları için bundan hiç memnun değildi. Skallagrímr şu dizeleri söyledi:

3.

Demirin efendisi demirci
Kalkmalı ağarmadan tanyeri
Körüğünden
Kazanmak için
Geçimini,
O körük ki yeli
-Kardeşini denizin-
Emen giysileri,
Çekicim indikçe üzerine
Ateşteki değerli metalin,
Puflayıp gerinmede
Açgözlüsü yelin.

31. Skallagrímr'un Çocukları

Skallagrímr ve Bera'nın çok sayıda çocuğu olduysa da ilk zamanlar hiçbirini yaşamadı. Suyla kutsadıkları ve adını Thórólfr koydukları bir çocukları olmuştu.⁴² Erken yaşlarından itibaren güçlü ve yakışıklı olacağı belliydi. Herkes Kveldulfroğlu Thórólfr'a benzediğini söylüyordu. Zaten onun adını vermişlerdi. Thórólfr kendi yaşitlarına göre çok daha güçlüydü. Büyüdükçe, o dönemde iyi yetişmiş insanların yapması gelenek olan ve yetenek gerektiren birçok işte büyük beceri kazandı. Thórólfr hayat dolu bir insandı. Gençliğinde yetişkin bir savaşçının olması gerektiği kadar güçlüydü. Herkesle arası iyiydi.

⁴² Bu bir pagan törenidir. Hristiyanlıktaki vaftizle karıştırılmamalı.

Anne babası da ona çok düşkündü. Skallagrímr ve karısının iki de kızları vardı: Saeunn ve Thórunn. Onlar da büyüdükçe gelecek vaat eden çocuklar olacaklarını belli etmişlerdi.

Skallagrímr'la karısının bir oğlu daha oldu. Suyla kutsandı ve adı konuldu: Egill.

Büyüdükçe çirkin ve babası gibi kara saçlı olacağı anlaşıldı. Üç yaşına geldiğinde altı yedi yaşındaki çocuklar kadar kalıplı ve güçlüydü. Erken yaşlarında konuşkan, hitabet sahibiydi. Diğer çocuklarla oynarken sorunlar yaşıyordu.

O bahar Yngvarr, Borg'a gidip Skallagrímr'u evinde düzenleyeceği şölene davet etti ve Bera'yla Thórólfr'u da getirmesini söyledi. Onların dışında ayrıca istediği herkesi getirebilirdi. Skallagrímr gelmeye söz verdi. Yngvarr ziyafet için hazırlıklara başlamak üzere çiftliğine döndü ve bira hazırladı. Skallagrímr ve Bera'nın şölen için evden ayrılma vakti geldiğinde Thórólfr da onlarla gitmek üzere hazırlandı. Ev halkından şölene katılacak on beş kişi daha vardı. Egill babasına kendisinin de şölene gitmek istediğini söyledi. "Yngvarr" dedi, "Thórólfr kadar benim de hısmım".

"Gelmeyeceksin" dedi babası, "Çünkü içkinin su gibi tüketildiği ortamlarda nasıl davranman gerektiğini bilmiyorsun. Ayıkken bile yeterince sorun yaratıyorsun".

Ardından Skallagrímr atına binip gözden kayboldu, Egill'se arkada hayal kırıklığıyla kaldı.

Egill avlunun dışına çıktı ve Skallagrímr'un yük atlarından birine atlayıp arkasından yola çıktı. Yolu tanımadığı için bataklıkta zor ilerliyordu. Bu yüzden gözlerini, kendinden öncekilerin geçerken çalı çırpısını çiğnedikleri yol izlerinden ayırmıyordu. Akşam geç vakit Álptanes'e vardığında herkes içki sofrasının başındaydı. İçeri girdiğinde Yngvarr onu sevinçle karşıladı ve neden bu kadar geç geldiğini sordu. Egill, Skallagrímr'la arasında geçen konuşmayı aktardı. Yngvarr Egill'i yanına oturttu. Skallagrímr ve Thórólfr karşılarındaydı. Biraları içerlerken aynı zamanda şiiir yakıyorlardı. Egill de şu dizeleri söyledi:

4.

Keyfim yerinde

Yngvarr'ın evinde

Herkese altın saçan

Aşarak yılanları

Kıvrışan ve parıldayan,

Onu görünce mutluluğum arttı.
Ey yılanların krallığından
Dağıtan altınları,
Rastlayamazsın daha iyisine,
Henüz üçünde böylesi beceriyle
Şiir yakan benim gibisine.

Yngvarr bu dizeleri övdü ve Egill'e teşekkür etti. Ertesi gün de ödül olarak üç deniz salyangozu kabuğuyla ördek yumurtası verdi. O gün içildiği sırada Egill, aldığı ödülle ilgili yeni dizeler söyledi:

5.
Kahredici efendisi silahların,
Didikleyicisi yaraların,
Deniz diplerinin köpeği
Üç kabukla ödüllendirdi
Belagatli Egill'i,
Dimdik şövalyesi
Teknelerin çektiği
O ülkenin: Denizin.
Biliyor neye
Sevineceğini Egill'in
Verdi dördüncü hediye,
Yumurtasını ırmak nağmecisinin.

Bu şiir Egill'e yeniden birçok övgü kazandı. Seyahatle ilgili başkaca kayda değer bir şey olmadı. Egill, Skallagrím'r'la birlikte eve döndü.

32. Hersir Brynjólfr ve Oğlu Björn

Sogn'da Björn isimli zengin bir hersir vardı.⁴³ Aurland'da yaşardı. Oğlunun ismi Brynjólfr'du ve babasının tek varisiydi. Onun da iki oğlu vardı: Björn ve Thódr. Yukarıda anlatılanlar gerçekleştiği sırada bu iki çocuk daha çok gençti.

43 Hersir: Güzelsaçlı Haraldr'dan sonraki dönemde etkisi azalan bir Norveç şeflik unvanı. Haraldr sonrası unvanların sırası yukarıdan aşağıya şu şekilde düzenlenmiştir: Kral, jarl, hersir, höldr, búandi. Bunlar, soylular sınıfına dahil olanlardır. Özgür insanlar ve köleler, İskandinav toplumunun kral ve soylular dışındaki iki alt sınıfıdır. Hersiri çeviride olduğu gibi bırakmayı tercih ettim, fakat jarl için "bey" karşılığını kullandım.

Björn⁴⁴ büyük bir maceracıydı. Gün gelir Viking akınına, gün gelir ticaret seferine çıkardı. Son derece becerikli bir adamdı. Bir yaz zamanı, birçok kişinin katıldığı bir şölenle çok güzel bir kız gördü ve son derece etkilendi. Ailesini sorduğunda Hróaldroğlu Hersir Thórir'in kızkardeşi olduğunu ve adının Nakışlıel Thóra olduğunu söylediler. Björn, Thóra'nın karısı olmasını istediye de Thórir bunu kabul etmedi. Bu şekilde ayrıldılar.

Sonbaharda Björn adam toplayıp iyi donanımlı bir tekneyle kuzeye, Firdafylki'ye gitti. Thórir'in yokluğunu kollayarak eve gelip Thóra'yı kaçırdı ve Aurland'daki evine götürdü. İkisi bütün bir kış orada kaldı. Björn düğün yapmak istiyordu. Babası Brynjólfr'sa Björn'ün bu yaptığını hoş karşılamamıştı. Tüm bunların Thórir'le arasındaki uzun yıllara dayanan dostluğa karşı yapılmış bir saygısızlık olduğunu düşünüyordu.

"Benim evimde" dedi, "Kardeşi izin vermeden Thóra'yla evlenmen mümkün değil. O kız burada benim evladım ve senin kızkardeşin kadar saygı görmeli". O andan sonra her şey, Björn'ün hoşuna gitsin gitmesin, Brynjólfr'un emirlerine uygun gelişmeye başladı. Brynjólfr, Thórir'e adamlarını gönderip Björn'ün yaptıklarından dolayı kefaret ve uzlaşma önerdi. Thórir, Brynjólfr'dan Thóra'yı eve göndermesini ve bir kefaretin sözkonusu olamayacağını söyledi, fakat Björn, kızı evine göndermemeye kesin kararlıydı. Brynjólfr'un ısrarları da işe yaramadı. Kış böylece geçti.

Bahar gelmişti. Bir gün konuşurlarken Brynjólfr, oğlu Björn'e ne yapmayı düşündüğünü sordu. Björn en uygun olan davranışın ülkeden ayrılmak olacağını söyledi. "Bana kalırsa" dedi, "Bana savaş teknesi ve mürettebat vermelisin ki akına çıkabileyim".

"Hiç ümit etme ki senin ellerine bir savaş teknesiyle birlikte büyük bir güç vereyim; çünkü benim arzulamadığım işlere girişebilirsin. Zaten senin yüzünden başım yeterince derde girdi. Sana yüküyle birlikte bir ticaret teknesi vereceğim. Güneye, Dublin'e git. Şu sıralar bu rota çok revaçta. Deneyimli mürettebat da sağlayacağım" dedi Brynjólfr.

Björn, meseleyi babasının istediği şekilde kabulleneceğini söyledi ve kendisine mürettebatıyla birlikte hazırlanmış iyi bir ticaret teknesi verildi. Björn de uzun bir zaman yolculuk için hazırlandı. Tamamen hazır olup uygun rüzgârı da yakaladığında tekneye atladı ve on iki adamıyla Aurland'a, annesinin evine doğru kürek çektiler. Annesi odada kadınlarla birlikte oturuyordu. İçlerinde Thóra da var-

dı. Björn, Thóra'nın da kendisiyle gelmesi gerektiğini söyleyince kadınlar onu oradan uzaklaştırdılar. Annesi onlardan durumu çiftliğin diğer kısmındakilere duyurmamalarını istedi, çünkü Brynjólfr bunu duyacak olursa fena halde kızabilir ve babayla oğulun arasında ciddi bir sorun çıkabilirdi. Björn ve adamları, Thóra'nın orada hazır durumda bekleyen eşyalarıyla giysilerinin hepsini de aldılar.

O gece teknelerine gidip hemen yelken açarak Sognefjördr'dan açık denize çıktılar. Rüzgâr hiç de uygun değildi, fakat bu rüzgâra karşı ilerlemek zorundaydılar. Uzun süre açık denizde çalkalanıp durdular, zira Norveç'te kendilerini bekleyen tüm tehlikelerden uzaklaşma azmindeydiler. Bir gün fırtınanın içinde Shetland'ın doğu kıyısı boyunca ilerlerken karaya çıkarmaya çalıştıkları tekneleri Mósey'de parçalandı. Malları boşalttılar ve hepsini yüklenerek oradaki şehre gittiler. Daha sonra teknelerini karaya çekip hasarı tamir ettiler.

33. Björn İzlanda'ya Gidiyor

Kış başlamadan kısa bir süre önce güneyden, Orkneyjar'dan bir tekne geldi ve bir savaş teknesinin sonbaharda oraya geldiğini haber verdi. Adalara gelen o teknede Kral Haraldr'un ulakları vardı ve Bey Sigurdr'a, kralın Brynjólfroğlu Björn'ün görüldüğü yerde öldürülmesi emrini getirmişlerdi. Aynı emir Güney adalarına ve hatta Dublin'e kadar iletilmişti. Björn artık Norveç'te kanun kaçağı durumundaydı. Shetland'a ulaşır ulaşmaz Thóra'yla evlendi ve kış boyunca Mósey'de kaldılar.

Baharda deniz ısınmaya başladığında, Björn teknesini suya indirip hiç zaman kaybetmeden hazırlanmaya başladı. Yola çıkmaya hazır olduklarında ve uygun rüzgârı da yakalayınca denize açıldılar. Güçlü rüzgârın yardımıyla öyle hızlı yol aldılar ki İzlanda'nın güney kıyısına vardıklarında denizde çok az zaman geçirmişlerdi. Karadan esen rüzgâr, tekneyi kıyı boyunca batıya ve tekrar açık denize sürükledi, fakat yeniden arkadan esmeye başlayınca karaya doğru yelken açtılar. Güvertedeki hiç kimse daha önce İzlanda'yı görmemişti. Devasa bir fiyordun içine doğru ilerlediler. Rüzgâr onları bu fiyordun batı kıyısına doğru taşıdı. Kayalıklar ve limanı olmayan bir kıyı dışında hiçbir şey görünmüyordu. Rüzgâra karşı, fakat doğu yönünden sapmadan diğer bir fiyorda varana dek ilerlediler. Kayalık adacıkları ve patlayan dalgaları aşarak bu fiyordun içine girdiler. Tam karşısında bir adanın olduğu bir burna vardılar. Bu ikisi birbirinden derin

bir kanalla ayrılıyordu. Bu kanalda demir attılar. Arkasında yer alan görkemli kayalık tepesiyle, burnun batısında bir koy uzanıyordu.⁴⁵

Björn ve bazı adamları tekneye bindiler. Björn, yolculukları hakkında en ufak bir şey söylememeleri, aksi durumda sorun çıkabileceği konusunda yoldaşlarını uyardı. Çiftlik binalarına doğru kürek çektiler ve oraya vardıklarında bilgi alabilecekleri bazı insanlar buldular. İlk sordukları, karaya ayak bastıkları yerin neresi olduğuydu. Vardıkları yerin Borgarfjördr, gördükleri çiftliğinsé Borg olarak anıldığını, sahibinin de Skallagrímr olduğunu öğrendiler.

Björn, Skallagrímr'u hemen hatırladı ve onunla görüşmeye gitti. Skallagrímr kim olduklarını sordu. Björn kendisini tanıtarak babasının adını söyledi. Skallagrímr, Brynjólfr'u tanıyordu. Björn'e ihtiyaç duyduğunda yardım etmeyi vaat etti. Björn bunu memnuniyetle karşıladı. Ardından Skallagrímr teknede başka önemli insan olup olmadığını sordu. Björn, Hróaldr'un kızı ve Hersir Thórir'in kardeşi Thóra'nın olduğunu söyledi. Skallagrímr bunu duymakla mutlu oldu ve kardeşliği Thórir'in kız kardeşine yardım etmenin boynunun borcu olduğunu söyleyerek mürettebat da dahil olmak üzere hepsini evine davet etti. Björn bu teklifi kabul etti. Teknedeki yük Borg'daki çiftliğe taşındı. Orada kendi barakalarını yaptılar, fakat tekneleri akıntıya kapıldı. Konakladıkları yer hâlâ Bjarnartödur olarak anılır.

Böylece Björn ve tayfası, yanında daima en az altmış silahlı adam bulunduran Skallagrímr'un yanında kalmaya başladı.

34. Skallagrímr ve Björn

Sonbaharda İzlanda'ya Norveç'ten tekneler geldi. Björn'ün Thóra'yla, büyüklerinin izni olmadan evlendiğini ve Norveç'ten bu şartlarda ayrıldığını, kralın bu yüzden onu Norveç'te kanundışı ilan ettiğini anlattılar. Skallagrímr bunu duyduğunda Björn'ü yanına çağırtdtı ve nasıl evlendiğini, bu evlilikte karısının akrabalarının rızası olup olmadığını sordu. "Brynjólfr'un oğlunun" dedi, "Benden gerçeği gizleyeceğini düşünmüyorum".

Björn, "Sana yalnızca gerçekleri söyledim Grímr" dedi, "Bana sorduklarından daha fazlasına cevap vermediğim için beni azarlamamalısn, fakat duyduğun da doğrudur, bu evlilik karımın kardeşi Thórir'in rızası dışında yapıldı".

⁴⁵ "Görkemli kayalık tepesiyle": Skallagrímr'un çiftliği kastediliyor. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.46.

Skallagrímr öfkeyle, "Benim yanıma gelmeye nasıl cesaret ettin, Thórir'le benim aramda nasıl bir dostluk olduğunu bilmiyor muydun?" dedi.

Björn cevapladı: "Birbirinizin kardeşliği olduğunuzu ve dostluğunuzun düzeyini biliyorum. Senin evine geldim çünkü bu kıyıya sürüklendim ve senden kaçınmanın mümkün olmadığını biliyordum. Kaderim artık senin ellerinde, bana ev halkından biri gibi iyi davranacağını umuyorum."

Bunun üzerine Skallagrímr'un oğlu Thórólfr öne çıktı ve uzun bir konuşma yaptı. Babasından, bir kere eve kabul ettikten sonra bu olanlar yüzünden Björn'ün aleyhine dönmemesini rica etti. Diğer birçok kişi de aynı yönde konuştular. Sonunda Skallagrímr yumuşadı ve son kararı Thórólfr'a bıraktı. "Björn'ü yanına al" dedi, "Ve ona yiğitliğini kanıtlayacak şekilde davran".

35. Thórólfr Ülke Dışına Çıkıyor

Thóra o yaz bir kız doğurdu. Suyla kutsanan kıza Ásgerdr ismi verildi. Bera, bebeğe bakması için bir kadın ayarladı. Björn ve adamları kış boyunca Skallagrímr'la kaldı. Thórólfr, Björn'le dostluğunu ilerletti ve hep onunla hareket etti. Bahar geldiğinde bir gün babasıyla konuşurken Thórólfr, kış boyunca misafir kalan Björn için kararının ne olacağını ve ne tür bir yardımda bulunacağını sordu. Skallagrímr'sa Thórólfr'a aklından ne geçtiğini sordu.

"Bence" dedi Thórólfr, "Björn bir uzlaşma söz konusu olursa çok yakında Norveç'e gidebilir. Bana göre baba, yapabileceğimiz en iyi davranış sizin Norveç'e adam gönderip Björn için kefaret önermenizdir. Thórir sizin önerinizi büyük saygıyla karşılayacaktır".

Thórólfr'un etkili konuşmasıyla Skallagrímr ikna oldu ve yazın yapılacak bu yolculuk için mürettebat verdi. Oluşturulan heyet, Hróaldroğlu Thórir'e mesaj ve âlâmetlerle gitti ve Björn'le arasında bir kefaret uzlaşmasının yolunu aradı. Gelenlerin taşıdığı mesajı öğrenince Brynjólfr da Björn için kefaret ödemenin yolunu düşünmeye başladı. Sorun Thórir'in Björn için kefaret almasıyla çözümlendi, çünkü bu noktaya gelene kadar Björn'ün hiç de korkmadığını görmüştü. Brynjólfroğlu Björn lehindeki anlaşmayı böylece kabul etti. Skallagrímr'un elçileri kış boyunca Thórir'in yanında konakladılar. Takip eden yaz mevsiminde yola çıktılar ve sonbaharda İzlanda'ya vardılar. Björn'ün kefaret ödeyerek Norveç'e dönebileceğinin haberini verdiler. Björn, Skallagrímr'un yanında üçüncü kışını geçiriyordu.

Ertesi bahar adamlarıyla birlikte ayrılmak üzere hazırlıklara başladı. Björn ayrılmak üzereyken Bera, sütüğü Ásgerdr'u himayesine almak istediğini söyledi. Björn ve karısı bunu kabul etti. Böylece geride kalan kızı Skallagrímr'un ailesi yetiştirdi. Skallagrímr'un oğlu Thórólfr, Björn'le birlikte gitti. Giderken babası oğlunu yolculuk için gereken şekilde donattı. Yazın Björn'le birlikte o da ülkeden ayrıldı. Yolu hızlı bir seyirle katedip açık denizden Sognefjördr'a girdiler. Björn, Sogn'a yelken bastı ve babasının evine gitti. Thórólfr da onunla birlikteydi. Brynjólfr onları sevinçle karşıladı. Hróaldroğlu Thórir'e haber gönderildi. Brynjólfr'la ikisi buluşmayı ayarladılar. Thórir'le kefaret anlaşması Björn'ün de katıldığı buluşmada onaylandı. Thórir, Thóra'ya ait evindeki özel eşyayı verdi. O günden sonra Björn'le iki iyi hısım ve dost oldular. Björn, Brynjólfr'un Aurland'daki evinde oturmaya başladı. Thórólfr da onlarla birlikte kaldı ve iyi muamele gördü.

36. Kanlıbalta Eiríkr ve Thórólfr

Kral Haraldr, zamanının çoğunu Hördaland ve Rogaland'daki büyük mülklerinde; Útsteinn, Ogvaldsnes, Fitjar'daki Álreksstadir, Lygra'daki Saeheimr'da geçirirdi. Buna karşılık o kış ülkenin kuzey kısmındaydı.

Björn ve Thórólfr, kış geçip bahar geldiğinde bir tekneyi tayfalarıyla hazır ettiler. Yaz geldiğinde de Doğu'ya akına çıktılar.⁴⁶ İzleyen güz mevsiminde büyük bir ganimetle eve döndüklerinde Kral Haraldr'un Rogaland'da olduğunu ve kışı orada geçireceğini duydular. Kral Haraldr yaşlanmaya ve güçten düşmeye başlamıştı. Oğullarından birçoğuyse yetişkinlik çağına ulaşmıştı. Onlardan biri olan Kanlıbalta lakaplı Eiríkr henüz oldukça gençti. Babalığı, Hróaldroğlu Hersir Thórir'di. Kral, Eiríkr'u diğer oğullarının hepsinden daha fazla severdi. Thórir'e de büyük muhabbeti vardı.

Björn ve Thórólfr eve döndüklerinde önce Aurland'a gittiler, ardından da kuzeye dönüp Hersir Thórir'i evinde ziyaret ettiler. Yazın yaptıkları akınlarda elde ettikleri ve her iki tarafındaki on iki ya da on üç kürekçiyle birlikte yaklaşık otuz kişinin olduğu bir savaş teknesiyle yolculuk ediyorlardı. Teknenin denizin üstünde kalan gövde kısmı çok zengin, güzel bezemelerle donatılmıştı. Thórir'in yanına geldiklerinde iyi karşılandılar ve orada bir süre konakladılar. Kaldıkları süre boyunca tekneyi evin karşısında çıpalayıp üstünü örttüler. Bir gün Thórólfr ve Björn kıyıya, teknenin yanına inerlerken

kralın oğlu Eiríkr çarptı gözlerine. Tekneye bir çıkıyor, bir iniyor, çevresinde dolanarak onu inceliyordu. Bunu görünce Björn Thórólfr'a şunları söyledi, "Kralın oğlu tekneye hayran oldu. İstersen bu tekneyi ona hediye edelim, zira Eiríkr'u kendi tarafımıza çekersek krala karşı elimiz güçlenir. Duyduğuma göre baban yüzünden kral sana büyük bir kin güdüyor".

Thórólfr bunun iyi bir plan olduğunu söyledi. Ardından teknenin yanına gittiler ve Thórólfr konuştu, "Tekneyi çok dikkatli inceledin prens, nasıl buldun?"

"Çok güzel" diye cevapladı Eiríkr, "Harika bir tekne".

"O halde" dedi Thórólfr, "Onu sana hediye etmek istiyorum, tabii kabul edersen".

"Kabul ediyorum" dedi Eiríkr, "Size sunacağım dostluğun bu yaptığınızın karşılığını olmadığını düşünebilirsiniz, fakat bu dostluk ben yaşadığım sürece devam edecektir".

Thórólfr, aldığı bu ödülün tekneden çok daha değerli olduğunu söyledi. Böylece ayrıldılar. O günden sonra kralın oğlu, Thórólfr ve arkadaşlarına hep sıcak davrandı.

Björn ve Thórólfr, Thórir'le konuştu. Ona, kralın Thórólfr'a karşı ağır bir kin beslediğinin doğru olup olmadığını sordular. Thórir bu konuda kulağına gelenleri gizlemedi.

"Öyleyse" dedi Björn, "Onun huzuruna çıkıp Thórólfr'un meselesini konuşmalısın, çünkü benim ve Thórólfr'un kaderi bu gidişle değişmeyecek. Bana İzlanda'da da aynı şekilde davranmıştı".

Thórir kralın huzuruna çıkmayı kabul etti. Onlardan da kralın oğlunu kendisiyle gelmesi için ikna etmelerini istedi. Thórólfr ve Björn bunu Eiríkr'la konuştu. Prens, Thórir'e yardım etmeyi kabul etti.

Thórólfr ve Björn, Sogn'a doğru yola çıktılar. Thórir ile Eiríkr'sa kralın oğlunun yeni savaş teknesini güçlendirip kralla konuşmak üzere güneye doğru yola çıktılar. Onu Hördaland'da buldular. Kral gelenleri çok dostça karşıladı. Orada kralın keyifli bir zamanını kollayarak bir süre konakladılar. En sonunda huzura çıkıp meseleyi anlattılar ve Skallagrímroğlu Thórólfr adında bir adamın gelmiş olduğunu söylediler. "Size hatırlatmak istiyoruz ki" dediler, "Onun hısımları size karşı iyiydi, abisinin intikamını almak için babasının yaptıklarını Thórólfr'a ödetmeyin".

Thórir incelikli bir konuşma yapmasına karşın kralın yanıtı oldukça kısa oldu. Kendisine karşı Kveld-Úlfr'la oğullarından büyük bir tehdit yöneltilmişti ve Thórólfr'un da hısımları gibi davranacağı görülüyordu. "Hepsi de küstah insanlar" dedi, "Nerde duracaklarını bilmiyorlar, kiminle uzlaşmaları gerektiğini umursamıyorlar".

Derken sözü Eiríkr aldı. Thórólfr'un kendisiyle arkadaşlık kurduğunu ve geldiği teknenin onun verdiği seçkin bir hediye olduğunu anlattı. "Ben" dedi, "Kendisine içten arkadaşlığımı vaat ettim. Eğer bu adam benim dostluğumu elde edemezse, bundan sonra çok az insan benimle dost olmak ister. Bana bu kadar değerli bir hediye veren insana muhakkak ki böyle davranmayacaksınız baba".

Kral, birbirlerinden ayrılmadan önce son kararını açıkladı ve Thórólfr'a kendisinden bir kötülük gelmeyeceğine dair söz verdi. "Fakat" dedi, "Onu görmek istemiyorum ve sen Eiríkr, onunla ya da hısımlarıyla istediğin kadar yakınlaşabilirsin. İki şey olacak; ya sana, bana karşı olduklarından daha yumuşak davranacaklar ya da böyle bir ricada bulunduğun için pişmanlık duyacaksın. Özellikle de yanında belli bir süre kalmalarına izin verirsen".

Ardından Kanlıbalta Eiríkr ile Thórir, Firdafylki'ye gittiler ve krala buluşmalarının nasıl sonuçlandığını Thórólfr'a anlattılar. Thórólfr ve Björn o kış Brynjólfr'un yanında kaldı. Birçok yaz boyunca akınlara çıktılar, kışları da Brynjólfr'un ve zaman zaman Thórir'in yanında geçirdiler.

37. Bjarmaland Yolculuğu

Kanlıbalta Eiríkr, krallığa bağlı Hördaland ile Firdafylki'nin yönetimine geldi ve çevresinde kendi adamlarını topladı. Bir bahar vakti Bjarmaland'a gitmek üzere hazırlanmaya başladı. Yolculuk için uygun kişileri seçti. Thórólfr, Eiríkr'un teknesinin baş kısmında sancaktarlığını yapıyordu. Aynı babası gibi diğerlerinden daha endamlı ve güçlüydü. Bu yolculukta başlarına birçok olay geldi. Eiríkr, Bjarmaland'daki Vína kıyısında zafer kazandığı bir savaşa girdi. Kendisiyle ilgili şiirlerde anlatılmıştır bu. Yine aynı yolculuk sırasında İncedal Özurr'un kızı Gunnhildr'la evlenip çiftliğe onunla döndü.⁴⁷ Gunnhildr tüm kadınlardan daha güzel ve daha akıllı olmasının yanında büyü sanatlarında da tecrübeliydi. Thórólfr ile Gunnhildr arasında teklifsiz bir dostluk vardı. Thórólfr, kışı Eiríkr'un yanında geçirip yaz geldiğinde akına çıkardı.

Bir başka olay, Björn'ün karısı Thóra'nın hastalanıp ölmesiydi. Björn bu olaydan kısa bir süre sonra kendisine yeni bir eş aldı: Ostr'dan Müreffeh Erlingr'un kızı Ólöf. Adını Gunnhildr koydukları bir kızları oldu.

47 İncedal: Metinde "Toti". Muhtemelen sakalının şekline bir gönderme.

Dikenayak Thorgeirr isimli bir adam vardı. Hördaland'daki Fenhring'de, Askr diye anılan bir yerde otururdu. Üç oğlu vardı; birinin adı Haddr, diğerinin Yaliyar Önundr, üçüncüsünün de Kısa Atli'ydi. Yaliyar Önundr çevresindeki insanlardan daha endamlı ve güçlü olmasının yanında aşırı hırslı ve kabaydı. Kısa Atli ufak tefek, eni boyuna denk ve kuvvetliydi. Thorgeirr çok zengin bir adamdı. Pagan inancının sadık bir izleyicisi olup büyü sanatlarında ustaydı. Haddr daima akındaydı ve eve çok seyrek gelirdi.

38. Thórólfr İzlanda'ya Geliyor

Skallagrímroğlu Thórólfr yazın bir ticaret seferine hazırlandı. Amacı İzlanda'ya gidip babasını görmektir ve gördü de. O güne dek yabancı ellerde uzun zaman dolaşıp büyük zenginliğe, değerli mallara ulaşmıştı.

Yolculuğa hazır olduğunda Kral Eiríkr'u görmeye gitti. Ayrılma vakti geldiğinde kral, Thórólfr'a bir balta verdi ve Skallagrím'r'a ulaştırmasını istedi. Hilal şeklinde, altın kakmalı, kabzası gümüş işlemeli, paha biçilmez değerde bir baltaydı bu.

Thórólfr hazır olur olmaz yola çıktı. Hızlı seyrederek Borgarfjördr'un içine girdi ve hiç vakit kaybetmeden babasının evine gitti. Buluşmaları çok içten oldu. Ardından Skallagrím'r, Thórólfr'un teknesinin yanına inip kıyıya çekti. Skallagrím'r ve on iki adamıyla birlikte Thórólfr, Borg'daki eve gitti. Eve vardığında Skallagrím'r'a Kral Eiríkr'un selamını ilettiler ve gönderdiği baltayı verdi. Skallagrím'r baltayı eline aldı, kavradı, bir süre seyretti, fakat hiçbir şey söylemeden oturduğu yerin yanına koydu.

Bir sonbahar günü Borg'da Skallagrím'r çok sayıda öküzü kesilmek üzere çiftliğe sürdü. İçlerinden ikisini duvara bağlayarak kafalarını bir araya getirdi. Geniş ve düz bir taşı alıp boyunlarının altına koydu. Daha sonra kralın hediyesi olan baltayla yanlarına geldi ve bir anda iki öküzün boyunlarına indirdi. İki kafa tek vuruşta uçtu. Taşa büyük bir kuvvetle vurduğu baltaninsa ağzı kırılmış, sertleştirilmiş çelik boydan boya yarılmıştı. Skallagrím'r baltanın ağzına hiçbir şey söylemeden baktı, demir ocağına gitti, duvar direğine tırmandı ve onu kapının üstündeki kirişlerin arasına astı. Balta orada kış boyunca isin pasın içinde kaldı.

Bahar geldiğinde Thórólfr, yazın dışarı gitmeyi tasarladığını açıkladı.

Skallagrímr buna karşı çıkıp şunları söyledi: "Yük arabasını eve çekmeli! Sen yaptığın yolculukla büyük itibar kazandın, fakat eskilerin de sözüdür: 'Her yolculuk ayrı bir kaderdir.' Kendini kudretli kılabileceğini düşündüğün ne kadar zenginlik varsa senindir burada."

Thórólfr bir yolculuk daha yapmak istediğini söyledi "Ve" dedi, "Bu yolculuğu yapmak için hayati bir gerekçem var. Buna karşılık, bir dahaki sefere geri döndüğümde artık buraya yerleşeceğim. Evlatlığın Ásgerdr da benimle birlikte gelecek ve babasını ziyaret edecek. Bunu benden Norveç'ten ayrıldığım sırada rica etmişti".

Skallagrímr, Thórólfr'un kendi yolunu seçmekte özgür olduğunu söyledi.

Ardından Thórólfr teknesine gidip gereken hazırlıkları yaptı. Her şey hazır olduğunda tekneyi Digraanes'ten çıkararak açıkta uygun rüzgârı beklemeye başladılar. Ásgerdr da onlarla birlikte gelmişti. Thórólfr Borg'dan ayrılmadan önce Skallagrímr, kralın hediyesi olan ve kapının üstündeki kirişlere koyduğu baltayı alıp geri geldi. Baltanın sapı dumandan kapkara olmuş, ağzı paslanmıştı. Skallagrímr baltanın ağzına baktı ve onu Thórólfr'a verirken şu dizeleri söyledi:

6.

Bu berbat baltada,
Sertliğine bin şahit isteyen
Bu baltanın ağzında,
Kusurlardan kusur beğen,
Baltanın kıydığında arama
Vahşet bizzat baltada,
O halde bu değersiz hilali
Yerine koyalım geri,
İsli kara bir rafa,
Kralın gönderdiği
İhtiyacım yok böylesi
Bir armağana.

39. Ketill Uykucu İzlanda'ya Geliyor

Yazın Thórólfr uzaktayken Norveç'ten bir ticaret teknesi Borgarfjördr'a girdi. Ticaret tekneleri genelde nehirlerin içine, ırmak ağızlarına ve kanallara girmek üzere düzenlenirdi. Bu tekne de lakabı Uykucu olan Norveç'in varlıklı soylularından Ketill'e ait idi.

Beraberinde, seyahate uygun bir yaşa gelmiş oğlu Geirr de vardı. Ketill'in niyeti İzlanda'ya yerleşmekti. Yaz mevsiminin bitmesine yakın bir zamanda geldi. Skallagrímr onu iyi tanıyordu. Adamlarıyla birlikte kendisinde kalmasını önerdi. Ketill bu öneriyi kabul etti ve o kışı Skallagrímr'un yanında geçirdi. Aynı kış Ketill'in oğlu Geirr, Skallagrímr'un kızı Thórunn'a evlenme teklif etti ve evlendiler.

Ertesi bahar Skallagrímr Ketill'e, Óleifr'un topraklarına sınır olan bölgeyi; Hvítá civarında, Flókadalsá ağzından Reykjadalr nehri ağzına kadar olan yerleri verdi. Bu iki nehir arasındaki, iki nehirden Raudsgil'e kadar uzanan tüm burnu ve Flókadalsr'un yukarı kısımları da Ketill'in yeni topraklarına dahildi. Ketill Thrándarholt'a yerleşti, Geirr'se Geirshlíð'e. Reykjadalr'un yukarısında ayrıca bir çiftliği daha vardı ve ömrünün geri kalanında Müreffeh Geirr olarak anıldı. Oğulları, Uykucu Ketill, Thorgeirr-uykucu ve Hrísar'ın ilk sakini Thóroddr Hrísar-uykucusu'ydu.⁴⁸

40. Egill ve Skallagrímr'un Oyunu

Skallagrímr gücünü sınamayı ve oyunu çok severdi. Bu tür şeyler hakkında laflamaktan da çok hoşlanırdı. Topla oynanan oyunlar o zamanlar çok yaygındı. Yakın çevresinde birçok güçlü kuvvetli insan vardı, fakat hiçbirisi Skallagrímr'la boy ölçüşecek düzeyde değildi. Yine de yıllar geçtikçe biraz güçten düşmüştü. Granastadir'de oturan Grani'nin Thódr isminde bir oğlu vardı. Gelecek vaat eden bir gençti ve Skallagrímroğlu Egill'i de çok severdi. Egill güreş tutmaya düşküncüydü. Tez canlı, ateşliydi. Herkes kendi oğluna Egill'e boyun eğmesini salık verir olmuştur. Top oyunu, Hvítá vadisinde kış başlarında yapılırdı ve bölgeden akın akın insan gelirdi. Skallagrímr'un da adamlarının birçoğu bu oyunlara katılırdı. Bunların arasında en öne çıkanı Granioğlu Thódr'du. Egill Thódr'a, oyunlara onunla birlikte gitmek istediğini söyledi. O sırada hayatının yedinci kışındaydı. Thódr bunu kabul etti ve giderken Egill'i atının tergisine attı. Oyun alanına vardıklarında insanlar takımlara ayrıldılar. Çok sayıda küçük çocuk vardı, onlar da kendi aralarında oynamak üzere takımlarını oluşturdular.

Egill, Heggrsstadir'de oturan Heggr'un oğlu olan Grímr isimli çocukla eşleşti. Grímr on, on bir yaşındaydı ve yaşına göre güçlüydü. Mücadelenin başlarında Egill geride kaldı. Grímr tüm gücünü kullanarak karşılaşmayı lehine çevirmişti. Bunun üzerine Egill öfkelenerek

⁴⁸ Ketill Uykucu ile Uykucu Ketill iki farklı kişidir.

sopayı kaldırıp Grímr'a indirdi. Grímr da onu yakalayıp zemine sert bir şekilde fırlattı ve nasıl davranacağını öğrenmezse onu pataklayacağını söyledi. Egill ayağa kalktığı anda oyundan çıktı. Çocuklar da arkasından yuhaladı. Egill, Thódr'a gidip olan biteni anlattı. Thódr, "Seninle oraya geleceğim ve intikamımızı alacağız" dedi.

Egill'e kendi taşıdığı ve o vakitler yaygın olarak kullanılan teberi verdi. Çocukların oyun oynadığı yere gittiler. Grímr top elinde koşuyor, diğer çocuklar da peşinden kovalıyordu. Egill atılıp elindeki balta'yı Grímr'un kafasına indirerek beynini parçaladı. Ardından Egill ve Thódr kendi insanların yanına gitti. Mýrarlılarla diğer bölgelerden gelenlerse silahlarına sarıldı. Aksak Óleifr, adamlarıyla Borg'lara yardıma koşunca sayıca karşı tarafa üstünlük sağladılar. İki taraf karşı karşıya geldi. Óleifr'la Heggr arasında bir çatışma başladı. Grímsá'nın yanındaki Laxfit'te dövüşüler. Yedi kişi öldü. Heggr ölümcül bir yara aldı, kardeşi Kvígr'sa öldü. Egill eve geldiğinde Skallagrímr bu olaydan fazla söz açmadı, fakat Bera, Egill'de Viking ruhu olduğunu, bir savaş teknesine sahip olacağı yaşı geldiği zaman iyi bir akıncı olacağını söyledi. Bunun üzerine Egill şu dizeleri söyledi:

7.

Güzel küreklerle donatılan
Ve tayfası Vikinglerden olan
Bir tekne alınacakmış
Öyle dedi anam.
Teknenin baş tarafında
Dimdik ayakta,
Yönetirdim o güzelliği,
Kıyardım düşmanın canına
Girerek başka limanlara.

Egill on iki yaşına geldiğinde o denli gelişmişti ki, kendisinden iri ve güçlü olup da meydan okuyamadığı çok az yetişkin kalmıştı. On ikinci kışında oyunlara artık sık sık katılır olmuştu. Granióglu Thódr'sa yirmi yaşındaydı ve o da gayet güçlüydü. O kış bu ikisi, Egill ve Thódr, oyunlarda çoğu zaman Skallagrímr'a karşı mücadele ettiler. Aynı kış, günlerden bir gün, Borg'un güneyindeki Sandvík'te bir top oyunu düzenlendi. Thódr ve Egill oyunda Skallagrímr'un karşısında yer aldı. Skallagrímr yorgundu ve iki arkadaş oyunda üstünlük kurdular, fakat akşam günbatımından sonra işler Egill ile Thódr'un aleyhine gelişmeye başladı. Skallagrímr gücünün doruğu-

na erişerek Thódr'u tuttuğu gibi şiddetle yere çaldı. Thódr, çarpmanın şiddetiyle pestile döndü ve belasını bulup öldü. Ardından Egill'i yakaladı. Skallagrímr'un Thorgerdr Brák isimli, Egill'in sütanneliğini de yapmış olan bir hizmetçisi vardı. İri ve erkekler kadar güçlü bir kadın olmasının yanında büyü sanatlarında da ustaydı. Brák dedi ki: "Skallagrímr, kendi oğluna vahşi bir hayvan gibi saldırıyorsun."

Bunun üzerine Skallagrímr Egill'i bırakıp Brák'ı tuttu. Kadın sıyrılıp kaçınca Skallagrímr peşine düştü. Digranes'in en son noktasına kadar geldiler. Derken kadın bir kayadan denize atladı. Skallagrímr da ardından büyük bir kaya fırlatıp onu iki omzunun orta yerinden vurdu. Kadın bir daha ortaya çıkmadı; denize atladığı yer de Brákarsund diye anılır oldu. Akşam eve, Borg'a döndüklerinde Egill çok öfkeliydi. Skallagrímr ve geri kalan herkes masadaki yerini aldığı halde o ortalarda yoktu. Bir süre sonra Egill ana odaya gelip Skallagrímr'un işlerini çekip çeviren, parasının idaresini üstlenmiş olan, en önem verdiği adamı tek vuruşta öldürdü. Ardından da kendi sandalyesine oturdu. Skallagrímr tek kelime etmedi ve bu konu sessizlikle geçirildi, fakat baba oğul o kışı, iyi ya da kötü olsun, tek bir kelime dahi konuşmadan geçirdi.

Ertesi yaz, yukarıda da anlatıldığı üzere Thórólfr geri döndü. İzlanda'ya döndüğü kış mevsimini izleyen baharda Brákarsund'a gitmek üzere teknesini hazırladı. Hazırlıklar tamamlandığı sırada Egill babasına gitti ve bu yolculuk için kendisini donatmasını istedi. "Ben" dedi, "Thórólfr'la gitmek istiyorum".

Skallagrímr, bu konu hakkında Thórólfr'la konuşup konuşmadığını sordu. Egill konuşmadığını söyleyince Skallgrim, önce gidip bunu yapmasını istedi.

Egill konuyu açtığında Thórólfr dedi ki: "Seni mürettebat arasına katmam uygun değil. Baban bile kendi evinde seni idare edemeyeceğini düşünürken, ben nasıl güven duyup seni yabancı diyarlara beraberimde götüreyim? Oralarda da burada olduğundan farklı davranmayacaksın."

"Belki" dedi Egill, "Hiçbirimiz gidemeyeceğiz".

O gece güneybatıdan korkunç bir fırtına koptu. Egill, denizin iyice yükseldiği sırada karanlıkta teknenin bağlı olduğu yere indi. Tekneye çıkarak tentenin kenarından dolaşıp deniz tarafındaki çıpa iplerini kesti, ardından hızlıca karaya çıkıp önce tekneyle kıyı arasındaki köprüyü tekmeledi, sonra da kara bağlantısını sağlayan palamarları kesti. Tekne fiyordun içine doğru sürüklenmeye başladı. Thórólfr'un adamları bunu fark edince tekneye atladılar, fakat

rüzgâr onların bir müdahalede bulunmasına izin vermeyecek denli sertti. Andakíll'e, oradaki adalara doğru sürüklendiler. Egill'se eve, Borg'a döndü.

Birçok insan, oynadığı bu oyun ortaya çıktığında Egill'i kınadı. Egill'se Thórólfr'a, kendisini mürettebata katmazsa daha fazla zarar verip kötülük yapacağını söyledi. Diğerleri bunun üzerine ikisi arasında aracılık etti ve nihayet Thórólfr Egill'i yanına aldı. O yaz yola çıktılar.

Thórólfr tekneye çıktığında ilk olarak Skallagrímr'un kendisine verdiği baltayı eline aldı ve onu güverteden denize, suyun derinliklerine attı. Baltanın son görülüşü oldu bu. Thórólfr, yazın demir aldıktan sonra iyi bir seyirle sürdürdüğü yolculuğun sonunda Hördaland'a vardı. Hiç durmadan kuzeye, Sogn'a yöneldi. Kışın oraya vardıklarında Brynjólfr hastalanıp öldü. Oğulları mirasını paylaştı. Thórdr, babasının oturduğu Aurland'ı aldı. Krala biat edip bağımlısı oldu. Thórdr'un kızının adı Rannveig'di ve Thórdr ile Helgi'nin annesiydi. Genç Thórdr, Kral Óláfr'ın evleneceği Ingirídr'un babasıydı. Helgi, Brynjólfr'un babası, o da Sogn'dan Serkr ve Sveinn'in babasıydı.

41. Björn

Björn, yeni ve değerli bir çiftliğin daha sahibi oldu. Krala biat etmediği için Ağa Björn olarak anılıyordu.⁴⁹ Son derece varlıklı ve kudretli bir adamdı. Thórólfr karaya çıktığında hemen onu görmeye gitti. Yanında Björn'ün kızı Ásgerdr da vardı. İçten bir buluşma oldu. Ásgerdr çok güzel ve becerikli bir kadındı. Bunun yanı sıra derin görüşlü ve bilgiliydi de.

Thórólfr, Kral Eiríkr'u görmeye gitti. Bir araya geldiklerinde Thórólfr, Eiríkr'a Skallagrímr'un selamını ve kralın hediyesinden duyduğu şükranı ilettiler. Ardından Skallagrímr'un krala hediyesi olan güzel bir savaş teknesini sundu. Kral Eiríkr bu hediyeyle memnuniyetle karşılayarak ondan kışı kendisiyle geçirmesini istedi. Thórólfr bundan dolayı krala teşekkür etti, fakat önce Thórir'e gitmesi gerektiğini, çünkü onunla acil bir iş olduğunu söyledi.

Thórólfr, krala söylediği üzere Thórir'i görmeye gitti ve sıcak bir şekilde karşılandı. Thórir, ondan kendisiyle birlikte kalmasını istedi. Thórólfr bunu kabul etti, "Fakat" dedi, "Nerede konaklarsam

⁴⁹ Unvanların hazırlarını metnin akışına göre serbest çevirmeyi tercih ettim. Burada "ağa" şeklinde çevirdiğim unvan metinde "höldr" olarak geçmektedir. Norveç'te özgün çiftçiler hiyerarşisinin en tepesinde yer alır.

konaklayayım yanımda kalması gereken birisi daha var; kardeşim. Daha önce evden hiç uzaklaşmamıştı, kendisine göz kulak olmam gerekir".

Thórir, Thórólfr'un isterse oraya daha da fazla insan getirebileceğini söyledi. "Eğer kardeşin de senin gibiyse" dedi, "Saygımız sonsuzdur".

Thórólfr teknesine dönüp onu kıyıda korunaklı bir yere çekti. dikten sonra Egill'le birlikte HersirThórir'in yanına gitti. Thórir'in Arinbjörn isminde bir oğlu vardı. Egill'den biraz daha büyüktü. Arinbjörn daha genç yaşlarından itibaren yiğitçe işlerde kendisini göstermiş becerikli birisiydi. Egill onunla dostluk kurdu ve o günden sonra Arinbjörn nereye giderse Egill de oraya gitti. Buna karşılık Thórólfr'la ilişkileri son derece gergindi.

42. Thórólfr, Ásgerdr'a Evlenme Teklif Ediyor

Skallagrímroğlu Thórólfr, Thórir'e, yeğeni Ásgerdr'la evlenmek isterse bunu nasıl karşılayacağını sordu. Thórir bu teklife olumlu yaklaştı ve onu destekleyeceğini söyledi. Hemen ardından Thórólfr yiğit adamlarla kuzeye, Sogn'a gitti. Björn'ün evine vardığında çok sıcak bir karşılama gördü. Björn onu orada istediği kadar kalma-ya davet etti. Thórólfr, geliş amacını Björn'e hemen anlatarak kızı Ásgerdr'u eş olarak almak istediğini söyledi. Björn'ün buna akli yattı ve kolayca razı oldu. Nişan hiç gecikmeden orada yapıldı. Düğün içinse bir zaman belirlendi. Düğün şöleni sonbaharda Björn'ün çiftliğinde yapılacaktı.

Thórólfr, Thórir'in yanına geri döndü. Ona yolculuğu boyunca olup biteni anlattı. Thórir memnuniyetini ifade etti. Şölene gitme vakti geldiğinde Thórólfr bazılarını kendisiyle gelmeye davet etti: Öncelikle Thórir, Arinbjörn ve adamları, ayrıca varlıklı çiftçiler. Yolculuğa kalabalık ve seçkin bir topluluk olarak çıkacaklardı.

Thórólfr'un evden ayrılma vakti gelip çatmış ve damat tarafındaki herkes hazırlanmışken Egill hastalandı, dolayısıyla evde kaldı. Thórólfr'la beraberindekilerse iyi donatılmış büyük bir savaş teknesiyle yola çıktılar planlandığı gibi.

43. Ölvir ve Egill

Ölvir adında birisi vardı. Thórir'in adamıydı. Onun adına çiftlik işlerini çekip çevirirdi. Alacakları toplayan ve para işlerini yürüten de oydu. Gençlik çağlarını geride bırakmış olmasına karşın hâlâ

dinç bir adamdı. Ölvir'in, Thórir'e ait ve ilkbahardan beri birikmiş kira alacaklarını toplamak üzere evden ayrılmasının vakti gelmişti. Kürekli bir teknesi ve hepsi de Thórir'in adamı olan yirmi kişilik mürettebatı vardı. Tam o sıralar Egill de iyileşmeye başlamış ve yataktan kalkmıştı. Herkes şuraya buraya giderken evde oturup durmanın sıkıcı bir iş olduğunu düşünüyordu. Ölvir'le konuşup onunla gitmek istediğini söyledi. Ölvir teknede yeterince yer olduğunu da hesaba katarak, iyi bir yoldaşın daha gelmesinin kendilerini zorlamayacağı düşüncesiyle kabul etti. Böylece Egill hazırlıklarına başladı. Kılıcını, teberini ve kalkanını hazır etti.

Herkes hazır olduğunda yola koyuldular. Rüzgâr ters yönden çok şiddetli esiyordu, hava şartları son derece elverişsizdi. Yine de küreklere asılarak yollarına büyük bir cesaretle devam ettiler. Bir akşam vakti Atleyjar'a vardılar ve orada çıpaladılar. Kıyıdan pek de uzak olmayan bu adada Kral Eiríkr'un büyük bir çiftliği vardı. İşleri çekip çeviren kişi de Bárdr isimli bir adamdı. Atleyjarlı Bárdr olarak anılırdı. İşini bilen, çalışkan birisiydi. Soylu değilse de Kral Eiríkr ve Kraliçe Gunnhildr tarafından yüksek düzeyde onurlandırılmıştı.

Ölvir ve adamları, tekneyi med çizgisinin ardına çektikten sonra çiftlik evine gittiler. Bárdr'u dışarıda buldular. Yolculuklarının amacını anlattıktan sonra o gece için orada konaklamak istediklerini söylediler. Bárdr, adamların sırlıslam olduklarını görerek onları diğer binalardan ayrı bir yerdeki ana odaya götürdü.⁵⁰ Orada üzerlerindeki kurutabilecekleri kuvvetli bir ateş yaktı. Elbiselerini tekrar giydiklerinde Bárdr geldi. "Şimdi sizin için yemek hazırlayalım" dedi, "Uyumaya can attığınızı biliyorum, ıslanmaktan bezmişsinizdir".

Ölvir bu sözleri memnuniyetle karşıladı. Sofra hemen hazırlanıp ekmek, tereyağı ve skirden oluşan yemekler masaya kondu.⁵¹ Bárdr, "Ne yazık ki evde bira olmadığı için size sunamıyorum, var olanla yetinmek zorunda kalacaksınız" dedi.

Ölvir ve adamları çok susamış oldukları için skiri kafalarına diktir. Ardından Bárdr yulaf birası ikram etti, onu da içtiler.⁵² "Elimde daha iyi bir içecek olsaydı" dedi Bárdr, "Size onu sunmak isterdim".

Odada döşekten yana bir sıkıntı yoktu. Bárdr onlara artık yatıp uyuyabileceklerini söyledi.

50 Ana oda: Yani, ateş yanan oda.

51 Skir: Metinde "skyr". Kestirilmiş süt ya da lor. Yoğurda benzer. Yaygın olarak tüketilir.

52 Yulaf birası: Metinden anlaşıldığına göre daha düşük düzeyde bir içecek. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.58.

44. Bárdr'un Katli

Kral Eiríkr ve Kraliçe Gunnhildr aynı akşam Atleyjar'a geldiler. Bárdr, kral için bir şölen düzenledi. Koruyucu ruhlar için bir sunu ayini vardı.⁵³ Büyük odadaki ziyafette kuş sütü eksikti ve içkiler su gibi akıyordu.

"Bárdr nerede?" diye sordu kral, "Onu göremiyorum". Orada bulunan birisi, Bárdr'un dışarıda olduğunu ve misafirlerine hizmet ettiğini söyledi.

"Bu misafirler" dedi kral, "Kimlermiş ki burada bizimle olmak-tansa orada olmaya kendisini mecbur hissediyor?"

Aynı kişi HersirThórir'in bazı adamlarının oraya geldiğini söyledi.

Kral, "Derhal yanlarına git ve onları buraya çağır" dedi.

Ölvir'le adamlarına kralın isteği iletildi. Onlar da bunun üzerine şölenin olduğu yere geldiler. Kral, Ölvir'i iyi karşıladı. Onu ve adamlarını karşısındaki yüksek koltuğa oturmaya davet etti. Onlar da oturdular. Egill, Ölvir'in yanına düştü. Ardından içmeleri için bira ikram edildi. Boynuz kadehler birçok kez şerefe kaldırıldı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Ölvir'in çoğu adamı kendinden geçti. Bazısı odada, bazısı da kapının önünde içi dışına çıkmış halde yerlere serilmişti. Bárdr'se onlara içki sunmaya devam ediyordu. Egill, Bárdr'un Ölvir'e vermek istediği kadehi alıp bir dikişte bitirdi. Bárdr görünüşe göre çok susamış olduğunu söylediği Egill'e içmesi için kadehi doldurup yeniden verdi. Egill kadehi aldı ve şu dizeleri söyledi:

8.

Ecinniye kahreden

Bir soyluya: Bana,

Yok dediniz bira

Saygı sunmaya

Bile Tanrıçaya,

Bizi aldattınız

Tükürürcesine

Atalar mezarına,

53 Koruyucu ruhlar: Metinde "disir". İki ilahe. Poetik Edda'da, ölü kadınlar ("Atlamál") ve ölümün bekçisi ("Guðrúnarkviða") olarak betimlenir. Saga metinlerinde genellikle hayalet ya da düşsel varlık olarak görülür. Disablót, bu varlıklar adına düzenlenen dinsel güz sonu pagan festivalidir. İsveç ve Norveç'te disir kelimesiyle bağlantılı birçok yer ismi vardır. Buralarda eski devirlerde disir tapımı olduğu düşünülebilir.

İnsanlara düşmanlık ettiniz
Hiç tanımadığınızı,
Ve niyetinizi hınzırca gizlediniz,
Bárdr, hey gidi Bárdr,
Bize haince davrandınız
Bilesiniz.

Bárdr, Egill'den dalga geçmeyi bırakıp içmesine bakmasını söyledi. Egill kendisine getirilen her kabın dibine vardı: Ölvir için getirilenlerin de. Derken Bárdr kraliçenin yanına gitti ve adamın tekinin sürekli içtiği halde hâlâ kanmadığını söyleyerek kendilerini küçük düşürdüğünü anlattı. Bunun üzerine Bárdr ve kraliçe içkiyi zehirle karıştırıp içeri getirdiler. Bárdr kabın üzerine işaret kazıyarak hizmet eden kadına verdi, o da götürüp Egill'e sundu.⁵⁴ Egill bıçağını çıkarıp avuç içini kanattı. Kadehi alıp üzerine bazı runlar kazıdı ve kanını bunların üzerine sürdü. Ardından şu dizeleri söyledi:

9.
Bu boynuza
Runlar kazıdım,
Sözcüklere
Kanımı kattım,
Ve seçtim sözcükleri
Vahşi hayvanın
Ağacı için tepesindeki,⁵⁵
Haydi,
Haydi içelim gönlümüzce
Sevimli kızların
Sunduğu şerbeti
Ve anlayalım gerçeği,
Bárdr'un içkiyi
Ne türlü büyülediğini.

54 İşaret kazımak: Yani, run kazıyarak büyü yapmak. Run işaretlerinin büyü gücüne özellikle paganlık döneminde derinden inanılırdı. İzlanda'da büyü'nün tarihi, otantik büyü duaları ve işaretleri konusunda internette kolayca bulunabilen şu kitaba bkz. Stephen Flowers, *The Galdrabók: An Icelandic Grimoire*, Samuel Weiser Inc., 1989.

55 "Vahşi hayvanın/ Ağacı için tepesindeki": Yani, hayvanın boynuzundan yapılmış içki kabı için.

Kadeh orta yerinden patlayarak un ufak oldu ve içki samanların üstüne saçıldı. Ölvir o sırada bayılacak hale gelmişti. Egill yerinden kalktı, Ölvir'i elinden tutup kapıya doğru taşıdı. Üstlüğünü sol tarafına savurarak mantosunun altındaki kılıcını kavradı. Kapıya vardıklarında Bárdr da arkalarından dolu bir kadehle gelip son bir ayrılık içkisi içmelerini önerdi. Egill kapının dibinde durdu ve kadehi alıp kafasına dikiverdi. Ardından şu dizeleri söyledi:

10.

Ben sarhoşum biradan
Ölvir'i sararıp solduran,
Bıraktım aksın sakallarımдан
Öküzün mızrağını dolduran,⁵⁶
Güzel beyler
Aklınız nerede?
Odin'in iksiri dizeler⁵⁷
Yağacak,
Yakındır yağacak üzerinize.

Bunları söyledikten sonra kadehi fırlattı, kılıcını kavrayıp çekti. Oda karanlıktı. Orta yeri burasıdır diye sapladığı kılıç Bárdr'un arkasından çıktı. Yarasından oluk oluk kan fışkırmaya başlayan Bárdr öldü. Ardından Ölvir de kusarak yere yığıldı. Egill odadan fırladı. Dışarısı zifiri karanlıktı. Aynı hızla çiftlikten ayrıldı. İnsanlar odadan çıktıklarında Bárdr ve Ölvir'in yerde olduğunu gördüler.

56 Öküz mızrağı: Boynuz.

57 Odin'in iksiri dizeler: Şiir nektarı, iki tanrı ırkı Aesir ve Vanir arasındaki savaştan sonra yaratılmıştır. Bu nektarı içen her kim olursa olsun, şiir yazmak için gereken bilgeliği ve ilhamı kazanırdı. Bu savaşta verilen ateşkes sırasında her tanrı ve tanrıça büyük bir kavanoza arkadaşlıklarını tasdik etmek üzere tükürmüştü. "Hávamál"a göre Aesir tanrıları daha sonra bu tükürüklerden Kvasir isimli tüm dünyayı yürüyerek dolaşıp bilgelik yayan adamı yarattı. Cüceler Fjalar ve Galar, Kvasir'i öldürdüler ve kanını büyülü bir iksir yapmak üzere balla karıştırdılar. Bu iksiri de kimseyle paylaşmadılar. Günlerden bir gün bir öfke anında cüceler, Gilling isimli devin ölümüne neden olurlar ve hayatlarının bağışlanması karşılığında iksiri devin oğlu Suttungr'la paylaşmaya zorlanırlar. Suttungr, iksiri kızı Gunnlödr'a emanet eder. Fakat Gunnlödr övünge ve böbürlenmekten hoşlanan birisi olduğu için tanrıların kutsal iksire ne olduğunu öğrenmeleri uzun zaman almaz. Kılık değiştirmenin ustası Odin, yalnız başına odada duran Gunnlödr'a uzun ve yakışıklı bir adam kılığında görününce kız, babasına verdiği tüm sözleri unutarak iksiri Odin'e teslim eder. Fakat Odin iksirin bir kısmını yolda Miögarður'a (dünyaya) saçar. Bu yüzdendir ki bazı şanslı insanlar şairlik yeteneğiyle ödüllendirilmiştir.

Derken kral da oraya geldi ve bir ışık yakmalarını istedi. İşte o zaman olan biten artık tüm açıklığıyla görüldü. Ölvir bilinci kapalı bir şekilde yerde yatıyordu. Bárdr'se öldürülmüştü. Zemin kan gölüne dönmüştü. Kral o akşam hiç durmadan içen iri yarı adamın nerede olduğunu sordu. Gittiğini söylediler.

Kral, "Arayın, bulun ve bana getirin!" dedi.

Çiftliğin çevresinde arama yapıldıysa da kimsenin izine rastlanmadı. Diğer binalardan bağımsız olan odaya geldiklerinde Ölvir'in adamlarını orada burada yatar halde buldular. Kralın adamları onlara Egill'in oraya gelip gelmediğini sordu. Egill'in silahlarını aldıktan sonra aynı hızla çıkıp gittiğini söylediler.

Bu durum krala aktarıldı. Kral, seri bir şekilde hareket edip adadaki tüm teknelerin kontrolünü ele geçirmelerini istedi.

"Sabah gün ağardığında" dedi, "Tüm adayı arayıp o herifin hakkından geleceğiz".

45. Egill'in Kaçışı

Egill o gece teknelerin olduğu yeri aramaya başladı, fakat kıyıya yaklaştığında ileride çok sayıda adamın olduğunu gördü. Gece boyunca dolaşmasına karşın bir tekne bulamadı. Gün ağardığında bir burna geldi. Açıklarda, bulunduğu adadan oldukça uzakta bir başka ada gördü. Hemen kararını verdi. Miğferini, kılıcını ve mızrağını çıkardı, mızrağının sapını çıkarıp denize fırlattı. Silahlarınıysa üst-lüğüne sararak suda ilerlerken arkasına takacağı bir bohça haline getirdi. Ardından suya atlayıp karşı adaya ulaşana kadar hiç durmadan yüzdü. Burası Saudeyjar olarak anılan, çalılıklarla kaplı küçük bir adaydı. Atleyjarlıların koyun ve sığır sürüleri salınmıştı. Adaya ulaştığında sıkarak elbiselerini kuruttu.

Bu sırada hava aydınlanmaya, güneş yükselmeye başladı. Kral Eirikr hava aydınlanır aydınlanmaz Atleyjar'ın her köşesini arattı. Ada büyük olduğu için bu biraz zaman aldı. Sonuç olarak Egill bulunamadı. Kral bunun üzerine Egill'i aramaları için adamları diğer adalara yolladı.

On iki adam, kesmek için birkaç hayvan almak ve Egill'i aramak üzere Saudeyjar'a vardığında akşam karanlığı çökmüştü. Egill, teknenin yanaştığını görmüş, adaya ulaşmadan önce çalılırların içine yatıp kendisini gizlemişti. Adamlar teknede üç kişiyi bırakıp adaya tırmandılar. Aramalarını her birinde üçer kişi bulunan üç gruba ayrılarak sürdürdüler. Tekneyle aralarına bir yükselti girince, daha

önceden silahlarını hazır etmiş olan Egill kalktı ve denize doğru ilerleyip kıyıya ulaştı. Kıyı boyunca öyle bir ilerledi ki tekneyi koruyan adamlar Egill'i ancak yanlarına ulaştığında fark edebildi. Egill birini tek vuruşta öldürüverdi, fakat diğeri kıyı gerisindeki meyilli bir yere doğru tabana kuvvet kaçmaya başladı. Egill ona yönelip ayaklarını doğradı. Üçüncüsü tekneye atlayarak bir sırkla denize açılmaya başladı. Egill tekneyi halatından tutarak kendine çekti ve yaklaşınca içine atladı. İçindeki adamı öldürmek için birkaç vuruş yeterli oldu. Cesedi denize attı. Ardından küreklere asılıp uzaklaştı. O gece ve ertesi gün hiç durmadan yol alarak HersirThórir'in yanına ulaştı.

Kral Eiríkr'sa Ölvir ve yoldaşlarını olayda bir kabahatleri olmadığı için salıverdi.

Saudeyjar adasındaki adamlar geceler boyunca orada kaldılar. Açlıklarını bastırmak için hayvanları kesip yediler. Dikkat çekmek için adanın Atleyjar tarafına bakan tarafında bir yığın oluşturup devasa bir ateş yaktılar. Ateş fark edildiğinde insanlar yardıma gelip hayatta kalanları oradan kurtardılar. Kral Eiríkr o sırada başka bir şölene katılmak için adadan ayrılmıştı.

Ölvir'e dönecek olursak...

Eve Egill'den önce gelmişti. Vardığında Thórólfr ve Thórir'i orada buldu. Ölvir, Bárdr'un öldürülmesini ve diğ er olup biten ne varsa hepsini anlattı, fakat Egill'in nerede olduğunu bilmiyordu. Thórólfr ve Arinbjörn duyduklarından ötürü çok üzüldü. Geri dönmesinden ümidi kestiler, fakat Egill hemen ertesi gün geldi. Thórólfr bunu duyduğunda ayaklanıp onu görmeye gitti. Nasıl kurtulduğu ve yolculuğu sırasında başından neler geçtiği hakkında sorular sordu. Egill şu dizelerle cevap verdi:

11.

Başımı becerip savuşabildim
Norveç'in ulu efendisinin
Ve Gunnhildr'un yerinden,
Savaşçı kralın üç kölesini
-hayır, erimiyorum zevkten-
Gönderdim öte dünyaya,
Ölüm tanrıçasının mekânına.⁵⁸

58 Ölüm tanrıçası: Hel. Loki'nin kızkardeşi, ölüm tanrıçası ve yeraltı dünyasının kraliçesi. Kutsal ağaç Yggdrasil'in köklerinden birinin altında otururdu. Yeraltı dünyası da onun ismiyle anılır. Hastalıktan yada yaşlılıktan ölenler Hel'e giderdi.

Arinbjörn olan biteni övgüyle karşıladı ve Egill'le kral arasındaki meseleyi çözmenin babasının görevi olduğunu söyledi.

Thórir, "Bárdr'un ölümü hak ettiği hakkında herkes hemfikir, fakat sen Egill, kralın öfkesini çekmek konusunda ailenin mirasını almışsın. İleride bundan dolayı çok insan sıkıntı çekecek. Yine de bu seferlik kralla aradaki bu meseleyi çözmek için uğraşacağım" dedi.

Thórir, kralı görmeye gitti. Arinbjörn'se evde kaldı ve hepsinin de eninde sonunda aynı kaderle yüzyüze geleceğini söyledi. Thórir kralın yanına vardığında Egill için kralın kabul edebileceği -kendisinin kefil olması da dahil- bazı önerilerde bulundu. Kral Eiríkr çok kızgındı. Kendisiyle konuşmak neredeyse imkânsızdı. Babasının bu ailenin kesinlikle güvenilmez olduğu yönündeki öğüdünün doğrulanmış olduğunu söyledi. Thórir'e uzlaşmanın nasıl olacağını açıklayarak, "Kefareti kabul edeceğim, fakat Egill krallığının sınırları içinde daha fazla barınamaz. Senin hatırın için para cezası kesiyorum" dedi ve uygun olduğunu düşündüğü miktarı ceza olarak belirledi. Thórir bunu ödeyip eve döndü.

46. Thórólfr ve Egill'in Yağması

Thórólfr ile Egill, o kış Thórir'de kaldılar ve iyi muamele gördüler. Bahar geldiğinde büyük bir savaş teknesini hazırlayarak mürettebat topladılar. Yazın Doğu'ya doğru yola çıkıp yağmaya giriştiler.⁵⁹ Birçok ganimet elde edip birçok savaşlar kazandılar. Kúrland'a da gittiler ve yerel halkla iki haftalık bir barış anlaşması yaparak onlarla ticarete giriştiler. Süre bittiğinde çeşitli bölgelerde tekrar yağmaya başladılar. Bir gün yukarı tarafında geniş bir ormanın olduğu büyük bir nehrin ağzına geldiler. Bölgenin kıyıdan içeri kesimlerine gitmeye karar verip on ikişer kişilik gruplara ayrıldılar. Ormanın içinden ilerledikten sonra çok geçmeden bir yerleşim yerine rastladılar. Yağma ve katliama giriştiler. Yerli halk kaçtı. Bu sayede direnecek kimse de kalmadı. Hava kararmaya başladığında Thórólfr işaret boynuzunu üfleyerek adamlarını kıyıya geri çağırdı. Adamlarının hepsi de ormanda o sırada bulundukları yerlerden döndüler. Egill ve adamlarıysa Thórólfr herkesi toplanmaya çağırdığı halde kıyıya inmemişti. Gecenin karanlığı çöktüğü için arama yapmaları da mümkün olmadı.

Egill'le on iki adamı ormanı geçerek işlenmiş toprakların olduğu bir düzlüğe çıktılar. Yakında bir çiftlik evi vardı. Eve doğru yöneldiler ve vardıklarında içeri üşüştüler, fakat ortalıkta kimse yoktu.

⁵⁹ Doğu: Burada da Baltık bölgesi.

Taşıyabildikleri değerli ne varsa yağma ettiler. Çok sayıda oda olduğu için bu biraz zaman aldı. İşlerini bitirip evden uzaklaşırlarken kendileriyle orman arasında beliren silahlı adamların taarruzuna uğradılar. Çiftlikten ormana doğru uzanan yüksek kazıklı çitler vardı. Egill bu çitlerin dibine yaklaşmalarını söyledi. Böylece her yönden saldırıya uğramayacaklardı. Egill önde, diğerleri arkada çitlere yanaşırlar. Öylesine bitişik nizam durdular ki aralarına kimse giremezdi. Kúrlandlılar ateşli bir şekilde, fakat çoğunlukla mızrak ve hafif kargılarla uzaktan saldırdılar. Egill ve adamları çit boyunca ilerledikçe, bir kavisle daralan ve daha fazla ilerlemelerine engel olan diğer bir çit dizisi olduğunu fark etmediler. Kúrlandlılar onları bu dar alanda izlediler; kimisi dışarıdan hafif kargılarını ve kılıçlarını saplıyor, kimisi de silahların üstüne giysilerini atıyordu. Egill ve adamları sonunda yara bere içinde teslim alınıp bağlandıktan sonra çiftliğe getirildiler.

Çiftliğin sahibi kudretli ve varlıklı bir adamdı. Yetişkin bir oğlu vardı. Şimdi aralarında bu adamlara ne yapacaklarını tartışıyorlardı. Ev sahibi yapılacak en iyi şeyin hepsini birbiri ardınca öldürmek olacağını söyledi. Oğluya gecenin karanlığının çökmeye başladığını, bu yüzden yapacakları işkenceden zevk alamayacaklarını söyleyerek sabaha kadar beklemeyi önerdi. Egill ve yanındakiler sıkıca bağlanıp bir odaya tıkıldılar. Egill bir direğe ellerinden ve ayaklarından bağlanmıştı. Odayı sağlam bir şekilde kilitleyen Kúrlandlılar yemek odasına giderek neşeyle yiyip içtiler.

Egill, gerilip kıvrınarak direği zemininden gevşetmeye başladı. Direk bir süre sonra yıkıldı. Egill böylece bağlandığı yerden sıyrıldı. Ellerin bağıni dişleriyle çözmesinin ardından ayağındaki iplerden de kurtuldu. Tamamen serbest kalınca yoldaşlarını kurtardı. Kaçabilecekleri en uygun yeri aramaya giriştiler. Odanın duvarları kalın tahta kirişlerle örülmüştü, fakat bir ucunda yumuşak tahta kaplama vardı. Burayı yüklenip kırdılar. Şimdi öteki odaya geçmişlerdi. Buradaki duvarlar da aynı şekilde kalın kirişlerle örülmüştü. O sırada aşağıdan bazı sesler geldi. Çevreye bakındılar ve zeminde, aşağı açılan bir kapak buldular. Sesler kapağın altındaki mahzenden geliyordu. Egill onlara kim olduklarını sordu. Aşağıdaki adam adının Áki olduğunu söyleyince Egill, yukarı gelmek isteyip istemediklerini sordu. Áki buna çok memnun olacağını söyledi.

Egill ve yoldaşları üç kişiyi yukarıda bırakıp aşağı inerek adamların iplerini çözdüler. Áki, geri kalan iki kişinin oğulları olduğunu, Danimarka'dan geldiklerini ve geçen yazdan beri mahpus edildiklerini söyledi.

"Kış boyunca" dedi Áki, "Bana iyi davranıldı ve çiftlik sahibinin mallarının yönetimini üstlendim, fakat çocuklar köle gibi çalıştırıldı. Bahar geldiğinde buradan kaçmayı kafamıza koymuştuk, ama yakalandık ve işte bu mahzene tıklandık".

"Bu evi inceden inceye biliyorsunuzdur" dedi Egill, "Buradan nasıl kaçabiliriz?"

Áki, bir başka tahta kaplamanın varlığından bahsetti, "Onu kırsanız ambara çıkar ve istediğiniz yere gidersiniz".

Egill'in adamları söyleneni yaptı. Kaplamayı kırıp ambara, oradan da tamamen dışarı çıktılar. Hava zifiri karanlıktı.

Egill'in yoldaşları hızla ormana doğru gitmeleri gerektiğini söyledi, fakat Egill, "Eğer bu evi iyi tanıyorsan, bize yağma yapabileceğimiz malzemenin yerini de gösterebilirsin" dedi Áki'ye.

Áki, maldan yana büyük bolluk olduğunu söyledi: "Burada çiftlik sahibinin yattığı geniş bir çatı katı, orada da bolca silah var."

Egill, kendilerine bu çatı katını göstermelerini istedi. Merdivene geldiklerinde kapının açık olduğunu gördüler. İçeride ışık vardı; hizmetçiler yatakları hazırlıyordu. Egill birkaç adamını, çıkacak olanları kaçırmamalarını söyleyerek yerleştirdikten sonra içeri girdi; bol miktardaki silahı toplamaya başladı. İçerideki tüm adamları öldürüp tepeden tırnağa silahlandılar. Áki, zemindeki bir kapağı açarak oraya girmeleri gerektiğini söyledi. Elleri bir ışık alıp söyleneni yaptılar. Çiftlik sahibinin hazinesi işte oradaydı! Birçok değerli parçanın yanında bolca gümüş de vardı. Herkes taşıyabildiği kadarını yüklenip oradan ayrıldı. Egill'in kolunun altında bir sandık vardı. Ormana doğru yöneldiler.

Fakat ormana geldiklerinde Egill durdu ve dedi ki, "Bu yaptığımız yanlış, hiç yiğitçe değil. Çiftlik sahibinin mallarını onun haberi olmadan çaldık. Bu utançla yaşayamayız. Eve dönüp ona neler olduğunu anlatmalıyız".

Bu fikre herkes karşı çıkarak bir an önce tekneye gitmek istediklerini söylediler.

Egill sandığı bırakıp çiftliğe doğru seğirtti. Oraya vardığında yemek hizmetine bakan ve ellerindeki tabaklarla mutfaktan yemek odasına doğru yönelmiş gençleri gördü. Mutfakta büyük bir ateş ve üzerinde kazanlar vardı. Oraya gitti. İçeri kalın kütükler getirilmiş, oralarda alışlageldiği şekilde, dibinden başlayarak uzunlamasına yakılmıştı. Egill kütükleri yemek salonuna taşıyıp yanan kısmını saçağın altına sürdü ve buş ağacı kabuklarından yapılmış çatıya attı. Yakındaki odunları da toplayıp salonun kapı girişine yığıldı. Ateş

kısa sürede yayıldı. İçeride eğlenenler, alevler çatıyı sarana dek ne olduğunun farkına varmadılar. Fark ettikleri zaman hemen kapıya hücum ettilerse de çıkmak o kadar kolay değildi. Kapının girişini sadece kütükler değil Egill de tutmuş, dışarı çıkmak isteyenleri kılıçtan geçiriyordu.

Çiftçi bunu kimin yaptığını sordu. Egill cevapladı: "Dün akşam bunu yapabileceğini hiç ummadığın kişi yaptı. Seni benden daha iyi kızartacağını düşündüğün birisi değilim. Tıpkı bana ve yoldaşılarıma layık gördüğün şekilde, yumuşak döşeğine yatmadan önce rahatlatıcı bir banyo yapacaksın. İşte karşında elini ayağını bağlayıp odaya tıktığın ve üstüne özenle kilit vurduğun aynı Egill. Konukseverliğinin karşılığını sana layık olduğun şekilde ödüyorum."

Bunun üzerine çiftlik sahibi karanlıktan yararlanıp sıvışmak istedi, fakat Egill dibindeydi. Diğer birçoğuna yaptığı gibi ona da ölümcül vuruşunu indirdi. Kısa zamanda ev iyice alevlere boğuldu ve içerideki insanların üzerine çökerek canlarına mal oldu.

Egill ormana, yoldaşlarının yanına geri döndü. Hep birlikte tekneye gittiler. Egill tıka basa gümüşle dolu olduğu anlaşılan sandığı kendi özel ganimeti olarak sahiplenmişti. Thórólfr ve adamları onlar gelince çok sevindi. Şafak söker sökmez oradan ayrıldılar. Áki ve iki oğlu, Egill'in adamları arasına katılmıştı. Daha sonra yazın hepsi birden, ticaret teknelerinin pususuna yatıp fırsat düşürdüklerinde yağmalayacakları Danimarka'ya gittiler.

47. Thórólfr ve Egill'in Ötelerdeki Akınları

Gormroğlu Haraldr, babası Gormr ölünce Danimarka tahtına geçmişti. Ülke yağmaya açık haldeydi. Viking akıncıları Dan sahillerine üşüşmüştü.

Áki, Danimarka'yı hem denizden hem de karadan iyi tanıyordu. Egill ona ısrarla iyi ganimet vaat eden yerlerin nereleri olduğunu sordu. Eyrarsund'a geldiklerinde Áki, Lundr isimli büyük bir ticaret şehri olduğunu, buradan ganimet kaldırılabilceğini, buna karşılık yerli halkın direnebileceğini söyledi. Bu işe girilip girilmemesine ilişkin herkesin katıldığı bir toplantı yapıldı. Çok farklı görüşler ortaya çıktı. Bazıları gitmekten yanayken, diğer bir kısmı buna karşı çıktı. Nihayet son karar önderlere bırakıldı. Thórólfr akından yanaydı. Ardından Egill'in düşüncesi soruldu. O da şu dizeleri söyledi:

12.

Haydi!

İşıl işıl parıldasın

Kınından sıyrılmış kılıçlar,

Haydi hey!

Kurdun dişlerini kana bulayan.

Herkes cesaretini kanıtlasın,

Kıvrışmada çünkü yılanlar

Şimdi yazdır çünkü zaman,

Savaşçı yoldaşların

Her biri

Haydi

Lundr için öne atılsın!

Mızraklarımız gün batmadan

Gürül gürül şakırdasın!

Bunun üzerine yola çıkmak üzere davrandılar ve şehre geldiler. Yerli halk, gelen adamların tehlikeli olduğunu anlayarak karşı hazırlıklara başladı. Şehri çevreleyen ağaçtan bir sur vardı. Bu sura adam yığıldılar. Şiddetli bir savaş başladı. Egill, takipçilerinin başında şehir kapısının önünde şiddetli bir hücumla geçti. Kan gövdeyi götürüyor, şehrin savaşçıları birbiri ardına katlediliyordu. Surlardan içeri ilk Egill girdi, diğerleri de onun arkasından. Halk kaçtı. Kaçamayanlara büyük kıyım yapıldı. Thórólfr ve adamları şehri yağmalayarak hatırı sayılır ganimet elde ettiler. Teknelerine geri dönmeden önce de tüm evleri ateşe verdiler.

48. Bey Arnfídr'un Evindeki Şölen

Thórólfr adamlarıyla Halland'ın kuzeyine doğru yol tuttu. Rüzgâr tersten estiği için orada bir limana sığındılar, fakat yağma yapmadılar. Kıyıdan biraz içeride Arnfídr isimli bir bey oturuyordu. Vikinglerin geldiğini duyunca savaş mı yoksa barış mı istediklerini öğrenmek için adamlarını limana gönderdi. Adamların limana gidip durumu açıklamaları üzerine Thórólfr yağma ya da savaş yapmaya gerek duymadıklarını, çünkü orasının yeteri kadar müreffeh olduğunu söyledi. Mesajı taşıyanlar gerisin geri beye gittiler ve aldıkları cevabı aktardılar. Bey, ortada adam toplamayı gerektirecek bir durum olmadığını anlayınca yanına silahlı herhangi bir adam almadan Vikinglerle tanışmak için kıyıya indi. Tanıştıktan sonra iki tarafın da

birbirine kanı kaynadı. Bey, Thórólfr'u istediği kadar adamıyla birlikte ziyafete davet etti. Thórólfr geleceğine dair söz verdi.

Buluşma günü geldiğinde bey onlara binek atları gönderdi. Thórólfr ve Egill'le yanlarına aldıkları otuz adam yola çıktılar. Ziyafetin yapılacağı eve vardıklarında onları çok sıcak karşılayarak yemek salonuna davet etti. Derhal içki sunulup biralar getirildi. Orada geceye dek oturdular.

Masalar kaldırılmadan önce bey, içenlerin sayısı elverdiği kadarıyla erkeklerin ve kadınların masada çiftler halinde eşleşmesi için kura çekmeleri gerektiğini söyledi. Geri kalanlar tek başlarına içmeye devam edebilirlerdi. Kuraları bey çekti ve bunun için bir giysi kullanıldı. Arnfidr'un gençliğinin baharında bir kızı vardı. Çıkan sonuca göre Egill tüm gece boyunca onun yanında oturacaktı. Kız salonda neşeli bir şekilde dolaşıyordu. Egill yerinden kalkarak kızın ziyafet boyunca oturmuş olduğu yere geçti. Herkes yerini aldığı anda kız da oturarak şu dizeleri söyledi:

13.

Oturduğum yerde
Ne arıyorsun çocuk?
Hangi kurdu besledin
Kaç kere
Kanı tüten etle?⁶⁰
Tercih ederim bu evde
Oturmayı kendi kendime.
Bu güz mevsiminde,
Cesetlerin kan nehrinde
Kuzgunlar cayırdarken,
Orada yoktun sen
Tığ teberler çınlarken.

Egill onu tutup yanına oturttu ve şu dizeleri söyledi:

14.

Kılıcım vardı elimde
Kana bulanana
Ve mızrağım
Uluyup duran,
Leş kuşu kuzgun

60 İnsan öldürmedin, demek istiyor.

Peşimdeydi
Her nerede
Öne atıldıysam
Vikinglerle,
Korkunç bir cenkti,
Kurban verdi evlerini
İnsanlar ateşe,
Sur kapılarında kentte
Serdim kanlı cesetleri
Yerlere.

Böylece o gece birlikte içtiler. İkisi de bundan hoşnut kaldı. Mükemmel ziyafet ertesi gün de sürecekti. Vikingler teknelerine geri döndü. Bey ve akıncılar birbirinden çok dostça ayrılmış, karşılıklı olarak birçok hediye sunmuşlardı.

Thórólfr ve Egill adamlarıyla birlikte Brenneyjar'a gitti. O günlerde bu adada çok sayıda Viking teknesi vardı, zira ticaret tekneleri oralarda kaynaşp duruyordu. Áki ve oğulları mülklerine döndü. Kendisi çok varlıklı bir adam olup Jótland'daki birçok çiftliğin sahibiydi. Thórólfr'la sıcak bir şekilde ayrılmışlar, birbirlerine yakın dostluklarını vaat etmişlerdi.

Sonbahar geldiğinde Thórólfr ve adamları Norveç sahilleri boyunca kuzeye yelken açıp Firdafylki'ye gelerek Hersir Thórir'in yanına gittiler. Thórir gelenleri içten karşıladı. Arinbjörn ve oğullarıysa çok daha sıcak bir karşılamada bulundular. Egill'e kış mevsimini orada geçirmelerini teklif ettiler. Egill bu teklife teşekkür etti. Thórir davetin biraz aceleye getirildiği düşüncesiyle şunları söyledi: "Kral Eiríkr bu teklifi hoş karşılar mı bilmem, çünkü Bárdr'un katlinden sonra Egill'in ülkede barınamayacağına dair emir vermişti."

"Siz baba" dedi Arinbjörn, "Bu işi kralla konuşup kolayca halledebilirsiniz. Böylece Egill'in burada kalmasından dolayı sorun çıkarmaz. Hısmınız Thórólfr'u buraya davet edin. Egill ve ben de kış boyunca evde kalacağız".

Thórir bu konuşmadan, Arinbjörn'ün kendi yolunu çizdiğini anlayabiliyordu. Sonuç olarak baba oğul, Thórólfr'a orada kışlamasını önerdi. Thórólfr öneriyi kabul etti ve yirmi adam kışı orada geçirdi.

Mağrur Thorvaldr ve Güçlü Thorfidr isimli iki kardeş vardı. Ağa Björn'ün yakın akrabası olup, onun yanında yetişmişlerdi. Endamlı, güçlü, zinde ve ileri derecede cesaret sahibi insanlardı. Björn'ün uzun akınlarında onunla birlikteydiler. Björn sakın bir yaşam sür-

meye başladığında, iki kardeş bu sefer Thórólfr'un akınlarına katılmaya başlayıp onun teknesinin sancak bölgesi tayfası olmuşlardı.⁶¹ Egill kendi teknesinin komutasını aldığı anda Thorfidr onun sancak bölgesi tayfası oldu. Bu iki kardeş Thórólfr'u gittiği hiçbir yerde yalnız bırakmadılar. Thórólfr da onları diğer tüm adamlarından daha üstün tuttu.

O kış artık iki kardeşin kendi adamları vardı. Masada Thórólfr ve Egill'in yanına oturmuşlardı. Thórólfr yüksek koltuğa oturmuş, içkisini Thórir'le paylaşıyordu. Egill'in içki arkadaşı ise Arinbjörn'dü. Her şerefeden sonra kaplar yerle buluşuyordu.

Hersir Thórir sonbaharda Kral Eiríkr'a gitti. Kral onu gayet iyi karşıladı. Thórir konuşmanın başında kraldan, Egill o kış yanında kaldığından dolayı kendisini kabahatli bulmamasını rica etti. Kral bu sözleri makul karşıladı ve Thórir'in kendisinden ne isterse dileyebileceğini, fakat bir başkası Egill'i kollasaydı tavrının farklı olacağını söyledi.

Gunnhildr konuşulanları duyunca şunları söyledi: "Eiríkr, anladığım kadarıyla önceki davranışını şimdi de tekrarlıyor ve söylenenlere kulak asıp sana yapılan kötülüğü kolayca unutuyorsun. Skallagrímr'un oğullarını aklayacaksın, onlar yine senin hısım akrabaları öldürecekler. Sen belki Bárdr'un öldürülmesini hafife alıyorsun, ama ben asla."

Kral yanıtladı: "Sen Gunnhildr, beni vahşete herkesten daha fazla kıskırtıyorsun. Eskiden Thórólfr'la şimdikinden daha iyi anlaşırdın. Bu iki kardeş hakkındaki sözümü geri almayacağım."

"Thórólfr buradayken iyiydi" dedi Gunnhildr, "Fakat Egill onu bozdu. Şu an ikisi arasında bir fark göremiyorum".

Thórir hazırlıklarını tamamlayıp eve döndü ve kralla kraliçenin sözlerini iki kardeşe aktardı.

49. Mağrur Thorvaldr'un Katli

Gunnhildr'un iki erkek kardeşi vardı; Benbenci Eyvindr ve Akıncı Álfr. İncedal Özurur'un bu oğulları, endamlı ve güçlü olmalarının yanında iyi tüccardılar. Kral Eiríkr ve Kraliçe Gunnhildr tarafından el üstünde tutulmalarına rağmen genel olarak sevilen tipler değillerdi. O sıralar genç, fakat tümüyle olgundular.

Baharda, yazın Gaular'da düzenlenecek olan büyük sunu festivali örgütlendi. Gaular'da en önemli baş tapınak vardı. Firdafylki,

61 Sancak bölgesi: Teknenin baş tarafı. Saygı bir mevkidir.

Fjalir ve Sogn'dan birçoğu soylu olan insanlar akın akın geldiler. Kral Eiríkr da bu festivale katıldı. Gunnhildr'sa kardeşlerine, "Sizden bu insan kalabalığından yararlanıp Skallagrímr'un oğullarından birisini, tercihen ikisini birden öldürmenizi istiyorum" dedi. İkisi de bunu yapacaklarını söylediler.

Hersir Thórir yola çıkmaya hazırdı. Arinbjörn'ü konuşmak için yanına çağırırdı. "Şimdi" dedi, "Sunu festivaline gidiyorum, fakat Egill'in orada bulunmasını istemiyorum. Gunnhildr'un kurnazlığı, Egill'in ateşli tabiatı, kralın kudreti; bu üçünü aynı anda gözümün önünden ayırmamak hiç de kolay değil. Yanında kalan olmazsa Egill burada mümkün değil durmaz. Thórólfr ve adamları benimle gelecek. Thórólfr, kendisinin olduğu kadar kardeşinin de huzuru için sunu sunacak ve dua edecek".

Bunun üzerine Arinbjörn Egill'e, kendisinin evde kalacağını söyledi ve "Birlikte takılırız" dedi. Egill bunu kabul etti.

Thórir ve diğerleri sunu festivaline gittiler. Akıl almaz bir kalabalık vardı. İçki su gibi akıyordu. Thórir nerede, Thórólfr oradaydı. Gece gündüz ayrılmıyorlardı. Eyvindr Gunnhildr'a, Thórólfr'la ilgili hiç şansı olmadığını söyledi. Kraliçe buna karşılık hiç olmazsa Thórólfr'un adamlarından birini öldürmesini ve bunun bütün bütüne başarısızlığa yeğ olacağını söyledi.

Bir akşam beklenen fırsat doğdu. Kral uyumaya gitti. Thórir ve Thórólfr da aynı şekilde dinlenmeye çekilmişti, fakat Thorfidr ile Thorvaldr hâlâ ayaktaıydı. Eyvindr ve Álfır gelip ikisinin yanına oturdu ve eğlenmeye başladılar. Önce hep birlikte içerlerken daha sonra çiftler halinde içmeye başladılar: Eyvindr Thorvaldr'la, Álfır'se Thorfidr'la.

Gece ilerlediğinde içkinin paylaşımında sorun çıktı. Ağız dalaşı hakarete vardı. Ardından Eyvindr sıçrayıp kılıcını çekti ve Thorvaldr'a saplayıp ölümcül şekilde yaraladı. Bunun üzerine kralın ve Thórir'in adamları ayaklandılar, fakat kutsal bir mekânda oldukları için hepsi de silahsızdı. Orada bulunanlar öfkeyle dolup taşmış iki tarafın arasına girerek onları birbirinden ayırdı. O gece için olaylar duruldu.

Eyvindr kutsal mekânda cinayet işlemişti. Bu yüzden lanetlendi ve sürgüne gitmek zorunda bırakıldı. Kral canına kıyılan için tazminat önerdi, fakat Thórólfr ve Thorfidr hiç kimseden hiçbir zaman tazminat almadıklarını söyleyip öneriyi redderek oradan ayrıldılar. Thórir adamlarıyla eve döndü. Kral Eiríkr ve Kraliçe Gunnhildr, Eyvindr'u Danimarka'nın güneyine, Gormroğlu Kral Haraldr'un yanına gön-

derdiler. Artık Norveç topraklarında barınabilecek durumda değildi. Kral, gelenleri iyi karşıladı. Eyvindr, Danimarka'ya beraberinde büyük bir savaş teknesiyle ulaşmıştı. Kral onu, çok iyi bir savaşçı olduğu için Vikinglere karşı kıyıları koruması için görevlendirdi.

O kış takip eden baharda Thórólfr ve Egill yeniden bir akına çıkmak için hazırlık yaptılar. Her şey tamam olduğunda doğu yolunu tuttular, fakat Vik'e vardıklarında dümeni Jótland boyunca güneye kırdılar ve orayı yağmaladılar. Ardından Frísland'a giderek yazın büyük kısmını orada geçirdikten sonra Danimarka'ya döndüler. Frísland ile Danimarka'nın kavuştuğu sınır bölgesine varınca tekneyi çıpaladılar. Bir akşam güvertede yatmaya hazırlandıkları sırada Egill'in teknesine iki adam gelip haber getirdiklerini söyleyince Egill'in karşısına çıkarıldılar. Adamlar, Varsıl Áki'nin kendilerini şu mesajı taşımak üzere gönderdiğini söylediler:

"Benbenci Eyvindr Jótland kıyılarında. Güneyden geleceğinizi hesaplayarak pusuya yattı. Hepsine birden meydan okursanız kesinlikle baş edemeyeceğiniz büyüklükte bir güç var çevresinde. Eyvindr iki hafif tekneye bizzat komuta ediyor ve şu an bulunduğumuz yere çok yakın."

Egill bu haberi duyduğunda adamlarına tenteleri kaldırmalarını ve sessiz olmalarını emretti. Şafakta Eyvindr'un adamlarıyla çıpaladığı yere vardılar. Derhal saldırıya geçip taş ve mızrak fırlatmaya başladılar. Eyvindr'un birçok adamı oracıkta öldü, fakat kendisi denize atlayıp yüzerek karaya ulaştı. Diğer adamları da aynı şekilde davranarak kaçmayı başardı. Egill geride kalan tekne, yük ve silahlara el koydu.

Aynı gün, konakladıkları yere geri dönüp Thórólfr'la buluştular. Thórólfr, Egill'e nereye gittiğini ve yedeklerinde getirdikleri o tekneyi nereden bulduklarını sordu. Egill, teknenin sahibinin Benbenci Eyvindr olduğunu, ondan ele geçirdiklerini söyledi ve şu dizeleri okudu:

15.

Oğul oğul bastık
Jótland sahilini,
O Vikingle çarpıştık
Yiğitçe cenkleşen
Savunan Dan ülkesini,
Çetin ceviz Eyvindr Benbenci
Ve çevresindeki erleri
Atlayana dek teknedен,
Varmak için kumsala doğudaki
Yüzerek denizden.

Thórólfr, "Bana kalırsa bu yaptığın, sonbaharda Norveç'e gitme planlarımızı suya düşürüyor" dedi.

Egill'se kendileri için başka bir yer aramanın daha akıl kârı olacağını söyledi.

50. İngiltere Kralı Athelstan

Muhteşem Elfrádr, İngiltere'nin tamamını krallığı altında birleştiren soyunun ilk üyesiydi.⁶² Bu olay Kral Güzelsaçlı Haraldr'un Norveç'te hükmünü yürüttüğü zamanlara denk gelir. Elfrádr'dan sonra oğlu Játvardr tahta geçti.⁶³ Kendisi, İyi Hákon'un babalığı olan Muzaffer Athelstan'ın babasıydı. Hikâyemizin geçtiği zamanlarda Athelstan, babasının ardından tahtın sahibi olmuştu. Athelstan'ın kardeşi olan birçok oğlu vardı Játvardr'un.

Athelstan tahta geçince, bir zamanlar hükmettikleri bölgeleri yeni kralın atalarına kaptırmış olan beyler isyan başlattı. Genç bir kralın tahta geçmesinin eski haklarına kavuşmak için en uygun fırsat olduğunu düşünmüşlerdi. Bunlar Britonlar, İskoçlar ve İrlandalıları. Bunun üzerine Kral Athelstan ordu topladı. Orduya katılmak isteyen herkese, yerli olsun yabancı olsun, ödeme yaptı.

İki kardeş Thórólfr ve Egill, güneyde Saxland ve Flaemingjaland boyunca dolaşırken İngiltere kralının asker topladığını duyunca, esaslı bir ganimetin kokusunu alıp adamlarıyla birlikte oraya gitmeye karar verdi. O sonbahar Kral Athelstan'a ulaştılar. Kral onları çok sıcak karşıladı. Bu türden bir kuvvetin kendisine ne denli yardımcı olacağını görmüştü. Konuşma ilerledikten sonra kral, onlardan hizmetine girmelerini ve ülkesinin koruyucu savaşçıları olmalarını istedi. İki kardeş, Athelstan'ın hizmetine girmeyi kabul ettiler.

İngiltere bu gelişmeler yaşandığı sırada çoktan beridir Hristiyanlık inancıyla yaşıyordu. Kral, inançlı bir Hristiyandı ve Mümin Athelstan olarak anılırdı. Thórólfr'la kardeşinden ilk isteği haç taşımaları oldu. Hristiyanlarla iş yapan herkesin, tüccar ya da paralı asker olsun, haç taşımaya yaygın bir gelenektir. Bu işareti taşıyan kişi inancını korurken, bir yandan da hem Hristiyanlarla hem putperestlerle kaynaşabilirdi. Thórólfr ve Egill, kralın isteğini yerine getirip haç taşımaya başladı. Kendileriyle birlikte üç yüz adamları da kralın paralı askeri haline geldi.

62 Muhteşem Alfred (Alfred The Great): Yazmalarda "Álfrádr" ve sonraları çoğunlukla "Elfrádr" olarak geçer. 889 yılına dek krallık yaptı. Anglosaksonların Kralı unvanını alan ilk monardır.

63 Büyük Edward (Edward the Elder): Metinde "Játvardr". 899-924 yılları arasında hüküm sürdü.

51. İskoçların Kralı Óláfr

Kızıl Óláfr İskoçya kralıydı. Ana tarafı Dan, baba tarafı İskoçtu. Tüylü Pantolon Ragnarrsoyundan iniyordu. Kudretli birisiydi: İskoç diyarı, İngiltere'nin üçte biri kadardı.

Nordimbraland'sa İngiltere'nin beşte biri kadardı. Burası en kuzeydeki bölge olup, adanın doğu kısmında İskoçya'ya komşuydu. Eski zamanlarda Dan kralları buraya hükmederdi. Başkenti Jórvík'ti. Bu bölge Athelstan'ın atadığı bağlı beyler Álfgeirr ve Godrekr tarafından yönetilirdi. Bu iki bağlı, İskoç ve bunun yanında Dan ile Norveç akınlarına karşı savunma görevini yürütürlerdi. Kuzeyliler bu bölgeyi sık sık yağmalamalarının yanında hak da iddia ederlerdi, zira Nordimbraland'da hemen herkes ya ana ya baba tarafından ya da sıklıkla her iki taraftan Dan soyluydu.

Bretland, Hringr ve Adils isimli iki kardeş tarafından yönetiliyordu. Bunlar Athelstan tarafından vergiye bağlanmıştı. Kuvvetleri, savaşta kralın sancak birliğiyle birlikte yer alma hakkına sahipti. Bu iki kardeş gençlik çağlarını geride bırakmakla beraber çok iyi savaşçılardı.

Muhteşem Elfrádr, hükümrân kralların hepsini unvan ve kudretlerinden mahrum bırakmıştı. Eskinin kral ve prensleri artık bey mertebesine indirilmişti. Bu durum kendisinin ve oğlu Játvadr'un devrinde korunmuş, fakat Athelstan tahta çok genç yaşında çıktığı için sabık hükümdarlar kendisinden çekinmez olmuşlardı. Böylece önceden sadakat gösteren birçokları şimdi başkaldırır hale gelmişti.

52. Ordunun Toplanması

İskoç kralı Óláfr, büyük bir ordu toplayarak İngiltere üzerine yürüdü. Nordimbraland'a geldiğinde yağmaya girişti. Bunu duyan oranın hâkim beyleri ordu toplayıp kralın üzerine yürüdüler. Karşılaştıklarında şiddetli bir cenk yaşandı ve Kral Óláfr galip çıktı. Bey Godrekr öldü, Álfgeirr'se savaşçıların çoğunu alarak kaçtı. Böylece karşısında direnebilecek hiçbir güç kalmayan Kral Óláfr, Nordimbraland'da egemenlik sağladı.

Álfgeirr, Kral Athelstan'a başvurarak başına geleni anlattı. Kral bunları dinlerken düşmanın büyük ordusu topraklarına girmişti bile. Bağlılarına ve soylulara haberciler gönderip kuvvet toplamaya başladı. Buna karşılık etrafta dolaşan söylentilere göre İskoç Kralı Óláfr zaferi çoktan kazanmış, İngiltere'nin büyük bir kısmını ege-

menliğı altına almıştı ve ordusu da Athelstan'dan daha büyüktü. Birçok soylu buna dayanarak Óláfr'ın tarafına geçti. Hringr'la Adils, önemli bir kuvvet toplamış oldukları sırada bu haberleri duyup saf değiştirdiler. Óláfr'un ordusu olağanüstü bir güce erişmişti.

Bütün bunlar Athelstan'ın kulağına geldiğinde subaylarıyla danışmanlarını toplayıp onlara en akıl kârı davranışın ne olabileceğini sordu. Ardından da huzurda bulunanlara Ískoç kralının yapıp ettiklerini, ordusu hakkındaki düşüncelerini hiçbir noktayı atlama-
dan anlattı. Danışma meclisindekiler Álfgeirr'in suçunun büyük olduğu, unvanının geri alınması gerektiği hakkında görüş birliğine vardılar. Şu şekilde hareket etmeyi kararlaştırdılar: Athelstan önce İngiltere'nin güneyine inecek ve tüm ülke sathında ordu için adam toplayarak tekrar kuzeye doğru ilerleyecekti. Şunu anlamışlardı ki kralın kendisi işin başına bizzat geçmezse gereken büyüklükte bir orduyu zamanında toplayamayacaklardı.

İstenen sayıya ulaşış hazır olunca, kral ordunun başına Thórólfr ve Egill'i atadı. Bu ikili, krala katılan Viking kuvvetlerine de komuta edeceklerdi aynı zamanda. Álfgeirr hâlâ kendi birliklerinin başındaydı. Kral, diğer birliklerin başına da uygun olduğunu düşündüğü adamları atadı.

Egill danışma meclisinden kendi adamlarının yanına döndüğünde, ona Ískoç kralı hakkındaki haberleri sordular. O da şu dizeleri söyledi:

16.⁶⁴

Beylerden birini meydandan kaçırttı,
Beylerden birini canından koparttı,
Óláfr kıyıcı bir cenk yaptı.
Duydum anladım ki
Zorlu adam bu savaşçı.
Godrekr yanlış çizdi yolunu
Savaşta vermek için sanki ruhunu,
İngiliz'in tepesindeki kamçı
Kesti yarısını,
Aldı Álfgeirr'in yurdunu.

64 Şiirin son iki dizesiyle Óláfr'un tüm Northumbria bölgesini ele geçirdiğine değinilen düzyazı metin arasında çelişki var. Bu durum, sagalarda rastlanabilen şiir-düzyazı çelişkinin bir örneği. Aksi durumda açıklanması çok zor. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.73.

Ardından Kral Óláfr'a elçiler gönderildi. Kral Athelstan'ın kendisine meydan okuduğunu, muharebe alanı olarak da Vínuskógar dolayındaki Vínheidr'u önerdiğini iletiler. Athelstan krallığının istila edilmesini önlemek peşindeydi, zira savaşı kazanan, İngiltere'ye hükmedecekti. Çarpışma için bir hafta süre tanıdı. Alana kim önce gelirse diğerini bir hafta bekleyecekti. Bir kral öbürüne meydan savaşı teklif ettiği zaman, diğerinin daha çarpışma gerçekleşmeden yağmaya girişmesi geleneklere göre onursuzluktu. Bundan dolayı Kral Óláfr durdu ve belirlenen güne dek taarruz etmeye yeltenmeden beklemeye geçti. Daha sonra ordularını çarpışmanın yapılacağı Vínheidr'a yöneltti.

Alanın kuzeyinde bir yerleşim vardı. Kral Óláfr, karargâhını burada kurdu ve ordularının büyük kısmını yine burada konuşlandırdı, zira çevresindeki bölge ordunun iâşesini sağlamak için çok uygundu. Adamlarını ordu varmadan önceki tüm hazırlıkları tamamlayıp kamp yerini hazırlamaları için fundalığın tepesine, savaşın yapılacağı yere gönderdi. Adamlar tepeye geldiklerinde savaş bayraklarının alana işaretlemeyapılmak üzere çoktan dikilmiş olduğunu gördüler.

Savaşılacak alan dikkatle seçilmeliydi; öyle ki hem düzlük hem de büyük bir ordunun safe girmesine olanak tanıyacak denli geniş olmalıydı. Kırdaki alan düzdü. Bir tarafında bir nehir akıyorken öbür tarafı büyük bir ormanla sınırlanmıştı. Kral Athelstan'ın adamları, ormanla nehrin arasının en dar olduğu yerde kampı kurdular. Çadırları ara bölgenin tamamını kaplamıştı. Her üç çadırdan biri boştu ve kalan diğerlerinde de çok az adam vardı. Kral Óláfr'ın adamları oraya vardığında Athelstan'ın birlikleri kampın önünde toplanmış ve Óláfr'ın birliklerinin alana girmesine engel teşkil ediyordu. Athelstan'ın adamları çadırların tıkabasa dolu olduğunu, barınacak yer kalmadığını söylediler. Çadırların ön sıraları bir yükselti üzerinde olup arka tarafın derinlemesine görülmesini engellediği için Óláfr'un adamları karşılarında büyük bir ordu olduğuna hükmettiler. Kral Óláfr'un adamları savaş bayraklarının kuzeyine kamp kurdular. Burası hafif meyillenen bir arazi parçasıydı.

Athelstan'ın adamları günler boyunca, krallarının fundalığın günündeki tahkimata doğru yola çıkmış ya da oraya varmış olduğunu söyleyip durdular; o arada da gece gündüz demeden yeni birliklerle takviye olunuyorlardı.

Buluşma zamanı gelip geçtiğinde Athelstan'ın adamları Kral Óláfr'a elçiler göndererek şu mesajı iletiler: "Kral Athelstan kahredici ordusuyla savaşa hazırdır, fakat Kral Óláfr'a şu sözleri iletmek

ister; sel gibi kan döküleceğini görmektedir ve bunu engelleme arzusundadır. Önerisi Óláfr'un Ískoçya'ya geri dönmesidir. Athelstan bunun karşılığı olarak ona içten bir hediye, ülkesindeki her saban başına 1 Şilin gümüş verecek ve böylece aralarında bir dostluk kurulmuş olduğunu umacaktır."⁶⁵

Óláfr, elçiler geldiğinde ordusunu toplamış, saldırmaya hazırlanıyordu. Elçilerin getirdiği haberle birlikte saldırıya o gün için ara verip komutanlarıyla teklifi tartıştı. Çok farklı görüşler ortaya çıktı. Bir kısmı teklifin kabulünden yanaydı. Athelstan'ın yapacağı bu denli büyük bir ödeme sonrası ülkelerine şan ve şerefle döneceklerini düşünüyorlardı. Bir kısmıysa teklife karşı çıkarak, reddetmeleri durumunda Athelstan'ın eskisine göre daha büyük bir teklifle geleceğini söylediler. İkinci görüş kabul gördü. Elçiler, krallarıyla yeniden görüşüp barış için daha fazla ödeme yapıp yapamayacağını öğrenmek amacıyla Kral Óláfr'dan kendilerine zaman tanımasını istediler. İlk günü eve gidecekler, ikinci gün teklifi görüşecekler, üçüncü günü de Óláfr'ın yanına geri döneceklerdi. Kral adamlara izin verdi.

Elçiler ayrıldılar ve söz verdikleri gibi üçüncü gün geri döndüler. Şimdi Athelstan, eski teklifinin üzerine ayrıca, Óláfr'un askerleri arasında dağıtılmak üzere her özgür adam için 1 Şilin, on iki ve daha fazla adamın başındaki her komutan için 1 mark gümüş, muhafız birliğindeki her subay için 1 mark altın ve her bey başına 5 mark altın öneriyordu.⁶⁶ Kral bu teklifi de adamlarının önüne koydu. Önceden olduğu gibi yandaş ve karşıt iki görüş ortaya çıktı. En sonunda kral kararını vererek teklifi kabul etti, fakat tüm vergileri ve gelirleri dahil olmak üzere Nordimbraland'ın kendisine verilmesini şart koştu. Elçiler yeniden üç günlük bir süre istediler. Ayrıca Athelstan'ın teklifi kabul edip etmeyeceğini bizzat işitmeleri için Kral Óláfr'ın birkaç adamının da kendileriyle birlikte gelmesini istediler, zira muhtemelen kral teklifi sert bir şekilde reddedecek ve barışın sağlanmasına artık katkıda bulunmayacaktı. Kral bunu kabul ederek adamlarından birkaçını Athelstan'a göndermek üzere ayırdı.

Ardından elçiler topluca yola çıktılar ve güneydeki fundalığa yakın yerleşimdeki Kral Athelstan'a ulaştılar. Kral Óláfr'un elçileri Athelstan'ın huzurunda geliş amaçlarını açıklayıp barış tekliflerini aktardılar. Kral Athelstan'ın adamları da Kral Óláfr'la aralarında geçen konuşmayı anlatarak bilge insanların Kral Athelstan gelene kadar savaşı ertelettiğini eklediler.

⁶⁵ 1 Şilin: 12 Peni.

⁶⁶ 1 Mark: Sekiz onsluk altın ya da gümüş. İngiltere'de 13 Şilin 4 Peni'ye ya da 1 Pound'un üçte ikisine karşılık gelir.

Kral Athelstan hızlıca karar vererek elçilere şunları söyledi: "Kral Óláfr'a şu sözlerimi iletin; onun ordusunu alarak derhal İskoçya'ya geri dönmesine izin vereceğim, topraklarımızda yanlışlıkla aldığı tüm ganimetleri de tazmin etmeli. Bundan sonradır ki ülkelerimiz arasında barışı kurabilir ve saldırmazlık anlaşması yapabiliriz. Ayrıca Kral Óláfr benim bağımlım olacak, İskoçya'yı benim adıma, egemenliğim altında yönetecektir. Şimdi gidin ve bu söylediklerimi ona aktarın."

Haberciler o akşam gerisin geri yola çıkıp geceyarısı Kral Óláfr'un yanına vardılar. Kralı uyandırıp Athelstan'ın sözlerini olduğu gibi aktardılar. Kral derhal beylerini ve subaylarını toplayarak Athelstan'ın söylediklerini habercilere bir de onların önünde anlattırdı. Olan biten konusunda bilgilenen savaş konseyi tek bir ağızdan önlerindeki biricik seçeneğin savaş olduğuna karar verdi. Haberciler şunları da ekledi: Athelstan'ın muazzam bir ordusu vardı ve kral karargâh bölgesine onlar oraya vardıkları gün gelmişti.

Bey Adils şunları söyledi: "Size önceden söylediğim şey, işte şimdi gerçekleşti kralım. İngiliz kurnazlığını artık anlamışsınızdır. Biz burada uzun süredir yerimizden kıpırdamayarak zaman kaybederken onlar ordularını takviye ettiler. Oysa kralları biz buraya geldiğimizde yakınlarda bile değildi. Biz otururken onlar ordularını büyüttüler. Benim önerim şu olacak kralım: Kardeşimle birlikte birliğimizi alıp bu gece onların ileri hatlarına yürüyelim. Kralları büyük bir orduyla yakınlarda olduğu için gevşemişlerdir. Onlara taarruz edeceğiz. Eğer önümüzden kaçarlarsa hem adamlarının bir kısmını kaybetmiş olacaklar hem de bizimle çarpışma cesaretleri kırılacak."

Kral bu öneriyi beğendi. "Biz" dedi, "Ordumuzu burada hazır tutacağız ve hava aydınlanır aydınlanmaz size desteğe geleceğiz".

53. Çarpışma

Bey Hringr ve kardeşi Adils hiç zaman kaybetmeden ordularını hazırlayıp güneye, fundalık bölgesine doğru harekete geçtiler. Şafak sökerken Thórólfr'un nöbetçileri düşman birliklerinin yaklaştığını tespit etti. Savaş boruları çalınınca herkes silahlarını kuşanıp savaş düzenine geçerek iki kola ayrıldı. Bir kolun komutanı Bey Álfgeirr'di. Sancak onun önünden gidiyordu. Bu kolda kendi adamları dışında ülke sathından toplanan diğer savaşçılar da vardı ve Thórólfr'la Egill'in kumanda ettiği birlikten çok daha büyüktü.

Thórólfr da silahlanmıştı. Geniş ve taş gibi bir kalkanı, çok dayanıklı bir miğferi vardı. Langr isimli sağlam ve büyük kılıcını kuşanmıştı.⁶⁷ Elinde bir baltalı mızrak vardı.⁶⁸ Kesici ağzı 1 metre uzunluğundaydı ve dörtgen şekilli idi.⁶⁹ Bir ucu gittikçe incelirken öbür ucuna doğru genişliyordu. Baltanın ağzına kavuşan uzun ve kalın yuvaya girmiş sapı elle kavranacak uzunluktaydı ve gayet sağlamdı. Yuva kısmı sivri, demir bir ucla pekiştirilmiş, sap kısmı ise tamamen demirle kaplanmıştı. Bu tür silahlar zırh delici olarak anılırdı.

Thórólfr gibi Egill de silahlanmıştı. Kúrland'dan edindiği Nadr isimli gerçekten çok esaslı olan kılıcını kuşanmıştı.⁷⁰ İkisi de zırh takmıştı.

Sancak açılmıştı ve Güçlü Thorfinnr tarafından taşınıyordu. Tüm askerler Norveç kalkanları ve silahları taşıyorlardı. Herkes olması gereken birlikteydi. Thórólfr'un birlikleri orman kıyısında toplandı, Álfgeirr'inkiler ise ırmak boyunca ilerlediler.

Bey Adils ve kardeşi, Thórólfr'a baskın veremeyeceklerini anlayarak kuvvetlerini her birinde bir sancak olan iki kola ayırdılar. Adils, Bey Álfgeirr'in, Hringr ise Vikinglerin karşısına denk düştü. Savaş başladı ve iki taraf da yiğitçe öne atıldı. Bey Adils ilk başta Álfgeirr'in saflarına, onları geri çekilmek zorunda bırakana dek sert ve hızlı bir şekilde saldırdı. İkinci saldırıları daha kanlı oldu. Álfgeirr ve adamları, kralın yerleştiği müstahkem mevki dolayına varıncaya kadar kırılığın güneyi boyunca at sürdüler.

Álfgeirr şunları söyledi: "Kralın huzuruna çıkmak bizim için pek hayırlı olmayacak. Kral Óláfr karşısında uğradığımız önceki yenilgiden sonra kendisinden ağır sözler işitmiştik. Şimdiki gelişimizde de daha iyi bir sonuç aldığımızı düşünmeyecektir. Ondan bir onurlandırma beklemeyelim."

Bunları söyleyip güney bölgesine doğru yola çıktı. O gece ve ertesi gün batıdaki Jarlsnes'e varıncaya dek at sürdü. Ardından bir tekne edinip denize açıldı ve güneye, Fransa'ya vardı. Ailesinin bir yarısı oralıydı. İngiltere'ye bir daha hiç dönmedi.

Adils önce kaçan düşmanı takip etti, ardından savaş alanına geri dönüp yeni bir saldırı başlattı. Bunu gören Thórólfr, Egill'den yönünü kendisiyle birlikte Adils'e çevirerek destek vermesini istedi ve sancağı oraya taşıttı. Savaşçılarına da birbirlerine yaklaşip safları sıklaştırmalarını emretti.

67 Langr: Uzun anlamına gelir.

68 Baltalı mızrak: Metinde "kesja".

69 Metinde 2 "ell". 1 ell, yaklaşık 49 santimetredir.

70 Nadr: Metinde "Nadr" Engerek yılanı.

"İlerleme hattımız" dedi, "Orman kıyısı boyuncadır. Arkanızı koruyun ki bize her yönden saldıramasınlar".

Emir yerine getirilip orman kıyısından ilerlendi ve kıyıcı bir çarpışma başladı. Egill, Adils'e taarruz etti. Kıran kırana çarpıştılar. Sayıca üstün olmasına karşın Adils'in kaybı daha çoktu.

Derken Thórólfr bir kor parçası gibi savaşımaya, kalkanını sırtına atıp teberini iki eliyle kavrayarak her iki tarafını kese biçer ilerlemeye başladı. Hedefindeki insanlar kaçışmaya başladıysa da birçoğunu öldürdü. Bey Hringr'un sancağına giden yolu temizledi. Öyle ki kimse kendisini durduramadı ve en sonunda sancaktarı öldürüp sancağı da parçaladı. Daha sonra göğsüne doğru hamle edip sapladığı ve vücudu boyunca yukarı çektiği baltası, hücum ettiği beyin omuzlarının arasından dışarı çıktı. Thórólfr, Hringr'u kafasının üstüne baltayla birlikte kaldırıp sapını toprağa sapladı. Bey, arkadaşlarının ve düşmanlarının gözü önünde, baltanın ucunda son nefesini verdi. Thórólfr bu sefer kılıcını çekerek çevresine savurmaya başladı. Adamları da izledi onu. Birçok Gallerli ve İskoç katledildi, bazıları da kaçtı.

Bey Adils, kardeşiyle birlikte çok sayıda savaşçısının katledilmesi, bazılarının da kaçmasıyla zora düşünce, beraberindeki savaşçılarıyla ormana doğru seğirtti. Arkasından da tüm birlikler onları izleyerek geri çekildi. Thórólfr ve Egill düşmanı takip etti. Büyük bir kıyım yapıldı. Kaçaklar savaş bölgesinde darmadağın oldu. Bey Adils'se sancağını indirtti. Böylece ayırt edilemez hale geldi.

Kısa bir süre sonra akşam karanlığı çöktü. Thórólfr ve Egill kamplarına geri döndüler. Ardından Kral Athelstan ana orduyla çıkageldi ve çadır kurup yerleştiler. O sırada Kral Óláfr da ordusuyla gelip, adamlarının önceden çadırları kurduğu alanda kampını kurdu. Orada Kral Óláfr'a beyleri Hringr ve Adils'in öldüğü, birçok savaşçının da katledildiği haberi ulaştırıldı.

54. Thórólfr'un Ölümü

Kral Athelstan geceyi yukarıda sözü edilen müstahkem mevkie geçirmişti. Oradayken fundalık alanda bir çarpışma olduğuna ilişkin duyumlar alınca derhal birlikleriyle kuzeye, çarpışmanın olduğu bölgeye yürüdü. Vardığında tüm olan biteni ve savaşın nasıl geliştiğini öğrendi. Ardından Thórólfr ve Egill kardeşler kralın huzuruna çıktı. Kral onlara yiğitliklerinden ve kazandıkları zaferden ötürü teşekkür edip içten dostluğunu vaat etti. Gece boyunca birbirlerinden ayrılmadılar.

Athelstan, sabahın ilk ışıklarıyla ordusunu ayağa kaldırttı. Subaylarıyla bir toplantı yaparak birliklerin nasıl hareket edeceğini anlattı. İlk olarak kendi birliği yola çıkacak, bunun önünde de en seçkin savaşçılar yer alacaktı. Kral bu birliğe Egill'in komuta etmesi gerektiğini söyleyerek ekledi, "Thórólfr'sa kendi adamlarının ve onlara kattığım diğer adamların başında kalacak. Bu birlik, düşmanın saf düzenine girmeyen, esnek olan kısmına yüklenecek. İskoçlar kesinlikle bir düzene girmiyor ve ileri geri hareket edip bir oraya bir buraya gidiyorlar. Gevşek olursak çok büyük tehlike yaratacakları belli; cesaretle üstlerine gidildiği zamansa alt edilebilirler".

Egill krala cevap verdi: "Savaşta Thórólfr'dan ayrılmak istemiyorum. Bana kalırsa en iyisi, bize en ihtiyaç duyulan ve savaşın en şiddetli seyredeceği yerde beraber olmamızdır."

Thórólfr, "Nerede görevlendirilmemiz gerektiğini krala bırakalım ve bize ne derse onu en iyi şekilde yerine getirelim. İstersen seninle görev yerlerimizi değiştirebiliriz" dedi.

Egill'se, "Kardeşim" dedi, "Yol senin yolun, fakat ben bu ayrılıktan dolayı daima pişmanlık duyacağım".

Bu konuşmalardan sonra, kralın düzenlediği şekilde birliklere ayrılıp sancakları açtılar. Kralın birliği düzlükte, nehre doğru konumlandı. Thórólfr'un birliğiyse ormanın kıyısında daha yüksek bir alana yerleşti. Kral Óláfr, Kral Athelstan'ın konum almaya başladığını görünce kendisi de savaş düzenine geçmeye başladı. İki tarafın da devasa bir ordusu vardı ve sayıca birbirlerine denktiler. Kral Óláfr'un ordusunun ikinci kolu, Thórólfr yönetimindeki kuvvetlerin karşısına yerleşmek üzere ormana yaklaştı. Bu büyük birliğin subaylarının tamamı ve askerlerinin çoğu İskoçtu.

Artık ordular birbirine yaklaşmaya başlamıştı. Kısa süre içinde korkunç şiddette bir savaş koptu. Thórólfr fırtına gibi öne atıldı ve birlik sancağı orman kıyısı boyunca ilerledi. Niyeti kalkanların ardındaki İskoç kralının birliğine ulaşmaktı. Kralın adamları kalkanlarını Thórólfr ve adamlarının önünde siper ettiler. Sağ taraflarındaki ormanı kullanarak arkalarını güvenceye aldılar. Thórólfr o kadar ilerlemişti ki önünde çok az yoldaşı kalmıştı. Muhafızları azalan Thórólfr'a, Bey Adils ve adamları ormandan teberleriyle fırlayıp aniden hücum ettiler. Thórólfr, ormanın kıyısında oracıkta can verdi. Sancağı taşıyan Thorfidr geriye, safların daha sıkı olduğu yere geri çekildi. Adils onlara da saldırdı ve şiddetli bir çatışma yaşandı. İskoçlar düşmanın önderini öldürdükleri için sevinç çılgınlıkları attılar.

Bu naraları duyan ve Thórólfr'un sancağının geriye çekildiğini gören Egill, Thórólfr'un onların içinde olmadığını kuvvetle hissetti. Bunun üzerine iki birliğin arasına girdi ve çok geçmeden adamlarından neler olup bittiğini öğrendi. Ardından düşmanın üstüne büyük bir cesaretle en önde atıldı. Nadr isimli kılıcı elindeydi. İleri hücumla kalkıp karşısına çıkan kim varsa kılıçtan geçirerek çok sayıda adamı öldürdü. Thorfidr, Egill'in hemen arkasında sancağı taşıyordu. Onun da arkasında geri kalan savaşçılar vardı. Çarpışmada kan gövdeyi götürdü. Egill, Bey Adils'e ulaşana dek ilerledi. Aralarında kısa bir mücadele olduysa da Adils yanındaki birçok adamıyla birlikte can verdi. Beylerinin öldürülmesinin ardından savaşçılar kaçtı. Egill ve adamları kaçanları takip ederek yakaladıklarını öldürdüler. Aman dileyip yalvaranlara acımadılar. Arkadaşlarının geri çekildiğini gören diğer İskoç beyleri de tabana kuvvet kaçtı.

Egill bundan sonra adamlarıyla Kral Óláfr'un birliğinin üzerine yürüdü. Kalkan siperinin zayıfladığı noktadan saldırarak büyük kayıp verdirdiler. Birliğin safları gevşeyip dağıldı. Kral Óláfr'un birçok adamı kaçtı ve Vikingler zafer çıgıllıkları attılar.

Kral Athelstan, Kral Óláfr'un birliğinin dağılmaya başladığını fark edince sancağı öne getirterek hücumla kalktı. Şiddetli bir çarpışma sonrası Óláfr'un kuvvetleri geriletildi ve çok sayıda insan katledildi. Kral Óláfr'la adamlarının çoğu bu son çarpışma sırasında öldükten başka, kaçanlardan yakalananlar da öldürüldü.

Böylece Kral Athelstan görkemli bir zafer kazandı.⁷¹

55. Egill, Thórólfr'u Gömüyor

Adamları hâlâ kaçanların peşindeyken, Kral Athelstan savaş alanından ayrılıp gerisin geri müstahkem mevkiye at sürdü. Oraya varana kadar gece boyunca hiç durmadı. Egill ise kaçanları çok uzaklara kadar takip edip yakaladığı herkesi kılıçtan geçirdi. Nihayet kovalamacaya doyup adamlarıyla birlikte savaş alanına geri dönerek kardeşi Thórólfr'un cansız bedenini buldu. Onu kucakladı, yıkadı ve o devrin diğer tören uygulamalarını yerine getirdi. Oracıkta bir mezar kazıp Thórólfr'u silahları ve giysileriyle birlikte gömdü. Ayrılmadan önce kardeşinin bileklerine birer altın bilezik takmıştı. Ardından üzerine taş yığıp, bu yığını da toprakla örttüler.

71 Bu savaş, Brunanburh'da 937'de yaşanan ve İngiliz kaynaklarının kaydetmiş olduğu büyük savaşla bazı benzerlikler göstermektedir. Bu kayıtlara bakılırsa Kral Athelstan işgalci Kuzeylilere karşı görkemli bir zafer kazanmıştır. Brunanburh Savaşı, Anglosakson Kroniği'nde yer alan "The Battle of Brunanburh" şiiinde ve Malinesburyli William'ın De Gestis Regum Anglorum eserinde anlatılır

Ve Egill şu dizeleri söyledi:

17.

Beyi öldüren korkusuz kıyıcı
Cesurca öne atıldı,
Yıldırım şamatasının⁷² daldı içine:
Cesur yürek Thórólfr
Cansız işte yerde.
Ve Vin'de,
Şimdi yattığı zeminde,
Yeşerecek yaşam toprakta
Eşsiz kardeşimin üzerinde,
Yepyeni bir çağa.
Kederim!
Ne kadar derinden de fışkırsa
Kederim,
Bu derdi kendime gömmeliyim.

Sonra şu dizeleri ekledi:

18.

Savaş alanında bayraklar
Savaş alanını sınırlar,
Batıda savaş alanında
Küçük küçük tepeler:
Yığıldığını savaş alanında
Gözü kanlı adamlar
Eski,
Kanlı cesetler
Şimdi.
Gök mavi Nadr soluksuz işledi
Adils'in tepesine bindi,
Genç Óláfr şakırdattı çeliği
Amansızca İngiliz'e abandı,
Hringr desen eksik değildi
O da savaşa daldı,
Ve kuzgun: O hiç aç kalmadı!

72 "Yıldırım şamatasının içine daldı": Yıldırım tanrısının (Odin'in) gürültüsüne, yani Siva'ya.

Daha sonra Egill ve beraberindekiler Kral Athelstan'ın yanına gidip huzura çıktılar. Kral o sırada içki masasındaydı ve eğlence doruktaydı. Egill'in girdiğini görür görmez adamları için alçak koltukların, Egill içinse karşısındaki yüksek koltuğun hazırlanmasını istedi. Egill oturup kalkanını ayaklarının dibine yerleştirdi. Kafasında miğferi vardı, kılıcını da dizlerine koymuştu. Kılıcı kınından yarısına kadar çıkarıp tekrar içeri soktu. Dimdik oturuyordu, fakat başı öne düşmüştü. Egill'in ayırt edici özellikleri vardı: Geniş bir alın, kalın kaşlar, büyük fakat uzun olmayan bir burun, dolgun dudaklar, çıkık bir çene ve geniş çene kemikleri, kalın bir boyun, diğer insanlardan daha geniş omuzlar. Surat ifadesi sertti ve kızgın olduğu zaman iyiden iyiye haşınlaşıyordu. Sağlam yapılı olup diğer birçok insandan daha uzundu. Boz gri saçları erken yaşlarında döküldüğü için kafası dazlaktı. Kara gözlü ve esmerdi.

Egill, şimdi oturduğu yerde bir kaşını yanağına indirmiş, öteki kaşını da saç köklerine kaldırmıştı. Kendisine ikram yapıldığı halde içmeyi reddediyor, buna karşılık kaşlarını bir indirip bir kaldırıyor-
du. Kral Athelstan yüksek koltukta oturuyordu. O da kılıcını dizlerine koymuştu. İkisi de bir süre bu şekilde oturduktan sonra kral kılıcını kınından sıyrıp kolundan çıkardığı güzel ve büyük bir altın bileziği bu kılıcın ucuna yerleştirdi. Yerinden kalkıp odanın ortasında Egill'e yürüyerek ona uzattı ateşin üzerinden. Egill de yerinden kalkıp kılıcını kınından çıkardı ve odanın ortasında ilerleyip bileziği kılıcının ucuyla alarak kendisinininkine geçirdi. Daha sonra yerine döndü. Kral da geri dönüp kendi yüksek yerine oturdu. Egill yerine oturduğunda bileziği koluna geçirdi ve kaşları her zamanki haline döndü. Kılıcıyla miğferini aşağı koydu, kendisine sunulan kadehi geri çevirmeyip bir dikişte bitirdi. Ardından şu dizeleri söyledi:

19.

Silahların efendisi koluma
-İstıraptır avcı kuşlara-
Çınlayan bir kapan takmada,
Yükselteceğim o bileziği
Kalkanlar yaran koldaki
Savaş fırtınasının girdabındaki
Asa gibi kılıcımın
Üzerinde,
Kuzgun doyuran savaşçıya
Övgüyle.

O andan itibaren Egill payına düşen içkiyi içerek diğerleriyle konuşmaya başladı. Daha sonra kral, her biri iki kişi tarafından taşınan iki sandık getirtti içeri. İkisi de ağzına kadar gümüş doluydu.

Kral, "Bu sandıklar senindir Egill" dedi, "İzlanda'ya gidersen bu parayı babana bir oğulun kefareti için sunacaksın. Paranın bir kısmını kendi hısımların ve Thórólfr'unkiler arasında en saygın olduğunu düşündüklerine paylaştır. Sense kardeşin için benden bir kefaret alacaksın. Tercih senin, ya toprak ya da mal. Ayrıca eğer burada benimle uzun zamanlar kalmayı kabul edersen sana istediğin her onuru bağışlayacağım".

Egill parayı aldıktan sonra krala hediyeleri ve dostça sözleri için teşekkür etti. Mutluluk içinde şu dizeleri söyledi:

20.

Kederin ağırlığı
Kaşlarımı gözüme yıktı,
Fakat buldum yumuşatan birisini
Alın vadimin kederli çizgisini,
Kral çekti aldı yukarı
Yüzümü kuşatan kaşlarımı
Gözlerimin üstüne geri,
Altından yana cömert
Düşmanlıktan yana cimri.

Ardından iyileşme ümidi olan savaşçılar yaralarını sardılar. Egill, Thórólfr'un ölümünden sonraki kış Kral Athelstan'ın yanında kaldı ve kraldan büyük saygı gördü. Savaştan sağ çıkan iki kardeşin adamları da Egill'le kaldı. Egill, Kral Athelstan için bir övgü şiiri yazdı:

21.

Savaş bayrağını daha da
Daha da yukarı yükselten
Ve tüm ülkeye diken,
Soy sopu yüce krallarda
İzlenen,
Kıydı üç asilin canına,
Böyle geçti işte yüce taht
Kral Ella soyuna,⁷³

73 Kral Ella: Üç Anglosakson kralının adı. Burada kastedilen muhtemelen sonuncusu (867 yılı). Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press, Limited, Exeter, 2003, s.83.

Kim varsa yurdunda
Baş eğdirdi topuna,
Derim ki size yeminle
Düşmandır yüce kral
Elindeki altına.

Şiirin nakarat kısmı şuydu:

22.

Yüksekülke'nin geyik patikaları tepelerde⁷⁴
Yüce savaşçı Athelstan'ındır onlar bile.

Athelstan bu şiir şerefine Egill'e her biri 1 mark ağırlığında iki altın bilezik daha verdi. Ayrıca son derece değerli bir üstlük hediye etti.

Bahar geldiğinde Egill krala, yazın Norveç'e gitmek ve Thórólfr'un karısı Ásgerdr'un son durumunun ne olduğunu öğrenmek istediğini söyleyip, "Çok sayıda mal mülk var, fakat çocuklarının yaşayıp yaşamadığını bilmiyorum. Yaşıyorlarsa onlara göz kulak olmam gerekiyor, buna karşılık ölmüşlerse tüm mirasın varisi benim" dedi.

Kral karşılık verdi, "Egill, eğer yerine getirmen gereken bir görev varsa ayrılmak senin karar vereceğin bir iştir, fakat bence en iyi yol, istediğin her şeyi elde edebileceğin benim yanımda burada kalman".

Egill krala sözlerinden dolayı teşekkür etti. "Ben" dedi, "Yapmam gereken işleri halletmek için bir an önce yola çıkmalıyım, fakat işlerimi halleder halletmez buraya döneceğim".

Kral ondan, yapması gerekeni yapmasını istedi.

Bunun üzerine Egill, ayrılmak için adamlarıyla birlikte hazırlandı. Yine de adamlarından birçoğu kralla birlikte kaldı. Egill'in büyük bir savaş teknesi ve tayfa olarak da yüz civarında adamı vardı. Yolculuk için hazır olduğunda uygun rüzgârı denk getirerek denize açıldı. Kral Athelstan'la büyük bir dostlukla ayrıldılar. Kral, Egill'den bir an önce dönmesini rica etti. O da buna söz verdi.

Ardından Egill, Norveç'e doğru yola çıktı. Ülkeye vardığında hiç hız kesmeden Firdafylki'ye girdi. Hersir Thórír'in öldüğünü, onun ardından Arinbjörn'ün tüm mirası devralıp kralın bağıslı olduğunu öğrendi. Egill, Arinbjörn'ün yanına gitti ve sıcak bir karşılama gördü. Arinbjörn ondan kendisiyle kalmasını istedi. Egill bunu kabul etti.

Teknesi karaya çekildi, adamlarına kalacak yer gösterildi. Arinbjörn, Egill'le birlikte on iki adamını kalmaları için evine aldı. Orada bütün bir kış barındılar.

56. Egill'in Evlenmesi

Dikenayak Thorgeirr'in oğlu Yalıyar Önundr, AğaBjörn'ün kızı Gunnhildr'la evlenmişti. Gunnhildr da kocasının evine, Askr'a gelmişti. Skallagrímroğlu Thórólfr'un dul karısı Ásgerdr, hısmı Arinbjörn'ün yanında kalıyordu. Thórólfr'dan Thórdís isminde bir kızı vardı. Kız da annesiyle birlikteydi. Egill, Ásgerdr'a kocasının ölüm haberini verdi ve onu korumasına almayı önerdi. Ásgerdr haberi duyunca çok üzüldü, fakat Egill'in önerisini makul karşılayıp konuyu uzatmadı.

Sonbahar geldiğinde Egill'e sıkıntılı bir hal bastı. Kafasını üstlüğüne gömer olmuştu. Bir gün Arinbjörn yanına gelip bu boğuntusunun nedenini sordu: "Kardeşinin ölmesiyle büyük bir kayıp yaşamış olsan da bunu erkekçe karşılamalısın. Bir erkek, ölülerinin üzerinden atlayarak yaşamaya devam etmelidir. Hadi bakalım, şimdi hangi şiiri yazdın duyayım."

Egill, yenicek yazdığı şiirini okudu:

23.

Tünediği şahinlerin

Bir kol gibi seçkin

O kadın,

Kabalık ettim

Onu gözetemedim,

Gençken kaldırıp kaşlarımı

Gözlerime yol verirdim,

Onu izlemeye cesaretim var mı

Düşünmezdim,

Artık gömmeliyim başlığıma

Yükselen tepeyi⁷⁵

Kaşlarımın arasında,

Ziyarete geldiğinde şairin zihnini

Başlık ülkesinin efendisi.⁷⁶

⁷⁵ Yükselen tepeyi: Yani burnunu.

⁷⁶ Başlık ülkesinin efendisi: Burada bir kelime oyunu var. Özgün metinde geçen "berg Öneri" bir kaya devidir. Yurdu (Izlandaca "fold") kayalık tepelerdir (Izlandaca "ar") "fold"un yakın anlamısı "geiða"ya yapılan gönderme gereği

Arinbjörn, hakkında bu aşk şiirinin yazıldığı kadının kim olduğunu sordu ve ekledi, "Onun adını dizelerin içine mi gizledin?"

O zaman da Egill şu dizeleri okudu:

24.

Israr etmedim içinde
Kadın hısmımın
Gizli kalmasında adının
Devlerin hısmı bellenenin
İçiti olan şiirin;
Kederi soluyor
Altın gibi
İşıldayan kadının.
Savaşı kızıştıran
Ve Valkiri zırhlarını çarpıştıran,
Çalar parmağını özüne
Savaş tanrısının
Şarabının
Ve bilir
Nasıl dokunacağını şiire.

"İşte" dedi Egill, "Bir atalar sözü doğrulanıyor: 'Her şey bir dosta anlatılmalı'. Bana bu şiiri hangi kadın hakkında yazdığımı sordun, cevabını vereceğim: Hısmın Ásgerdr. Bu evliliğin gerçekleşmesi konusunda senin desteğini isterim".

Arinbjörn bunun harika bir şey olduğunu söyledi ve ekledi, "Bu evliliğin kotarılması için elbette aracı olacağım".

Ardından Egill meseleyi Ásgerdr'a da açtı, fakat kadın kararı babasına ve hısmı Arinbjörn'e bıraktı. Ásgerdr'la bu sefer Arinbjörn konuştuysa da aynı cevabı aldı. Arinbjörn bu evliliğin olmasını çok arzu ediyordu. Bu konuşmalardan sonra Arinbjörn ve Egill birlikte

berg.Önerir, zincirleme olarak "Ás-gerdr"a yani Egill'in andığı kişiye dönüşüyor. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.84. "Gerdr" aynı zamanda dev tayfasından bir kadın olup Freyr isimli tanrının karısıdır. Metindeki devlikle bağlantılı kelime oyunu üzerine kafa yorulurken, bunu da hesaba katmak yol gösterici olabilir. Sonuç olarak, Thorsson edisyonunda "head dress of the rock-giant's earth - kaya devinin yurdunun kapşonu" olarak karşılanan bu kelime oyununu, elimin altındaki şerhlere dayanarak "başlık ülkesinin efendisi" şeklinde çevirdim. Böylece, biraz öncesinde elbisesinin en "tepesinde" (áss) yer alan başlığının içine gömülen Egill'in kadınla ilişkisinde metinsel bir süreklilik de sağlamayı amaçladım. Bkz. 10. dipnot. (s.61)

Björn'e gittiler. Egill teklifini açıklayıp Björn'den kardeşiyle evlenmek için izin istedi. Björn bu teklifi iyi karşıladı, fakat son kararı verecek olanın Arinbjörn olduğunu söyledi. Arinbjörn ise dünden razıydı. Sonunda Egill ile Ásgerdr nişanlandı. Düğün, Arinbjörn'ün evinde yapılacaktı.

O gün geldiğinde Egill, düzenlenen büyük bir şölenle evlendi. Kış mevsiminin kalan günlerini çok mutlu geçirdi. Baharda, İzlanda'ya doğru yola çıkmak üzere bir ticaret teknesi hazırladı. Arinbjörn, Gunnhildr'un kudreti bu denli doruktayken Norveç'te fazla oyalanmamasını tavsiye etmişti. "Sana karşı öfke dolu olduğu için" dedi Arinbjörn, "Jótland civarında Eyvindr'la karşılaşman işleri sarpa sardırabilir".

Egill uygun rüzgârla birlikte denize açıldı. Sorunsuz bir seyirin sonunda sonbaharda İzlanda'ya vardı ve Borgarfjördr'a yöneldi. Ayrılmasının üzerinden on iki yıl geçmişti. Skallagrímr artık yaşlı bir adamdı. Egill'in eve dönmesine çok sevindi. Egill, Borg'daki malikâneye yerleşti. Beraberinde, kış boyunca yanında kalacak olan birçok adamı ve Güçlü Thorfidr vardı. Elinin altında büyük bir zenginlik bulunuyordu. Bunun yanında, Kral Athelstan'ın Skallagrímr ve diğerleriyle paylaşması için kendisine verdiği gümüşleri yerine ulaştırdığı da hiç duyulmadı. O kış Thorfidr, Skallagrímr'un kızı Saeunn'la evlendi. Takip eden bahar mevsiminde Skallagrímr oturmaları için onlara Langárfors'ta bir yer ve ayrıca Langá ile Álptanes arasındaki Leirulaekr'dan içeri doğru, dağlık alana kadar olan bölgeyi verdi. Thorfidr ile Saeunn'un kızları, İmansız Bersioğlu, Hólmr'dan Arngeirr ile evlenecek olan Thórdís; oğullarıysa, Hitardalr'un şampiyonu olan Björn'dü.

Egill, Skallagrímr'la birçok kış geçirdi. Malları ve çiftliği en az Skallagrímr kadar başarıyla idare etti. Gittikçe daha fazla kelleşiyordu.

Bölgede yerleşim yayılarak gelişmeye başladı. Hálogalandlı Grímr'un kardeşi Hrómundr, mürettebatıyla beraber Thverárhlið'de yaşıyordu. Hrómundr, Gunnlaugr'un babası, Acımarul Thurídr'un da büyükbabasıydı.⁷⁷ Acımarul Thurídr ise Esmer Illugi'nin annesiydi.

Egill artık yıllardır babasıyla Borg'da yaşıyordu ki bir yaz günü Norveç'ten İzlanda'ya bir haber ulaştı: Ağa Björn ölmüş, tüm mülkleri damadı Yahyar Önundr tarafından sahiplenilmişti. Yahyar Önundr, taşınabilen tüm eşyayı kendi evine getirtmişti ve toprak kiralalarını kendisine alı koyuyordu. Ayrıca bir zamanlar Björn'ün

77 Buriðr Dylla: Dylla, Latince adı *Sonchus arvensis* olan yabancı bir bitkidir. Yabancı mülk ya da çek mülk de denir.

sahip olduğu toprakları da sahiplenmişti. Egill olanları duyduğunda Yalıyar Önundr'un bu işe kendi iradesiyle mi yoksa daha güçlü insanların arkalamasıyla mı giriştiğini soruşturdu. Önundr'un Kral Eiríkr'un yakın çevresine girdiğini, Kraliçe Gunnhildr'la ise çok daha yakın olduğunu öğrendi.

Egill o sonbaharı herhangi bir girişimde bulunmadan geçirdi. Kış geçip ilkbahara girildiğinde adamlarından Langárfors kıyısındaki bir korunakta duran teknesini hazırlamalarını istedi. Tekne denize indirilmek üzere mürettebatıyla birlikte hazırlandı. Egill'in karısı Ásgerdr da onlarla gelecekti, fakat Thórólfr'un kızı Thórdís geride kalıyordu. Egill hazır olduğunda denize açıldı. Norveç'e gelene kadar başlarından kayda değer bir olay geçmedi. Vardığında hiç zaman kaybetmeden Arinbjörn'e gitti. Arinbjörn onu çok içten karşılayarak yanında kalmasını teklif etti. Egill bunu kabul etti. Böylece kendisiyle birlikte Ásgerdr ve yanlarındaki adamlar orada konakladılar.

Egill hiç zaman kaybetmeden Arinbjörn'le, o toprakların kendisine ait olduğunu düşündüğü gelirleri hakkında konuştu.

"Bana kalırsa" dedi Arinbjörn, "Bu işte hiç ümit yok. Yalıyar Önundr sorun çıkarır; haksız ve açgözlü. Ayrıca kral ve kraliçenin büyük desteğini almış durumda. Gunnhildr senin de bildiğin gibi en büyük düşmanın ve Önundr'u hak hukuk içinde hesaplaşmaya özendirecek de değil".

Egill, "Kral bu meselede yasal haklarıma adil bir şekilde ulaşmama izin verecektir. Bana öyle geliyor ki, senin de yardımınla, bu meselede Yalıyar Önundr'dan hakkımızı almamız işten değil" dedi.

Egill'in yirmi kadar tayfa koyacakları hızlı bir tekne donatması konusunda anlaştılar. Daha sonra da güneye, Hördaland'a doğru yola çıkıp Askr'da karaya çıktılar ve Önundr'u buldular. Egill geliş amacını anlatıp Önundr'un Björn'den aldığı mirastan payını istedi. Björn'ün iki kızının da yasal olarak miras üzerinde eşit hakka sahip olduğunu söyledi. "Hatta" dedi Egill, "Ásgerdr'un soyluluk düzeyi, senin karın Gunnhildr'dan daha yüksektir".

Bunun üzerine Önundr yüksek perdeden cevap verdi: "Sen pek cesur bir adamsın. Kral Eiríkr tarafından kanundışı ilan edildin, ama buraya gelip onun topraklarında, onun arkadaşlarına ve adamlarına saldırabileceğini düşünüyorsun. Bilmelisin ki elimin altında en az senin kadar iyi birçok adamım var. Hem bence karının bu mirastan pay alması için senin iddia ettiğinden daha az neden var, çünkü herkes onun bir köle kadından doğduğunu biliyor."

Önundr kısa ve öfkeli konuştu. Egill, Önundr'un bu meselede hakkını teslim etmeyeceğini anlayınca, ona çözümün Gulathing yasalarına göre gerçekleştirileceği bir mahkeme çağrısında bulundu.⁷⁸

Önundr, "Gulathing'e geleceğim ve oradan tek parça ayrılamayacaksn" dedi.

Egill, tehlikeyi göze alıp Thing'e geleceğini söyleyip ekledi: "Nasıl olursa olsun, mesele hal yoluna girsin."

Egill daha sonra adamlarıyla oradan uzaklaştı. Eve geldiğinde Arinbjörn'e yolculuğunu ve Önundr'un söylediklerini anlattı. Arinbjörn, babasının kızkardeşi Thóra'nın köle olarak nitelendirilmesine çok öfkelenildi. Kral Eiríkr'un huzuruna çıkıp meseleyi anlattı.

Kral söylenenleri son derece asık bir suratla dinledikten sonra Arinbjörn'ün uzun zamandır Egill'in tarafını tuttuğunu söyledi ve ekledi, "Senin hatırın için lütfediyorum ki bu topraklarda kalabilir, fakat dostlarıma karşı girişeceği saldırılarda arkasında olursan buna tahammül edemem".

Arinbjörn, "Bu meselede hakkımızı almamıza izin vermelisiniz" dedi.

Kral konuşma boyunca asabiydi, sorunu çözmekte isteksiz görünüyordu; fakat Arinbjörn, kraliçenin düşmanlıkta çok daha kararlı olduğuna dikkat etti.

Arinbjörn geri döndü ve çözümden yana çok ümitsiz olduğunu söyledi. Kış sona erince insanların Gulathing'e gitme zamanı geldi çattı. Arinbjörn, Thing'e gitmek için aralarında Egill'in de olduğu büyük bir ekip hazırladı.

57. Egill ile Önundr'un Davası

Kral Eiríkr, geniş bir katılım sağlayarak aralarında Yalıyar Önundr ve kardeşlerinin de olduğu çok sayıda adamıyla gelmişti Thing'e. Uzlaşmazlıkların çözüleceği oturumun zamanı geldiğinde iki grup da kanıtlarını sunmak üzere mahkeme alanına yerleşti. Önundr kasım kasım kasılıyordu.

Mahkeme düz bir alanda kurulur, iple çevrilmiş direkler bu alanda daire şeklinde yerleştirilirdi. Bu daireye "sınırlanmış alan" denilirdi. Dairenin içinde Firdafylki, Sogn ve Hörda'dan on ikişer yargıç var-

78 Gulaþing: Sognefjördr'un güney yakasında yer alan, Norveç'in dört Thing merkezinden biri. 10. yüzyıl ortalarında kurulmuştur. Gulathing yasaları bugün elimizdeki iki Norveç yasa derlemesinden biridir. Ortaçağda Codex Rantzovianus içinde muhafaza edilmiştir. İzlanda'daki Althing, günümüzdeki Reykjavik kentinin 50 kilometre batısında yer alan Thingvellir'de kurulurken Gulathing model alınmıştır.

dı. Bu yargıçlar, tüm davaları karara bağladılar. Arinbjörn, Firdafylki bölgesinden kimlerin yargıç olacağını belirledi. Aurland'dan Thódr da Sogn yöresinin yargıçlarını belirledi. Bu iki grup aynı taraftaydı. Arinbjörn, Thing'e tam donanımlı bir savaş teknesinin yanında birçok ufak tekne de getirmişti. Oraya toprak sahipleriyle gelen Kral Eiríkr'un ise tam donanımlı altı ya da yedi savaş teknesi vardı.

Egill savunmasını yapmaya başladı. Önundr'la arasındaki meselede yargıçların lehte hükmünü talep etti. Ardından, bir zamanlar Brynjólfroğlu Björn'e ait olan mülkler üzerindeki iddiasının kanıtlarını sundu. Björn'ün kızı, kendisinin de karısı olan Ásgerdr'un asil doğumlu yasal mirasçı olduğunu, soyunun toprak ve unvan sahibi bir aileye dayandığını söyledi. Ásgerdr'un, Björn'ün -taşınır ve taşınmaz- mirasının yarısı üzerindeki hakkını teslim etmelerini talep etti yargıçlardan.

Konuşması bittiğinde sözü Yalhyar Önundr alıp şunları söyledi: "Karım Gunnhildr, Björn ve Ólöf'ün kızıdır. Ólöf, Björn'ün yasal eşidir. Bu yüzden Gunnhildr, Björn'ün yasal mirasçısıdır. Benim Björn'den kalan mirasa sahip çıkmam bundandır. Biliyorum ki Björn'ün diğer kızının mirasta hakkı yoktur. Annesi kaçırılmış, hırsımlarının rızası dışında kapatma yapılmış, ülke ülke dolaştırılmıştır. Sen Egill, her zamanki gibi burada da azgın ve mantıksız davranışlarda bulunuyorsun. Buna karşılık bu kez üste çıkamayacaksın, çünkü Kral Eiríkr ve Kraliçe Gunnhildr kendi topraklarındaki her davanın lehime sonuçlanacağına ilişkin bana söz verdiler. Kralın ve yargıçların huzurunda Ásgerdr'un annesi Nakışlıel Thóra'nın, ağabeyi Thórir'in evinden kaçırılıp esir edilmesini, ardından da Aurland'da Brynjólfur'un evinde olanları gerçek kanıtlarıyla anlatacağım. Kendisi ülke dışındaki uzak diyarlarda Norveç'ten sürülmüş Vikinglerle dolaşmış, bu sürgünlükte Björn'den Ásgerdr isimli bu kız doğmuştur. Ne şaşırtıcıdır ki Egill, kralın tüm iradesini çiğneyebileceğini sanıyor. Sen Egill, öncelikle, Kral Eiríkr seni kanundışı ilan ettikten sonra geldin bu topraklara; ikinci olarak da -ki bu en fenası- köle bir kadınla evlendiğin halde onun adına miras hakkı talep ediyorsun. Yargıçlardan isteğim şudur: Miras konusunda Gunnhildr lehine karar versinler ve Ásgerdr'un kralın kölesi hükmünde olduğunu ilan etsinler, çünkü babası ve annesi kral tarafından kanundışı ilan edilmişlerdi."

Arinbjörn, Nakışlıel Thóra'nın kapatma olarak nitelendirildiğini duyunca çok öfkelen-di. Soğukkanlılığını kaybedip ayağa fırladı ve çevresini şöyle bir süzdükten sonra söze başladı: "Size bu meselede,

üzerine ant içerek kanıtlarımızı sunacağız. Björn ve Thóra'nın kızları Ásgerdr'un babasının ardından mirasta payı vardır. Bunun yanında kralım, Björn'e Norveç'teki haklarını iade etmişsiniz. Böylece bir uzlaşmanın önündeki tüm engeller ortadan kalkmıştı."

Bu sözlere kral hemen cevap veremedi. O zaman Egill şu dizeleri söyledi:

25.

Adam diken gibi batırdı
Karımla ilgili laflarını,
Kapatma ilan etti
İçki kabımı taşıyanı,
Bencil Önundr'un baltası
Bakıyorum kendine çalışmada,
Beyler, efendiler, mızrak titretenler,
O karım ki mücevherden daha mücevher,
Miras hakkıyla geldi dünyaya:
Bu yeminimdir huzurunuzda.
Ey ata kralların torunu,
Kabul buyurun bunu.

Ardından Arinbjörn tanıkları getirdi: On iki çok iyi seçilmiş adam. Huzura gelen bu on iki adam, Thórir ile Björn'ün anlaşmasını duymuşlardı ve kralla yargıçların önünde buna yemin edebilirlerdi. Yargıçlar adamların yemin etmesi fikrine sıcak yaklaştı, fakat önce kralın izin vermesi gerekli görüldü.

Derken Kraliçe Gunnhildr sözü aldı: "Değerli efendim, şu çam yarması Egill'i çevrenizi sarmaya bırakmanız çok şaşırtıcı. Krallığınızı kendi eline almayı istese bile ona karşı söyleyecek bir sözünüz olmayacak mı? Önundr'un lehine bir karar vermeyebilirsiniz, fakat ben Egill'in dostlarımızı ayaklarının altında çiğneyip geçmesine, Önundr'dan hakkı olmayanı koparmasına tahammül edemem. Kardeşim Álfr nerede? Álfr, adamlarını al, yargıçların yanına git ve onların yanlış hüküm vermesine engel ol!"

Álfr ve adamları oraya gidip sınırlandırılmış alanın iplerini kestiler, direkleri yıktılar, yargıçları dağıttılar. Thing'de büyük bir curcunadır koptu. Ne var ki herkes silahsızdı.

Egill seslendi: "Yahıyar Önundr söylediklerimi duyuyor mu?"

"Duyuyorum!" dedi Önundr.

"O halde seni düelloya davet ediyorum ve bunu Thing'de, burada yapacağız. Zafere ulaşan her şeyi alacak. Taşınır ve taşınmaz her şeyi. Eğer cesaretin yoksa herkesin gözündeki bir korkak olacaksın."

Bu sefer Kral Eiríkr cevap verdi: "Eğer bir düelloya girişmek niyetindeysen Egill, bunu sana bahşedebiliriz!"

Egill bunun üzerine, "Kralın güçleriyle sayıca üstünken çarpışmaya girmem, fakat eşit güçlerle karşılaşma fırsatı verilirse kaçmam. Şu andan itibaren sizlere karşı davranışlarımda unvan ayrımı gözetmeyeceğim" dedi.

Arinbjörn, "Egill gidelim, burada bugün elimize hiçbir şey geçmeyecek" dedi ve adamlarıyla birlikte ayrılmak üzere davrandı.

Fakat Egill ona döndü ve olanca gücüyle bağırdı: "Bu olanları senin önünde kınıyorum Arinbjörn ve senin önünde Thódr ve şu an söylediklerimi duyan her adamın, tüm çiftçi efendilerin ve tüm yasa uzmanlarının ve herkesin önünde! Duyun ve bilin ki bir zamanlar Brynjólfroğlu Björn'e ait olan tüm topraklarda yaşanmasını, tarım yapılmasını, kazanç sağlanacak her şeyi yasaklıyorum. Bunu sana yasaklıyorum Yalıyar Önündür, bunu yerli ya da dışarıklı, soylu ya da değil, herkese yasaklıyorum! Burada bulunan kim bunu çiğnerse onu hukuksuz, barış karşıtı ve lanetlenmiş ilan edeceğim."⁷⁹

Egill bunları söyledikten sonra Arinbjörn'le oradan uzaklaştı.

Teknelerinin olduğu yere doğru yola çıktıktan bir süre sonra, Thing alanından görünmelerini engelleyen bir tepeli arkalarında bıraktılar. Egill öfkeden kudurmuş durumdaydı. Teknelerin yanına ulaştıklarında Arinbjörn adamlarını toplayıp şunları söyledi: "Thing'de neler olduğunu, yasal hakkımızı nasıl alamadığımızı hepimiz gördünüz. Kral çok öfkelenmiş, bu yüzden fırsatını düşürürse adamlarımıza büyük kötülükler yapabilir. Buradaki herkesin teknesine binip eve dönmesini istiyorum. Hiç kimse bir diğeri beklemeyecek."

Arinbjörn bunları söyleyip güverteye atladı ve Egill'e, "Sen de buradaki savaş teknesinin yanındaki tekneye yoldaşlarıyla bin ve bir an önce buradan ayrıl. Gündüz ortalarda görünme, hep gece yolculuğu yap. Tetikte ol, kral peşine düşecektir. Daha sonra bütün bunlar sana erdiğinde, kralla aranda her ne geçerse geçsin gel ve beni bul".

Egill, Arinbjörn'ün söylediği gibi davrandı. Yaklaşık otuz kişi tekneye binip olabildiğince hızlı hareket ettiler. Kayda değer bir şekilde hızlıydı tekne. Arinbjörn'ün adamlarına ait diğer tekneler de limandan ayrıldı. Onun yönettiği savaş teknesi kürekle hareket ettirmesi

79 Yasa Uzmanı: Metinde "lögmen". Yasa sözcülüğü ("lögsgumaður") görevini üstlenmemiş, ama yasaları çok iyi bilen kişiler.

zor olduğu için en sona kaldı. Egill'in yönettiğiyse kısa sürede diğelerinin önüne geçti. O sırada şu dizeleri söyledi Egill:

26.

Dikenayak'ın mirası saptırıldı
Ve Önundr hakkımızı
Ayaklar altına aldı,
Ondan kazancım yalnız
Tehdit ve dayılık,
Geri aldığımda hakkım olanı
Ona vereceğim payını:
Sadece bir mezarlık!
Aramızda başladı artık
Çoktandır kan davası,
Paylaşmak üzerine malları
Ve yılanların beklediğı altını.

58. Kral Eiríkr ve Egill

Kral Eiríkr, Egill'in Thing'de söylediğı son sözleri duymuş ve öfkesi katlanmıştı. Buna karşılık Thing'de silah taşınmadığı için bir karşılık da verememişti. Adamlarının hiç vakit kaybetmeden teknelerine binmelerini istedi. Onlar da söyleneni yerine getirdiler. Kıyıya vardıklarında kral herkesi bir araya toplayarak ne yapmak istediğini açıkladı. "Şimdi yapmamız gereken" dedi, "Teknelerimizi hazırlayıp Arinbjörn ve Egill'in peşine düşmektir. Egill'i fırsatını bulduğumuz anda öldüreceğiz. Onun yanında saf tutacak olanların da hiçbirini sağ bırakmayacağız".

Daha sonra denize açılma hazırlıklarını tamamlayıp teknelere binerek en hızlı şekilde Arinbjörn'ün teknesinin olduğı yere doğru yola çıktılar, fakat vardıklarında hiç kimseyi bulamadılar. O zaman kral, kanalın kuzeyi boyunca peşlerine düşüp aramaya devam etmelerini istedi. Sogn denizine geldiklerinde Arinbjörn'ün adamlarıyla Saudungssund içine doğru ilerlediğini görüp o tarafa kürek çektiler. Kral, Arinbjörn'e yetişt i ve Egill'in teknede olup olmadığını sordu. Arinbjörn cevapladı, "Egill burada değil kralım, kendiniz de göreceksiniz. Güvertede sizin iyi tanıdığınız insanlar var. Arayacak olursanız güverte altında da bulamayacaksınız".

Kral, Arinbjörn'e Egill'in en son nerede olduğunu sordu. O da Egill'in otuz kişiyle bir teknede olduğunu, Steinssund'adoğru yola

çıkıldığını söyledi. Bunun üzerine kral, adamlarına kanallar boyunca içeri ilerlemelerini ve Egill'in yoluna çıkmalarını emretti.

Kıyıcı Ketill isimli bir adam vardı. Kralın yakın adamlarından olup ailesi Upplönd'dandı. Kralın teknesinin dümeni ona emanetti. Ketill uzun boylu, yakışıklı birisiydi. Ayrıca kralın hısmıydı. Birçoklarınınca görünüşü ona çok benziyordu.

Egill, Gulathing'e gitmeden önce teknesini suya indirmiş, yükünü yüklemişti. Arinbjörn'den ayrıldıktan sonraysa o ve beraberindekiler yönlerini Steinssund'a çevirip, limanda üzeri örtülü olarak demirlemiş büyük teknelerine ulaşana kadar kürek çektiler. Vardıklarında tekneye atladılar. Geldikleri küçük tekne, şimdi bindiklerinin dümeniyle kıyı arasında duruyordu ve kürekleri iskarmozdaki yerlerindeydi.

Ertesi sabah gün ağarırken nöbetçiler kendilerine doğru bir teknenin gelmekte olduğunu haber verdi. Egill, gelenlerin düşman olduğunu anlayınca ayağa fırladı ve herkesin küçük tekneye atlamasını söyledi. Kendisi de adamları da derhal silahlarını kuşandı. Egill, Kral Athelstan'ın verdiği ve her gittiği yere taşıdığı gümüş dolu sandığı da aldı. Silahlı halde tekneye atlayıp gitgide yaklaşan Kral Eiríkr'un savaş teknesine doğru kıyıdan kürek çekmeye başladılar. Her şey çok hızlı geliştiği ve hava henüz çok az aydınlandığı için tekneler birbirinin yanından geçti. Teknelerin kış kısımları yan yana geldiği anda Egill mızrağını fırlatarak dümende oturan Kıyıcı Ketill'i orta yeri burasıdır deyip vurdu ve belayı başına sarmış oldu. Kral Eiríkr, adamlarına seslenerek Egill ve adamlarının peşine düşmelerini istedi. Tekneleri Egill'in büyük teknesinin yanından geçerken kralın adamları güverteye atlayıp Egill'in henüz küçük tekneye geçmemiş geride kalan adamlarından yakalayabildiklerini katlettiler. Bununla birlikte bazıları kaçıp karaya çıkmayı başaramadı. Egill'in adamlarından on kişi orada öldürüldü.

Kralın teknelerinden bazıları Egill'in peşine düşerken bazıları da büyük ticaret teknesini yağmaladı. Güvertedeki tüm mallar ganimet olarak ele geçirildi, ardından tekne yakıldı. Takipçiler çok hızlı hareket ediyordu; her bir küreğin başında iki kişi vardı ve küreklere dönüşümlü olarak asılıyorlardı. Sayıları Egill'in tayfalarından daha fazlaydı. Egill'in sadece on sekiz tayfası vardı. Bu yüzden aralarındaki mesafe kapanmaya başladı. Adanın iç tarafında, diğer adaya geçişi sağlayan sığlık bir koy vardı. O sırada su düzeyi çok düşüktü. Egill ve adamları tekneyi buradan geçirdiler. Buna karşılık takipteki savaş teknesi karaya oturdu. Böylece izleyenlerle izlenenler birbirinden koptu. O zaman kral geriye, güneye döndü. Egill ise Arinbjörn'ü görmek üzere kuzeye devam etti.

Egill şu dizeleri söyledi:

27.

İşleyen kılıçların
Ulu savaşçısı,
Savaşın ateş parçası,
Yere serdi on adamımı
Fakat kurtardım ben şerefimi
Daldırarak savaş tanrısı Odin'in
Kan denizine mızrağımı,
Yay kaburgasına Ketill'in
Gönderdiğim yiğit silahımı.

Egill, Arinbjörn'ün yanına ulaşıp bütün olan biteni anlattı. Arinbjörn, Kral Eiríkr'dan bundan daha farklı bir yaklaşım zaten ummadığını söyledi. "Paraca" dedi, "Zor duruma düşmeyeceksin. Sana kaybettiğin teknenin karşılığında yenisini vereceğim. İzlanda'ya rahatça ulaşabileceksin".

Egill'in karısı Ásgerdr, Thing'e giderlerken geride, Arinbjörn'ün evinde kalmıştı. Arinbjörn, Egill'e denize dayanıklı iyi bir tekne verip onun istediğı ne varsa yükletti. Egill tekneyi sefere hazır hale getirerek yeniden otuz kadar tayfa topladı. Ardından Arinbjörn'le dostça ayrıldılar. Egill şu dizeleri söyledi:

28.

Aforoz etsin Tanrılar
Kralı,
Çaldığı için
Malımı,
Bırakalım gazabına uğrasın
Odin'in ve diğerklerinin,
Tiranı yurdundan koparsın
Freyr ve Njördr,
Belki Thor
Belki de Thor,
Hükmeden yurtlara,
Öfkelenir düşmanına,
Kutsal tapınağını saymayana.

59. Kral Eiríkr, Kardeşini Ortadan Kaldırıyor

Güzelsaçlı Haraldr yaşlanınca, oğullarını Norveç'i yönetmek üzere atadı. Oğlu Eiríkr'u ise eşitler arasında birinci yaptı. Böylece yetmiş yıllık hükümdarlıktan sonra krallığın tüm yönetimini Eiríkr'un ellerine teslim etmiş oldu. Aynı sıralar Gunnhildr bir oğlan doğurdu. Kral Haraldr çocuğu suyla kutsayıp ona kendi adını verdi ve hayatta kalabilirse babasının ardından kral olmasını buyurdu. O günden sonra Haraldr yönetimden el etek çekip zamanının büyük bölümünü Rogaland ve Hördaland'da geçirdi. Üç yıl sonra da Rogaland'da öldü. Haugasund'da gömüldü.

Kralın ölümünden sonra oğulları arasında büyük bir çatışmadır koptu. Vík halkı, kralları olarak Óláfr'u kabul etti. Thrándheimr halkıysa Sigurdr'un tarafını tuttu. Buna karşılık Eiríkr, bu iki kardeşini de Túnsberg'de öldürdü. Bunlar olurken kralın ölmesinin üzerinden tam bir yıl geçmişti. Egill'in Yalıyar Önundr'la Gulathing'deki sürtüşmesi, Eiríkr'un aynı yaz kardeşlerine karşı Vík'e ordu yürütmesinden kısa bir süre önce olmuştu ve olaylar yukarıda anlatılan şekilde gerçekleşti.

Yalıyar Önundr, kral savaşa giderken çiftliğindeki evinde kalmıştı. Egill hâlâ ülkedeyken evi terk etmesinin pek akıl kârı olmadığını düşünüyordu. Kardeşi Haddr da kendisiyle birlikteydi. Kral Eiríkr'un hısmı da olan Fródi isminde bir adam vardı. Son derece yakışıklı, genç ama olgun bir kimseydi. Kral Eiríkr onu Yalıyar Önundr'a takviye olarak geride bıraktı. Fródi, adamlarıyla Álreksstadir'deki krallık çiftliğinde kalıyordu. Eiríkr ve Gunnhildr'un Rögnvaldr isminde bir oğulları vardı. On, on bir yaşlarında, son derece yakışıklı bir gençti. Bu olaylar olurken Fródi'nin yanındaydı. Savaş için yola çıkmadan önce Kral Eiríkr, Egill'i tüm Norveç'te kanundışı ilan ederek kanını herkese serbest kıldı. Arinbjörn savaşta kralla birlikteydi, fakat o yola çıkmadan önce Egill, Aldi açıklarındaki balıkçı menzili Vitar'a doğru denize açıldı. Burası kullanılagelen ticaret yollarının üzerindeydi. Dolayısıyla yeni haberlere ulaşmak, balıkçıların olduğu bu yerde işten değildi. Egill, kralın kendisini kanundışı ilan ettiğini orada öğrendi. Bunun üzerine şu dizeleri söyledi:

29.

Yurtların hükümdarı ey!⁸⁰

Hiç sayan yasaları

Koydu beni yollara,

Gurbetlik uzak yollara,
Kandırdı Gunnhildr
Elinde kardeş kanı
Adamım diye dolaşanı,
Zalim Gunnhildr ödemeli
Ödemeli bana ettiğini,
Görmeli sürgüne göndermeyi,
Gençliğim elindeyken diriye
Defedip zihinden
Kurtulmalı bu kararsızlıktan
Ve vahşete yok artık aman:
İntikam!
İntikam!

Hava serindi. Gece yükseklerden bir rüzgâr, gün boyunca da denizden meltem esmişti. Bir akşam Egill denize açıldı. Onun hareketlerini gözleyip haber vermekle görevlendirilmiş balıkçılarsa karaya doğru kürek çektiler. Egill'in denize açılıp gittiğini haber verdiler. Yalıyar Önundr bu haberi aldığı anda yanında koruma göreviyle bulunan tüm adamları gönderdi. Ardından Áleksstadir'e kürek çekti ve hepsine yetecek kadar birası olduğunu söyleyerek Fródi'yi evine davet etti. Fródi, yanına bazı adamlarını da alarak onunla gitti. Herhangi bir tehlikeden korkmadan neşeyle eğlendikleri bir şölen düzenlediler. Kralın oğlu Rögnvaldr'un, iki tarafında altışar kürekçisi olan bir küçük savaş teknesi vardı. Suyun üstünde kalan her yeri süslenip boyanmıştı. Güvertede, nereye giderse kendisiyle gelen on, on iki adamı vardı. Fródi yanlarından ayrıldığında Rögnvaldr da teknesini alıp on iki adamıyla kralın büyük bir çiftliğinin olduğu Herdla'ya doğru yola çıktı. Çiftliği Sakallı Thórir isimli bir adam çekip çeviriyordu. Rögnvaldr çocukken bu çiftlikte büyütülmüştü. Thórir, kralın oğlunu mutlulukla karşıladı. İçkiden yana orada da bir eksiklik yoktu.

60. Yalıyar Önundr ve Kralın Oğlu Rögnvaldr'un Katli

Egill, yukarıda da değinildiği gibi gece denize açıldı. Sabah olduğunda rüzgâr zayıflayıp hava duruldu. Tekneyi birkaç gece boyunca serbest bir şekilde sürüklenmeye bıraktılar. Esinti yeniden başladığında Egill adamlarına, "Şimdi karaya doğru yelken açacağız, çünkü fırtına koparsa nerede karaya çıkacağımızı belli olmaz. Buralardaki birçok yer tehlikeli görünüyor" dedi. Kürekçiler Egill'den tutacakları

yolu belirlemesini istediler. Ardından yelken açarak Herdla yakınlarındaki sulara girdiler. Orada uygun bir liman bulduktan sonra tenteyi tekneye örtüp gece için palamar bağladılar. Teknede küçük bir sandal vardı. Egill üç adamıyla bu sandala bindi ve Herdla'ya doğru yola çıktılar. Vardıklarında adanın içlerine bir keşifçi gönderdiler. Adam geri döndüğünde çiftlikte kralın oğlu Rögnvaldr'un ve adamlarının olduğunu haber verdi. "Oturmuş içiyorlar" dedi, "Körkütük sarhoş bir çiftlik çalışanı, o evde Yalıyar Önundr'un evindekinden daha az içmeyi falan hiç düşünmediklerini söyledi. Fródi de orada dört adamıyla eğleniyormuş. Evde Fródi ve adamları dışında sadece ev halkı var".

Egill ana tekneye döndü. Adamlarından davranıp silah kuşanmalarını istedi. Söyleneni yaptılar. Ardından tekneyi çıpaladılar. Egill on iki adamını tekneyi koruması için ayırdı, kendisi de on sekiz adamla birlikte teknenin küçük sandalına bindi ve kanal boyunca ilerlediler. Fenhring'e gece varacak şekilde zamanı ayarlayıp bir koyda gizlendiler. Egill, "Ben şimdi adanın içlerine doğru gidiyorum, belki bir şeyler öğrenebilirim. Siz beni burada bekleyin" dedi.

Egill'in üstünde her zaman taşıdığı silahları vardı: Miğfer ve kalkan, kemerine takılı bir kılıç, elinde bir balta. Adanın içlerine girerek ormanın kenarından ilerlemeye başladı. Miğferinin üzerine bir kaput geçirmişti. Bazı gençlerin yanlarındaki iri çoban köpekleriyle oturduğu bir yere geldi. Konuşmaya başladıklarında Egill gençlere nereden geldiklerini, neden orada çoban köpekleriyle oturduklarını sordu.

"Sen gerçekten budala olmalısın" dedi gençler, "Bütün adada baş belası bir ayının dolaştığı hiç kulağına çalınmadı mı? İnsanları da koyunları da fark gözetmeksizin öldürüyor. Başına ödül kondu bu yüzden. Her neyse... Bu arada sen neden silahlısın böyle gece gece?"

Egill cevapladı, "Ben de ayıdan çok çekiniyorum. Bana kalırsa buralarda silahsız çok az insan dolaşıyordur. Bu gece beni de takip etti, öyle ki uzun süre atlatamadım. Bakın işte orada, ormanın kıyısında. Çiftliktekiler uyuyor mu?"

Delikanlılardan bir tanesi, Yalıyar Önundr ile Fródi'nin hâlâ içiyor olabileceklerini söyledi ve ekledi, "Bütün gece ayaktaydılar".

"O halde" dedi Egill, "Onlara ayının yerini haber verin, ben hemen eve gidiyorum".

Böyle deyip uzaklaştı. Gençlerse çiftlik evine koşuşturdular ve içki içilen odaya daldılar. Önundr, Fródi ve Haddr dışında herkes uyumuştur. Bir tanesi ayının nerede olduğunu haber verdi. Oturanlar yanlarında asılı duran silahlarını alıp hemen dışarı fırlayarak ormana koştular.

Ana orman bölgesinden uzanan dağınık çalılıklarla kaplı bir çıkıntı vardı. Çocuk onlara ayının çalılığın içinde olduğunu söyledi. Nitekim onlar da dalların kırıldığını gördüler ve ayının orada olabileceğine ikna oldular. Yalihar Önundr, Haddr ve Fródi'ye çalılıkla orman arasında mevzi alıp ayının ormana kaçmasına engel olmalarını istedi, kendisiye çalılıklara atıldı. Miğferi, kalkanı, belinde kılıcı ve elinde de baltası vardı. Çalılıktakine gelince; ayı değil, önceden oraya saklanmış olan Egill'di.

Egill, Yalihar Önundr'u görür görmez kılıcını kabzadaki kayıştan bileğine asarak elindeki baltasıyla Yalihar Önundr'a karşı hücumla kalktı. Yalihar Önundr bunu görünce kalkanını siper ederek adımlarını hızlandırdı. Temasa geçmeden önce her ikisi de baltalarını birbirlerine fırlatmıştı.

Egill kalkanını öyle bir açıyla tuttu ki üstüne gelen balta, kalkanı sıyrıp toprağa saplandı. Buna karşılık Egill'in silahı hedefini tam on ikiden vurup saplandığı yerde kalarak Önundr'un kalkanını iyiden iyiye ağırlaştırdı. Derken Egill atik bir şekilde kılıcının kabzasını kavradı. Önundr da kılıcına davrandı, fakat henüz yarısına kadar çıkartabilmişti ki Egill can alıcı hamlesini yaptı. Bu darbe Önundr'u sendeletti. Egill ise kılıcını geri çekip tekrar indirdi ve Önundr'un kafasını neredeyse kopacak kadar kesti. Her şey olup bittikten sonra baltasını kalkandan çıkardı.

Haddr ve Fródi, Yalihar Önundr'un katledilişini görür görmez oraya seğirtti. Egill de onlara karşı mevzi aldı. Fródi'ye baltasını öyle bir fırlattı ki silah kalkanı delip geçtikten sonra göğsünden girip sırtından çıktı ve Fródi oracıkta öldü. Derken Egill onun kılıcını alıp bu sefer Haddr'a döndü. Kısa süren bir çarpışmadan sonra Haddr da cansız bir şekilde yere serildi. Tam o sırada tesadüfen çoban çocuklar geldi. Egill onlara, "Efendiniz Önundr ve adamlarının başında nöbet tutun da kurt kuş onları didiklemesin" dedi.

Ardından Egill yola koyuldu ve kısa süre sonra on bir yoldaşıyla karşılaştı. Geri kalan altı kişi teknenin başındaydı. Adamları ona neler olduğunu sordular. Bunun üzerine Egill şu dizeleri söyledi:

30.

Tahammül ettim yeterince
Kandırılmaya ve ütölmeye
Altınlara konan
Bu adam eliyle,
Bıçak dayandı artık kemiğe,

Daha iyi korurdum evvelden
Servetimi ellerden
Yalılar Önundr'un bedeninideşmeden,
Ruhu uyarından dışarı uğrayan
O ölümcül yaraları serpmeden,
Bir üstlük giydirmeden karısına Odin'in⁸¹
Kanından Haddr ve Fródi'nin.

"Şimdi çiftliğe geri dönüp bir savaşçı gibi davranacak ve herkesi öldürüp taşıyabildiğimiz ganimeti alacağız" diye de ekledi.

Çiftliğe gidip eve daldılar. On beş, on altı adamı katlettiler. Bazıları kaçabildi. Mekânı yağmalayıp, taşıyamadıklarını kullanılamaz hale getirdiler. Hayvanları kıyıya sürüp orada kestiler. Taşıyabildikleri kadarını teknelere yüklediler. Ardından kanal boyunca adalar arasından yola koyuldular. Teknenin dümen kısmında oturan Egill'in yüzü şimdi düşmüştü ve kimse kendisiyle konuşmaya cesaret edemiyordu.

Herdla'ya doğru fiyordun içinde iyice ilerledikleri bir anda kralın oğlu Rögnvaldr, içinde yirmi adamının olduğu süslemeli teknesiyle yollarına çıktı. Egill'in teknesinin Herdla'da bulunduğunu duymuştu ve Önundr'a Egill'in bulunduğu yere ilişkin bilgileri iletmek niyetindeydi. Egill tekneyi görür görmez tanıdı. Kendisinininkini doğrudan onların teknesinin üstüne sürdü ve öyle bir bindirdi ki çarpışmanın etkisiyle Rögnvaldr'un teknesi yaralanıp su almaya başladı. Egill, elinde baltasıyla güverteye atladı. Adamlarına haykırarak teknedeki kimseyi sağ bırakmamalarını emretti. İş kolay oldu; direnişle karşılaşmamışlardı. Herkes öldürüldü, hiç kimse canını kurtaramadı. Rögnvaldr ve yoldaşları, yani toplam on üç kişi ortadan kaldırıldı. Ardından Egill adamlarıyla Herdla'ya doğru yoluna devam etti ve şu dizeleri söyledi:

31.
Savaştık!
Hesabını verir miyim demeden
Ve merhamete metelik vermeden
Hesap sordum hepsinden,
İşildayan kılıcımı kızarttım kanıyla
Evladının
Kanlıbalta ve Gunnhildr'un,
On üç adam düştü orada

Tek bir teknenin içinden,
Kıyıldı canlarına
Altın ayışığının
Denizdeki ağaçlarına,
Savaş tamtamlarını yükselten
Ateşli savaşçı işinin başında.

Egill ve adamları Herdla'ya vardıklarında tepeden tırnağa silah-
lı olarak, hızla ve hiç vakit kaybetmeden çiftlik evlerine seğırttiler.
Thórir'le ev halkı onların geldiğini görünce kaçarak kendilerini koru-
maya aldı. Erkek kadın demeden kaçabilen herkes kaçmıştı. Egill'in
adamları yağmalayabildikleri her şeyi yağmalayıp teknelerine geri
döndüler. Fazla beklemeden karadan esen rüzgârı yakaladılar ve
yola çıkmaya hazır hale geldiler.

Yola çıkmaya tamamen hazır hale geldikleri o anda Egill adaya
geri döndü. Eline fındık ağacından bir sırık alarak adanın iç kısımla-
rına bakan kayalık bir tepeye çıktı. Bir at kafasını elindeki sırığa geçi-
rerek törensel bir beddua ayinine başladı ve şunları söyledi: "Burada
bir ilenç sırığı dikey ve bu ilenci Kral Eiríkr ile Kraliçe Gunnhildr'a
yöneltiyorum (Egill bunları söylerken atın kafasını adanın iç kısımla-
rına çeviriyordu). Bu ilenci aynı zamanda bu topraklarda barınan
koruyucu ruhlara da yöneltiyorum; öyle ki Kral Eiríkr ile Kraliçe
Gunnhildr'u bu topraklardan defettikleri zamana kadar evlerini bu-
lamayıp yanlış yerlerde dolaşırlar."

Bunları söyleyip sırığı kayadaki yarığa dikerek sabitledi. Atın
kafasını anakaranın içlerine çevirmişti. Çubuğun üstüne de run ya-
zısıyla beddualar kazıdı.

Daha sonra Egill teknesine döndü. Yelken basıp denize açıldılar.
Rüzgâr kısa bir süre içinde tazelendi, güçlendi ve uygun yönden
esmeye başladı. Böylece tekne hızla ilerlemeye başladı. Egill şu di-
zeleri söyledi:

32.

Direklerin kamçısı
Baş rüzgârı,
Pruvadan yol açıyor
Denizler boğası tekneme
Isıran tipisiyle,
Kuğusu deniz kralının
Süzülür girdabında fırtınanın,

Teknenin önünden koşar
Tahripkâr
Acımasız dalgalar.

Yolculukları çok iyi geçti. Açık denizden Borgarfjördr'a girdiler. Teknelerini limana sokup yükü kıyıya taşıdılar. Ardından Egill Borg'a, eve gitti. Adamlarıysa kendilerine konaklayacak yerler buldular. Yılların etkisiyle Skallagrímr artık yaşlı, güçten düşmüş bir insandı. Malların ve evin yönetimini Egill üstlendi.

61. Skallagrímr Ölüyor

Kuzu Thorgeirr isimli bir adam vardı. Egill'in annesi Bera'nın kızkardeşi, Yngvarr'ın da kızı olan Thórdís'le evliydi. Thorgeirr, Lambastadir'deki Álptanes'te otururdu. İzlanda'ya Yngvarr ile birlikte gelmişti. Son derece varlıklı, çok saygı gören birisiydi. Thorgeirr ve karısının Thódr isimli bir oğlu vardı. Egill İzlanda'ya geldiğinde Thódr, babasının ölümünün ardından Lambastadir'de ikamet ediyordu.

Sonbaharda, kış kapıya dayanmışken Thódr, Borg'a gidip hısmı Egill'i bularak onu şölene davet etti. Üstelik evinde birası da vardı. Egill katılmaya söz verdi ve evden ayrılmak için bir hafta sonrası kararlaştırıldı. Gitme vakti geldiğinde Egill yola çıkmak üzere hazırlanmaya başladı. Karısı Ásgerdr da onunla gelecekti. Toplamda on, on iki kişiydiler.

Egill tam anlamıyla hazır olduğunda Skallagrímr onunla dışarı çıktı. Egill'i atına binmeden önce kucakladıktan sonra şunları söyledi: "Görünen o ki Kral Athelstan'ın bana gönderdiği parayı vermekte ayak sürüyorsun Egill. O parayla ne yapmayı düşünüyorsun?"

Egill cevapladı: "Paran kalmadı mı baba? Bunu fark etmemiştim. İhtiyacın olduğunu öğrendiğim anda gümüşü sana derhal vereceğim, fakat elinde ağzına kadar dolu bir ya da iki sandık gümüş olduğunu biliyorum."

"Anladığım kadarıyla" dedi Skallagrímr, "Taşınabilir varlıklarımız üzerinde bir bölüşüme gittiğimizi düşünüyorsun. Bu durumda bana ait olan parayı istediğim gibi kullanmamdan dolayı hoşnutsuzluk duymazsın".

Egill cevapladı: "Bu konuda benden izin almaya ihtiyacın yok, çünkü ben ne desem sen kendi bildiğin şekilde davranacaksın."

Egill bunları söyledikten sonra yola çıkıp Lambastadir'e geldi. Burada çok sıcak bir karşılama gördü ve üç gece konakladı. Egill'in

evden ayrıldığı o akşam Skallagrímr bir atı eyerletti. Herkes yatağa girince de uzaklara doğru yola koyuldu. Atıyla ilerlerken dizlerinde büyük bir sandık, koltuğunun altındaysa pirinç bir kazan vardı. İnsanlar arasında, Skallagrímr'un o gün bunların birinden birini ya da ikisini birden Krumskelda bataklığına gömdüğü ve üzerini büyük taş parçalarıyla örttüğü söylenir. Skallagrímr geceyarısı evine gelip odasına girdi ve üstündeki elbiseleriyle yattı. Sabah gün ağarıp insanlar giyindiklerinde Skallagrímr'u yatağının kenarında oturur durumda buldular: Ölmüştü. O kadar katılaşmıştı ki ellerinden geleni yapmalarına karşın ne düzeltebildiler ne de yerinden oynatabildiler.

Derken bir adam atına atladığı gibi dörtnala Lambastadir'e ulaştı. Derhal Egill'i bulup olan biteni anlattı. Bunun üzerine Egill giyinip silahlanarak eve doğru yola çıktı. Akşam vakti Borg'a ulaştı. Atından atlayıp eve daldı ve ön girişin bağlantı sağlayan kapısından ana odaya geçti. Skallagrímr'un yatağına yönelerek onu omuzlarından tutup kuvvetle geriye doğru çekti. Ardından da yatağa yatırıp ölüye yapılan son işlemleri gerçekleştirdi. Oradakilerden kazma küreklerini alıp güney duvarını yıkmalarını istedi. Güney tarafı açıldığında Egill başından, diğerleri ayaklarından tutarak Skallagrímr'u duvardaki taze açıklıktan dışarı çıkardılar. Ardından hiç zaman kaybetmeden Naustanes'e götürdüler. Orada gece boyunca üstü örtüldü. Sabah olduğunda met cezirden yararlanıp bir tekneye yerleştirdiler ve Digranes'e açıldılar. Egill burnun ucunda bir mezar hazırladı. Skallagrímr atı, silahları ve demir işlerken kullandığı aletleriyle oraya gömüldü. Bunlarla birlikte ayrıca herhangi bir değerli eşyanın konulup konulmadığı hakkında bir şey bilinmemektedir.

Egill taşınır ve taşınmaz tüm malların varisi olarak çiftliğin yönetimini eline aldı. Thórólfr ile Ásgerdr'un kızları Thórdís de kendisiyle birlikteydi.

62. Egill'in İngiltere'ye Gidişi

Kral Eiríkr, babası Kral Haraldr'un ölümünden sonraki bir yıl içinde Norveç'e hâkim oldu; ta ki Haraldr'un diğer oğlu ve Kral Athelstan'ın evlatlığı Hákon İngiltere'den gelene kadar. Aynı yaz Skallagrímroğlu Egill İzlanda'ya gitmişti. Hákon, kuzeydeki Thrándheimr'a ulaşarak orada hükümdarlığını kabul ettirdi. O kış Norveç iki kralla yönetildi. İzleyen bahar mevsiminde iki taraf da ordu toplamaya başladı. Hákon'un ordusu daha büyüktü, zira babasının otoritesine bağlanmış olan, zengin yoksul fark etmez,

herkes üzerinde kendisinin de haklarının aynen devam edeceğini yasa haline getirmişti. Eiríkr kaçmaktan başka bir çare olmadığını görünce karısı Gunnhildr ve çocuklarıyla birlikte ülkeden ayrıldı. Kral Eiríkr'un kendisinin kardeşliği, oğlunun da babalığı Hersir Arinbjörn idi. Kral için diğer beylerden çok daha ayrıcalıklıydı ve kendisine tüm Firdafylki bölgesinin yönetimi verilmişti. Kral ülkeyi terk ederken Arinbjörn de onunla birlikteydi. Önce ana deniz yollarını kullanarak batı yönüne, Orkneyjar'a gittiler. Eiríkr orada kızı Ragnhildr'u Bey Arnfinn'le evlendirdi. Ardından kuvvetleriyle birlikte İskoçya sahillerini izleyerek güneye inerken bir yandan da talanda bulundu. Oradan daha da güneye, İngiltere'ye inip talana devam etti. Bu durum Kral Athelstan'ın kulağına gittiğinde ordu toplayarak Eiríkr'un üzerine yürüdü. Karşılaştıklarında aralarında bir anlaşma yapıldı. Buna göre Eiríkr'a, İskoçlara ve İrlandalılara karşı ülkeyi korumak üzere Nordimbraland'ın yönetimi verildi. Athelstan, Kral Óláfr'un ölümünden sonra İskoçları bağımlısı kılmıştı, fakat hiçbir zaman tam bir sadakat sağlayamamıştı.

Anlatılanlara göre Gunnhildr, Skallagrímroğlu Egill'e, kendisinin karşısına çıkmadan İzlanda'da huzur bulamaması için büyü yapmıştı. Fakat o yaz Hákon ve Eiríkr Norveç için çarpışmış, bu yüzden de Norveç'in dışarıyla her türlü bağlantısı kesilmişti. Dolayısıyla İzlanda'ya Norveç'ten ne bir tekne ne de bir haber ulaşabilmişti. Skallagrímroğlu Egill'se hep evinde oturmuştu.

Skallagrím'r'un ölümünden sonra Borg'da geçirdiği ikinci kış mevsiminde Egill içine kapandı. Kışa girildikçe içe kapanıklığı daha da arttı. Yaz geldiğinde Egill teknesini hazırlayıp denizlere açılmak niyetinde olduğunu duyurdu. Ardından mürettebat toplayıp İngiltere'ye gitmek üzere hazırlandı. Teknede otuz kişi vardı. Ásgerdr geride kalıp evin yönetimini üstlenmişti. Egill'in amacı, Kral Athelstan ile ayrıldıkları sırada onun kendisine sunduğu vaadin gereğinin yapılmasını sağlamaktı.

Egill hazır olduğunda zaman çok ilerlemiş, kendileri için hiç de uygun olmayan rüzgârlara yakalanmışlardı. Derken sonbahar geldi ve hava bozuldu. Orkneyjar'ın kuzey kıyılarına yelken açtılar. Egill orada oyalanmak istemedi, çünkü Kral Eiríkr'un adamları tüm adayları kontrol altında tutuyor olabilirdi. Yollarına devam edip fırtınalar ve karşı rüzgârlarla boğuşarak İskoçya'yı geçerek güneye ilerlediler. İskoç kıyılarını atlatarak İngiltere'ye doğru yollarına devam ettiler, fakat bir akşam vakti hava kararmaya başlarken fırtına koptu. Daha onlar farkına bile varamadan büyük dalgalar yandan önden

vurmaya başladı. Karaya sığınmaktan başka çare yoktu. Onlar da bunu yaptı. Kıyıya doğru yelken basıp, Humra ağzında karaya çıktılar. Herkes kurtuldu, yük de önemli oranda korundu, fakat tekne paramparça olmuştu.

Konuşabilecekleri bir adam bulup son haberleri aldılar. Egill, Kral Athelstan ve krallığıyla ilgili her şeyin yolunda olduğunu duymaktan dolayı memnun oldu. Buna karşılık Kanlıbalta Eiríkr ile Gunnhildr'un Jórvík dışında, şehre yakın bir yerde oturmasını ve bölgenin yönetimini üstlenmesini pek hayıra yormadı. Egill'in kulağına, HersirArinbjörn'ün kralın yanında olup onun dostluğunu kazandığı da geldi.

Bu haberleri aldıktan sonra Egill ne yapması gerektiğine karar verdi. Kaçma şansı çok azdı. Gizlice ve fark edilmeyecek şekilde Eiríkr'un bölgesinden çıkmayı denese bile kendisini tanıyanlar olabilir. Bundan başka, kaçarken yakalanmak da sıradan insanların işiydi. Cesareti elden bırakmayıp kararını vererek oraya geldiklerinin gecesinde bir at bulup şehre doğru yola çıktı. Akşam vardığında hiç zaman kaybetmeden şehrin içine sürdü atını. Miğferinin üzerine kaputunu geçirmişti ve tepeden tırnağa silahlıydı.

Egill, Arinbjörn'ün evinin şehrin neresinde olduğunu sordu. Kendisine tarif edilen yere doğru atını sürdü. Eve ulaştığında atından indi. Rastladığı bir adamdan Arinbjörn'ün yemeğe oturduğunu öğrendi.

Egill, "Sevgili dostum" dedi, "Senden Arinbjörn'ün yanına girip ona Skallagrímroğlu Egill'le dışarıda mı yoksa içeride mi konuşmayı tercih ettiğini sormanı istiyorum".

Adam, "Bunu yapmakla dilim aşınmaz" dedi.

Eve girip oldukça sesli bir şekilde, "Kapının önüne dev gibi bir adam geldi" dedi, "Ve benden içeri girip senin Skallagrímroğlu Egill'le dışarıda mı içeride mi konuşmayı tercih edeceğini sormamı istedi".

Arinbjörn, "Git ve dışarıda beklemesini söyle, fazla beklemesine gerek kalmayacak" diye cevap verdi.

Adam denileni yerine getirerek dışarı çıkıp Arinbjörn'ün söylediklerini aynen ilettili.

Arinbjörn masayı toplamalarını istedi, ardından evdeki adamlarıyla dışarı çıktı. Egill'i dostça karşıladıktan sonra oraya gelmesinin nedenini sordu.

Egill ona yolculuğunu kısaca anlattı. "Şimdi sen" dedi, "Tutmam gereken yolu bana göster, tabii yardım etmek istersen".

"Buraya gelirken şehirde seni tanıyan insanlar oldu mu?" dedi Arinbjörn.

"Hiç kimse" diye cevapladı Egill.

"Öyleyse herkes silahlarını kuşansın!" dedi Arinbjörn.

Söyleneni yaptılar. Herkes silahlandığında kralın malikânesine doğru yola koyuldular. Vardıklarında Arinbjörn kendisini tanıtarak kapıyı çaldı ve açmalarını istedi. Muhafızlar kapıyı hemen açtı. Kral masada oturuyordu.

Arinbjörn içeri on iki kişinin girmesi gerektiğini söyledi ve kendisi dışında Egill dahil on bir kişiyi seçti. "Egill" dedi, "İçeri girdiğimizde krala kelleni sunacak ve ayaklarına kapanacaksın, ben de senin durumunu krala açıklayacağım". Ardından içeri girdiler. Arinbjörn huzura gelip selamladı. Kral onun selamını alarak geliş nedenini sordu.

Arinbjörn şunları söyledi: "Buraya uzaklardan sizi görmeye ve sizinle uzlaşmaya gelmiş birisini getirdim. Düşmanlarınızın yokluğunuzda bile öfkenizi kaldıramayıp diğer ülkelerden kendi rızalarıyla huzura gelmeleri sizin için büyük bir onurdur efendim. Bu adama asaletinizi gösterin. Ona gereken şekilde muamele edin, çünkü gördüğünüz gibi denizler aşır tehlikeler atlatarak buraya sizi onurlandırmaya geldi. Kendisini bu yolculuğu yapmaya, size iyi niyetlerini sunmaktan başkaca zorlayan bir neden yoktur."

Bunun üzerine kral çevresine bakındı ve huzurdaki adamların başları üzerinden ayaktaki Egill'i gördü. Kendisini derhal tanıyarak öfkeli bakışlarla şunları söyledi: "Egill, huzuruma gelmeye nasıl cüret ediyorsun? Seninle en son ayrılmamızda canını bağışlamamdan yana hiçbir umudun yoktu."

Egill masaya doğru çıktı ve kralın ayaklarına kapanarak şu dizeleleri söyledi:

33.

Atlayıp deniz tanrısının atına

Uzun yollara vurup

Zorlu dalgalar aşır

Vardım huzuruna

İngiliz ülkesinin

Baş efendisinin,

Yaraların ateşini tazeleyen

Bir kılıç olan ben

Çıktım karşısına

Cesaretimi yitirmeden
Haraldr'dan inenlerin
En değerlisinin.

Kral Eiríkr dedi ki: "Elinin bulaştığı suçları tek tek saymama gerek yok. Bunlar o kadar çok ve o kadar büyük ki bir tanesi bile sağ kalmaman için yeter. Benden hiçbir şey umamazsın. Burada öleceksin. Sana hiçbir iyiliğimin dokunmayacağını önceden bilmeliydin!"

Gunnhildr, "Neden Egill'in canı bir an önce alınmıyor? Daha önce arkadaşlarınızı, hısımlarınızı, hatta öz evladınızı öldürdüğünü ve hatta bizzat şahsınızla ilgili bir dolu hakarete bulunduğunu hatırlamıyor musunuz kralım? Hangi kralın böyle bir durumda uzlaştığı görülmüştür?" dedi.

Arinbjörn itiraz etti: "Egill kralın aleyhinde konuştuysa şimdi de sonsuza kadar yaşayacak yüceltici sözleriyle bunu telafi edebilir."

Gunnhildr bunun üzerine şöyle cevap verdi: "Burada onun övgülerini dinleyecek değiliz. Kralım, Egill'i dışarı çıkartıp idam ettirin. Onun ne sözlerini dinlemek ne de yüzünü görmek istiyorum."

Arinbjörn şöyle karşılık verdi: "Kral sizin bu alçakça sözlerinizle kıskıracak değil. Egill'i gece vakti öldüremez, çünkü gece öldürmek cinayete girer."

Kral, "Senin dediğin gibi olsun Arinbjörn" dedi, "Egill bu gece yaşayacak. Onu al ve evine götür, sabah olunca da bana getir".

Arinbjörn krala söyledikleri için teşekkür etti. "Bundan böyle efendim" dedi, "Umuyorum ki Egill meselesi hal yoluna girecektir. Evet, Egill'in size karşı büyük yanlışları oldu, ama o da sizden ve hısımlarınızdan çok çekti. Babanız Kral Haraldr, bazı iblislerin iftiralari dışında hiçbir suçu yokken Egill'in amcası şanlı Thórólfr'un canına kıydı. Siz de kralım, Egill'in davasında Yalıyar Önundr'un hatırı için yasaları çiğnediniz. Hatta onun ölümünü hükme bağladınız, adamlarını öldürdünüz, tüm malını yağma ettiniz. Ardından onu kanundışı ilan edip ülkeden sürdünüz. Egill böyle şeylere tahammül edebilecek birisi değil. Bir olay hakkında yargıya varmak isteyen, onun nedenleri hakkında da düşünmelidir. Şimdi Egill'i gece için evime götürüyorum".

Egill ve Arinbjörn eve döndü. İçeri girer girmez tavan arasına çekilip bu meseleyi değerlendirmeye başladılar. Arinbjörn, "Kral çok sinirli" dedi, "Fakat iş sonuçlanmadan önce yumuşayacaktır. Artık sonucun nasıl olacağına kader hükmedecek. Gunnhildr senin durumunu zora sokmak için aklını iyice işletecektir. Bence yapmamız gereken şu: Sen gece boyunca uyanık kalacak ve Kral Eiríkr için bir

övgü şiiri yazacaksın. En uygunu şiirin yirmi kıtalık olması. Sabah kralın huzuruna çıkınca da bunu okursun. Hısmım Bragi de İsveç kralı Björn'ün şimşeklerini üzerine çekmişti, fakat bir gece hazırladığı övgü şiirini huzurunda okuyunca kellesini kurtardı. Şiirini sunabilirsen belki bu kralda da şans devam eder ve aranızda bir barış olur".

Egill, "Bu tavsiyeni dikkate alacağım, fakat krala övgüler sunacağım hiç aklıma gelmezdi" dedi. Arinbjörn'se denemesini istedi.

Ardından Arinbjörn ayrıldı ve tavan arası odasına yiyecek içecek gönderdi. Egill tüm gece orada tek başına kaldı. Arinbjörn'le adamlarıysa geceyarısına dek içtiler, ardından da yatacakları yerlere dağıldılar; fakat soyunmadan önce Arinbjörn, Egill'in yanına çıkarak şiirin nasıl gittiğini sordu.

Egill daha ortada hiçbir şey olmadığını söyledi. "Burada" dedi, "Pencerenin kenarında bir kırlangıç tünemiş, bütün akşam ötüp durdu. Bir an bile dikkatimi toplayamadım".

Bunun üzerine Arinbjörn evin çatısına giden kapıdan dışarı çıkarak daha önce kırlangıcın tünediği yere, pencerenin kenarına oturdu ve çatıdan kuş gıysisine bürünmüş bir büyücü varlığın uçup gittiğini gördü. Arinbjörn sabah gün ağarınca kadar orada, pencerenin kenarında oturdu. Egill, Arinbjörn'ün gelişinden sonra şiirini tamamlayabildi. Çok içten yazmıştı. Sabah Arinbjörn'le bir araya geldiğinde artık ezberden okuyacak durumdaydı. Böylece kralın huzuruna çıkacakları zamanı beklemeye koyuldular.

63. Egill Şiiri Okuyor

Kral Eiríkr, yanında yöresinde birçok insanla her zamanki gibi masasına yerleşti. Arinbjörn bunu bilerek masasında oturan kralın huzuruna yanındaki silahlı adamlarıyla gitti. Arinbjörn huzura varmak için izin istedi, izin verildi. Yanlarındaki adamların yarısı ve Egill'le içeri girdi. Adamların kalan yarısı dışarıda kapının önünde kaldı. Arinbjörn kralı selamladı, kral selamı karşıladı. Arinbjörn şunları söyledi: "İşte Egill geldi. Gece kaçmaya kalkışmadı. Alinyazısının nasıl gelişeceğini öğrenmek istiyoruz efendim. Ona bağışlanma lütfeedeceğinizi umuyorum. Egill'e muhabbet gösterirseniz bu benim için en değerli davranış olacaktır. Sözlerimle de davranışlarımla da layık olduğunuz şekilde şanınızı yükseltmeye uğraştım ben. Diğer zadedânlar sizi yüzüstü bırakmışken Norveç'teki malımı mülkümü, hısmımı dostumu terk edip sizinle birlikte hareket ettim. Buraya gelip sizinle buluştum, çünkü siz bana karşı hep iyi davrandınız."

Sözü Gunnhildr aldı: "Bu kadar gevezelik yeter Arinbjörn. Kral Eiríkr'a kayda değer iyilikler yaptın, o da karşılığını fazlasıyla verdi. Kral Eiríkr'a olan görev borcun Egill'e kıyasla daha fazla. O halde Egill'in işlediği suçlar ortadayken, Kral Eiríkr'un huzurundan cezasını çekmeden ayrılmasını isteyemezsin."

Arinbjörn şöyle karşılık verdi: "Siz Kralım ve Gunnhildr siz, eğer siz ikiniz burada Egill'le uzlaşmazsanız tutulması gereken en soylu yol ona bir haftalık bir süre verip buradan ayrılmasına izin vermektir. Çünkü buraya, huzurunuz kendi hür iradesiyle geldi ve barışçıl bir karşılama umdu. Süre verin, ondan sonra ne yapmayı istiyorsanız yaparsınız."

Gunnhildr cevapladı: "Evet Arinbjörn, şunu görebiliyorum ki Egill'e karşı Kral Eiríkr'dan daha sadık davranıyorsun. Eğer Egill'e bir hafta süre verirsek, bu süre içinde Kral Athelstan'a gider. Kral Eiríkr kendisi de biliyor ki şu anda her kral kendisinden güçlüdür. Oysa daha düne kadar, Kral Eiríkr'un kendisine yapılan yanlışların öcünü alacak irade ve güçten yoksun olduğu düşünülemezdi bile."

Arinbjörn dedi ki: "Hiç kimse özgürce huzuruna varmış bir yabancıyı, bir soylu çocuğunu katletti diye Eiríkr'u yüceltmez. Buna karşılık eğer kral burada bir şöhet kazanmayı dilerse kendisine bunun tarihe geçmesi konusunda yardımımı esirgemem, çünkü ben ve Egill artık bir gücüz. Birimizi karşısına alan öbürünü de alır. Böylece kralım, Egill'in canını ancak hepimizi; beni ve adamlarımı yere sererek satın alabilirsiniz. Sizden umduğum davranışsa bambaşkadır. Beni yerde cansız görmektense bir adamın hayatını bağışlama lüt-funda bulunmayı tercih edebilirsiniz."

Bunun üzerine kral cevapladı: "Arinbjörn, Egill'e yardım etmede çok isteklisin doğrusu. Eğer iş buraya gelip dayandıysa, eğer sen Egill'i ölü görmektense kendi canını ortaya koyuyorsan, sana zarar vermek istemem. Bununla birlikte, vereceğim karar ne olursa olsun Egill'in suçları da ortada."

Kral sözlerini bitirince, Egill onun huzuruna gelerek şiiri⁸² yüksek sesle okumaya başladı ve herkes sessizce dinledi:

1.

Batıdan koptum geldim

Açık denizler aştım,

Kıyısına savaş tanrısının

Şiir dalgaları taşıdım,⁸³
İşte buraya vardım,
Buzlar çözüldüğü zaman
Teknemi çektim karadan,
Yükledim övgüleri içine
Arka taraftaki bölmeye.

2.

Savaşçı kral iyi karşıladı beni
Boynuma borç artık övgü şiiri
İngiliz çayırına getirdim
İşte Odin'in içitini,
Övgüler önder beyimize
Sunmazsam olmaz kendisine,
Dinlesin beni can kulağıyla
Mersiyem işte huzurunda.

3.

Dikkat isterim kralımdan
Sorarsa şudur nedeni,
Kulak kesilirse sözlerime
Görür bu dizelerle ileride
Nasıl terennüm ettiğimi,
Çok insan pek çok insan
Tanımıştır kralı savaşlardan
Savaş tanrısı en yukardan
Görür cesetleri, savrulan.

4.

Patlıyor şakırtısı kılıçların
Dört yanında kalkanların
Savaş büyüyor
Büyüyor savaş
Kralın çevresinde
Yavaş yavaş,
Atılıyor kral
Kral atılıyor
En öne cesaretle,
Kılıçların kan ırmağı

Böğürmede
Metallerin şarkısı
Göklerde
Bu memleketin en görkemli cengi
Gerçekleşti işte böyle.

5.
Mızraktan örülen savaş sıklaşıyor
Kralın parlak kalkanlarında
İnliyor saflar haykırıyor,
Sancak seddinin altında
Kan seli vuruyor
Yumrukluyor onu.

6.
Seriyoŕ düşmanı çayır çimene
Mızrak yağmuru ne bereketli,
O günden sonra Eiríkr
Bilir oldu şanlı şöŕetli.

7.
Dikkat isterim hepinizden,
Kulak verilirse sözlerime
Daha fazlası gelir benden,
Çokçası çalındı kulağıma
Bu şöŕetli işlerden,
Azap oldu yaralara
Kral atılınca yerinden,
Kılıçlar savrulurken kalkanlara
Kırıldı acı şiddetinden.

8.
Bileğ taşının yoldaşı
Ve savaşın parlak şuâsı:
Gökleri tuttu
İşte kılıçların cayırtısı,
Kazıp durur yaraların kuyusunu
Kılıçların zehirli ucu,
O meydanın erleri
Savaş taurusunun meşeliği,

Yalıyor ateş ormanı
Kavuruyor koca gövdeleri,
Bir demir oynaşında
Kılıçların eğlencesi.

9.

Kesenler kesişiyor
Kılıçlar kavuşuyor
Eiríkr'un adı o gün
Dünyayı tutuyor.

10.

Üşüşüyor kuzgunlar
Kanlı kızıl kılıçlara,
Mızraklarla oklar
Sağanak gibi uçuyorlar
Canlara canlara kıyıyorlar,
Taze İskoç yemeği
Boyluyor kurdun midesini,
Loki kızı Hel
Pişiriyor akbabanın yemeğini.

11.

Katar katar savaşçılar
Ölülere çullanırlar,
Leş kargaları taze kana
Boğazına kadar doymuşlar,
Tıkınıyor kıtlıktan çıkan kurtlar,
Kızıla boyuyor gagalarını kuzgunlar

12.

Gjálp'ın kurt bineği⁸⁴
Bileyliyor aç gözlerini,
Denizler ötesinden Eiríkr
Sunuyor kurda
Yeni etleri.

13.

Uçuşan mızraklar
Barışı hakladılar
Hırsla kuruldu yaylar
Savaşa can atıyor kurtlar
Vınlayan mızraklar parçalıyor
Kılıçların dişleri çiğniyor
Okçuların kırımları şakıyor
Öne fırlıyor oklar,
Yağmur oluyor.

14.

Arkasına atıyor kalkanını
Boşaltıyor kolunu
Döküyor düşmanın kanını,
İyi biliyor bu oyunu
Kılıçların hakını,
Savaş büyüyor
Savaş
Büyüyor
Gitgide
Kralın
Çevresinde,
Doğu'ya vuran dalgalar
Fısıldıyor kralın namını.

15.

Hilal yayından kralın
Vızıldıyor oklar arı gibi,
Denizler ötesinden Eiríkr
Sunuyor kurda
Yeni etleri.

16.

Sizlere daha fazlasını
İstiyorum anlatmayı
Yüksek ruhla katışık
Davranışlarıyla kralı,
Fakat
Hemen

Beklemeden
Hiç sektirmeden
Dikmeli bu anıtı,
Zinde tuttu savaş tanrıçası
Silahlanmış savaşçıyı,
Teknelerin kalkanlı tarafını
Aldı bir savaş akını.

17.

Kucak dolusu dağıtıyor altını
Elindekine aman vermiyor
Bağışlamıyor avcundakinin hayatını,
Fródi'nin değirmeninden
Süzülüyor⁸⁵
Meymenetsizlerin hayat kaynağı,
Kralın özel merakı,
Görülüyor,
Küçümsemek bu çakıl taşlarını.

18.

Düşmanın düşmanlığı
Yıkamadı
Krallığın kralını,
Zangırdadı yay tüm varlığıyla
Haykırdı kılıçlar: "Şükür kavuşturana!"
Mızraklar asılı sanki hep havada,
Ve kral krallığını yine de
Tutuyor sebatla elinde,
Mağrur Eiríkr'un kazandığı
Şöhrete
Övgüler düzülecek
Yüce işlerine.

19.

Yüce efendim umarım ki
Dikkate alacak
Ozanlıkbecerimi,

85 Frodi'nin değirmeninden süzülüyor: Efsaneye göre Danimarka kralı Frode iki dev anası kadını, Fenja ve Menja'yı köle olarak kullanıp onlara değirmenindeki Grotti adındaki mil taşıını çevirttirmiş. Buradan da un değil altın elde edilmiş.

Dikkat istedim hepinizden
Kulak verdiniz sözlerime,
Mutlu oldum bu incelikten,
Odin'in şiir denizinden
Dalgalar vurdu ta derinden
Yüzümün son iskelesine,⁸⁶
Yüreğimin içinden
Dizeler dışarı aktı,
Savaşçının
Şöhretine katıştı.

20.

Kulak kabartılınca dizelerime
Övgüler düzebildim efendime,
Huzurunda yüce meşveretin
Denkleştirdim sözü ustalıklı,
Kralımın onuruna
Aktı dizeler dışarıya
İçinden yüreğimin,
Perdesini yırttım sözlerimin
Katıştırdım içine sadeliğin.

64. Egill'in Hayatı Bağışlanıyor

Kral Eiríkr, Egill şiiri okurken dimdik oturdu ve onu öfkeli bakışlarla izledi. Övgü şiiri sona erdiğinde söze başladı: "Şiiri iyi sundun. Arinbjörn, Egill'le aramdaki meselenin nasıl halledileceğine ilişkin bir çözümüm var. Sen Egill'in davasını benimle çatışmayı göze alarak büyük bir gayretle ortaya koydun. Bu durumda senin hatırın için talebini dikkate alarak Egill'in topraklarımdan güven içinde, zarar görmeden gitmesine izin vereceğim. Ve sen Egill, bu odayı terk ettiğin andan itibaren hiçbir zaman gözümüze görünmeyeceksin: Ne benim ne oğullarımın. Benim ya da adamlarımın yoluna çıkmayacak-sın. Sana kelleni bağışlamam özgürce huzuruma gelmendedir. Sana karşı alçakça davranmayacağım, fakat şundan emin olabilirsin ki bu bir uzlaşma değil. Ben, oğullarım ya da hısımlarımdan herhangi biri intikam davamızı unutacak değiliz."

Bunun üzerine Egill şu dizeleri söyledi:

34.

Nazlanmam bu bağıştan yana
Kralın bahşettiği bana,
Ne kadar çirkin de olsa
Kurtuldu kellem o yeter bana,
Görölmüş mü acaba
Var mı başka
Böylesi bir hediye alan
Büyük Harald'ın soylu oğlundan?

Arinbjörn, kendisine gösterdiği onurlu ve dostça tutumdan dolayı krala güzel sözlerle teşekkür etti. Ardından Egill'le ikisi, Arinbjörn'ün evine döndü. Arinbjörn, adamları için atları hazırlattı. Ardından, tepeden tırnağa silahlı yüz adam ve Egill'le birlikte hep-si yola çıkıp Kral Athelstan'ın yanına varana dek atlarını sürdüler. Vardıklarında iyi karşılama gördüler. Kral, Egill'e canı istediği kadar konaklayabileceğini söyledi. Kral Eiríkr'la aralarındaki meselenin nasıl sonuçlandığını sordu. Bunun üzerine Egill şu dizeleri söyledi:

35.

Kuzgunları doyuran kan denizinde
O hasis günahkârdan adaletle
Kurtardım kara kaşlı gözümü,
Hısmım yiğitçe öne yürüdü
Kellemi koltuktan döndürdü.
Şimdi yine eskisi gibi
Hükmedeceğim kelleme,
Deniz tanrılarının miğferi
Yerleşecek soylu efendisinin,
Eski bir mihrabın tepesine.
Artık Kral
İstese de,
İstemese de!

Arinbjörn ile Egill'in ayrılma zamanı geldiğinde Egill ona, vaktiyle Kral Athelstan'ın kendisine vermiş olduğu, her biri 1mark çeken iki altın bilezik hediye etti. Arinbjörn ise Egill'e Dragvandill adındaki kılıcını hediye etti.⁸⁷ Bu kılıcı Arinbjörn'e Skallagrímroğlu Thórólfr

vermişti. Skallagrímr'a kardeşi Thórólfr, Thórólfr'a Kanca Ketilloğlu Kılıyanak Grímr vermişti. Kılıç, Kanca Ketill'e aitti; onu yalnızca düellolarda kullanıyordu ve benzerleri arasında daha keskini yoktu. Egill ve Arinbjörn büyük bir sevgiyle ayrıldılar. Arinbjörn evine, Jórvík'teki Kral Eiríkr'un yanına döndü. Egill'in yoldaşlarında Jórvík'te barış içinde ve Arinbjörn'ün koruması altında mallarını satmanın peşine düştü. Kış geldiğindeyse güneye, Egill'in yanına gittiler.

65. Egill Norveç'e Gidiyor

Norveç'te Bilge Eiríkr isminde çok zengin bir adam vardı. Hersir Thórir'in kızı ve Arinbjörn'ün kız kardeşi olan Thóra'yla evliydi. Vík'in doğusunda mülkleri vardı. Çok varlıklı, saygı duyulan ve bunun yanında önsezili bir insandı. Eiríkr'la Thóra'nın oğullarının adı Thorsteinn'di. Arinbjörn'ün yanında büyümüştü ve genç yaşına karşın her açıdan yetişkin bir insandı. Batıya, İngiltere'ye Arinbjörn'le birlikte gitmişti.

Aynı yaz Egill İngiltere'ye geldiğinde, Norveç'ten Bilge Eiríkr'un ölüm haberi ulaştı. Kralın görevlileri mirasa kral adına el koymuşlardı. Arinbjörn ve Thorsteinn bu haberleri aldıktan sonra Thorsteinn'in Norveç'e gidip mirasa göz kulak olmasına karar verdiler.

Bahar gelip de tekneler açık denize yelken basmak üzere hazırlandığında Thorsteinn güneye, Londra'ya gidip Kral Athelstan'ı buldu.⁸⁸ Ona ve Egill'e, Arinbjörn'ün alâmetlerini ve mesajını sundu. Kral Athelstan'ın, evlatlığı Hákon'a haber gönderebileceğini, bu sayede Thorsteinn'e babasından kalan mirası alabilmesi için yardım edebileceğini düşünmüştü Arinbjörn. Bu işte Egill'in aracı olmasını istiyordu. Kral Athelstan öneriyi kolayca kabul etti. Arinbjörn sevdiği bir insandı ne de olsa.

Ardından Kral Athelstan'la konuşmaya Egill geldi. "Bu yaz" dedi, "Doğuya, Norveç'e gitmek ve Kral Eiríkr ile Yalıyar Önundr'un benden çaldıkları mallarımın peşine düşmek istiyorum. Yalıyar Önundr'un kardeşi Kısa Atli şimdi o malların başında. Elimde sizden alacağım bir mesaj da olursa bu meselede adaletin sağlanacağına eminim".

Kral, nereye gideceği konusunda kararın Egill'e ait olduğunu söyledi, "Fakat" dedi, "Bence en iyisi burada yanımda kalıp ülkemin savunma güçlerine komuta etmendir. Sana büyük şerefler bahşederim".

Egill cevap verdi: "Bu öneri benim için çok çekici. Kabul etmemek olmaz, ama öncelikle İzlanda'ya gitmeli ve orada hem karımla ilgilenip hem de mülklerimin durumunu kendi gözümle görmeliyim."

O zaman Kral Athelstan, Egill'e yüküyle birlikte sağlam bir ticaret teknesi verdi. Buğday ve balın yanı sıra değerli birçok mal yüklenmişti. Egill teknesini denize açılmak üzere hazır ettiğinde Arinbjörn'ün hısmı Thorsteinn de onlara katıldı -yukarıda Eiríkr'un oğlu olarak anılan Thorsteinn artık Thóra'nın oğlu olarak anılacaktır. Hazır olduklarında denize açıldılar. Kral Athelstan ve Egill birbirlerinden büyük bir dostlukla ayrıldılar.

Egill ve adamları sorunsuz bir yolculuk geçirdiler. Norveç'e, doğu tarafındaki Vík'e ulaşip teknelerini doğruca Óslóarfjördr'un içine yönlendirdiler. Thorsteinn'in oradaki yükseltilerde ve Raumaríki'ye kadarki iç bölgelerde mülkleri vardı. Thorsteinn karaya ayak basınca, çiftliğe yerleşmiş bulunan görevlilerin karşısına çıkarak babasından miras kalan mallarla ilgili hakkını savundu. Birçok insan bu meselede Thorsteinn'e arka çıkınca bir toplantı örgütlendi. Thorsteinn ve yüksek sınıftan birçok hısmı oradaydı. Son kararı kralın vermesi konusunda uzlaşma sağlandı. Thorsteinn de bu arada babasından kalan mallar üzerinde idareyi ele aldı.

Egill kış mevsimini geçirmek üzere on bir adamıyla Thorsteinn'in yanına gitti. Beraberinde buğday ve bal getirdi. Kış boyunca güzel zamanlar geçirdiler. Thorsteinn erzak bolluğunda muhteşem yaşadı.

66. Egill ve Thorsteinn Kralın Huzuruna Çıkıyor

Athelstan'ın evlatlığı Kral Hákon, daha önce değinildiği üzere, Norveç'i yönetiyordu. O kış kral, yönetim yerini Thrándheimr'a taşıdı. Kış biterken Thorsteinn, yanına Egill'i ve otuz kadar adamı alarak yola çıkma hazırlıklarına başladı. Hazır olduklarında önce Upplönd'e, ardından kuzeye yönelerek Dofrafjall üzerinden Thrándheimr'a gittiler ve Kral Hákon'un huzuruna vardılar. Geliş amaçlarını krala açıkladılar; Thorsteinn durumunu anlatıp üzerinde hak iddia ettiği mirasın gerçek sahibi olduğunu kanıtlayacak tanıklar gösterdi. Kral, meseleyle ilgilenerek Thorsteinn'in malların sahibi olmasına izin verdi. Bunun devamı olarak ona, daha önce babasının taşıdığı unvanları da bağışladı.

Egill de Kral Hákon'un huzurunda geliş amacını açıklayıp Kral Athelstan'ın alâmetlerini ve mesajını sundu. Egill, bir zamanlar Ağa Björn'e ait olan taşınır ve taşınmaz mallar üzerinde sahiplik iddia-

sında bulundu. Bu varlığın yarısı, kendisine ve karısı Ásgerdr'a ait olmalıydı. Davasını tanıklar ve yeminlerle destekledi. Tüm bunları Kral Eiríkr'un huzurunda da söylediğini, fakat Eiríkr'un öfkesi ve Gunnhildr'un kışkırtmalarıyla adil bir sonuca ulaşamadığını ekledi. Gulathing'de olup bitenleri de eksiksiz anlattıktan sonra kraldan bu meselede kendisine adalet bahşetmesini talep etti.

Kral Hákon şunları söyledi: "Egill, kardeşim Eiríkr'un ve Gunnhildr'un düşüncesi, senin onlarla olan ilişkilerinde boyundan büyük davrandığın yönünde. Ben ve Eiríkr arasında bir anlaşma olanağı yok. Bu meseleye karışmama kararım ile yetinmen gerekiyor."

Egill dedi ki: "Kralım, bu denli büyük bir meselede sessiz kalmazsınız, zira yerlisi yabancı, bu ülkedeki herkes sizin kurallarınıza ve yasaklarınıza göre hareket ediyor. Duyduğuma göre burada, bu ülkede herkes için geçerli yasalar ve haklar koymuşsunuz. Eminim ki bu, diğer insanlar için olduğu kadar benim için de geçerlidir. Kısa Atli'ye meydan okuyacak güçteyim, hısımlarımcı da ondan aşağı değilim ve haklarımı kazanabilirim. Benimle Eiríkr arasındaki meselede de size şunları söyleyebilirim ki, onun huzuruna çıktım ve ayrılırken bana istediğim yere barış içinde gidebileceğimi söyledi. Size efendim, sadakatimi ve hizmetimi sunuyorum. Adamlarınız arasında benim kadar savaştıran birisinin olmadığını biliyorum. Sezgilerime göre, eğer o güne kadar ikiniz de sağ kalırsanız Kral Eiríkr'la yollarınız kısa süre sonra kesişecek. İşte o gün, Gunnhildr'un ne de çok serkeş oğlu varmış demenize hiç şaşırımayacağım."

Kral cevap verdi: "Benim hizmetime giremeyeceksin Egill. Hısım akraban seni bu ülkede barındırmak için ailemde derin hasarlar yarattı. İzlanda'ya gidip babanın mülklerini idare et. Orada sana ailemizden bir zarar gelmeyecektir, fakat bu topraklarda geçireceğin kalan günlerinde ailemiz daha da güçlü hale gelecek. Yine de babalığım Kral Athelstan'ın hatırına burada, bu topraklarda zarar görmeyecek, adalet bulacaksın, zira biliyorum ki kral seni çok tutuyor."

Egill bu sözlerle teşekkür etti. Kraldan kendisine, Aurland'daki Thórd'r'a ya da Sogn ve Hördaland'daki diğer toprak sahiplerine göstermek üzere alâmet vermesini talep etti. Kral bu arzusunu yerine getireceğini söyledi.

67. Egill, Solgun Ljótr'u Öldürüyor

Thorsteinn ve Egill, işlerini bitirince yolculuk hazırlıklarına başladılar. Gelirken izledikleri yol üzerinden geriye döndüler. Güneyden

Dofrafjall'ın yukarısına geldiklerinde Egill aşağı, Raumsdalr'a gidip oradan boğazı izleyerek güneye inmek istediğini söyleyerek, "Sogn ve Hördaland'daki işimi bitirmeliyim, çünkü yaz geldiğinde teknemi İzlanda'ya gitmek üzere hazırlamış olmak istiyorum" dedi. Thorsteinn ona, yolculuğunu istediği gibi yapabileceğini söyledi. Böylece birbirlerinden ayrıldılar.

Thorsteinn, Dalir yoluyla güneye inerek mülklerinin olduğu bölgeye ulaştı.⁸⁹ Oraya vardığında kralın alâmetini ve gönderdiği mesajı, mülklerine el koyan, fakat şu durumda hepsini geri vermesi gereken adamların önüne serdi. Kimse itiraz etmedi ve Thorsteinn mallarına kavuştu.

Egill de kendi yoluna koyulmuştu. Toplam on iki kişiydiler. Raumsdalr'a vardılar. Orada kendilerine nakil olanağı yaratıp güneye, Maeri'ye indiler. Höd Adası'na ulaşana kadar sözü edilmeye değecek bir olay olmadı. Geceyi geçirmek üzere Blindheimr isimli bir çiftliğe geldiler. Burası gerçekten güzel bir yerdi. Başında Fridgeir isimli bir toprak sahibi vardı. Genç birisi olup babasının mirasını daha yeni üstlenmişti. Annesi, Hersir Arinbjörn'ün kızkardeşi olan Gyda idi. Gyda soyu soppu belli, varlıklı bir kadındı. Çiftliği, oğlu Fridgeir'le birlikte çekip çeviriyordu. Varlık içindeydiler. Egill ve arkadaşları iyi karşılama gördüler. Akşam Egill, Fridgeir'le yan yana oturdu. Yoldaşları da masanın çevresinde sıralandılar. Bolca içki ve seçkin yiyecekler vardı. Evin hanımı Gyda Egill'e, kardeşi Arinbjörn'ü, onunla birlikte İngiltere'ye giden eşi dostu sordu. Egill verdiği cevaplarla onun merakını giderdi. Kadın, yolculukları sırasında kayda değer bir şeyler olup olmadığını da sordu. Egill dosdoğrusunu anlattı, ardından şu dizeleri söyledi:

36.

Kralın sevimsiz öfkesi
Burama geldi,
Hangi masum kuş yeğler ki
Akbabanın efelendiği tüneği,
Önceden olduğu gibi
Devin ocağından aldım ateşi,⁹⁰
Bu asil devken yoldaşı
Hangi arkadaşı

89 Bu, Norveç'teki Dalir'dir.

90 Önceden olduğu gibi, ateşi devin ocağından aldım: Burada Arinbjörn'ün yardımı kastediliyor. Dizede başvurulmuş kelime oyunu için 12/4. dipnota bkz. (s.226)

Kime teslim eder
Başını?
Gururlansın öyleyse
Asil devin yoldaşı.

Egill o akşamı çok mutlu geçirdi, fakat hem Fridgeir hem de ev ahalisi oldukça durgundu. Orada iyi giyimli çok güzel bir kız gördü. Fridgeir'in kız kardeşi olduğunu söylediler. Kız çok üzgündü ve gece boyunca ağlamıştı. Bu durum misafirlere garip geldi.

Geceyi orada geçirdiler. Sabah olduğundaysa şiddetli bir rüzgâr çıktı ve denize açılmaları olanaksız hale geldi. Kendilerini adadan götürecek bir tekneye ihtiyaçları vardı. Fridgeir ve Gyda, Egill'in yanına giderek hava yolculuğa uygun hale gelinceye kadar kendileriyle kalmasını önerdiler. Hem böylece yolculuk için ihtiyaç duydukları yardımı da alabilirlerdi. Egill kabul etti. Üç gece boyunca oraya sığındılar. O üç gün çok eğlendiler. Hava da sonunda düzeldi.

Egill ve adamları sabah erken kalkıp hazırlandılar. Yemeklerini yediler. O arada kendilerine bira sunuldu. Bir süre daha oturduktan sonra elbiselerini aldılar. Egill ayağa kalkıp ev sahiplerine her şey için teşekkür ederek dışarı çıktı. Ev sahipleri de yolda onlara eşlik etti. O sırada Gyda, oğlu Fridgeir'e fısıldayarak bir şeyler söylemeye başladı. Egill onları bekledi. O arada kıza, "Neden ağlayıp duruyorsun? Seni bir an için olsun mutlu göremedim" dedi. Kız konuşamadığı gibi daha kötü ağlamaya başladı. Fridgeir o sırada annesine yüksek sesle cevap verdi: "Şimdi bunu isteyemem, yola çıkmak üzereler!"

O zaman Gyda, Egill'in yanına gidip dedi ki: "Egill, sana burada olan biteni anlatmak istiyorum. Solgun Ljótr isimli bir adam var. Nefret edilen bir berserk ve düelloocu. Buraya gelip kızıyla evlenmek istedi. Biz hiç düşünmeden reddettik. Bunun üzerine oğlum Fridgeir'e meydan okuyup düelloya davet etti. Karşılaşma yarın Vörl Adası'nda olacak. Senden çatışmaya Fridgeir'le gitmeni istiyorum Egill. Arinbjörn burada olsaydı, Ljótr gibi bir insanın küstahlığına tahammül etmeyeceğimiz görülürdü."

Egill şu karşılığı verdi: "Bu benim için görevdir değerli bayan. Eğer Fridgeir de kendisine yardımcı olabileceğimi düşünüyorsa hısmın Arinbjörn'ün hatırı için gideceğim."

"Yiğitçe bir davranış gösterdin" dedi Gyda, "Öyleyse eve geri dönelim ve günü birlikte geçirelim".

Bunun üzerine eve geri dönüp içmeye koyuldular. Orada gün boyunca oturuldular. Akşam olduğunda Fridgeir'e eşlik edecek ar-

kadaşları geldi. Böylece büyük bir toplulukla gece boyunca eğlendiler. Ertesi gün Fridgeir ve diğlereri yola çıkmak üzere hazırlandı. İçlerinde Egill de vardı. Hava yolculuk için uygundu.

Yola çıkıp akşam olduğunda adaya vardılar. Deniz kıyısında çarpışmanın yapılacağı güzel bir alan vardı. Zemin, taşlarla daire biçiminde sınırlandı. O arada Ljótr'la adamları da geldi. Ljótr çarpışma için hazırlanmaya başladı. Bir kalkanı ve kılıcı vardı. Dev gibi, gayet güçlü bir adamdı. Sınırlandırılmış alana ilerlerken berserk işi kürkübedenini sarıyordu. Korkunç bir sesle böğürmeye, kalkanını ısırmaya başladı. Fridgeir'e gelince; öyle boylu poslu bir adam değildi o. Narin yapılı, güzel yüzlü birisiydi ve doğrusu hiç de güçlü değildi. Çarpışma deneyimi ise hiç yoktu. Egill, Ljótr'u görünce şu dizeleri söyledi:

37.

Fridgeirr en son insan,
Kalkanının kenarını ısırın
Ve savaş fırtınalarını kışkırtıp
Yücelere yakaran
Bu savaşçıyla cenkleşmeye,
Haydin beyler er meydanına
Küçük hanımı beladan kurtarmaya,
Bu acayip adam üzerimize
Deviriyor gözlerini delicesine,
Haydin beyler yaparız
Biz bu adamı haklarız!

Ljótr, Egill'i ayakta dikildiğı yerde gördü ve sözlerini duyup şunları söyledi: "Buraya, er meydanına gel koca adam ve savaş benimle eğer bunu çok istiyorsan. Bu gerçek bir çarpışmaya Fridgeir'le yapacağımdan çok daha fazla benzer, çünkü onu yere sermekle kendimi büyük bir başarı kazanmış saymayacağım."

Bunun üzerine Egill şu dizeleri söyledi:

38.

Şu küçücük isteğı için Ljótr'u
Reddetmek efendilik olur mu?
Çarpışacağım soluk benizli adamlarla
Elimdeki zırh delen silahla,
Haydi hazırlanalım çarpışma için,

Merhamet yok ama iyi bilinsin,
Genç adam kalkanları hazırla
Onları kullanacağız bu adada.

Ardından Egill, Ljótr'la düello etmek için hazırlandı. Her zaman taşıdığı kalkanıyla birlikte Adder denilen kılıcını kuşanmıştı. Dragvandill adındaki kılıcını da elinde tutuyordu. Çarpışma için sınırlandırılmış alana girdi, fakat Ljótr hâlâ hazır değildi. Egill kılıcını sallayarak şu dizeleri söyledi:

39.
Kılıçları buluşturalım
Haydi,
Haydi kalkanları inletmeye
Kılıcın cilalı keskinliğiyle haydi,
Haydi
Kılıçları sınavalım
Kızartalım kan rengiyle
Gebertelim Ljótr'u haydi,
Haydi
Aptalca çarpışanın üzerine,
Haydi
Bir kılıç bu kavgacıya,
Haydi
Bir şirreti susturmaya,
Haydi
Leş sunalım akbabaya,
Haydi!

Ljótr alana girdi ve çarpışma kurallarını açıkladı. Buna göre taşlarla sınırlandırılmış çarpışma alanının dışına kaçan, bundan sonra hep bir korkak olarak anılacaktı. Bu konuda anlaştıktan sonra birbirlerine yaklaştırmaya başladılar. Egill, Ljótr'a bir yumruk patlattı. Ljótr bunu kalkanıyla savuşturdu, fakat Egill yumruklarını sağanak gibi indirmeye başlayınca Ljótr bunları karşılayamadı. Karşılık vermek için geri çekilip alan yaratmaya çalıştıysa da Egill atik bir şekilde baskısını sürdürdü ve tüm öfkesiyle yumruklarını patlatmaya devam etti. Ljótr kendisini taşlarla sınırlandırılmış alanın dışına, epey dışına attı. Karşılaşmanın ilk bölümü böylece bitti; Ljótr bir ara verilmesini istedi. Egill bunu kabul edince dinlenmeye çekildiler. Egill şu dizeleri söyledi:

40.

Görünüşe bakılırsa
Kılıçların efendisi
Geri çekilmeye
Çok istekli,
Servet avlarken kaderi dönen
Korktu saldırımın şiddetinden,
Kan peşinde dolaşan savaşçı
Sürdürmekte isteksiz kavgayı,
Er meydanına gel derken
Şimdi o meydanın haytası,
Tüyüyor dazlak bir kelleden.

O zamanlar birebir çarpışmaların kuralları vardı. Buna göre bir adam diğer bir kimseyi herhangi bir iddiayla çarpışmaya davet eder de galip gelirse, üzerinde iddiada bulunduğu şeye kavuşurdu. Buna karşılık, yenilirse önceden belirlenmiş fidyeyi ödemesi gerekirdi. Eğer çarpışma alanında öldürülürse tüm malları kendisini öldürenin olurdu. Ölen bir yabancıysa ve ülkede varisi yoksa malları kralın hazinesine kalırdı.

Egill, Ljótr'a hazırlanmasını söyledi. "Bu çarpışmanın" dedi, "Artık sonlanmasını istiyorum".

Ljótr hızla ayağa fırladı. Egill de onun üzerine doğru sıçrayarak duraksamadan bir tane geçiriverdi. Onu sıkıştırıp geriye doğru sürdüğü sırada Ljótr'un kalkanı düştü. Egill bunun üzerine bir vuruşta Ljótr'un ayağını dizinin üst tarafından kesti attı. Ljótr yere yıkılarak son nefesini orada verdi. Egill, Fridgeir'la yanındakilerin durduğu yere gitti. Kendisine yürekten teşekkür ettiler. Egill şu dizeleri söyledi:

41.

Düştü kaldı kurtları besleyen,
Şeytana has yoldaşlık eden,
Ozan doğradı Ljótr'u temelden,
Hediyesi Fridgeirr'e bu işten
Barış ve esenliktir ama
İstemez altın serpenden
Ödül ya da para,
Silkelemek soluk benizli herifi
Ve sözü bırakmak kılıçlara
Yeterince eğlenceliydi.

Ljótr için fazla yas tutulmadı, çünkü tam bir baş belasıydı. İsveçliydi ve bu gurbet diyarında hiçbir yakını yoktu. Norveç'e gelmiş, bire bir çarpışmalar yoluyla zengin olmuştu. Birçok değerli toprak sahibine, ileride bırakacakları mirasları ve toprakları için düelloyla meydan okumuş, onları öldürmüştü. Öldüğü zaman, taşınır ve taşınmaz mallar açısından son derece zengin durumdaydı.

Egill, Fridgeir'le birlikte çarpışma alanından eve döndü. Güneydeki Maeri'ye doğru yola çıkmazdan önce orada kısa bir süre konakladı. İkisi büyük bir sevgiyle ayrıldı. Egill Fridgeir'e, Ljótr'a ait olan varlıklara sahip çıkmasını öğütleyip yoluna devam ederek Firdafylki'ye geldi. Oradan da Aurland'daki Thódr ile buluşmak üzere Sognefjördr'a girdi. Thódr onu iyi karşıladı. Egill geliş amacını ve Kral Hákon'un mesajını açıkladı. Thódr, Egill'in bu söylediklerini memnunlukla karşılayarak ona yardımını vaat etti. Egill baharın büyük bölümünü orada Thódr'la geçirdi.

68. Egill'in Yolculukları

Egill güneye, Hördaland'a gitti. Bu yolculuk için otuz kişilik mürettebatıyla bir kürekli tekne kullandı. Bir gün Fenhring adası üzerindeki Askr'a vardılar. Egill yirmi adamla eve çıktı, kalan on kişiyi de teknenin başında bıraktı.

Kısa Atli birçok adamıyla oradaydı. Egill ona seslenmelerini ve Skallagrímroğlu Egill'in kendisiyle bir işi olduğunu iletmelerini istedi. Atli'yle yanındaki tüm savaşçılar silahlarını kuşanıp dışarı çıktı.

Egill şunları söyledi: "Bana anlatıldığına göre Atli, yasanın bana ve karım Ásgerdr'a verdiği malları elinde tutuyormuşsun. Kardeşin Yalıyar Önundr'un elimden aldığı Ağa Björn'ün mirası üzerindeki hak iddiamla ilgili laflar belki kulağına çalınmıştır. Şimdi, taşınır ve taşınmaz, bu mallara sahip çıkmak ve senden onları bana bırakmanı talep etmek için geldim."

Atli dedi ki: "Uzun zamandır senin ne kadar hukuk tanımaz bir insan olduğunla ilgili laflar kulağıma çalınıyordu Egill, fakat Kral Eiríkr'un kardeşim Yalıyar Önundr'a verdiği mal mülk üzerinde hak iddia ettin ya, şimdi ben de tanık oldum. Kral Eiríkr bu ülkede sözleriyle, emirleriyle muktedirdi. Ben de sanmıştım ki buraya kardeşimin canını aldığın için uzlaşmaya ve Askr'da giriştiğin talan için tazminat ödemeye geldin. Eğer bunun için geldiysen seninle konuşurum, ama diğeri için kılımı kıpırdatmam!"

"O halde" dedi Egill, "Sana da Önundr'a önerdiğimi önereceğimi. Bu mesele Gulathing yasalarına göre çözülecek. Kardeşlerin kişisel dokunulmazlıklarını kendi davranışları yüzünden kaybettiler, çünkü beni yasadan ve yasal haklarımdan mahrum edip malımı mülkümü zor yoluyla ele geçirdiler. Kral bu meseleyi seninle yasa yoluyla halletmemiz için bana izin verdi. Seni davamız hakkında yasal bir çözümün bulunacağı Gulathing'e çağırıyorum".

"Gulathing'e geleceğim" dedi Atli, "Bunları orada konuşabiliriz".

Bunun üzerine Egill, yoldaşlarıyla oradan uzaklaştı. Sogn'un kuzeyine doğru yola çıkıp Aurland'daki Thódr'un yanına geldi ve Gulathing'in yapılacağı zamana dek karısının hısmının yanında kaldı.

İnsanlar Thing'e gelmeye başladığında Egill de oraya gitti. Kısa Atli de oradaydı. Davalarını yargıçlar huzurunda sunarak esasını ortaya koydular. Egill, parayla ilgili talebini sundu. Atli buna karşı, yirmi adamın yemini ile desteklenmiş bir savunma yaparak elinde Egill'in hakkı olan bir paranın olmadığını söyledi. Atli yemin etmeye hazır yirmi kişiyle yargıçların huzuruna gelince Egill, adamlarıyla yaklaşp kendisine ait olan mallar için Atli'nin yeminini kabul etmeyeceğini söyledi ve ekledi: "Adaleti sağlamak için sana bir başka yöntem öneriyorum. Burada, Thing'de bire bir çarpışacağız ve galip gelen mirası alacak."

Egill'in önerisi yasal olup eski bir gelenektir. Buna göre davalı ya da davacı olsun, her erkeğin bir diğerini bire bir çarpışmaya davet etme hakkı vardı.

Atli, Egill'le çarpışma önerisini reddetmeyeceğini söyledi: "Tam ben aynı öneride bulunacakken lafı ağızımdan kaptın. Senden intikam almamı gerektirecek kadar çok kaybım var. İki kardeşimi katlettin. Eğer senin önerini kabul etmeyip de kendi malvarlığımı yasalara aykırı bir şekilde ellerine teslim etseydim adalet semtime uğramazdı."

Böylece Atli ve Egill el sıkışıp anlaştılar. Galip gelen, tartışma konusu mirasın sahibi olacaktı.

Çarpışma için hazırlandılar. Egill başında miğfer, önünde kalkan ve elinde teberiyle ilerledi. Kılıcı Dragvandill'i sağ eline asmıştı. Bu bire bir çarpışmalarda bir gelenektir; savaşçılar mücadele sırasında gerek duydukları an kınından çıkarmakla uğraşmamak için kılıçlarını kollarına bağlardı. Atli'de de Egill'deki silahlar vardı. Atli, bire bir çarpışmalarda deneyimli olmasının yanı sıra güçlü ve cesur bir insandı da. Ayrıca büyü sanatlarında ustalık sahibiydi. Derken

ortaya büyük, yaşlı bir boğa çıkarıldı. Kazanan, "Kurban hayvanı" denilen bu boğayı öldürecekti. Bu hayvanlar bazen bir tane olurdu, bazen de her iki taraf kendi kurbanlığını getirirdi.

Çarpışma için hazır olduklarında iki taraf da birbirinin üzerine fırladı. Önce teberlerini savurdular, fakat ikisinin de karşısındakinin kalkanına saplanmayıp yere düştü. Ardından her ikisi de kılıçlarına sarılıp hırsla ve üst üste birbirlerine savurdular. Atli geri çekilmeden çılgın gibi vurmaya devam etti ve en sonunda kalkanlar kullanılmaz hale geldi. Atli kalkanı atıp iki eliyle kılıcına yapışarak olanca hızıyla indirmeye başladı. Egill, Atli'nin omzuna hamle ettiyse de kılıcını saplayamadı. Bir daha, bir daha vurdu. Atli'nin herhangi bir koruması olmadığı için artık vurmak daha kolaydı. Egill kılıcını becerebildiği her şekilde salladı, fakat nereye hamle ettiyse saplayamadı. Egill en sonunda, bu şekilde hiçbir yere varılamayacağını gördü, çünkü kalkanı kullanılmaz hale gelmişti. Kalkanı da kılıcı da attı ve Atli'nin üzerine atılıp onu elleriyle kavradı. O zaman güç dengesindeki farklılık derhal ortaya çıktı. Atli sırtüstü yere düştü, Egill de onun tepesine çöktü. Boğazını ısırarak Atli'yi oracıkta öldürdü.

Egill hemen ayağa fırlayıp kurbanlığın olduğu yere koştu. Bir eliyle burun deliklerinden, öteki eliyle de boynuzlarından kavrayarak burktu. Hayvanın ayakları sürçtü ve boynu kırıldı. Egill, yoldaşlarının durduğu yere giderek şu dizeleri söyledi:

42.

Gök mavi Dragvandill
Kınından çıktıysa da
İşleyecek gibi değil
Savurunca kalkana,
Atli'nin büyü numarasıyla
Kılıcın ağzı kör bir tapa,
Elimde bir kalan acı kuvvetim
Onunla tepesine bindim,
Övünge savaşıyı alıp altıma
Gırtlığımı dişledim,
Tehlikeyi savuşturmada
Kılıç gibiydi dişlerim.

Egill, karısı Ásgærd'ın babasından yasal bir şekilde kalan, üzerinde hak iddia edip uğruna mücadele ettiği tüm malların sahibi oldu. Thing'de sözü edilmeye geçecek başkaca bir olay daha yaşanmadı.

Egill, artık sahibi olduğu toprakların yönetimini düzenlemek için ilk olarak Sogn'a gitti. Baharın büyük kısmını orada geçirdi. Ardından yoldaşlarıyla birlikte Thorsteinn'le buluşmak üzere doğuya, Vik'e gitti ve bir süre onun yanında konakladı.

69. Egill İzlanda'ya Gidiyor

Yaz geldiğinde Egill teknesini hazırladı. Tüm hazırlıklar tamamlandığında İzlanda'ya gitmek üzere denize açıldı. Yolculuğu iyi geçti. Borgarfjördr'a vardığında teknesini evinin hemen aşağısında bıraktı. Yükünü eve taşıdıktan sonra da karaya çekti. Egill, o kış evinden ayrılmadı. Büyük bir servet biriktirmiş, çok varlıklı birisi olmuştu artık. Görkemli bir evi vardı. İzlanda'da ne başkalarının işine karıştı ne de tacizkar davrandı. Başkaları da onun işine burnunu sokmaya kalkışmadı. Böylece yıllar boyu evinde kaldı. Egill ve Ásgerdr'un çocukları da oldu: Oğulları Bödvarr ve Gunnarr, kızları Thorgerdr ve Bera. En küçükleri ise oğulları Thorsteinn'di. Hepsi de gelecek vaat eden akıllı çocuklardı. Thorgerdr yaşça en büyükleriydi, onu Bera izliyordu.

70. Egill Ülke Dışına Çıkıyor

Norveç'ten Egill'e, Kanlıbalta Eiríkr'un İngiltere'de yaptığı bir akın sırasında öldüğünün haberi ulaştı. Gunnhildr, oğullarıyla Danimarka'ya gitmiş ve Eiríkr'un geri kalan adamlarının tümü İngiltere'yi terk etmişti. Ayrıca Arinbjörn'ün Norveç'e gittiğini de öğrenmişti. Arinbjörn'e eskiden sahip olduğu malları yeniden bahşedilmişti ve şimdi yeni kralla da arası çok iyiydi. Egill tekrar Norveç'e gitmenin iyi olacağını düşündü. Bütün bunlar olurken Kral Athelstan ölmüş, kardeşi Játmundr İngiltere tahtına oturmuştu.⁹¹

Egill teknesini hazırlayıp mürettebat ayarlamaya başladı. Bu adamların arasında Ánabrekka Anioğlu Keskingöz Önundr da vardı. Önundr, endamlı birisi olup bölgenin en güçlü insanıydı. Şekil değiştiricilerden olup olmadığı tartışılırdı.⁹² Sıklıkla dış ülkelere yolculuğa çıkardı. Yaşça Egill'den biraz daha büyüktü ve aralarında eskiden gelen bir dostluk bağı vardı.

91 I. Edmund: Metinde "Játmundr". 939-946 yılları arasında hüküm sürdü.

92 Şekil değiştiricilikle kastedilen Keskingöz Önundr'un berserk olmasıdır. Berserklerin hayvan donuna (özellikle kurt ya da ayı) girdiğine de inanılırdı. "Berserk" kavramının açıklandığı 2. dipnota bkz. (s.54)

Egill hazır olduğunda denize açıldı. Sorunsuz bir yolculuk sonrası Norveç'in orta kıyı bölgesine ulaştı. Karayı gördüklerinde Firdafylki'ye yöneldiler. Kısa süre sonra, Arinbjörn'ün o sırada mülkünde olduğunun haberi geldi.

Egill, teknesini Arinbjörn'ün evinin yakınındaki bir iskeleyle çekip kendisini görmeye gitti. Çok içten bir karşılaşma oldu. Arinbjörn Egill'den yanında konaklamasını istedi, arzu ettiği kadar adamını da yanında getirebilirdi. Egill bu teklifi kabul etti. Teknesini karaya çekip mürettebatı için kalacak yer ayarladı ve kalan on bir kişiyle Arinbjörn'e gitti. Egill, incelikle tasarlanmış çok güzel bir savaş teknesiyelkenini Arinbjörn'e hediye etti. Bunun yanında birçok başka değerli hediyeler de sundu. Orada kış boyunca kaldı ve büyük saygı gördü.

Arada güneye, toprak vergilerini toplamak için Sogn'a gitti ve orada bir süre kaldı. Ardından kuzeye, Firdafylki'ye geri döndü. Arinbjörn, arkadaşlarını ve komşu toprak sahiplerini çağırdığı büyük bir Yule şöleni düzenledi.⁹³ Samimi ve eğlence dolu bir şölen oldu. Arinbjörn, Egill'e bir Yule hediyesi verdi. Altın nakışlarla süslenmiş, ön tarafı aşağıya kadar altın düğmeli, ipekten yapılmış uzun bir ev giysisiydi bu. Giysiyi Egill'in endamına göre yaptırmıştı. Ayrıca yeni yapılmış, renkli mi renkli İngiliz kumaşından bir elbise takımı hediye etti. Arinbjörn, Yule'deki diğer misafirlerinin hepsine birçok hediye dağıttı, zira hiç kimsenin olmadığı kadar asil ve eli açık bir kişiliği vardı.

Egill bunun üzerine şu dizeleri söyledi:

43.

Soylu insan içten bir duyguyla
Bir giysi verdi bu ozana,
İpekten kumaşı, düğmeleri altın,
Daha iyisini göster bana
Gelecekte böyle bir arkadaşın,
Kendisini düşünmeyen Arinbjörn
Duruşunu kazandı bir kralın
Kral şöyle dursun hatta fazlasının,
Benzerini göster bana
Gelecekte böyle bir insanın.

93 Yule: Heimskringla derlemesinin ilk sagası olan Ynglingler Sagası'nın "Odin'in Yasa Yapıcılığı Hakkında" isimli sekizinci bölümünde bir yıl içinde yapıldığı belirtilen üç sunu bayramından biri. Buna göre bir yıl içinde üç bayram ve sunu töreni yapılması gerekir: Kışın iyi bir sene geçirilmesi için, kış ortasında iyi bir hasat için (Yulebmöl), yaz mevsiminde zafar için.

71. Egill'in Kederi

Yule şöleninden sonra Egill'e bir durgunluk çöktü. Kimselerle konuşmaz oldu. Arinbjörn bunu fark ederek hüznü halinin nedenini sordu. "Bu kederinin" dedi, "Hastalıktan mı, yoksa seni rahatsız eden başka bir nedenden dolayı mı olduğunu söyle de çare bulabileyim".

Egill cevap verdi: "Hasta değilim. Sıkıntım sadece Solgun Ljótr'u kuzeyde, Maeri'de öldürdüğüm zaman kazandığım mallara nasıl ulaşacağım ile ilgili. Bana kralın yakın adamlarının bütün mallara el koyup, kral adına sahiplik iddia ettikleri söylendi. Şimdi bu malları kurtarmak için senin yardımını istiyorum."

"Bu mallar üzerinde hak iddia etmen bence ülke yasalarına aykırı değil" dedi Arinbjörn, "Fakat görünen o ki şu an çok güçlü ellerde. Krallık hazinesinin girişi geniş, çıkışı dardır. Geçmişte benzer meselelerde kudretli insanlarla anlaşmazlıklar oldu, üstelik krala şimdikinden daha fazla güven duyuluyordu. Kral Hákon ile aramdaki dostluk ise çok derin değil. Eskilerin dediği üzere davranmam artık şart oldu: Altında oturmak isteyen, meşeyi bükür".

"Yasalar bizden yanaysa" dedi Egill, "Denememiz gerekir. Belki de kral hakkımızı verir. Bana söylendiğine göre adil ve bu ülkede koyduğu yasalara uyan bir insanmış. Gidip ona davamızı anlatmayı denemeliyiz".

Arinbjörn kralın buna pek istekli olmayacağını söyledi. "Bence Egill" dedi, "Senin ataklığın ve yiğitliğin ile kralın sertliği ve kudreti pek uzlaşacak gibi değil. Çünkü kralın sana dostluk duyguları beslediğini sanmıyorum ve bunun gerçekleşmesi için esaslı bir gerekçe olduğunu düşünmüyordur da. Ben meseleyi unutup bir daha günde me getirmemeyi tercih ederdim, fakat eğer çok istiyorsan gidip kralla konuşabilirim Egill".

Egill yürekten teşekkür ederek Arinbjörn'ün kralla konuşmasını arzu ettiğini söyledi.

Hákon o sırada Rogaland'da idi. Ara sıra Hördaland'a gidiyordu. Dolayısıyla kendisine ulaşmak zor değildi. Bu konuşmanın üzerinden çok fazla zaman geçmeden Arinbjörn yolculuk için hazırlandı ve herkese kralla konuşmaya gideceğini söyledi. Yirmi kürekli bir tekneyi adamları arasından seçtiği mürettebatla güçlendirdi. Arinbjörn onun gelmesini istemediği için Egill evde kaldı. Hazırlıklar tamamlandığında da yola çıktı. Sorunsuz bir yolculuk sonrası Kral Hákon'a ulaştı ve sıcak bir karşılama gördü.

Geliş amacını, kısa bir süre sonra kralın huzurunda açıkladı. Skallagrímroğlu Egill ülkedeydi ve önceden Solgun Ljótr'a ait olan servet üzerindeki hakkının peşindeydi. "Bize söylendiğine göre kralım" dedi, "Egill'in talebi yasalara uygundur, fakat görevlileriniz mallara el koyup sizin adınıza sahip çıktılar. Size yalvarıyorum efendim, Egill'e burada adalet sağlayın".

Kral, biraz sessiz kaldıktan sonra cevap verdi: "Arinbjörn, senin Egill adına bu tür bir ricada bulunmak için niye geldiğini anlamadım. Benim huzuruma daha önce de gelmişti ve ona kendisini bu ülkede görmek istemediğini söylemiştim. Bunun nedenlerini sen de biliyorsun. Egill -daha önce kardeşim Eiríkr'a geldiği gibisinden- böyle bir taleple bana gelemaz. Ve sen Arinbjörn, sana şunu söyleyeyim ki, bu ülkede ancak beni ve kurallarımı yabancılara tercih etmediğin sürece kalabilirsin. Biliyorum ki seçtiğin taraf, senin evlatlığın, benim de yeğenim olan Eiríkroğlu Haraldr'un tarafıdır. Senin için en iyisi, Eiríkr'la kardeşlerinin yanına gitmen ve orada onlarla kalmadır. Çünkü senin gibi adamlara, Eiríkr'un oğullarıyla cephe cephe geldiğinde, arkamı dönmeyeceğimden şüpheleniyorum."

Arinbjörn, kralın söylediklerinden, bu mesele üzerinde daha fazla konuşmanın artık fayda etmeyeceğini anlayarak eve dönüş hazırlıklarına başladı. Kral, geliş amacını öğrendikten sonra ona karşı çok ters ve soğuk davranmıştı. Buna karşılık Arinbjörn de kralın karşısında boyun eğecek gibi değildi. Bu şekilde ayrıldılar.

Arinbjörn eve döndü ve Egill'e olup biteni anlattı. "Ben" dedi, "Bir daha kraldan bu türden bir mesele için ricacı olmayacağım".

Egill'in bu haberler karşısında canı sıkıldı. Ne kadar büyük servetleri hem de yasadışı bir şekilde kaybettiğini düşündü. Birkaç gün sonra sabahın erken bir saatinde çok az insan ayaktayken, Arinbjörn, Egill'i odasına çağırttı. Egill içeri girdiğinde Arinbjörn bir sandığı açıp içinden çıkardığı 40 mark ağırlığındaki gümüşü ona verdi ve şunları söyledi: "Bu parayı sana Solgun Ljótr'un sahip olduğu malların karşılığı olarak ödüyorum Egill. Bu ödülü ben ve Fridgeir adına alman adilane olacaktır, çünkü hısmım Fridgeir'in hayatını Ljótr'dan kurtardın. Biliyorum ki bunu benim hatırıma yaptın. Bu yüzden senin bu davada yasal hakkından mahrum bırakılman aynı zamanda benim de sorunumdur."

Egill parayı aldı ve Arinbjörn'e teşekkür etti. Tekrar eski neşesine kavuşmuştu.

72. Arinbjörn'ün Akını

Arinbjörn o kış çiftliğinde kaldı, fakat izleyen bahar mevsiminde bir Viking akını düzenlemek istediğini ilan etti. Elinde iyi tekneler vardı. O bahar, hepsi de son derece geniş üç savaş teknesini üç yüz kişilik mürettebatıyla hazır etti. Tamamı iyi donanımlı olan adamlarını kendi teknesine yerleştirdi. Aynı teknede diğerk toprak sahiplerinin çocukları da vardı. Egill de onlara katılmak için hazırlandı. Beraberinde İzlanda'dan getirdiğı birçok yoldaşıyla bir teknenin başına geçti. İzlanda'dan getirdiğı ticaret teknesini ise Vík'e gönderdi ve teknedeki yükün başına birkaç adam koydu.

Arinbjörn ile Egill, savaş teknesiyle kıyıyı izleyerek güney yolunu tuttular ve kuvvetleriyle Saxland'a inerek yaz boyunca yağma yapıp ganimet elde ettiler. Sonbahar geldiğinde kuzeye geri dönerek bu sefer de oraları yağmalayıp Frisland'dan açıldılar. Havanın sakin olduğı bir gece geniş bir nehrin ağzına geldiler. Demir atmak için uygun bir liman bulamamaları bir yana, med cezir de çok kuvvetliydi. Yukarılardaki geniş düzlüklerde sık ormanlar vardı. Zemin yoğun yağmurlardan dolayı ağırlaşmıştı. Adamların üçte birini tekneleri korumak için geride bırakıp içerilere girmeye karar verdiler. Orman ile nehrin arasından, nehir boyunu takip ederek ilerlediler. Çok geçmeden köylülerin yaşadığı bir yerleşim bölgesine geldiler. Köylüler gelenleri görünce yerleşim yerinden araziye doğru kaçmaya başladılarsa da Vikingler peşlerine düştü. İkinci bir yerleşime geldiler ve üçüncüsüne. Herkes önlerinden kaçıyordu. Bölge düz ve açıktı. Her yerde su dolu hendekler vardı. Ekili alanlar ve çayırliklar birbirinden böyle ayrılıyordu. Hendeklerin bazı yerlerinde insanların köprü niyetine kullandığı kalaslar uzatılmıştı. Bölge halkı ormana kaçtı. Viking akıncıları iyice içerilere girince Frislandlılar ormanda toplanmaya başladılar. Üç yüz kişilik bir kuvvete ulaşınca da yağmacılara karşı saldırıya geçtiler. Kanlı bir çatışmadır koptu, fakat sonunda Frislandlılar kaçtı. Vikingler kaçanların peşine düştü. Kurtulabilen köylüler uzaklara doğru çil yavrusu gibi dağılırken takipçileri de peşlerindeydi.

Yanındaki bir avuç adamıyla Egill, kaçışan kalabalık bir topluluğı amansızca takip ediyordu. Kaçan Frislandlılar bir hendeğe ulaşıp karşıya vardıktan sonra, üzerinden geçtikleri köprüyü kendi taraflarına çektiler. Egill ve adamları da oraya vardılar. Egill hızla hendeğe seğırtti ve sıçrayarak üzerinden atladı. Hendek, geride kalanların sıçrayamayacağı kadar genişti. Bu yüzden denemediler bile. Frislandlılar kendi taraflarına yalnızca bir kişinin geçtiğini

görünce geri dönüp saldırıya geçtiler, fakat Egill kendisini çok iyi savundu. Hendeğe sırtını vererek arkasını korumaya aldı, böylece her yönden saldırmalarını önledi. Üzerine gelen on bir kişinin hepsini de çatışmanın sonunda öldürmüştü. Daha sonra köprüyü hendeğe uzatarak geldiği tarafa döndü. Gördü ki adamlarının hepsi gerisin geriye teknelere dönmüştü. Gerekirse sığınarak kendisini korumak için ormanın yanından teknelerin olduğu yere doğru ilerlemeye başladı. Akıncılar yağma malını kıyıya taşımış, teknelerin yanına varınca bir kısmı hayvanları kesmeye, bir kısmı da ganimeti teknelere aktarmaya başlamıştı. Diğerleriye kalkanlarla korumaya geçmişti, çünkü çok sayıda Fríslandlı oraya gelip savaş düzeni almış, onları okluyordu. Egill kıyıya varıp da durumu görünce, teberini iki eliyle kavrayıp kalkanını sırtına atarak kalabalığın üzerine yıldırım gibi atıldı. Teberini kullanarak kendisine dar bir yol açtı. Bu şekilde yanına ulaştığı adamları şimdi ona, ölümün üzerinden atmış birisi gibi bakıyorlardı.

Herkes teknelere geçti. Oradan ayrılarak Danimarka'ya doğru yola çıktılar. Limafjördr'a gelip Háls'ta çıpalayınca Arinbjörn adamlarını toplantıya çağırdı ve planlarını açıkladı. "Ben" dedi, "Aranızdan gönüllü olanlarla birlikte Eiríkr'un oğullarını görmeye gideceğim. Öğrendiğime göre büyük bir orduyla burada, Danimarka'daymış. Yazları yağmaya çıkıp, kışları Danimarka'da kalıyorlarmış. Benimle gelmek yerine Norveç'e dönmek isteyenleri serbest bırakıyorum. Egill, sizin için de en iyisi burada ayrılmamızdır. Norveç'e dön ve oradan da hiç oyalanmadan İzlanda'ya geç".

Bu konuşmanın ardından herkes teknelere dağıldı. Norveç'e dönmek isteyenler Egill'e katıldı, çok daha fazlası da Arinbjörn'ü tercih etti. Arinbjörn ile Egill, sevgi ve dostluk duyguları içinde ayrıldı. Eiríkr'un oğullarını aramaya giden Arinbjörn, onun evlatlığı Grikürklü Haraldr'un çevresine katıldı ve ölünceye dek birbirlerinden ayrılmadılar.

Egill kuzeye, Vík'e giderek baharda göndermiş olduğu ticaret teknesinin bağlı bulunduğu Óslóarfjördr'a girdi. Tekneyle birlikte yükü ve adamları da göndermişti. Thóráoğlu Thorsteinn, Egill'i bularak istediği kadar adamıyla birlikte o kışı kendisiyle geçirmeye davet etti. Egill daveti kabul etti. Tekneyi limana bağlayarak yükü depoya taşıttı. Adamlarından bazıları kendisiyle kaldı, bazıları da kuzeyin çeşitli bölgelerindeki evlerine dağıldılar. Egill ve adamları on, on iki kişilik bir topluluk olarak Thorsteinn'e gitti. Orada kışı zevküsefa içinde geçirdiler.

73. Vermaland Görevi

Kral Güzelsaçlı Haraldr, egemenliğini doğuya, Vermaland'a kadar genişletmişti. Vermaland ilk olarak Akkemik Haraldr'un babası Ağaçyontan Óláfr zamanında egemenlik altına alınmıştı. Óláfr, ailesinin Norveç'e kral olan ilk üyesiydi. Kral Haraldr'un soyu doğrudan ona dayanır. Bu aile Vermaland'ı kesintisiz olarak elinde tutmuş, vergilerini toplayıp yöneticilerini atamıştı. Haraldr'un yaşlılığında Vermaland, Bey Arnvidr tarafından idare ediliyordu. Vergi akışı, Haraldr'un genç ve zinde devirlerine göre azalmıştı her yerde olduğu gibi. Haraldr'un oğullarının Norveç tahtı için çatıştıkları o devirlerde, daha uzaktaki bağımlı bölgelerin idaresinde gevşeme olmuştu. Hákon egemenliği tam olarak ele geçirince, önceden babası Haraldr'un hüküm sürdüğü alanlarda yeniden ağırlığını koymaya başladı. Kral Hákon doğuya, Vermaland'a on iki adamını gönderdi. Beyden vergileri tahsil ettiler, fakat geriye dönüş yolunda Eidaskógur'da soyguncuların baskınına uğradılar. Bir teki bile sağ kurtulamadı. Kral Hákon'un Vermaland'a gönderdiği diğer adamların da kaderi aynı oldu. Kılıçtan geçirildiler ve topladıkları para ortadan kayboldu. Bey Arnvidr'un kendi adamlarını kralinkilerin üzerine gönderip onları imha ettirdiği, böylece parayı da geri topladığı iddia edilir oldu. Bunun üzerine kral, üçüncü bir heyet gönderdi.

Kral bu sırada Thrándheimr'daydı. Adamları ise Thóra'nın oğlu Thorsteinn'i bulmak ve kralın sözlerini iletmek üzere Vík'e gittiler. Kral ondan doğuya, Vermaland'a gidip vergileri toplamak ya da ülkeyi terk etmek arasında bir tercih yapmasını istiyordu. Thorsteinn'in dayısı Arinbjörn'ün güneydeki Danimarka'ya, Eiríkr'un oğullarının yanına gittiğini, dahası yaz boyunca kalabalık bir şekilde yağmaya çıktıklarını duymuştu kral. Hákon, bu gürhün kendisine olan bağlılığından şüphe duyuyor, yeterli güce ulaştıklarında düşmanca bir tavırla kendisine karşı harekete geçeceklerini düşünüyordu. Arinbjörn'ün hısımlarına ve arkadaşlarına karşı büyük bir nefret duygusuyla yaklaşmış, bazılarını ölüme mahkûm edip bazılarını sürgüne göndermiş, birçoğuna da hayatı zehir etmişti. Bu nedenlerle kral, Thorsteinn'e de bunu dayattı.

Mesajı Thorsteinn'e iletecek adamın adı Kolr'du.⁹⁴ Birçok diyarlar gezmiş, Danimarka ve İsveç'te uzun zaman yaşamıştı. Oraların yolunu da insanını da iyi bilirdi. Bir uçtan öbür uca Norveç'i de

94 Kolr, kömür anlamına gelir. Kendisiyle siyah ya da karanlık mecaza yapılır. 80. bölümde karşımıza çıkacak Kollur ise tamamen farklı olmak kuru kafa demektir.

gezmişti. Kralın teklifini Thóra'nın oğlu Thorsteinn'e götürdüğünde Thorsteinn, Egill'e başvurdu. Gelenlerin amacını anlatıp nasıl bir cevap vermesi gerektiğini sordu. Ülkeden sürülüp malından mülkünden olmaya tahammül edemeyeceğini de ekledi.

Egill şunları söyledi: "Bu mesajın anlamı benim için çok açık. Kral seni de Arinbjörn'ün diğer yakınları gibi ülkeden atmak istiyor, zira senin gibi soylu bir insanı bu tür bir göreve göndermek ölüme göndermekten farksızdır. Benim sana önerim, kralın habercisini konuşmak için çağır. O sırada ben de orada olacağım. Neler olacağını o zaman göreceğiz."

Thorsteinn, Egill'in dediğine uyarak kralın adamını görüşmeye çağırdı. Haberci, gelme nedenini ve kralın mesajını tüm açıklığıyla anlattı. Buna göre Thorsteinn bu göreve gidecek ya da kanundışı ilan edilecekti.

Egill, "İlettiğin mesajın altında neyin yattığını anlıyorum. Eğer Thorsteinn bu görevi kabul etmezse vergileri toplamak için yine sen gitmek zorunda kalacaksın" dedi. Haberci, Egill'in sözlerini onayladı. Egill devam etti: "Thorsteinn bu maceraya atılmayacak, çünkü onun seviyesindeki bir insan buna zorlanamaz; fakat Thorsteinn, kralın talep etmesi halinde ülke sınırları içinde ya da dışında ona hizmet edecektir. Ayrıca bu yolculuk için ihtiyaç duyacağınız adamlar verileceği gibi daha başka ne istiyorsanız hepsi de sağlanacaktır."

Kralın adamları kendi aralarında tartışıp öneriyi kabul etmeye karar verdiler, fakat Egill de onlara eşlik etmeliydi. "Kral" dediler, "Ondan nefret ediyor. Egill'i ortadan kaldırıabilirsek yapacağımız yolculuktan hoşnut kalacaktır. İşin sonunda Thorsteinn'i de ülkeden sürebilir".

Böylece Thorsteinn'e giderek, kendisi evde kalır ve Egill onlarla birlikte gelirse razı olacaklarını söylediler.

"Öyle olsun" dedi Egill, "Thorsteinn'i bu maceraya sokmayacağım. Siz ne kadar adama ihtiyacınız olduğunu söyleyin".

"Sekiz kişiyiz, sizden dört kişi daha istiyoruz. Böylece on iki kişi olacağız."

Egill bunu kabul etti. Keskingöz Önundr'la Egill'in diğer bazı adamları, sonbaharda güvenli bir yerde muhafazaya bıraktıkları teknelerin ve yüklerinin peşinden denize açılmışlar, hâlâ dönmemişlerdi. Egill bundan hoşlanmadı, ama kralın adamları sabırsızlanıyor, bir an önce gitmek istiyorlardı.

74. Vermaland Yolculuğu

Egill ve beraberindeki üç yoldaşı yolculuk için hazırlıklarını tamamladı. Onların da kralın adamları gibi atları ve kızakları vardı. Kar insan boyuydu ve tüm yollar kapanmıştı. Hazır olduklarında yola çıkarak ülkenin içlerine doğru harekete geçtiler. Doğuda Eidaskógur yakınlarına geldiklerinde kar bir gece o kadar şiddetli bastırdı ki yollarını göremez oldular. Ertesi günü yürüyüşlerini yavaşlattılar, çünkü yolu terk ettikleri anda kar yığınının batıyorlardı. Gün indiğinde atlarını dinlendirmek üzere ağaçlık bir tepenin yakınlarında durdular. Kralın adamları Egill'e "Burada yol ayrılıyor" dediler, "Tepenin ardında Arnaldr isimli dostumuz olan bir toprak sahibi oturur. Biz gidip orada konaklayacağız. Sen de tepeye tırman. Gönül rahatlığıyla geceleyebileceğin geniş bir mülk çıkacak karşına. Sahibi varlıklı bir adam olan Sakallı Ármódr'dur. Yarın erkenden bir araya gelip, gecesine Eidaskógur'a varmak üzere yola çıkacağız. Toprak sahibi Thorfinnr orada oturur, çok esaslı bir adamdır".⁹⁵

Bu konuşmanın ardından ayrıldılar. Egill ve adamları tepeye çıktı. Kralın adamları, Egill görüş alanından çıkar çıkmaz beraberlerinde getirdikleri kayaklarını takıp yıldırım gibi geri döndüler. Gece bile durmayıp Upplönd'e doğru yol alarak oradan kuzeye, Dofrafjall üzerinden Kral Hákon'un huzuruna varana dek kesintisiz ilerlediler. Vardıklarında kendisine yolculukları hakkında gereken bilgileri verdiler.

Egill ve yoldaşları o akşam tepeyi aştı. Ana yolu şaşırıp ağır bir kar tabakasına, dik kayalıklar ve geçit vermeyen çalılıkların olduğu bir bölgeye girdiler. Atlar kara batıp duruyor, yardımla ancak çıkabiliyorlardı. Kayalıklarda, sarp uçurumlarda büyük bir mücadele içindeydiler. Atlarla ilgili bir telaş sürüp giderken insanların yürüyüşleri onlardan da ağır şartlarda gerçekleşiyordu. Tepeyi aşip da karşlarına büyük bir ev çıktığında acıklı bir bezginlik içindeydiler. Bu haldeyken eve doğru ilerlediler.

Evin önüne geldiklerinde dışarıda bazı adamlarıyla birlikte Ármódr'un dikildiğini gördüler. Birbirlerini selamladıktan sonra iki taraf da yeni haberleri sordu. Ármódr, onların kralın heyeti olduğunu öğrenince konaklamalarını önerdi. Kabul ettiler. Ármódr'un adamlarına atlarla koşum takımlarını teslim edip onun davetine uyarak hep beraber eve girdiler. Ármódr, Egill'i yüksek koltuğa oturttu, yoldaşlarını da masanın daha ileri yerlerine. O akşam, aştıkları yolun ne kadar eziyetli olduğu üzerine uzun uzun konuştular. Ármódr'un

⁹⁵ Toprak sahibi: Özgün metinde "húandi".

adamları, tepeyi aşmış olmalarının muhteşem bir şey olduğunu, çünkü kar olmayan zamanlarda bile bunun çok zor olduğunu söylediler.

Ardından Ármódr, "Sizin için masa açılıp yemek sunulması ve burada gece uyuyabilecek olmanız sizce de büyük bir konukseverlik değil mi? Böylece iyice dinlenmiş olacaksınız" dedi.

"Bu gerçekten iyi oldu" diye karşılık verdi Egill de.

Ármódr masayı hazırlatıp büyük kupalarda skir getirtti ve bira-sı olmadığı için özür diledi. Egill ile adamları yolculuktan dolayı o kadar susamışlardı ki kupaları kapıp büyük bir memnuniyetle kafalarına diktiler. Egill hepsinden çok içti. Masaya başkaca bir yemek de gelmedi.

Çiftlikte çok sayıda çalışan vardı. Evin hanımı çaprazda, diğer kadınlar da onun arkasında oturmuşlardı. Ármódr'un on, on bir yaşlarındaki kızı odada koşturuyordu. Annesi kızı yanına çağırarak kulağına eğilip bir şeyler söyledi. Ardından kız Egill'in oturduğu yere giderek şu dizeleri okudu:

44.⁹⁶

Annem beni sana gönderdi
Egill'in dikkat etmesini istedi,
İçki kabının Valkirisi⁹⁷
Egill'e şunları söyledi:
Hâkim olun midenize
Daha iyi bir masa
Hazırlanacak gibisine.

Ármódr kıza bir tokat patlatıp dilini tutmasını söyledi, "Hep" dedi, "Uygunsuz zamanlarda konuşuyorsun".

Kız uzaklaştı, fakat Egill neredeyse boşalmış olan skir kupasını yere çaldı. Kupalar masadan hemen kaldırıldı.

Artık ev ahalisi büyük oda boyunca dizilmiş masalardaki yerini almıştı. Yemekler sunuldu, tabaklar dolusu et getirilip Egill ile adamlarının önüne kondu. Ardından son derece sert bir bira getirildi içeri. Her birine verilen ağzına kadar dolu boynuz kupalardan içmeye başladılar. Egill ve adamlarının çokça içmesi için özel bir çaba gösteriliyordu. Egill uzun bir süre damlasını bile bırakmadan içti.

96 44 numaralı bu şiir ve bir sonraki 48 numaralı şiir arasında yer alan üç şiir için 98, 99 ve 100. dipnotlara bkz. (s.200-201)

97 "İçki kabının Valkirisi": Yani, kendi annesi.

Arkadaşları yerlere serilince onların bitiremediklerini de içti ve bunu masa toplanıncaya kadar sürdürdü. Artık odadaki herkes körkütük sarhoş olmuştu.

Ármódr içeceği her kupayı önce Egill'in şerefine havaya kaldırıyor ve "Sana içiyorum Egill!" diyordu. Ármódr'un adamları da Egill'in adamları için aynı sözleri yineliyorlardı. Birisi, Egill ve adamlarının sürekli ve çabuk çabuk içmesini sağlamakla görevlendirilmiş, onları bunun için teşvik ediyordu. Egill, adamlarına daha ileri gitmemelerini söyledi, fakat önünü alamayacağını görünce onlarınkini de içmeye başladı.

Egill bu durumu daha fazla sürdüremeyeceğini anlayıp ayağa kalktı ve odada Ármódr'un oturduğu yere doğru yöneldi. Onu omuzlarından tutup itti ve odadaki direğe yaslayarak yüzüne kustu.⁹⁸

Bir vaveyladır koptuysa da Egill yerine geri oturdu. O arada derede, Ármódr'u da yerine oturtmuştu. Kendisine yeniden içki sunulmasını istedi.⁹⁹

98 Thorsson ve Einarsson edisyonlarında, buraya Green'de olmayan aşağıdaki şiir giriyor. İki metinde de 45 numaralı şiir:

"Yanaklarımı şişiren kusmukla
Nazik hizmetinizi ödedim,
Odayı uçtan uca macerayla
Katetmekte var sebebim,
Konuğunuz olan birçok kişi
Fırsat buluyor daha fazla
Vermeye nefis hediyeleri
Fakat biz buralarda değiliz
O halde Ármódr'un sakalındaki
Posayla yetinmelisiniz."

Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.134; *The Sagas of Icelanders*, ed. Örnólfur Thorsson, V.1, Penguin Books, London, 2000, s.139.

99 Thorsson ve Einarsson edisyonlarında, buraya Green'de olmayan aşağıdaki şiir giriyor. İki metinde de 46 numaralı şiir:

"Dibine vuralım her şerefenin,
Geliyor dolu kaplar
Gidiyor boş kaplar
Şiir yoğun dalgaları eyerleyenden,
Tek damla
Bu mayalanmış denizden
Bırakmayacağım arkamda
Sabaha kadar taşısa bile
O Viking bana bira."

Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.134; *The Sagas of Icelanders*, ed. Örnólfur Thorsson, V.1, Penguin Books, London, 2000, s.139.

Ármódr yerinden sıçradığı gibi dışarı kaçtı. Egill, odadaki birkaç kişiyle bir süre daha içmeye devam etti, fakat ortamın keyfi kaçmıştı. Bir süre sonra Egill ve adamları ayağa kalkıp silahlarını ilk geldiklerinde astıkları duvardan alarak atlarının olduğu ambara gittiler. Atlarına samandan döşekler serip orada gecelediler.

75. Egill ve Ármódr Ayrılıyor

Egill, sabah gün ağarır ağarmaz kalktı. Toparlanmaya başladılar. Ayrılmaya hazır olduklarında da Ármódr'u görmek üzere eve gittiler. Ármódr'un karısı ve kızıyla yattığı odanın önüne vardıklarında Egill kapıyı tekmeleyerek onun yatağının dibine geldi. Kılıcını çıkardı ve öbür eliyle sakalından kavrayarak Ármódr'u yatağın kenarına sürükledi. O anda karısıyla kızı fırlayıp babalarını öldürmemesi için Egill'e yalvarmaya başladılar. Egill onların hatırına Ármódr'un canını bağışlayacağını söyledi. "Bu" dedi, "Yapılacak en doğru hareket olur, fakat ölmeyi hak etmiyor da değildi".¹⁰⁰

Ardından Egill, çenesine yakın bir yerden Ármódr'un sakalını kesti ve bir gözünü çıkarıp adamlarının yanına döndü.

Yola çıkıp sabahın erken vaktinde Thorfinnr'un Eidaskógur kıyısındaki evine vardılar. Ondan atları için yem, kendileri için de yemek istediler. Thorfinnr istenenleri verdi. Egill ve adamları eve girdiler. Egill, Thorfinnr'a adamlarının geri kalanını görüp görmediğini sordu. "Burada buluşmak üzere sözleşmiştik" diye de ekledi.

100 Thorsson ve Einarsson edisyonlarında, buraya Green'de olmayan aşağıdaki şiir giriyor. İki metinde de 47 numaralı şiir:

"Karısıyla kızı korudu
Bu pek cömert beyimizi
Aptal ağızlı bu soysuzu
Hayır, korkutmuyor beni
Bu Viking bozuntusu
Fakat sonra demeyin ki
Evimin direğini
Bir ozan mı öldürmeliydi,
İçki sunmanın bedeli
Bu denli keskin miydi?
O halde herkes kendi yoluna,
Biz uzaklara siz burada,
Uğurlar ola!"

Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003, s.114; *The Sagas of Icelanders*, ed. Örnólfur Thorgeirsson, V.I. Penguin Books, London, 2000, s.119.

Thorfinnr, "Gün doğmadan" dedi, "Buradan tepeden tırnağa silahlı altı adam geçti".

Thorfinnr'un adamlarından birisi de şunları anlattı: "Gece kızakla odun toplamaya giderken yolda altı adamla karşılaştım. Ármódr'un adamlarıydı. Fakat bu olay olduğunda günün doğmasına daha epey vardı. O yüzden bu altı adamın, sizin hakkında konuştuğunuzla aynı kişiler olduğundan emin değilim."

Thorfinnr, olayı anlatan adamının sözü geçen altı kişiyle, odun toplayıp çiftliğe geri döndükten sonra karşılaştığını söyledi.

Yemeğe oturduklarında Egill, odanın sonundaki başköşede bir kadının hasta yattığını gördü. Bu derece kötü bir halde yatan kadının kim olduğunu sordu. Thorfinnr kadının adının Helga olduğunu söyledi. Kızıydı ve uzun süreden beri hastaydı. Kendisini kuvvetten düşüren hastalıktan dolayı acı çekiyor, geceleri uyuyamıyordu.

"Hastalığı iyileştirmek için bir girişimde bulunuldu mu?" diye sordu Egill.

"Runlar kazındı" dedi Thorfinnr, "Çiftçinin oğlu bu işlerin ustasıdır, fakat o zamandan beri daha da kötüleşti. Sen bu derde درمان olabilir misin Egill?"

Egill, "Ben de bir deneyeyim, muhtemelen zarar vermem" dedi.

Egill, yemeğini bitirir bitirmez kadının yattığı yere gidip onunla konuşmaya başladı. Çevresindekilerden onu yataktan kaldırıp altına temiz çarşaf sermelerini istedi. Egill'in istediklerini yaptılar. Ardından kadının yatırıldığı yatağı incelemeye başladı ve bir yerinde üstüne runların kazınmış olduğu bir balina kemiği buldu. Bunu okuduktan sonra runları tahrip edip ateşle kazıdı. Balina kemiğini tamamen yakıp eski çarşafı havalandırdı. Şu dizeleri söyledi:

48.

Run yazıp da okuyamıyorsan
Neye yaradı onları kazıman,
Birçokları helak oldu bu uğurda
Belirsiz harflerin karanlığında,
Biçimli kemik işte önümde
On mistik harf kazınmış üstüne,
Narin fidanımız bu yüzden
Sarıp solmuş derinden.

Ardından Egill run kazıyıp bunları yastığın altına koydu. Kadın bir uykudan kalkmış gibiydi. Artık kendisini iyi hissediyordu, fakat

üzerinde hâlâ bir parça sersemlik vardı. Ailesi sevinçten havalara uçmuştu. Thorfinnr, Egill'e, ihtiyaç duyacağı her ne olursa olsun kendisine sağlamayı teklif etti.

76. Egill, Büyük Toprak Sahibi Álfır'un Yanına Gidiyor

Egill adamlarına yola çıkmak istediğini, orada daha fazla kalmaya niyeti olmadığını söyledi. Thorfinnr'un Helgi adında bir oğlu vardı. Cesur birisiydi. Baba oğul, Egill'e orman boyunca eşlik etmeyi önerdi. Sakallı Ármódr'un ormana altı adamını göndererek pusu attığından emindiler. Hatta ilkinin işe yaramaması olasılığına karşı ormanda birden fazla pusu hazırlanmış olabilirdi. Thorfinnr'la birlikte toplam dört kişi, onlara eşlik etmeyi öneriyordu. Bunun üzerine Egill şu dizeleri söyledi:

49.

Sen beni bilirsin,
Dört adamım olsa
Hakkından gelirim sekizin
Çıkaramazlar karşıma
Kalkan delen kılıçları,
Sekiz adamım olsa
Hakkından gelirim on ikinin
Çıkarsalar kılıçları karşıma,
Korku girmez içine yüreğimin
İşlemez bu kara kaşıya.

Thorfinnr'la adamları Egill'e ormanda eşlik etmeye karar verdiler ve toplamda sekiz kişiye ulaştılar. Pusunun kurulmuş olduğu yere vardıklarında birtakım adamlar gördüler. Fakat Ármódr'un pusu atan adamları, gelenlerin sekiz kişi olduğunu görünce, onlarla başa çıkamayacaklarını düşünerek ormanın içlerine çekilip gizlendi. Egill'in adamları pusucuların olduğu noktaya geldiklerinde tehlikenin kokusunu aldılar. Egill, Thorfinnr'la adamlarının geri dönmesini istedi, fakat onlar daha ileri gitmekte ısrar ettiler. Egill bunu reddederke eve gitmelerini istedi. Onlar da isteğine uyarak geri döndü.

Egill ve adamlarıysa ilerlemeyi sürdürdüler. Şimdi dört kişiydiler. Hava kararmaya başladığında ormanda altı kişilik bir grup fark ettiler. Bunların Ármódr'un adamları olduğundan emindiler. Gizlenenler bulundukları yerden fırlayıp saldırıya geçti. Çatışmanın sonunda Egill ikisini öldürmüştü, kalanlarsa ormana geri kaçtı.

Egill ve adamları yollarına devam ettiler. Ormandan çıkıp Varsil Álfır isimli bir adamın yakınlardaki mülküne varana dek başkaca bir olay yaşanmadı. Adam epey yaşlıydı. Paraca bir sıkıntısı olmasına karşın acayip karakteri nedeniyle emri altında çok az adam vardı. Egill burada iyi bir karşılama gördü. Álfır oldukça konuşkan davranıyordu. Egill'in sorduğu soruların hepsini yanıtladı. Beyve bir zaman önce doğu tarafına vergi toplamaya giden Norveç krallık heyeti üzerine epeyce konuştular. Álfır'un beye karşı hiç de dostça bir tutumu yoktu öyle.

77. Egill Vergi Topluyor

Egill ve adamları ertesi sabah yola devam etmek için hazırlandılar. Ayrılacakları sırada Egill, Álfır'a kürkten bir üstlük verdi. Álfır hediyeği teşekkür ederek aldı ve "İşte şimdi güzel bir pelerinim oldu" dedi. Egill'den dönüşte de uğramasını istedi. Dostça ayrıldılar. Egill yola çıkıp akşam vakti Bey Arnvidr'un malikânesine vardı. Sıcak bir karşılama gördü. Masada adamlarıyla birlikte Arnvidr'un karşısına oturtuldular.

Egill, geceyi atlattıktan sonra geliş amacını ve Norveç kralının mesajını beye açıkladı: Kral, Arnvidr'un egemenlik kurduğu zaman boyunca biriken Vermaland vergilerini istiyordu. Arnvidr vergileri ödediğini, hepsini de kralın heyetine teslim ettiğini söyledi, "Fakat" dedi, "Krala teslim ettiler mi yoksa paralarla ülke dışına mı kaçtılar, ondan sonrasını bilmem. Kendisi tarafından görevlendirildiğin apaçık olduğu için kralın hakkı olan vergiyi ödeyecek, senin ellerine teslim edeceğim, fakat sonrasına karışmam".

Egill ve adamları orada bir süre kaldılar. Egill ayrılmadan önce bey vergiyi teslim etti. Bir kısmı gümüş, bir kısmı da kürk olarak ödenmişti.

Her şey tamamlandığında ayrılmak için hazırlandılar. Egill o sırada beye şunları söyledi: "Şimdi teslim aldığımız bu vergiyi krala ulaştıracamız, fakat şunu bilmelisin ki burada kralın talep ettiğinden çok daha az para var. Tabii buna, senin katlettirdiğin söylenen görevliler için kralın ödemen gerektiğini düşündüğü kefarete dahil değil."

Bey bunun doğru olmadığını söyledi.

Bu şekilde ayrıldılar.

Egill ayrılır ayrılmaz bey, ikisinin de adı Úlfır olan kardeşlerini çağırarak şunları söyledi: "O koca herif Egill, hani burada bir süre konaklayan adam, sanırım kralın yanına vardığında hava pek de

bizden yana esmeyecek. Buradayken kralın adamlarını katlettiğimiz hakkında yüzümüze yaptığı suçlamalardan, bizim hakkımızda kralın huzurunda neler söyleyebileceği de ortaya çıkıyor. Şimdi siz ikiniz onların peşinden gidecek ve topunu ortadan kaldıracaksınız. Böylece hiç kimse krala bu iftiraları ulaştıramayacak. Bence en akıllıcası Eidaskógur'da pusuya yatmaktır. Yanınıza çok adam alın ki hiçbirini elden kaçırmayasınız. Bu durumda demek ki sayınızın onlardan aşağı olmaması gerekiyor."

Kardeşler bunun üzerine hazırlıklara başladılar ve yanlarına otuz adam aldılar. Karış karış bildikleri ormana girip Egill'in gelişini beklediler. Orman boyunca iki yol vardı. Kestirme olanında dik uçurumların olduğu ve üzerinden geçerken yolun iyice daraldığı zorlu bir yükselti vardı. Diğeri ise tepeliğin yanından dolaşıyordu. Geniş bataklıkların olduğu bu güzergâhtaki kütüklerin devrilmiş olduğu yol, ancak tek kişinin geçebileceği genişlikteydi. Her iki geçiş hattına da on beşer kişi yerleştirilmişti.

78. Egill ve Adamları Yirmi Beş Kişiyi Öldürüyor

Egill, Álfr'un çiftliğine varana dek yürüdü ve iyi kabul gördüğü evde geceyi geçirdi. Ertesi sabah gün ışımadan kalkıp yola çıkmak üzere hazırlanmaya başladı. Sabah kahvaltısına oturmuşlarken içeri Álfr girdi. "Erkenden davranmışsın Egill" dedi, "Fakat size önerim biraz daha ağırdan almanızdır. Dikkatli olun, çünkü sanırım ormanda pusunuza yatanlar var. Size eşlik etmesi için verebileceğim adamım yok ki gücünüzü takviye etsin, ama şöyle yapabiliriz; ben ormanın güvenli olup olmadığını anlayan dek burada benimle kalırsınız".

Egill cevap verdi: "Olacak iş değil bu. Ben yapacaklarımı ertelemeden hemen şimdi yola çıkacağım."

Böylece o ve adamları, Álfr onlara engel olmaya çalıştıysa da yola çıkmak için hazırlandılar. Álfr, yürüdükleri yolun önceden birilerince çiğnenmiş olduğunu görürlerse hemen geri dönmelerini istedi. "Çünkü hiç kimse" dedi, "Siz yola çıkana dek doğudaki ormandan buraya uğramadı. Bunun tek istisnası size tuzak kuracağını düşündüğüm adamlardır".

Egill dedi ki: "Eğer tahmin ettiğin kişilerse kaç kişi olduklarını söyler misin? Bize karşı sayıca üstünlükleri olsa bile onların merhametine kalacak değiliz."

Álfr cevap verdi: "Adamlarımla birlikte ormana gitmiştik. Bazı insanların ayak izlerine rastladık. Ormanın içlerine doğru uzanıyordu. Buna göre sayıları epeyce olmalı. Eğer benim söylediklerime

güvenmiyorsan oraya kendin git ve izleri sen de gör. Sana söylediğim gibiyse geri dön."

Egill yola çıktı. Ormana giren patikaya vardıklarında insan ve at izlerinin olduğunu gördüler. Egill'in adamları geri dönmeyi önerdilerse de o, "Yola devam edeceğiz" dedi, "İnsanların bu yoldan Eidaskógur'a girmeleri beni hiç endişelendirmedi, çünkü burası herkese açık bir yol". Bunun üzerine devam ettiler; çok sayıda insana ait olduğu anlaşılan ayak izleri de onlarla birlikte. Yol ayrımına geldiklerinde izler birbirine eşit sayıda ikiye ayrılmıştı.

Egill, "Şimdi Álfur'un doğru söylemiş olabileceğini anlıyorum. Kendimizi bir saldırıya hazırlamalıyız" dedi. Egill'le adamları üstlüklerini ve üzerlerinde bol olan ne varsa çıkarıp kızağa yerleştirdi. Egill, önceden kızağına liften yapılmış uzun bir ip yerleştirmişti. Bu türden kızaklı uzun yolculuklarda koşum takımlarını gerektiğinde onarmak için daima yedek ip bulundurulurdu. Egill büyük, yassı bir taşı alıp göğsünü ve karnını kapatacak şekilde yerleştirdikten sonra bu yedek iple omuzlarına dek vücuduna sıkıca bağladı.

Eidaskógur, öte tarafındaki köye dek sık ağaçlarla kaplıydı. Buna karşılık ortalarına doğru çalılıkların ve fundalıkların yoğun olduğu, bazı bölümlerinde ağaçların kendini ancak tek tük gösterebildiği geniş bir alan vardı. Egill ve arkadaşları tepeden aşmalarını gerektiren kestirme yola yöneldiler. Hepsinin kalkanlarıyla miğferleri yanında kesici ve delici silahları da vardı. Egill önde, yola koyulup tepenin olduğu yere vardılar. Tepenin etekleri ormanlıktı, fakat yukarı doğru kayalık alanda ağaçlar seyreliyordu. Kayalıklara vardıklarında ormandan önlerine, uçurumun tepesine yedi kişi fırlayıp onları oklamaya başladı. Egill ve adamları dönüp yolun ortasında yan yana saf tuttular. Hemen ardından bu sefer de yukarılardan gelen adamlar taşlarla saldırmaya başladı. Bu son saldırı diğerinden çok daha ciddi bir tehlike yaratmıştı. Egill dedi ki:"Uçurumun dibine doğru yanasacak şekilde geri çekilin ve kendinizi olabildiğince koruyun; ben zirveyi ele geçirmeye çalışacağım". Denileni yaptılar. Egill tepeye çıktığında karşısında sekiz kişi buldu. Hepsi de bir anda saldırıya geçti. Vuruşmayı burada uzun uzadıya anlatmaya gerek yok: Egill hepsini de kılıçtan geçirdi. Ardından kenara kadar gelip taş fırlatmaya başladı. Buna karşı kimse direnişte bulunamadı. O arada üç Vermalandlı öldü, kalan dördü de yara bere içinde ormana kaçtı.

Egill ve adamları atlarına atlayıp yola devam ederek tepeyi aştılar. Kaçan Vermalandlılar ise olup biteni bataklığın oradaki arkadaşlarına haber verdiler. Bunun üzerine aşağıdaki yolu tutarak Egill ve

adamlarının önünü kesecek şekilde mevzilendiler. Úlfr emrindekilere dedi ki: "Şimdi onlara karşı akıllıca hareket etmeli ve hiçbirinin kaçmasına izin vermemeliyiz. Bulunduğumuz alanın özelliği şu; üzerinde kayalık yamacın yer aldığı bataklığın başladığı yere yakın olan yol, tepeliğin eteklerini kavıyor. Geçiş yolu bunların arasından uzanıyor ve ancak bir insan genişliğinde. Bir kısmımız ileriye, tepeliğin yamacına gidecek ve onların ilerlemesini engelleyecek; bir kısmımız ise burada, ormanda gizlenecek ve geri dönerlerken bulunduğumuz yere geldiklerinde üzerlerine atılacak. Hiçbirinin kaçmamasına dikkat edeceğiz."

Dediklerini yerine getirdiler. Úlfr, yanına on adam alarak ilerideki yamaca gitti.

Egill ve adamları, kendileriyle ilgili tasarlananlardan habersiz yollarına devam ediyorken dar patikaya ulaştılar. Adamlar arkalarından atılıp silahlarıyla aniden saldırıya geçti. Egill ve yanındakiler hemen geriye dönerek kendilerini savunmaya başladı. Tam o sırada bu sefer de kayalık yamaçtakiler atıldı. Egill bunu gördüğü gibi yıldırım hızıyla onlara doğru davrandı. Kısa bir vuruşma sonrası bazılarını yere serdiyse de elinden kurtulanlar gerideki daha geniş alana kaçtılar. Egill peşlerine takılıp Úlfr'un canını aldı. İş bittiğinde tek başına on bir kişinin canını almıştı bile. Ardından yoldaşlarının sekiz kişiye karşı savunmaya geçtikleri yola gitti. Her iki tarafta da yaralılar vardı. Egill geldiğinde Vermalandlılar yıldırım gibi yakındaki ormana savuştular. Kaçan ve ciddi yaraları olan bu beş kişi, geride üç ölü bırakmıştı. Egill de birçok yerinden yaralanmıştı, ama hiçbirisi ciddi değildi.

Yolculuklarına devam ettiler. Egill, adamlarının yaralarını sardı. Yaralananlardan hiçbirisi ölmedi. Kızaklarına binip günün geri kalanında hiç durmadan yol aldılar.

Kaçan Vermalandlılar atlarına atlayıp güç bela ormandan çıkarak doğudaki yerleşim bölgesine gittiler. Orada yaralarını sağalttılar. İçlerinden birkaçını olup biteni anlatması için beye gönderdiler. Kendisine, iki Úlfr'un beraberlerindeki yirmi beş adamla birlikte öldürüldüğünü, yalnızca beş kişinin kurtulabildiğini, onların da yaralı ve perperişan durumda olduğunu haber verdiler. Bey, Egill ve adamlarının durumunu sordu. Haberi ulaştıranlar, "Yaralarının ne kadar ciddi olduğunu bilmiyoruz, fakat üzerimize çılgınca atıldıklarında biz sekiz, onlar dört kişiydi. Ardından da kaçtık. Beşimiz ormana sığınabildi, üç kişi ise katledildi. Görebildiğimiz oydu ki Egill ve adamları eskisinden daha yıkılmış durumda değildi" diye cevap verdi.

Bey, işlerin olabilecek en berbat şekilde geliştiğini söyledi ve ekledi, "Eğer bu Norveçlileri ortadan kaldırsaydınız bizim kaybımızın büyük olması hiç sorun olmazdı, fakat şimdi ormanın batısına geçip olan biteni Norveç kralına anlatacaklar. Ondan sonra da dananın kuyruğu kopacak".

79. Egill, Thorfinnr'a Ulaşıyor

Egill, ormanın batı tarafından dışarı çıkana dek yoluna devam etti. Akşamına Thorfinnr'un yanına ulaştılar ve iyi karşılama gördüler. Yaraları sarıldı. Günlerce dinlendiler. Ev sahibinin karısı Helga ayağa kalkmış, rahatsızlığından eser kalmamıştı. Bunun için o ve tüm ailesi Egill'e şükranlarını sundu. Egill ve arkadaşları, orada hem kendilerini hem de hayvanlarını dinlendirdiler.

Helga'ya run kazıyan genç adam çok uzakta oturmuyordu. Öğrenildi ki Thorfinnr'dan kızını istemiş, fakat kabul ettirememişti. Çiftlik sahibinin oğlu bu defa kızı ikna etmek istemiş, fakat kız da buna yanaşmamıştı. O zaman aklına aşk runu kazımak fikri düşmüşse de cehaleti yüzünden yanlış kazıdığı runlar kızın hastalanmasına yol açmıştı.

Egill ayrılacağı zaman Thorfinnr ile oğlu ona yol boyunca eşlik etti; toplamda on ya da on iki kişilik bir topluluk olmuşlardı. Eşlik etmeyi gün boyunca sürdürdüler. Niyetleri Ármódr ve adamlarına karşı koruma sağlamaktı. Buna karşılık, Egill'in yanındakilerle birlikte üstün düşmana karşı nasıl karşı koyduğunu ve onları alt ettiğini öğrenen Ármódr, Egill'le mücadele etmenin sonuç vermeyeceğini çoktan anlayarak adamlarıyla birlikte evine kapanmıştı. Egill ve Thorfinnr karşılıklı hediyeler vererek dostluk duygularıyla birbirlerinden ayrıldılar. Ardından Egill ve adamları yollarına devam etti. Thorsteinn'e varana dek başlarından kayda değer bir olay geçmedi.

Egill bahara dek orada kaldı ve yaraları iyileşti. Thorsteinn, Egill'in Vermaland'dan topladığı vergileri ulaştırmaları için Kral Hákon'a bir heyet gönderdi. Kralın huzuruna varıp Egill'in yolculukta başından geçenleri olduğu gibi anlattıktan sonra vergiyi sundular. Kral Hákon bunun üzerine önceki kuşkularında haklı olduğunu ve vergiyi teslim almaları için doğu bölgesine gönderdiği iki heyetin de katlinden Bey Arnvidr'un sorumlu olduğunu anladı. Kral, Thorsteinn'in ülkede barınmasına izin vererek onunla uzlaşacağını söyledi. Gelenler evlerine geri dönüp Thorsteinn'e, kralın Vermaland işinden çok memnun kaldığını, dostluğunu sunarak Thorsteinn'le uzlaşmaya yanaştığını söylediler.

Kral Hákon yaz geldiğinde doğu tarafındaki Vík'e, oradan da büyük bir orduyla Vermaland'a sefere çıktı. Bey Arnvidr kaçtı. Kral ise vergi toplayıcıların ulaştırdıkları bilgiler doğrultusunda, suçlu olduğuna karar verdiği toprak sahiplerinden yüklü ganimetler ele geçirdi. Bir başka beyatadı ve ondan da diğer toprak sahiplerinden de rehineler aldı. Bu seferde Hákon, kendi sagasında anlatıldığı ve adına yakılmış şiirlerde de görüleceği üzere, Batı Gautland'a kadar ilerleyip oraları egemenliği altına aldı. Ayrıca Danimarka'ya da uzanıp geniş alanlarda yağmaya giriştiği söylenir. Denir ki, sadece iki tekneyle Danların yirmi teknesini saf dışı etmiş ve bunları Vík'in başına getirdiği kardeşi Óláfr'un oğlu Tryggvi'ye hediye etmişti. Tryggvi'yi daha sonra krallık yetkileriyle Vík'in başına geçirmiştir.

Egill yaz geldiğinde ticaret teknesini hazırladı ve tayfa ayarladı. Sonbaharda Danimarka'da ele geçirdiği savaş teknesini, ayrılırken Thorsteinn'e verdi. Thorsteinn de ona değerli hediyeler sundu. Karşılıklı dostluklarını sunarak vedalaştılar. Egill, Aurland'da oturan karısının hısmı Thódr'a adam yollayarak Sogn ile Hördaland'da sahibi bulunduğu toprakların yönetimini ona verdi ve alıcı bulursa hepsini satmasını istedi. Yolculuk için hazır olduğunda Vík'ten yelken basıp Norveç kıyıları boyunca kuzeye doğru ilerledi, ardından da açık denize çıktı. Rüzgâr iyiydi. Borgarfjördr'a girdiler ve Egill, teknesini kendi evine yakın bir limana bağlamak üzere fiyort içlerine ilerledi. Yükünü evine taşıdıktan sonra tekneyi tahta desteklere bağladı. Eve vardığında herkes onu sevinçle karşıladı. Kış boyunca orada kaldı.

80. Egill'in Kızının Evlenmesi

Egill İzlanda'ya geri dönerek yolculuğunu bitirdiğinde yerleşimler artık tüm adaya yayılmıştı. İlk yerleşimcilerin hepsi göçüp gitmişti, ama oğulları ve torunları hayattaydı.¹⁰¹

101 Green çevirisinde olmayıp Thorsson ve Einarsson edisyonlarında araya giren kısımlar:

"...ve torunları hayattaydı. Ketill Gufa artık geniş ölçüde iskân edildiği zamanlarda İzlanda'ya geldi. İlk kışı Rosmhvalanes'teki Gufuskálar'da geçirdi. Ketill, İrlanda'dan yelken açmış ve beraberinde birçok köle getirmişti. O sıralar Rosmhvalanestamamen parsellendiği için Nes'etaşındı ve ikinci kışını Gufunes'te geçirdi, fakat evini kuracak bir yer bulamadı. Daha sonra Borgarfjördr'a girdi ve üçüncü kışını bugün Gufuskálar olarak anılan yerde geçirdi. Teknesini dağlardan inip gelen Gufuá'ya demirledi.

Thódr o sıralar Lambastadir'de yaşıyordu. Evlenmişti ve Lambi adında bir oğlu vardı. Olgunlaşmış, yaşına göre iri ve güçlü bir çocuktuktu bu. Yazın Thing'e herkesle birlikte Lambi de gitti. Ketill ise yerleşme olanaklarına bakınmak üzere batıdaki Breidafjördr'a taşınmıştı bile.

Svertingoğlu Grímr isimli bir adam vardı. Mossfell'de, fundalığın aşağı tarafında otururdu. Zengin ve iyi bir ailedendi. Üvey kızkardeşi, Ölfus bölgesinden Godi Thóroddr'un karısı Rannveig'di.¹⁰² Skapti adındaki oğlu yasa sözcüsüydü. Sonraları Grímr da yasa sözcülüğü yapmıştı. Babalığı Egill olan Thórólfrkızı Thórdís'le evlenmek istiyordu. Egill, Thórdís'i kendi çocuklarından ayırmamıştı. Çok güzel bir kızdı. Egill, Grímr'un sosyal mevkiini bildiği için bu evliliği onaylayarak Thórdís'i verdi. Ayrıca kızın babasından kalan mirasını da Thórdís'e devretti. Thórdís, Grímr'un evine yerleşti ve orada, Mossfell'de uzun yıllar yaşadılar.

Óláfr isminde bir adam vardı. Babası, Dalirli Kollur'un oğlu olan Höskuldr'du.¹⁰³ Annesi Melkorka ise İrlanda kralı Mýrkjartan'ın

Ketill'in köleleri Lambastadir'deki Thordr'un yanına vardı. Eviyle birlikte içerde bulunan Thordr'u ve adamlarını da yaktılar. Ahırını yıkıp tüm hayvanlarını ve mallarını dışarı çıkardılar. Atları bir araya getirdiler ve yağma malını üzerlerine yükleyerek Álfanes'e doğru yola çıktılar.

Lambi o sabah gün ışıırken eve döndü. Gece boyunca alevleri görmüştü. Beraberinde birçok adamı vardı. Derhal kölelerin peşine düştü, Kendisine diğer çiftliklerdeki insanlar da katıldı. Köleler takip edildiklerini anlayınca ganimetten kurtulup kaçmaya koyuldular. Bir kısmı Mýrar'a gitti, diğerleri ise denize doğru yönelediler bir fiyorda ulaşana dek gittiler.

Lambi ve adamları köleleri takip ederek içlerinden Kóri isimli bir tanesini, şimdi Kóranes denilen yerde öldürdüler. Skorri, Thormódr ve Svartr denize atladılar ve yüzerek uzaklaştılar. Lambi ve adamları bir tekne arayıp buldular ve onları suda takibe başladılar. Skorri'yi Skorrey adasında bulup öldürdüler. Ardından, o günden sonra Thormodssker olarak anılan kayalık bir adacığa kürek çekip orada da Thormódr'u öldürdüler. Diğer köleleri de hepsi sonradan kendi adlarıyla anılacak olan yerlerde kıstırdılar.

Lambi o günden sonra Lambastadir'de yaşadı ve varlıklı bir çiftçi oldu. Kudretli, fakat başbelası olmayan bir adamdı.

Ketill Gufa batıdaki Breidafjördr'a gitmiş ve Thorskaefjördr'da yerleşmişti. Gufudalr ve Gufufjördr'un isimleri ondan gelir. Esmer Geirmundr'un kızı Ýrr ile evlendi ve Váli isimli bir oğulları oldu."Bkz. *The Sagas of Icelanders*, ed. Örnólfur Thorsson, V.1, Penguin Books, London, 2000, s.148.

"...Hjardarholt'taki evde yaşadılar. Çocukları Kjartan, Thorbergr, Halldorr, Steindórr, Thuridr, Thorbjörg ve Godi Oddroğlu Thorhall ile evlenen Bergthora. Thorbjörg'ün ilk kocası Gunnaroğlu Asgeirr, ikinci kocası ise Thorgrimoğlu Vermundr idi. Thuridr, Solmundr'un oğlu Gudmundr ile evlendi; Hallr ve Kiyıcı Bardi isimli iki çocukları oldu. Ölfus'taki..." Bkz. *The Sagas of Icelanders*, ed. Örnólfur Thorsson, V.1, Penguin Books, London, 2000, s.149.

- 102 Godi: Metinde "goði". Hristiyanlık öncesi dönemde dini ve siyasi işlevler godide birleşmiştir. İzlanda'daki 36 şeflikten ("goðorð") her birinin başında bu yöneticiler bulunurdu. Godordların sayısı 965 yılında 39'a, 1005 yılında da 48'e yükseltildi. Godord miras bırakılabilir, satın alınabilir, değiş tokuş edilebilir, paylaşılabiliirdi. Bu şeflikler coğrafi değil, politik bir anlam taşıı. Özgür insanlar hangi godiyi seçeceğine karar verebiliirdi. Bu yüzden farklı godilere bağlı insanlar birbiriyile komşu olabiliyordu. 13. yüzyılda başlayan Norveç egemenliği döneminde bunlar lağvedilip yerine eyaletler sistemi ("sýsla") getirildi.

- 103 İzlanda'daki Dalir.

kızıydı.¹⁰⁴ Óláfr, batıda Breidafjördr'daki Laxárdalr'da bulunan Hjardarholt'da otururdu. Son derece varlıklı olmasının yanında, o dönem İzlandasının en yakışıklı erkeğiydi. Ayrıca çok karakterli bir insandı da. Óláfr, Egill'in kızı Thorgerdr'u kendisine eş olarak istedi. Thorgerdr güzel, diğer kadınlara göre daha uzun boylu, bilge, mücadeleci, fakat günlük yaşamında da bir o kadar halim selim bir kadındı. Egill, Óláfr'u iyi tanıyordu ve bu evliliği onaylıyordu. Bu yüzden Thorgerdr'u da Óláfr'a verdi. İkisi birlikte Hjardarholt'taki evde yaşadılar.

Ólfus'taki Thóroddr'un kardeşi ve Eyvindr'un oğlu Özur ise, Egill'in kızı Bera'yla evlendi.

81. Bödvarr'ın Ölümü ve Egill'in Ağdı

Egill'in oğlu Bödvarr büyüyüp serpilmişti. Gelecek vaat eden, yakışıklı, uzun boylu ve güçlü bir gençti. Egill ve Thórólfr'un gençliğindeki gibiydi. Egill onu yürekten seviyordu. Bödvarr da babasına çok düşküncüydü. Bir yaz Hvítá'ya bir tekne geldi ve yükünü boşalttığı yerde büyük bir pazar kuruldu. Egill, büyük miktarlarda kereste satın aldı. Bunları suyuyla taşıyacaktı, o yüzden kendisine ait sekiz kürekli bir tekneyi yardımcıları pazar yerine getirdiler. Bödvarr da onlarla birlikte gitmek için ısrar etti ve isteğini kabul ettirdi de. Diğer adamlarla birlikte güverteye geçti. Teknede toplam altı kişiydiler. Gündüz vakti açılmaya hazırlandıklarında deniz çekildi. Bu yüzden geceye kadar beklemek zorunda kaldılar. Ardından, çekilen suların tersi yönünde bastıran kuvvetli güneybatı rüzgârı her zamanki gibi fiyordun sularını azgınlıktı. Bütün bunların sonucu tekne batıp gidiverdi. Kurtulan olmamıştı. Ertesi gün cesetler ortaya çıktı. Bödvarr'ın cansız vücudu Einarsnes sahiline vurmuştu. Diğer bazıları da fiyordun güney kıyılarında ortaya çıktı: Tekne o bölgeye, uzaklardaki Reykjarhamarr civarına kadar sürüklenmişti.

Egill haberi aynı gün aldı ve hemen cesetleri aramaya koyuldu. Bödvarr'ınkini bulunca kucaklayıp dizlerine yerleştirerek Digranes'e, Skallagrímr'un mezarına doğru yola çıktı. Oraya vardığında mezarı açıp Bödvarr'ı Skallagrímr'un yanına yerleştirdi, ardından kapattı. İş bittiğinde akşam karanlığı çökmüştü. Egill daha sonra Borg'a at sürdü. Eve geldiğinde hemen yatak odasına girerek kendisini içeri kilitleyip yattı. Kimse cesaret edip de tek kelime konuşmadı.

104/ Ailech Kralları (İrlanda dilinde "Ailigh") olarak bilinen sülalenin 94. üyesi olan üyesi Kial Muirchertach mac Neill.

Söylendiğine göre Bödvarr'ı gömdüğünde Egill'in üzerine sıkı sıkıya oturan pantolonu, sırtında iki taraftan eklenmiş ve vücudunu saran pazenden bir tunik vardı. Ne var ki -yine söylendiğine göre- Egill'in kasları gösterdiği çabadan dolayı vücudunu o denli şişirmişti ki elbiseleri patlamıştı.

Ertesi gün Egill hâlâ odasında idi ve dışarı çıkmamıştı. Hiçbir şey yememiş, bir şey içmemişti. Orada ertesi geceye kadar kaldı. İnsanlar onunla konuşmaya hâlâ cesaret edemiyordu. Üçüncü günün sabahı hava ısır ısımaz, Ásgerdr birisinin altına at verip batıya, Hjardarholt'a gönderdi. Olabildiğince hızlı bir şekilde yol alıp gün ortasında Thorgerdr'a varan adam, ona tüm olup biteni anlattı. Ásgerdr, Thorgerdr'un hiç gecikmeden Borg'a gelmesini istiyordu. Thorgerdr derhal bir at eyerlemelerini istedi ve iki kişiyi de yanına eşlikçi olarak aldı. O akşam hepsi de yola çıkıp Borg'a varana dek gece boyunca at sürdüler. Vardıklarında Thorgerdr hızla eve girdi. Kendisini Ásgerdr karşıladı ve akşam yemeği yeyip yemediğini sordu. Thorgerdr yüksek sesle cevap verdi: "Yemek yemedim ve Freyja ile buluşana kadar da yemeyeceğim.¹⁰⁵ Babamın tuttuğundan farklı bir yol izlemeyeceğim. Babam ve kardeşimden daha fazla yaşayacak değilim."

Ardından yatak odasına giderek babasına seslendi: "Baba kapıyı aç, ikimiz de aynı kaderi paylaşacağız!" Egill kilidi açtı. Thorgerdr içeri girdi ve kapıyı yeniden kilitledi. Oradaki diğer yatağa uzandı.

Bunun üzerine Egill dedi ki: "Babanı izlemekle çok iyi bir şey yaptın kızım. Bana karşı büyük bir sevgi gösterdin. Bu kadar korkunç bir kederle yaşamam nasıl mümkün olabilir ki?"

Bu sözlerin ardından bir süre ikisi de suskun kaldı. Egill yeniden söze başladı: "Ne yapıyorsun kızım, bir şeyler mi çiğniyorsun?"

"Deniz rezenesi çiğniyorum" dedi Thorgerdr, "çünkü biliyorum ki acılarımı çoğaltacak, aksi halde uzun yıllar ölmeyebilirim".

"Deniz rezenesi insanlara fena mı gelir?" diye sordu Egill.

"Hem de ne fena!" dedi Thorgerdr, "Sen de biraz yer misin?"

Egill, "Ne fark eder ki?" dedi.

Biraz zaman geçince Thorgerdr dışarıya seslenip kendisine su getirmelerini istedi. Suyu getirdiler. "Bu şeyi yemek insanı olduğundan daha fazla susatıyor" dedi Egill. "Biraz su içmek ister misin baba?" diye sordu kızı. Egill boynuzdan kaba konmuş olan suyu aldı ve bir yudumda içti. Bunun üzerine Thorgerdr, "O da ne, kandırıldık, bu süt!" dedi. Egill bunu duyunca boynuzun bir parçasını dişlerinin tüm kuvvetiyle ısırdı, ardından da kabı fırlatıp attı.

105 "Freyja ile buluşana kadar". Yani, ölene dek.

Thorgerdr bunun üzerine şunları söyledi: "Şimdi ne yapmalıyız? Tasarımız suya düştü. Bu durumda ikimizin de yaşaması gerekir baba. Yaşayalım ki sen Bödvarr için bir ağıt yak ve ben de onu run tahtasına kazıyayım. Ondan sonra eğer istersek ölebiliriz. Doğrusu oğlun Thorsteinn'in Bödvarr için bir şiir yazabileceğinden şüpheliyim. Öte yandan, anısının onurlandırılmaması da hiç hoş olmazdı. Cenaze töreni yapılırken ikimiz orada oturup içkileri devirecek değiliz herhalde."

Egill, bunu yapmaya girişse dahi o sırada kendisinden bir ağıt yazmasının beklenmemesi gerektiğini söyledi. "Yine de deneyeceğim" dedi.

Egill'in kısa bir süre önce ölmüş bulunan Gunnarr isimli bir oğlu daha vardı.

Ve Egill aşağıdaki ağıtı yakmaya başladı:

1.

Ben deprenmek isterken
Dilim buna taş koyuyor
Ve şiirimin bedeni
Dirilmekte zorlanıyor.
Şiir ki Odin'in nimeti¹⁰⁶
Kurulduğu yerden zihnimi
Aşıp da güne çıkamıyor.

2.

İlerliyor fakat akıyor
Göğsüme çöken
Hıçkırıklar yüzünden
Alttan akan ezgisi
Şiirin,
Odingiller hediyesi
Geçmişin,
Devler ülkesinden çalınmış
Eşsiz nimetin.

3.

Kusursuz kılınan
Ve hayatla dokunan

Bragi tarafından¹⁰⁷
Bekçi cüceler dolayından,
Devin yaralı boynundan
Kandır
Dışarı uğrayan:
Ummân!
Ve çarpıp durmada
Öte dünya kapısına:
Şiirden beni
Alıkoymada.

4.
Soyum kıyısında tükenmenin,
Fırtına kökledi sanki kökleyecek
Ormandaki ağaçlar gibiyim.
Hiçbir ama hiçbir erkek
Sevinmese gerek
Can parçasını taşırken
Dışarı evden
Ve o can heyhat
Cansızken.

5.
Önce neyi anmalı?
Ah evet, babamı annemi,
Birinin ölümünü
Öbürünün kederini.
Ve şiir damıtmalı
Taşıyarak közü
Söz tapınağından,
Lisanımla yapraklanan.

6.
Öyle ki boşluk,
Zalimdi ki öyle,

107 Bragi: Aesir ırkından bir tanrı. Snorri Sturluson'un kaleme aldığı Prose Edda'da şiir tanrısı. Hakkında fazla bilgi yoktur. İki edda kitabında da ozan ("skáld") geleneğinde de çok az anılır. Bir varsayıma göre ortaçağ yazıcıları tarafından 9. yüzyılda yaşamış Bragi Boddason'dan türetilmiştir. Boddason, 6. dipnotta (s. 57) değinilen Skáldatal'da ("Skaldlar Listesi") İsveç kralı Björn'ün saray şairi olarak kayda geçirilmiştir.

Bir dalga çarpar dururdu
Babamın soy kütüğüne.
Evladımı yutan
Açık, apaçık, açgözlü
O kuyuyu
Görüyorum, biliyorum,
Denizin
Örse
Çekiç
Gibi
O
Dövdüğünü.

7.
Denizler tanrıçası¹⁰⁸
Örseledi beni
Sevdiklerimden ayırdı,
Bağlarını ailemin
Kopardı attı,
Sımsıkı bir düğümle
Elim
Kolum
Bağlandı.

8.
Eğer kılıcımla bu ayıbın
Sorsaydım hesabını,
Denizleri köpürtenin¹⁰⁹
Alırdım canını:
Rüzgârın kardeşi
Kıyılar döven deniz,¹¹⁰
Eksik kalmasın hem de
Karısı hanımefendi
Yerdi bir güzel sillemi!

108 *Rán*: Prose Edda'nın "Skáldskaparmál" bölümünde Aegir'in karısı olarak anılan tanrıça. Denize açılan insanları ağıyla yakalamış.

109 Aegir: Kuzey mitolojisinde denizin ve deniz yaratıklarının tanrısı. Aynı zamanda okyanusun da kişileştirilmiş halidir. Prose Edda'da Gymir ve Illér olarak da anılır.

110 "Kıyılar döven deniz": Aegir.

9.

Ne yazık ki vah, gücüm tükendi,
Gemiler katiliyle mücadeleyi,¹¹¹
Savunmayı adaleti,
Herkes bilir
Zayıf bir ihtiyarın
Beceremeyeceğini.

10.

Deniz
Nelerden yoksun bıraktı beni,
Yakınlarımın
Ölüp gitmesini,
Süngüsü düşmüş
Ailemin
Tanrı'ya
Yürümesini
Hangi dil acı çekmeden anlatabilir ki?

11.

Ben,
Ben kendim,
Biliyorum
Yiğit bir erkek vardı
İçinde oğlumun,
Ve cesur yiğitten
Olgun bir savaşçı doğdu,
Odin'in inayeti
Üstüne doğdu.

12.

Babasının sözlerini,
Bilge sözlerini
Doğru sözlerini,
Herkes düşünse de tersini
Yüceltirdi hep, ululardı
Arkaları beni, desteğimdi
Gücüme güç katardı.

13.

Kardeşlerimin kaybı
Kıymık
Gibi
Aklımda
Takılı,
Onlarsız yalnızlığımı
Ve yaşadığım yası
Ve kendimi
Düşünüyorum,
Savaş yükseldikçe işte,
İşte o an
Ruhumun,
Derininden derinine
Ruhumun,
Düşünüyorum:

14.

Tehlikenin ortasında omuz omuza
Kim olacak,
Beni tehlikeden kim koruyacak?
Düşmanlarla yüzleşince
Ona hep ihtiyaç duyuyorum,
Yoldaşlarım eksilince
Biliyorum,
Gücüm azalacak biliyorum.

15.

Güven veren insana
Rastlamak ne de zor
Odin'in ağacı altında,¹¹²
Yaşayanlar arasında,
Çünkü,

112 Odin'in ağacı: Yggdrasil. "Asılmışların Efendisi", "Darağacının Efendisi" gibi birçok isimle anılan Odin, bilginin de tanrısıdır ve kazandığı yetenek için bir bedel ödemiştir. Yiyip içmeden dokuz gün dokuz gece kutsal ağaç Yggdrasil'in dallarından birine asmıştır kendisini. Bu sürenin sonunda hayata tekrar dönmüş ve ağacın dallarından düşen efsunlu runları toplamıştır. Bu runlar Odin'e bilgeliğin gizlerini kazandırmıştır. O da bunları insanlara ve diğer tanrılara nakletmiştir. Odin'e suçluları ve kurbanları asarak insan kurbanı yapılmıştır. İnanişa göre Odin ve kuzgunları, bu kurbanları ziyaret ederek onlarla konuşurlarmış.

Karanlık yaradılışlı çünkü kandaş,
Çünkü altın için kardeşinin ölümünü
Değiştiriyor,
Almıyor öcünü.

16.¹¹³

Sıklıkla hissediyorum
Paranın efendisi
(...)

17.

Diyorlar ki
Hiç kimse
Evet, hiç kimse
Oğlunun istemezmiş kefaretni,
Yeni bir evladı olmadan
Öncekinin alacak yerini.

18.

Bana kötülük etmeseler de
Bıkkınlık içindeyim
Yaşadığım çevrede,
Karımın
Yavrucağı
Yürüdü
Tek Gözlü'nün evine.¹¹⁴

19.

Aagir,
Denizler sultanı,
Kopartıp duran fırtınaları,
Bana düşman gibi
Kuruyor bana karşı
Zihnini sürekli,
Başım önümde hep
Alnım yere gömülü
Ve fikrim hepten dumanlı

113 Özgün metinde eksik.

114 "Tek Gözlü'nün evine": Odin imgesi daima tek gözlüdür. Evle kastedilen ise, ölen savaşçıların "Valkyrie"ler vasıtasıyla alındığı öte dünya Valhalla'dır.

20.

Sakınan şerefsizlikten
Ve utançtan,
Rezil sözlerden kaçınan
Evladımı bir tanemi
Zalim
Ateş
Alalı
Berî.

21.

Hatırımdan çıkmaz
Odin'in yüceltmesi
Ve Tanrılar katına
Yükseltmesi,
Benden olma,
Karımdan doğma
Soy ağacımı, ailemi.

22.

Odin'e,
Mızrakların efendisine,
Sadakat gösterip
Güven duymuştum
Savaş arabaları efendisine,
O zaferler bahşeden
Ve gün gelip benden
Yüz çevirene.

23.

Vili'nin kardeşi¹¹⁵
Bağlı değilim Odin'e,
Tanrıların tanrısı!
Tanrıların bekçisi!
Yine de hakkını vermeli
Bilgeliğin yoldaşı
Bildi

115 Vili: Odin'in kardeşi. Diğer kardeşi "Vé" ile birlikte kumsalda buldukları kadın ve erkeğe ruh, düşünme gücü vermişlerdir. Dolayısıyla insan ırkının yaratıcısı olarak da kabul edilir.

Acılarımı
Sağaltmasını.

24.

Fenrir'i alt eden
Savaşçı Tanrı¹¹⁶
Verdi bana şiir sanatını
Kusursuzluk vaat eden,
Ve anlamayı
Gerçek düşmanımı
İçten pazarlıklı
Yöremde gezen.

25.

Yolum,
Yolum artık çizildi,
Ölüm:
Fenrir'in kızkardeşi¹¹⁷
Odin'e düşman,
Bekliyor durmadan
Bekliyor beni
Kayalıklarda denizi yaran,
Bekliyor sızlamadan vicdanı
Ve kararlı
Ve
Bekliyorum
Ben
Mutlulukla...
Sonunda gelecek olanı.

Egill şiir ilerledikçe kendine geldi ve bitirdiğinde Ásgerdr'a, Thorgerdr'a ve onunla birlikte gelenlere gönderdi. Yatağından kalkarak kendi yüksek yerine oturdu. Şiiri "Sonatorrek" olarak adlandırdı.¹¹⁸ Bütün bunların ardından oğluna eski geleneklere uygun bir cenaze töreni düzenledi. Thorgerdr'u ise evine dönmeden önce değerli hediyelere boğdu.

116 Odin.

117 Fenrir'in kızkardeşi: Hel.

118 Sonatorrek: Oğulların Kaybı.

82. Hákon'un Savaşı, Ölümü ve Arinbjörn'e Övgü¹¹⁹

Egill, Borg'da uzun yıllar yaşadı ve iyiden iyiye yaşlandı. İzlanda'ya yerleştikten sonra ne herhangi birisiyle anlaşmazlığa düştüğü ne de teke tek çarpışmaya girdiği ve çatışmalarda birilerini öldürdüğü görüldü. Yukarıda sözü edilen olaylardan sonra İzlanda'nın dışına hiç çıkmadığı da söylenir. Norveç'e gidememesinin ana nedeni, daha önce de değinildiği üzere, kralın kendisine düşmanlık güttüğü yönündeki düşüncesi idi. Egill evini büyük bir varlık içinde yönetti, paraca en ufak bir sıkıntısı olmadı ve yaradılışı gereği cömertçe yaşadı.

Athelstan'ın evlatlığı Kral Hákon, Norveç'te uzun yıllar egemenliğini sürdürdü. Buna karşılık yaşamının son yıllarında Eiríkr'un oğulları Norveç'e gelerek krallık üzerinde hak iddia ettiler ve mücadeleye giriştiler. Karşılıklı savaşımlardan Hákon hep galip çıktı. Son savaş Hördaland'daki Fitjar'ın Stord adasında yapıldı. Kral bu savaşı da kazandı, fakat ölümcül bir yara almıştı.

Hersir Arinbjörn, Eiríkr'un oğlu Haraldr'un maiyetindeydi ve onun danışmanı olmuştu. Kendisine bunun yanında başka şerefler de bahşedilmişti. Haraldr ordularının komutanı, ülkenin baş muhafızıydı. Arinbjörn büyük ve muzaffer bir komutandı. Firdafylki bölgesinin yönetimi ve gelirleri ona verilmişti. Skallagrímroğlu Egill, hem Norveç'teki yönetim değişikliğinin hem de büyük şerefler bahşedilen Arinbjörn'ün topraklarına geri döndüğünü haber aldı. Bunun üzerine Arinbjörn hakkında aşağıdaki şiiri yazdı:

1.

Soylu bir insan için
Sabırsızlanıyor dilim
Övgüler düzmeye,
Sözden yana
Elim sıkı olacak
Pintiye,
Fakat harcayacağım
Kral soyuna
Cömertçe,
Dilim kapalı kalacak

119 Arinbjörn'e Övgü: Metinde "Arinbjarnarkviða". Tam çevirisiyle, "Arinbjörn Şarkısı" ya da "Arinbjörn Baladı". "Kviða", Poetic Edda'nın "Völuspa" bölümünde kullanılan vezinle yazılmış şarkıların, poetik şiirlerin ve baladların genel adıdır.

Ortalıkta dolaşan
Yalana dolana.

2.

Yalan küfesi taşıyana
Acıdır alayımız,
Fakat aziz dostlarımıza
Övgüler sunacağız.
Nice saraylar gezdim
Nice kralların,
Ve beraberimde bir ozan,
Örneği ince yaradılışın
Ve içten olmanın.

3.

Zamanlardan bir zaman
Vermedi aman
Kudretli kral
Yngling soyundan,¹²⁰
Cesaret şapkamı geçirip kafama
Gittim savaş beyinin yurduna.

4.

Dehşet saçan miğferinin altında
Ve yön veren ağzına bakanlara
Kudretli prensin
Yönettiği yurduna,
Jórvík derler bir kentte
Hükümünü yürütmede
Yağmurlu kıyılara
Krallık etmede.

5.

Kaçınmalı
Eiríkr'un
Göz kamaştıran

120 Yngling soyu: İskandinavya'nın en eski hükümdar soylarından biri. Kökleri hakkında, folklorik ya da bilimsel, çok sayıda varsayım vardır. Snorri Sturluson'un Norveç krallarının tarihini anlattığı Heimskringla derlemesinin giriş sagası olan Ynglinga Sagası'nda, Frey'in Uppsala'da bu soyu kurmasına değinilir.

Öfkeli bakışından
Yüzünden saçılan
Ve dehşet yayan
Güven vermeyen,
Kudret sahibinin
Çakan gözleri
Bir yılanınki
Gibiyken
Ve korkunç bakışlar
Fırlatırken.

6.
Yine de ben durmadım geri
Sunmaya cesaret ettim krala
Çekinmeden şiirimi,
Ve böylece şiirin iksiri
-ki Odin'in sürünerek elde ettiği
yatakhediyesi-¹²¹
Aktı kulaklara
İnsanları mutlu etti.

7.
Dizelerim için kralın bahşettiğini
Kabul ettiğimde,
Şapkamın yerleşeceği bir kelleyi
Saçları kurt grisi
Hâlâ koruyabildiğimde,
Kimse takdir etmedi
Bu cömertlikler evinde,
Kazandığım ödülün güzelliğini
Şiirimle.

8.
Kellemi kurtardım
Ve kapkara gözlerimi
İki mücevheratım,
Ve düşük kaşlarım,
Ve kurtardım ağzımı
Kellemin fidyesini

121 Odin, şiir iksirini alabilmek için Gunnlödr'la üç gün üç gece geçirmişti.

Kralın dizlerine
Konduran.

9.

O an
Bir çit gibi dişlerim
Ve dilimdi
Kazanılan,
Ve kulaklarım
Hâlâ duyan,
Böylesi bir hediye
Böylesi bir kraldan kazanan
Şanslı saysın kendini
Altın alandan.

10.

Yanımda omuzdaşım
Arkadaşım,
Hazinele dağıtan diğerleri
Ne ki?
Sonuna dek sadık
Ve güvenli
N'eylerse güzel eyler
Yoldaşım.

11.

Arinbjörn,
Kusursuzluk örneği
İnsanlar içinde,
Tek başına beni
Çekti çıkardı,
Kralın öfkesine
Bırakmadı:
Savaş beyinin evinde
Odur kralın arkadaşı
Ve yoktur bir tek yalanı.

12.¹²²

Ve...

...destekçisi,
İşlerimi yürütürken
Yüreklendiren,
Ki...
(...)
Başına dert
Hálfdan soyunun.

13.

Kayıtsız karşılasaydım
Yaptığı iyiliği
Arkadaşım düşünebilirdi
Kötü dost olduğumu,
Ve Odin'in kabını
Hiç hak etmediğimi,¹²³
Övgülere layık olmadığım gibi
Yeminleri bozduğumu.

14.

Şimdi apaçık artık
Övgüler sunduğum yer
Şanlı önderine halkın,
Ve insanların
Hepsinin gözü önünde,
O zorlu yolda
Şiirim yol almada.

15.

Kanatlanan sesiyle dilimin
Hemencek,
Övgü şiirimin hammaddesi
Bilenecek,
Dostum için
Thórir'in kandaşı
Dilim yüklü,
Çok şey var

122 - Özgün metinde bir anlam yaratılamayacak kadar eksik.

123 - Odin'in kabını hiç hak etmediğimi: Yani "şiirimin içtenliksiz olduğunu".

Çünkü
Söylenecek.

16.
İlk söylenmesi gereken
Herkesçe bilinen
Herkesin duyduğu:
Ne denli cömert olduğu,
Ve bir dev,
Ateşli,
Huş ağacının çekindiği.¹²⁴

17.
İnsanlar hayran kalırdı
Paraya pula
Doyurmasına
Çevresindekileri,
Freyr ve Njördr¹²⁵
Bağışlamıştı ona
Zenginliğin kudretini.

18.
Dipsiz zenginlik
Aktı ellerine
Hróaldr soyunun
Seçilmiş oğlunun,
Ve aktı
Ve aktı
Ona arkadaşları
Uzak yerler aşırı.

124 "Huş ağacının çekindiği ateşli dev": Burada bir kelime oyunu var. İzlanda dilinde "arin", ocak; "björn" ise ayı anlamına gelir. Ben bu kelime oyununu "dev" kelimesini kullanarak çevirmeyi tercih ettim. Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2000, s.159. Yeri gelmişken söylemek gerekir, ayının ortaçağ İskandinav kültürlerinde olumlu bir anlam yükü vardır. Huş ağacının çıralı bir ağaç olduğuna ise yukarıda değinmiştik.

125 Freyr ve Njördr: Bereket ve zenginliği temsil eden tanrılar.

19.

İki kulağının arası
Ve boyunca alnı
Taçlanmıştı
Krallar gibi,
Tanrılarının sevgilisi
Adamları ve kendisi,
Savaşçının arkadaşı
Zayıfın destekçisi.

20.

Onun başardığı işler
Şenlendirecek zamanı,
Diğer beyler
Boy ölçüşemezler
Yerindeyse de
Dünyalıkları,
Ara ki bulasın cömert adamı:
Biri buradaysa
Öbürünün ufukta damı,
Kolay mı çözmek
Tüm sorunları?

21.

Gösterilemez hiç kimse
Arinbjörn'ün girip de evine
Küçük düşürülen
Ve yakışksız sözler yiyen,
Eli boş döndürülen.

22.

Firdafylki'de yaşayan adam¹²⁶
Paraya zalim,
Bir meyve gibi damlayan¹²⁷
Altına zalim,
Şiir iksirini çalana altın yüzüklü¹²⁸

126 Arinbjörn.

127 Bir meyve gibi damlayan: Odin'in yüzüğü "Draupnir". Dokuz gecede bir, bu yü-
zükten sekiz eşdeğer büyüklükte yüzük damlardı.

128 Şiir iksirini çalana altın yüzüklü: Odin.

Meydan okuyan,
Bölüp parçalayan hazineleri
Ve salıp çayıra mücevheri
Ve cömert
Yine cömert
Hep cömert

23.
Uzun yaşamının
Yollarında
Durmadı
Ekildi hep
Savaş tohumları
(...)¹²⁹

24.
Haksızlık olmaz mıydı
Bu cömertlik sultanı
Denize açılsaydı
Gemilerin doluğu
Birbirine dolağı,
Bana onca bahşettiğı
Boşa gitmez miydi?

25.
Ve ben
Erken kalkıp işte
Sözlerimi çatıtm,
Dilimle onları
Sabahtan toparladım,
Ve bir tümsek kaktım
Tepeleme
Övgülü sözlerle,
Solmamacasına
Şiir ülkesinde
Parelenmemecesine.

83. Helgioğlu Einarr ve Egill

Einarr isimli birisi vardı. Babası Óttarroğlu Helgi, büyükbabası ise Breidafjördr'a yerleşen Doğulu Björn idi. Bilge Ösvífr, Einarr'ın kardeşiydi. Einarr genç yaşlarında bile uzun boylu, güçlü kuvvetli, yetenekli bir insandı. Daha ilk gençliğinde şiir yazmaya başlamıştı ve öğrenmeye açık bir kişiliği vardı. Bir yaz, Thing sırasında, Einarr Egill'in çadırına gitti ve konuşmaya başladılar. Konu bir süre sonra şiire kaydı. Bu sohbetten ikisi de hoşnut kalmıştı. Daha sonraları Einarr konuşmak için sık sık Egill'e gitti ve ikisi arasında sıkı bir dostluk kuruldu.

Einarr, dışarıya yaptığı bir seyahatten kısa süre önce dönmüştü. Egill, Einarr'a Norveç'teki son gelişmeler ve oradaki arkadaşları hakkında birçok soru sordu. Yönetimde bulunanlarla düşman bellediği kişileri de sormayı ihmal etmedi. Einarr da Egill'e onun yolculukları ve yiğitlikleri hakkında sorular sordu. Egill bu konuşmadan çok memnun kaldı. İkisi de neşelerini buldular. Einarr, Egill'e, cesaretini sergilediği olaylardan hangisinin en zorlusu olduğunu sordu ve bunu anlatmasını rica etti. Egill bunun üzerine şu şiiri söyledi:

50.

Tek başıma savaştım sekiziyle
Tek başıma savaştım on biriyle
Doyurdum kurtları leşleriyle.
Tek başıma,
Tek başıma hakladım hepsini de,
Kalkan titreten kılıçları
Çarpıştırdık şiddetle,
Kolumun tüm gövdesiyle
Abandım ölüm ateşine.

Egill ile Einarr ayrılırken birbirlerine en içten dostluk duygularını sundular. Einarr, kendisi gibi yüksek tabakadan adamlarla uzun zaman İzlanda dışında bulunmuştu. Eli açık birisi olduğu için sık sık para sıkıntısına düşerdi. Esaslı, erkekçe bir yaradılışı vardı. Sigurdroğlu Bey Hákon'un yakın muhafızları arasındaydı. O sıralar Norveç'te Bey Hákon ve Eiríkroğulları arasında savaşlar yaşanıyordu. Bu yüzden birçok kişi ülkeden ayrılmıştı. Eiríkr'un oğullarından Kral Haraldr, Danimarka'nın güneyinde Limafjördr'daki Háls'ta ihanete uğrayıp öldürülmüştü. Einarr ardından, Altın Haraldr da denilen Knutoğlu Haraldr'a ve Bey Hákon'a karşı çarpışmalara katıldı. O çar-

pışmada Kral Haraldr ile birlikte Hersir Arinbjörn de öldürülmüştü. Egill bunu duyunca şu şiiri yazdı:

51.

Gün güne tükeniyor nesilleri
Efendileri silahların,
Altına boğan çevresini
Namlı savaşçıların,
Nerede bulunur bunlar
Böyle cömert adamlar,
Adaların mimlediği
Ve kuşağı gibi dünyanın
O denizler ötesinde mi?
Karşılıyp övgü sözlerimi
Şahinlerin tünediği
Kollarımı
Gümüşe boğanı,
Yerde mi aramalı gökte mi?

Helgioğlu Einarr'ın şair olarak lakabı Çanaktınlatan idi. Bey Hákon hakkında, "Altın Yokluğu" isimli çok uzun bir şiir yazmış, fakat Einarr'a karşı öfkesi burnunda olan bey, bu şiiri uzun zaman dinlememişti.¹³⁰ Einarr bunun üzerine şu dizeleri söyledi:

52.

Damıttım şiir içitinden¹³¹
Herkes uykudayken derin,
Topraklara hükmeden
Soylu bir yiğit için,
Pişmanım fakat sorma neden,
Hazineler dağıtan bey'in,
Namıyla titreten önderin
Bence belli düşüncesi:
Anca bir elin parmakları
Benden kötü ozanın sayısı,
Benden mutlusu yoktu sanki
Gelip onu görünce halbuki.

130 ...çok uzun bir şiir...: Metinde "drápa". 10. yüzyılın sonları ve 11. yüzyıl boyunca parlak çağını yaşamış, 13. yüzyıla kadar varlığını sürdürebilmiş bir şiir türü. Vurmak anlamına gelen "drepa" kelimesinden türediği tahmin edilir. Sazın tellerine vurarak yapılan bir sözlü edebiyat türünün kalınısı olabilir, denmektedir.

131 52. dipnota bkz. (s.120)

Einarr, şiirin ardını da getirdi:

53.

Haydi, beyi arayalım,
Kurtlar için kılıcıyla
Taze etler yığanı,
Haydi, beyi bulalım,
Gelin tekneyi süsleyelim
Ekleyelim zafer kalkanları
Ki şenlensin kürek yuvaları,
Yılanlar ısınyormuş gibi
Kılıcını savuran savaşçı
Geri çekmez elini,
Çalmış iken kapısını
Reddetmez bendesini.

Bey, o zaman Einarr'ın ayrılmasını istemedi ve şiirini dinleme şerefini bahşedip kendisine çok değerli bir kalkan hediye etti. Kalkanın üzerinde eski zaman öyküleri anlatılmış, yazıların arası da altın ve değerli taşlarla bezenmişti. Einarr, İzlanda'ya giderek kardeşi Osvir'in mülküne yerleşti. Sonbahar geldiğinde atını güneye sürüp Borg'a ulaştı ve biraz da orada konakladı. Egill o sırada evinde değil bölgenin kuzeyindeydi, fakat kısa süre içinde dönmesi bekleniyordu. Einarr onu üç gece bekledi. Üç geceden fazla konaklamak geleneklere göre hoş karşılanmazdı. Bu yüzden ayrılmaya hazırlandı. Ayrılmadan önce de Egill'in evdeki odasına girip kendisine hediye edilen değerli kalkanı duvara astı ve ev hizmetini görenlere bunun Egill'e hediyesi olduğunu iletmelerini istedi. Ardından atına binip oradan ayrıldı.

Aynı gün Egill eve döndü. Odasına girdiğinde kalkanı görünce böylesi değerli bir eşyanın kime ait olduğunu sordu. Çanakntınlatan Einarr'ın oraya geldiğini, kalkanı da hediye olarak bıraktığını söylediler. "Rezil yaratık!" dedi Egill, "Bunu vermekle benim uyanık kalıp kalkanı hakkında şiir düzmem gerektiğini ima ediyor. Bana hemen atımı getirin. Peşinden gidip onu geberteceğim". Kendisine Einarr'ın sabah erkenden ayrıldığını söylediler. "Bu durumda" dedi Egill, "Dalir'e varmıştır". Ardından şu şekilde başlayan bir şiir yazdı:

54.

Şimdi tam zamanı
Bana verileni övmenin,
Aldığım parlak koruganı¹³²
Dizelerle yüceltmenin,
Cömertlik sahibinin sözleri
Bana evimde iletildi,
Şiir gemimin dizeleri
Kırmaz dümenini yanlış yere
Kulak verin söylediklerime.

Egill ve Einarr yaşadıkları sürece iki iyi dost olarak kaldılar.¹³³ Kalkanın kaderi içinse şunlar anlatıldı: Egill bir düğün için Gunnvaldoğlu Thorketill, Kızıl Björn'ün oğulları Trefill ve Helgi ile birlikte Vídimýrr'ye giderken onu da yanına almıştı. Gittikleri yerde kalkan, kesilmiş süt suyunun olduğu bir kaba düşüp bozuldu. Bunun üzerine Egill, üzerindeki değerli süslemeleri aldı. 12 onsluk altın çıkmıştı.

84. Egilloğlu Thorsteinn

Egill'in oğlu Thorsteinn büyümüş, güzel saçları ve çekici yüzüyle son derece yakışıklı birisi olmuştu. Uzun boylu, güçlü kuvvetliydi, ama hâlâ babasının endâmına ulaşamamıştı. Thorsteinn alçakgönüllü, çevresindekilerden çok daha akıllı, soğukkanlı ve sakın bir insandı. Egill onu fazla tutmuyordu. Thorsteinn'in de babasına karşı sıcak duygular beslediği söylenemezdi. Buna karşılık Ásgerdr'la Thorsteinn'in arasından su sızmazdı. Egill de artık iyiden iyiye yaşlanmıştı.

Bir yaz Thorsteinn atına atlayıp Thing'e geldi. Egill evde kalmıştı. Thorsteinn evden ayrılmadan önce Ásgerdr'la ikisi, Arinbjörn'ün vaktiyle babalarına hediye ettiği ipek üstlüğü¹³⁴ Egill'in haberi olmadan sandığından aldılar. Thorsteinn, Thing'e bununla gitti. Oraya varınca ipek üstlüğü sırtına geçirdi, fakat Yasa Kayası'na giderlerken

¹³² Parlak korugan: Kalkan.

¹³³ Einarr bu "küstah" tutumuyla, yani yaşça büyüğü olan bir şairi, bıraktığı hediye için şiir yazmaya zorlamış olmakla, Egill'i kızdırmıştır. Yine de Egill hemen yumuşamış ve bir şiir yazmıştır. Kendisinin farklı ruh hallerine bu denli hızlı bürünebilmesi okuyucuya yadırgatıcı gelebilir, ama dikkat edilecek olursa metin boyunca bu gel-gitli ruh halleri çokça karşımıza çıkıyor. Böylece dramatik gerilim, metin boyunca büyük anlatının bir parçası olarak küçük küçük zirveler de yapmaktadır.

kuyruğu yerlere değdiği için kirlenip lekелendi. Eve geri döndüğünde Ásgerdr onu sandıktaki eski yerine geri koydu. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra Egill sandığı açınca elbisesinin kirlenmiş olduğunu gördü. Ásgerdr'dan bununla ilgili bir açıklama istedi. O da doğruyu olduğu gibi söyledi. Egill bunun üzerine şu dizeleri okudu:

55.

Sorun bana bakalım
Var mı bir vârise ihtiyacım,
İhanet içinde kendi öz evladım,
Gel gör ki hayattayım hâlâ
Vahşetten başka ne denir buna
Bu Viking bekleyebilirdi pekâlâ
Taşlar yığılana kadar mezarıma.

Thorsteinn, Hlifoğlu Gunnarr'ın kızı Jófríd'le evlendi. Kızın annesi, Mahçup Óláfr'un kızı ve Böğürgen Thódr'un kardeşi Helga'ydı. Jófríd daha önce Konuşkan Oddr'un oğlu Thóroddr'la evliydi.

Bu evlilikten kısa bir süre sonra Ásgerdr öldü. Onun ölümünden sonra Egill, mülkünün yönetimini Thorsteinn'e devrederek güneye, Mossfell'deki damadı Grímr'un yanına gitti, çünkü babalığı olduğu Thórdís'i o günlerde hayatta olan herkesten daha çok severdi. Bir yaz günü Thormódr adında birisinin idaresindeki bir tekne, denizden gelip Leiruvágr'a girdi. Adam Norveçli olup Thóraoğlu Thorsteinn'in yardımcılarındandı. Yanında, vaktiyle Thorsteinn'in Skallagrímroğlu Egill'e gönderdiği çok değerli kalkanı da getirmişti. Thormódr, kalkanı Egill'e verdi, o da teşekkür ederek bunu kabul etti. İzleyen kış mevsiminde Egill, hediye kalkan üzerine aşağıdaki gibi başlayan ve Berudrápa adını verdiği bir şiir yazdı:¹³⁴

56.

Kralın adamı beni dinle,
Sunak ateşinin uzun saçlı yoldaşı¹³⁵
Şiir çağlayanımın dinmez pınarı,
Lütfeder misiniz dizelerime
Beyler kulak asmayı?
Övgü dolu dizelerim,

134 Beru-drápa: Tam çevirisiyle, "Kalkan şiiri".

135 Ódin.

Kartalın ağzından kapılan¹³⁶
Söz çekirdeğim,
Hördaland'da yankılanacak daima,
Dinle ey
Dalgaların uçurumunda
Söz geçiren kuzguna.¹³⁷

Egill'in oğlu Thorsteinn, Borg'a yerleşti. Önceden Hrifla ve Hrafn isminde evlilik dışı iki çocuğu vardı; Jófríd ile evlendikten sonra ise on çocukları oldu. Kızları Alımlı Helga için Ozan Hrafn'la Kurtduilli Gunnlaugr çekişip dururlardı. En büyük oğulları Grímr'du, ikincisi Skúli, üçüncüsü Thorgeirr, onun küçüğü Kollsveinn, beşincisi Hjörleifr, ardından da sırayla Halli, Egill, Thódr. Bir diğer kızları Thóra, Kleppjarnoğlu Thormódr'a varmıştı. Thorsteinn'in çocuklarından birçok dalları olan geniş bir soy türemiş, içlerinden çok sayıda önemli insan çıkmıştı. Hepsisi de Skallagrímr'a dayanan bu aile Mýrarlıgiller olarak anıldı.

85. Keskingöz Önundr ve Oğlu Steinarr

Keskingöz Önundr, Egill Borg'da yaşadığı sıralar Ánabrekka'da otururdu. Snaefellsströnd'den Şişman Thorbjörnkızı Thorgerdr'la evlenmişti. Önundr ve karısının Steinarr adında bir oğulları, Dalla adında da bir kızları vardı.¹³⁸ Önundr yaşlanıp da gözleri görmemeye başlayınca, mülkünün yönetimini oğlu Steinarr'a bıraktı. İki de varlıklı insanlardı.

Steinarr çirkin, herkeslerden daha uzun ve daha güçlü, kambur, uzun bacaklı, güdük gövdeli birisiydi. Kavgacı, öfkeli, küstah, laf anlamaz, dediğim dedikti. Egill'in oğlu Thorsteinn, yerleşmek için Borg'a geldiğinde aralarında daha ilk günlerden itibaren bir soğukluk oluştu.

Háfslaekr'un güneyinde Stakk isimli bir bataklık bölge vardı. Kışın sular altında kalan bu alan, bahar gelip de buzlar çözüldüğünde hayvanlar için güzel bir otlağa dönüşüyor, adeta hasat sonrası toparlanmış ot yığınları gibi oluyordu. Háfslaekr'un eski zamanlar-

136 57. dipnota bkz. (s.120)

137 Söz geçiren kuzguna: Yani, tekneyi idare eden denizci.

138 Thorsson edisyonunda bu cümlemin hemen ardından gelen cümle: "Galtaoğlu Ögmundr ile evli olan Dalla'nın, Thorgils ve Kormákr adında iki oğlu vardı." Bkz. *Egils Saga*, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2000, s.169.

dan beri sınır işlevi vardı, fakat baharda Steinarr'ın hayvanları Háfslaekr'dan çıkarken Stakk bataklığına tecavüz etti. Thorsteinn'in adamları bu durumdan şikâyetçi oldular. Steinarr bunlara kulak asmadı. O yaz mevsimi başkaca bir olay yaşanmadan geçip gitti. Ertesi bahar Steinarr hayvanlarını yine aynı yerde otlattı. Thorsteinn bunun üzerine kendisiyle sakince konuştu ve ineklerine sahip çıkıp onları eski sınırlar içinde otlatmasını istedi. Steinarr, hayvanların canları nereye isterse oraya gideceğini söyledi. Son derece inatçı bir tutum takınmasından dolayı karşılıklı atıştılar. Thorsteinn, hayvanları Háfslaekr'un ötesindeki bataklığa geri döndürdü. Steinarr bunu öğrenince, kölesi Grani'yi davarın başında durması için Stakk'a gönderdi. Grani orada her gün bekledi. Bu olay yazın son günlerinde gerçekleşmişti ve Háfslaekr'un güneyindeki tüm otlaklar yemyeşildi.

Bir gün Thorsteinn çevreyi kolağan etmek için bir tepeye tırmandı. Steinarr'ın hayvanlarının hareket halinde olduğunu görünce otlağa indi. Hava artık kararmak üzereydi. Hayvanların tepeler arasındaki otlakta epeyce yol almış olduğunu gördü. Thorsteinn çayırın sınırına doğru koşmaya başladı. Grani bunu gördüğü gibi davarları hızla süt sağılan kulübeye yöneltti. Thorsteinn takip etti ve ikisi kapının önünde karşı karşıya geliverdiler. Thorsteinn, Grani'yi oracıkta öldürdü. Bu yüzden o günden sonra çayırlıktaki o nokta Granahlid ismiyle anılır oldu. Thorsteinn duvarı Grani'nin üstüne yıkıp cesedi örttü. Ardından Borg'daki evine gitti. Daha sonra kulübeye gelen kadınlar orada yatan Grani'yi buldular. Cesedini eve taşıyıp Steinarr'a olan biteni haber verdiler. Steinarr onu tepeye gömdü ve hayvanların başına -şimdi adını bilmediğimiz- bir başka köleyi koydu. Thorsteinn ise yazın geri kalan bölümünde otlaktaki durumu görmezden gelmeyi yeğledi.

Steinarr, kışın ilk aylarında Snaefellsströnd'e gidip bir süre orada kaldı. Orada Thráendr isimli herkesten daha güçlü, yapılı ve daha uzun boylu bir köleye rast geldi. Steinarr bu köleyi satın almak isteyip ciddi miktarda bir para önerdi. Sahibi, onun için 3 gümüş mark değer biçti. Bu meblağ ortalamadan iki kat fazlaydı. Pazarlık bu fiyattan kapandı. Steinarr, Thráendr'u eve götürdü. Vardıklarında Thráendr'a, "Yapmanı isteyebileceğim birçok iş var, ama hepsininin başında zaten birileri olduğu için geriye senin de kolayına gelecek bir iş kalıyor, davarlarımın başında duracaksın. Benim için onların iyi otlaması çok önemli. Sen de bu yüzden hayvanları herhangi bir kurala bağlı kalmadan çayırda neresinin otlarını beğenirsen orada otlat. Thorsteinn'in adamlarına karşı cesur ve güçlü bir şekilde hakkını savunmazsan benden acıma bekleme" dedi. Steinarr,

Thrádr'un eline 1 ell uzunluğunda ve ustura gibi keskin, büyük bir balta teslim etti.¹³⁹

"Sen" dedi Steinarr, "Görüyorum ki yüz yüze geldiğinizde Thorsteinn'in bir godi olmasına aldırmayacaksınız".

Thrádr cevap verdi: "Thorsteinn'e sadakat borcum yok ve sanırım önüme koyduğunuz görevin de ne olduğunu anladım. Benim olduğum yerde işlerin yolunda gideceğini hesaplıyorsunuz. Thorsteinn ile güçlerimizi sınavacağımız bir karşılaşmadan zaferle çıkacağıma inanıyorum."

Thrádr, bu sözlerin ardından hayvanların idaresini aldı. Orada kısa süredir bulunmasına karşın Steinarr'ın hayvanları nereye götürdüğünü anladı ve Stakk bataklığında başlarını beklemeye başladı. Thorsteinn durumu fark ettiğinde bir adamını kendi topraklarıyla Steinarr'ınkiler arasındaki sınırı anlatması için Thrádr'a gönderdi. Adam Thrádr'un yanına ulaştığında geliş nedenini açıkladı ve Egilloğlu Thorsteinn'e ait olduğu için hayvanları şu an bulundukları bölgeden çıkarmasını istedi. Thrádr, "Bu toprakların kime ait olduğu zerre kadar umurumda değil" dedi, "Neresinin otları iyiye hayvanları oraya sürerim".

Bunun üzerine ayrıldılar. Mesajı ileten adam, Thorsteinn'in yanına dönüp Thrádr'un cevabını aktardı. Thorsteinn meseleyi dondurdu. Thrádr ise gece gündüz davarın başında beklemeye başladı.

86. Thrádr'un Katledilmesi

Bir sabah Thorsteinn güneşin doğmasıyla birlikte kalkıp tepeye gitti. Steinarr'ın hayvanlarını gördü. Çayıra inerek hayvanların yanına geldi. Vardığı yerde, Háfslaekr'a bakan mevkide, ağaçlıklı bir kaya vardı. Thrádr bunun tepesinde ayakkabılarını çıkarmış yatıyordu. Thorsteinn tepeye tırmandı. Elinde küçük bir baltadan başkaca silah yoktu. Baltasının sapıyla Thrádr'u dürttü ve kalkmasını söyledi. Thrádr yıldırım gibi fırladı, baltasını iki eliyle kavrayıp yukarı kaldırarak Thorsteinn'a ne istediğini sordu.

"Bu bölgenin benim olduğunu söylemek istiyorum" dedi Thorsteinn, "Sizinki ırmağın öte yakasında. Sınır hakkında hâlâ bir bilgin olmaması hiç şaşırtıcı değil".

139 Ell: Metinde "álnar". Atası "cubit" olan bu ölçü birimi, kabaca dirsekten orta parmağın ucuna kadar olan mesafeye karşılık gelir. Uzunluğu bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Eski Türk sistemindeki karşılığı arşındır. Eski Viking ölçüleri hakkında açıklayıcı bir liste şu adreste bulunmaktadır: <http://www.vikinganswerlady.com/measurement.shtml>, erişim tarihi: 4 Nisan 2015.

Thr  ndr karşılık verdi: "Buraların kime ait olduğu beni ilgilen-dirmez, ben hayvanları nerede otlatmak isterlerse orada otlatırım."

"Topraklarımı" dedi Thorsteinn, "Steinarr'ın köleleri değil, ben yönetirim".

Thr  ndr bunun üzerine dedi ki: "Onurunu ayaklar altına almak ve baltamın altında uyumak istediğine bakılırsa sandığımdan daha budalaymı  sın. Senden en aşağı iki kat daha güçlü olduğumu görüyorum, yiğitlikte de aşağı kalmam. Ayrıca senden daha iyi silahlan-mı   durumdayım."

Thorsteinn cevapladı: "EĞer otlak hakkında dediklerime uymaz-san bu tehlikeyi göze alacağım. Görünen o ki iddialarımız arasında olduğu gibi kaderlerimiz arasında da epeyce farklılık olacak."

Thr  ndr, "  imdi senin tehditlerinden korkup korkmadığımı göreceksin Thorsteinn!" dedi ve oturup ayakkabılarını bağlamaya koyuldu. Thorsteinn bu sırada baltasını aniden kaldırıp Thr  ndr'un boynuna indirdi. Kopan ba   Thr  ndr'un göğsünün önüne düştü. Thorsteinn cesedin üzerini taşlarla örtüp Borg'a, evine döndü.

O gün Steinarr, hayvanları eve dönmekte gecikip, artık dönme-lerinden   mit de kesilince silahlanıp atını eyerleyerek Borg'a doğru yola   ıktı. Oraya vardığında bir adama Thorsteinn'i nerede bulabi-leceğini sordu. Evin içinde olduğu söylendi. Steinarr kendisiyle bir işi olduğunu söyleyip hemen dışarı çağırmalarını istedi. Thorsteinn bunu duyduğunda silahlarını kuşanıp kapının önüne çıktı ve Steinarr'a ne istediğini sordu.

"K  lem Thr  ndr'u sen mi öldürdün?" diye sordu Steinarr.

"  st  ne bastın" dedi Thorsteinn, "Bu işi benden başkasının yap-mı   olduğunu d    nme".

"Anlaşılan" dedi Steinarr, "Topraklarını demir yumrukla yöneti-yorsun, iki k  lemi katlettiğine bakılırsa! Yine de bunlar benim için büyük yiğitlikler değil. Ben sana topraklarını eğer kuvvet kullanarak korumaya niyetliysen çok daha iyi bir seçenek sunuyorum; hayvan-larımı gütmesi için bundan sonra kimselere g  venmeyeceğim ve şundan emin olabilirsin ki s  r   gece gündüz senin topraklarında olacaklar".

"Geçen yaz" dedi Thorsteinn, "Hayvanları benim topraklarımda otlatması için davarın başına koyduğun bir k  leni   ld  rm    t  m, sonra da kış gelene kadar otlatmana g  z yumdum. Şimdi öncekinde olduğu gibi aynı su  tan dolayı diğer k  leni de öldürdüm.   u andan itibaren istersen yaz boyunca yine otlatabilirsin. Buna kar  şılık gele-cek yaz benim topraklarımda hayvanlarını otlatırsan başına koydu

ğün kişiyi, bu kişi sen dahi olsan öldürürüm. Otlatlatmaya devam ettiğin sürece her yaz aynı şekilde davranacağım".

Steinarr bunun üzerine atına atlayıp uzaklaştı ve Brekka'daki evine gitti. Hemen ardından da Stafaholt'ta oturan Godi Einarr'ın yanına vardı. Yardım isteyip karşılığında para önerdi. Einarr ise, "Ardında duracak yiğit adamlar olmadıkça benim sana fazla yardımım dokunamaz" dedi. Steinarr bunun üzerine Reykjadalr'da oturan Konuşkan Oddr'u görmeye gitti ve yardım isteyip karşılığında ona da para önerdi. Oddr parayı alarak Thorsteinn'e karşı yürüttüğü davasında destek olacağına dair Steinarr'a söz verdi. Steinarr evine geri döndü.

Bahar geldiğinde Oddr, Einarr ve beraberlerindeki çok sayıda adam mahkeme çağrısında bulunmak üzere Steinarr'la birlikte Borg'a gitti. Steinarr, Thorsteinn'i köle cinayetiyle suçladı ve her bir cinayet için hafif kanundışılık cezası istedi. Birisi bir başkasının kölesini öldürür, fakat kölenin bedelini üçüncü şafaktan önce ödemezse bu ceza işlerdi. İki hafif kanundışılık, bir tam kanundışılık cezasına eşit olurdu.¹⁴⁰ Thorsteinn bütün bunlarla ilgili bir savunma yapmadı.

Buna karşılık bir süre sonra güneye, Nes'e adamlarını gönderip Mossfell'de oturan Grímr'u olan bitenden haberdar etti. Egill meseleye pek ilgi göstermez gibi olduysa da sorduğu sorularla Thorsteinn'le Steinarr arasında neler geçtiğini, Steinarr'ı bu davada kimlerin desteklediğini fark ettirmeden öğrendi. Ardından adamlar evlerine geri döndüler. Thorsteinn bu yolculuktan memnun kaldı.

Egill'in oğlu Thorsteinn, bahardaki Thing'e kalabalık bir toplulukla katıldı. Alana bir gece vakti herkesten önce gelerek kendi kalacakları barakaları kurdular. İşlerini hallettiklerinde Thorsteinn adamlarına büyük baraka duvarları yaptırdı ve çatısını diğerlerine göre çok daha geniş bir tenteye örttüler. Bu barakaya ise kimse yerleşmedi.

Steinarr da Thing'e çok sayıda adamla geldi. Konuşkan Oddr ile Stafarholt'dan Einarr'ın da çevrelerinde kalabalık bir topluluk vardı. Hepsi birden barakalarını kurdular. Thing, her yerden katılımlarla çok yoğundu. İddialar ortaya konduğunda Thorsteinn kendisini

140 Ortaçağ İzlanda yasa kitabı Grágás'da iki çeşit hafif kanundışılık cezası vardır. İlki İzlanda'dan üç yıllığına sürgün ve mala el koyma, öteki ise ömür boyu sürgün ve mala el koyma şeklindedir. Metinde de anlatıldığı üzere, yine Grágás'a göre, köle öldürmenin cezası hafif kanundışılıktır, fakat bir davacının bir davalıya aynı anda yapacağı hafif kanundışılık cezası gerektiren iki suçlama, tam kanundışılık olarak hükme bağlanabilir.

savunmadı, kendisini savunmasını önerenlere de yasaya itaat edeceğini söyledi. Kölelerinin katledilmesiyle ilgili Steinarr'ın öne sürdüğü iddialar Thorsteinn için çok önemli değildi, çünkü ona göre Steinarr'ın köleleri ölmeyi hak etmek için ellerinden geleni yapmışlardı. Steinarr ise davasında iddialıydı, savunması yasa karşısında güçlüydü ve haklarını kazanması için arkasında yeterli destekçisi vardı. Bu yüzden tez canlı davranıyordu.

O gün katılımcılar Yasa Kayası'na giderek, yargıçlar akşam vakti karar için çekilmezden önce davalarını ortaya koydular. Thorsteinn, beraberindekilerle oradaydı. Thing yasalarına göre oradaki en itibarlı kişi oydu, nasıl ki godi ve kudret sahibi olduğu sırada Egill öyle idiyse.¹⁴¹ İki taraf da tepeden tırnağa silahlıydı.

Şimdi Thing'den bir grup adamın ışıldayan kalkanlarıyla Gljúfrá boyunca at sürdüğü görülüyordu; Thing alanına mavi pelerinli birisinin önderliğinde girdiler. Adamın başında ılık ılık bir miğfer, yan tarafında altın işlemeli bir kalkan, elinde altın kaplı yuvasıyla dikenli mızrak, kemerinde de bir kılıç vardı. Güney Nes'teki toprak sahiplerinin oğulları arasından dikkatle seçilmiş en yiğitlerinden seksen kişiyle birlikte Skallagrímroğlu Egill gelmişti. Egill ve adamları, Thorsteinn'in önceden yaptırdığı boş barakaya varıp atlarından indiler. Thorsteinn babasının geldiğini fark edince yanındaki herkesle birlikte onu görmeye gitti ve çok sıcak karşıladı. Egill ve beraberindekiler koşum takımlarını barakaya taşıyıp atları çayıra saldı. Bu iş tamamlandıktan sonra iki grup birleşerek Yasa Kayası'na gitti ve kendilerine ait yere oturdu.

Ardından Egill ayağa kalkıp yüksek sesle, "Keskingöz Önundr Yasa Kayası'nda mı?" diye sordu.

Önundr ses verdi: "Gelebildiğin için memnunum Egill. Senin gelmenle bu adamlar arasındaki tartışma da bir çözüme kavuşacak."

"Oğlun Steinarr'ın" dedi Egill, "Kanundışı ilan etmek amacıyla oğlum Thorsteinn'e karşı, arkasına kalabalık bir topluluğu alarak suçlamada bulunması senin fikrin mi?"

"Tartışmalarının sorumlusu ben değilim" dedi Önundr, "Steinarr'a Thorsteinn'le uzlaşması için az dil döküp ricada bulunmadım, çünkü oğlun Thorsteinn'in onurunun zedelenmesini hiçbir zaman istemedim. Başka bir nedeni de ikimiz arasındaki eskiye

141 Kudretli: Metinde "manaforráð". "Forráðsgöðorð" ya da "manaforráð", bir hukuk terimi olarak "güçlü godord" anlamına gelir. Metinde iki yerde geçiyor; burada ve Thorsteinn'in Steinarr'ı tehdit ettiği "Thorsteinn Şölende" başlıklı 89. bölümde. Kudret sözü uyuyla karşılamayı tercih ettim.

dayanan iyi dostluk ilişkisidir, biz komşu çocukları olarak birlikte büyüdük".

"Doğru mu söylüyorsun boş mu konuşuyorsun yakında anlaşılacak" dedi Egill, "Ama bana kalırsa sözlerinin bir değeri yok. Birbirimize karşı bir suçlama getirmemizin mümkün olmadığını ya da oğullarımızın budalaca işlere kalkışmamaları konusunda önlem almamıza gerek olmadığını düşündüğümüz günleri hatırlıyorum. Bir de burada duyduklarıma bak. Bana kalırsa en iyi çözüm, biz yaşadığımız ve bunların aralarındaki tartışmaya taraf olduğumuz sürece meseleyi kendi aramızda ele alıp halletmemizdir. Olayı kapatalım ve Konuşkan Oddr'la Einarr'ın, oğullarımızı at gibi kendi aralarında kavga ettirmelerine izin vermeyelim. Bırakalım para kazanmanın başka yolunu bulsunlar".

Bunun üzerine Önundr ayağa kalkarak şunları söyledi: "Güzel konuştun Egill, oğullarımızın çektiği bir Thing'e katılmak bizim için hiç uygun değil. Onları uzlaştıracak kadar âkil değilsek yazıklar olsun bize. Sen Steinarr, bu davayı şimdi bana devredeceksin ve ben de uygun bulduğum şekilde yürüteceğim."

"Önemli insanların desteğini aldım" dedi Steinarr, "Davamı bırakmak istediğimden emin değilim, onu Oddr ve Einarr'ı da kapsayacak şekilde çözüme bağlamak isterim".

Oddr ve Einarr kendi aralarında konuştular. Oddr, "Steinarr, adalete ulaşman ya da davanın kabul edeceğin bir şekilde çözüme ulaşması için sana vaat ettiğim şekilde yardım edeceğim, fakat yargılamayı Egill eline alırsa yaşanacak gelişmelerin sorumluluğu büyük ölçüde senindir" dedi.

Bunun üzerine Önundr şunları söyledi: "Bu sorunu Oddr'un çenesinin inayetine bırakmaya ihtiyacım yok. Onun bende iyi ya da kötü hiçbir hakkı yok, fakat Egill'in bana pek çok iyilikleri dokunmuştur. Ona herkesten fazla güvenim var. Bu yüzden kendi bildiğim yoldan şaşmayacağım. Hepimiz adına işe girişmemen senin hayrına olacaktır. Şu andan itibaren ikimiz için karar vereceğim ve bundan sonra da böyle olacak."

Steinarr dedi ki: "Bu konuda gerçekten çok isteklisin baba, fakat bana kalırsa bundan dolayı ileride hep pişmanlık duyacağız."

Ardından Steinarr, yasaya uygun olarak dava açmak ya da uzlaşmaya gitmekle ilgili haklarını Önundr'a devretti. Önundr temsil hakkını alır almaz hiç vakit yitirmeden baba oğlu, Egill'le Thorsteinn'i görmeye gitti. Şunları söyledi: "Egill, tam istediğin gibi bu davanın yargı hakkını ve son sözü sana bırakıyorum, çünkü geçmişte olduğu gibi bu meselede de sana güvenim sonsuz."

Thorsteinn ve Önundr el sıkışıp tanıkları tayin ettiler. Ayrıca Skallagrímroğlu Egill'in bu davada Thing'deki kimseye danışmadan, kendi istediği şekilde karar verebileceği üzerinde uzlaştılar. Böylece anlaşma yapıldı.

Herkes barakalarına geri döndü. Thorsteinn'in Egill'in barakasına bıraktığı üç öküzü vardı. Thing şöleni için bunları kesti.

Konuşkan Oddr ve Steinarr barakalarına döndüklerinde Oddr dedi ki: "Evet Steinarr, şimdi sen ve baban davanızı yürüteceksiniz. Ben bu durumda sana vaat ettiğim yardımdan doğan yükümlülüklerimden vazgeçiyorum, çünkü bu anlaşma, davayı takip etmek ya da razı olacağın bir sonuca varmak üzere ikimiz arasında yapılmıştı. Söylemedi deme, Egill bu meselede başını ağrıtabilir."

Steinarr, Oddr'un kendisini hakkını vererek ve yiğitçe desteklediğini, dostluklarının eskisine göre daha da güçlü devam edeceğini söyledi. "Artık" diye ekledi, "Benle ilgili altına girdiğin yükümlülüğün ortadan kalktı".

Akşam olduğunda yargıçlar çekildi, sonrasında da anlatmaya değer bir şey olmadı.

87. Egill ve Keskingöz Önundr Hakkında

Ertesi gün Skallagrímroğlu Egill, Yasa Kayası'na gitti. Thorsteinn ve beraberindekiler de ona eşlik ettiler. Aynı yere Önundr'la Steinarr, Konuşkan Oddr'la Einarr ve geri kalan adamlar da geldiler.

Savunmalar bittiğinde Egill ayağa kalkarak şöyle konuştu: "Steinarr ve Önundr, baba oğul, buradalar mı ve sözlerimi duyabiliyorlar mı?" Önundr ses verdi.

"O halde" dedi Egill, "Steinarr ve Thorsteinn arasındaki anlaşmazlığa ilişkin muhakememe başlıyorum. Şununla başlayacağım. Baba Grímr bu adaya geldi ve burasını, yani tüm Mýrar ile çevresini kendisine ayırdı. Çiftliğini Borg'da kurup orasını kendi bölgesi kıldı. Daha sonra yerleşen arkadaşlarına ise çevre bölgeleri verdi. Áni'ye oturma hakkı olarak, Önundr ve Steinarr'ın da şu ana kadar ikamet ettiği Ánabrekka'daki yeri tahsis etti. Hepimiz biliyoruz ki Steinarr, Borg ile Ánabrekka arasındaki sınır Háflaekr'dur. Davarını Thorsteinn'in arazisinde otlatman cehaletinden kaynaklanmasa gerek. Sen Steinarr ve sen Önundr, ikiniz de Áni'ye topraklarını babam Grímr'un vermiş olduğunu biliyor olmalısınız. Buna karşılık soygunculuğunuzu kabul edip buna uysalca boyun eğeceğini düşünerek Thorsteinn'in arazisine tecavüz ettiniz. Thorsteinn iki kölenizi öldürdü. Apaçık ki

bunlar kendi davranışlarından dolayı öldürüldü, bu yüzden kefarete konu edilemezler. Öyle ki, öldürülenler özgür insan bile olsaydı kimse onlar hakkında kefaret iddiasında bulunamazdı. Sana gelince Steinarr, sen, oğlum Thorsteinn'e devrettiğim ve bana da babamdan kalmış olan mülkü çalmaya kalkıştın. Bundan böyle Ánabrekka'daki topraklar elinden alınmıştır, karşılığında da herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Ayrıca burada, Langá'nın güneyindeki bu bölgede ne bir çiftlik kurma ne de barınma hakkın vardır. Ánabrekka'yı Mayıs Sözleşmesi günleri bitmeden terk edeceksin.¹⁴² Eğer bölgeden ayrılmayı ya da sana tebliğ etmiş olduğum kararlardan herhangi birisini uygulamayı reddedersen Thorsteinn'in müttefikleri tarafından canına kıyılacaktır ve seni öldürenler yasal yaptırımla da karşı karşıya kalmayacaktır".

Egill yerine oturdu. Ardından Thorsteinn tanıklarını tayin etti.

Keskingöz Önundr sözü aldı: "Herkes kabul edecektir ki Egill, verdiği karar adaletsiz. Şunu söyleyeyim, şu andan itibaren bu çekişmeyi önlemek için elimden geleni yapacağım, fakat Thorsteinn'e zarar vermeye yönelik bir hareket tarzından da kendimi esirgemeyeceğim."

"Gördüğüm kadarıyla" dedi Egill, "Bu anlaşmazlık uzun bir süre devam edecek. İşin sonunda da zararlı çıkan sen ve oğlun olacaksınız. Şunu bilmen gerekirdi Önundr, bana ait olanı sen ve oğlun gibilere karşı daima korudum. Oddr ve Einarr'a gelince; büyük bir hevesle bu işe girdiler, hak ettikleri onuru alacaklardır!"

88. Thorgeirr

Egill'in kızkardeşinin oğlu Thorgeirr Uykucu da Thing'deydi. Thorsteinn'e davasında büyük destek vermişti. Baba oğula, kendisine Mýrar'da biraz toprak vermeleri için ricada bulundu. O güne dek

142 Mayıs Sözleşmesi: "Far-dagar" (değişim-taşınma günleri). "Að fara" İzlanda dilinde gitmek, geçmek, ayrılmak gibi anlamlara gelir. Eski takvime göre mayıs ayının son dört gününde mülk sahiplerince gerçekleştirilen anlaşmalar dönemidir. Buna göre ev hizmetine bakanlar (köleler hariç) tek tip bir anlaşma yoluyla her yıl bu dönemde değiştirilirdi. Bu değişim, evin çocuklarını da kapsayabilirdi. Böylece evsahibinin çocuğu bir evden öbürüne süt evlat olarak giderdi. Ortaçağ İzlanda yasa kitabı Grágás'da bu konu düzenlenmiştir.

Yanık Njáll Sagası'nın 38. bölümünde, ölmek üzere olan Atli ile Njáll'ın konuşmasında görülen Atli'nin Njáll'ın himayesine girmesi olayı bu dönemde gerçekleşmiş olmalı. Bkz. William Ian Miller, *Bloodtaking and Peacemaking: Feud, Law and Society in Saga Iceland*, The University of Chicago Press, Chicago, 1990.

Elinizdeki çevirinin 25. bölümündeki Thórir ile Kveld-Úlfur'un atalık-evlatlık ilişkisi belki de bu uygulamayla bağlantılıdır.

Hvítá'nın güney kıyısında Blundsvatn aşağısında yaşıyordu. Egill bu isteği olumlu karşıladı. Thorsteinn de onun oraya yerleşmesi için babasını yönlendirdi. Sonuç olarak Thorgeirr, Ánabrekka'ya yerleştirildi. Steinarr ise evini Langá'nın ötesindeki Leirulaekr'a taşıdı. Egill güneye, Nes'e taşındı. Baba oğul sıcak bir şekilde ayrıldılar.

Thorsteinn'in yanında Íri isimli bir adam vardı. Ayağı tez, görüşü keskindi. Bir dışarılıklı ve azatlı olmakla birlikte hâlâ Thorsteinn'in sürülerini gözetiyor, özellikle de iğdiş koçları baharda topluca yaylaya çıkarıp, sonbaharda ağıla geri indiriyordu. Mayıs Sözleşmesi ertesindeki günlerde Thorsteinn koçları yaylaya çıkarmaya girişti. Íri ağılda kaldı; Thorsteinn ve adamlarıysa yukarılara çıktılar. Toplam sekiz kişiydiler. Thorsteinn, Langavatnve Gljúfrá arasında yer alan Grísartunga üzerinde bir çit yaptırıyordu. Bu işi kotarmaları için baharda birçok adamını görevlendirmişti. Adamlarının çalışmalarını denetledikten sonra eve doğru yola çıktı. Thing alanından geçerken Íri'nin karşıdan hızlıca kendisine doğru geldiğini gördü. Íri, Thorsteinn'e, kendisiyle yalnız konuşmak istediğini söyledi. Thorsteinn de adamlarına kendisi Íri'yle konuşurken atlarında kalmalarını söyledi. Íri, o gün Einkunnir'e çıktığını ve koyunlara baktığını söyledi, "Ama" dedi, "Ormandaki kış yolunun üzerinde yirmi kargının ve birkaç kalkanın parıltısını gördüm".

Thorsteinn bunun üzerine adamlarının duyabileceği bir sesle, "Ölvaldr neden evime doğru yola çıkmışken kendisini bu kadar acil bir şekilde görmemi istiyor? Herhalde hasta olduğu zaman kendisini ziyaret etmeyi reddedemeyeceğimi düşünüyor!" dedi. Íri, tepeye doğru son hızla seğirtti. Thorsteinn adamlarına dönerek dedi ki:

"Sanırım yolumuzu uzatmamız gerekecek, çünkü önce güneye, Ölvaldsstadir'e gitmemiz gerekiyor. Ölvaldr kendisini ziyarete gitmem için haber gönderdi. Muhtemelen bana geçen sonbaharda verdiği öküzü geri isteyecektir. Eğer bu kadar önemli olduğunu düşünüyorsa gidip onu görmem gerekiyor."

Bu sözlerin ardından Thorsteinn ve adamları Stangarholt'un yukarı kıyısındaki bataklık alan boyunca güneye doğru at sürdüler. Gufuá'ya geldiklerinde ırmak kıyısındaki atlı yolunu izlediler. Göle aşağı taraftan vardıklarında ırmağın güneyinde, başlarında bir adamın bulunduğu çok sayıda sığır gördüler. Adam, Ölvaldr'un hizmetkârlarındandı. Thorsteinn işlerin yolunda gidip gitmediğini sordu. O da her şeyin yolunda gittiğini, Ölvaldr'un korulukta ağaç kesmekte olduğunu söyledi. "O halde" dedi Thorsteinn, "Söyle ona benle acil bir işi varsa Borg'a gelsin, ben şimdi eve gideceğim".

Ve gitti de. Steinarr, on bir adamıyla pusuya yattığı Einkunnir'de bu durumdan haberdar oldu. Thorsteinn her şeyden habersizmiş gibi davrandı ve bu defter de kapanmış oldu.

89. Thorsteinn Şölende

Thorgeirr isimli bir adam vardı. Thorsteinn'in hem hısmı hem de dostuydu. Álptanes'te otururdu. Thorgeirr her sonbahar bir hasat şöleni düzenlemeyi âdet edinmişti. Egilloğlu Thorsteinn'i de davet etti. Thorsteinn gelmeye söz verdi. Thorgeirr de evine geri döndü.

Günü geldiğinde Thorsteinn yola çıkma hazırlıklarına girişti. Kış mevsiminin başlamasına dört hafta kalmıştı. Thorsteinn'in yanında Norveçli bir misafiri ve iki adamı da geliyordu. Grímr isminde on yaşında bir oğlu vardı, o da yanlarındaydı. Böylece toplam beş kişi olmuşlardı. Fors'a doğru yola koyuldular ve oraya vardıklarında Langá'yı geçip Aurrida'ya giden yolu izlediler. Bu nehrin öte yakasında Steinarr, Önundr ve hizmetlerindeki adamlar çalışıyorlardı. Thorsteinn'i fark ettiklerinde silahlarına sarılıp grubu takip etmeye koyuldular. Thorsteinn'se Steinarr'ın kendilerini izlediğini fark ettiğinde adamlarıyla Langaholt'tan at sürüp ağaçtan yana zayıf, yüksek bir tepeye doğru yöneldi. Thorsteinn ve adamları burada atlarından inip tepeye tırmandı. Thorsteinn, oğlu Grímr'dan ormana girip karışıklık sırasında ortalarda görünmemesini istedi. Steinarr ve adamları tepeye ulaştığında çatışma başladı. Steinarr'ın altı yetişkin adamı vardı, yedincisi ise on yaşındaki oğluydu. Çayırdaki çalışan çevre çiftliklerdeki insanlar kavgayı görünce ayırmak için koşuştular. Fakat o sırada taraflar ayrılmış, Thorsteinn'in iki adamı, Steinarr'ın da bir adamı ölmüştü. Çok sayıda yaralı vardı.

Thorsteinn ortalık yatıştıktan sonra Grímr'u aradı. Onu kötü bir şekilde yaralanmış olarak buldular. Yanında Steinarr'ın oğlu cansız yatıyordu. Thorsteinn atına atladığı sırada Steinarr ardından seslendi: "Kaçıyor musun Beyaz Thorsteinn?"

Thorsteinn cevap yetiştirdi: "Bir hafta sonra sen daha uzağa kaçacaksın."

Ardından Thorsteinn ve beraberindekiler bataklığı geçtiler. Yanlarında Grímr da vardı. Tepelik bir yere geldiklerinde çocuk öldü. Cansız bedenini oraya gömdüler. O günden sonra tepe Grímsholt olarak anıldı. Çarpışmanın geçtiği alana ise Orrostuhváll denildi.

Thorsteinn o akşam kararlaştırdığı gibi Álptanes'e giderek üç gün boyunca şölene katıldı. Ardından evine dönmek üzere hazırlıklara

başladı. Kendisine eşlik etmeyi önerdilerse de Thorsteinn bunu kabul etmedi ve Norveçli arkadaşıyla birlikte yola çıktı.

Steinarr da Thorsteinn'in eve döneceği beklenen gün, kıyı boyunca at sürdü. Lambastadir'in alt tarafındaki kumul bölgeye geldiğinde attan inerek oturup beklemeye koyuldu. Skrímir adında son derece mükemmel bir kılıcı vardı.¹⁴³ Kum tepesinde kılıcı elinde uzanmış ve dikkatini tek bir yöne yoğunlaştırmıştı ki Thorsteinn kumul bölgeye girdi. Lambastadir'de oturan Lambi, Steinarr'ın ne yaptığını gördü. Eviden çıkıp kumsala indi. Steinarr'ın yanına vardığında arkasından onu sıkıca kavradı. Steinarr kurtulmaya çalıştı, fakat Lambi sıkı sıkıya sarılmıştı. İki birden, tam Thorsteinn ve arkadaşı aşağıdaki yolda ilerlerken tepeden yuvarlandı. Steinarr'ın önceden oraya bıraktığı atı şimdi kıyı boyunca yolkınıyordu. Thorsteinn ve arkadaşı bunu fark edince şaşırды, çünkü Steinarr'ın varlığını hiçbir şekilde fark etmemişlerdi. Steinarr yeniden kıyıya yöneldi, Thorsteinn'in geçtiğini görememişti. Kıyının sınırına geldiklerinde Lambi, Steinarr'ı kum tepesinden aşağıdaki kumluğa fırlattı ve evine koşturdu. Lambi'nin ayak izlerini takip eden Steinarr da peşinden gitti. Lambi, evinin kapısına ulaştığında kendisini içeri atıp kapıyı hızla çarparak kapattı. Steinarr arkasından kılıcını nişanlayıp fırlattıysa da kılıç kapının tahtasına saplandı. Bunun üzerine Steinarr evine döndü.

Thorsteinn ise evine vardığının ertesi günü bir adamını Leirulaekr'a göndererek ona haber ulaştırdı. Buna göre Steinarr evini Borgarhraun'un ötesine taşıyacak, ertesi günün akşamına kadar pılısını pırtısını toplayıp gitmiş olacaktı. Aksi halde Thorsteinn sahip olduğu kudretten kaynaklanan gücünü kullanacaktı. "Eğer" dedi Thorsteinn, "Bunu yaparsam göçmek istesen de fırsat bulamayacaksın".

Böylece Steinarr, Snaefellsströnd'e taşındı ve Ellidi olarak anılan çiftliğe yerleşti.¹⁴⁴ O günden sonra Egilloğlu Thorsteinn ile aralarında bir sorun yaşandığı duyulmadı.

Thorgeirr Uykucu, Ánabrekka'ya yerleşti. Thorsteinn'le akla gelebilecek her konuda sürtüşen son derece kötü bir komşu oldu. Yaşanan bir olaydan sonra bir araya gelip Thorgeirr Uykucu hakkındaki uzun uzadıya tartışan Egill ve Thorsteinn ortak bir görüşe vardılar. Egill şu dizeleri söyledi:

143 Skrímir: Snorri Sturluson'un kaleme aldığı Prose Edda'da adı geçen bir dev.

144 Ellidi: Kık tanrı yüce bir çeşit tekne.

57.

Steinarr'ın ellerinden
Bir memleket sökerken,
Sözlerimi batırırken derin
Thorgeirr'in iyiliği için,
İncelikten nasibinin
Olduğunu sanmıştım,
Bacımın oğlu hısmım
Üstüne yattı
Süslü laflarının,
Hayrete düşürdü beni,
Bitmedi zarar vermesi.

Thorgeirr Uykucu, Ánabrekka'yı terk etti ve güneye, Flókadalr'a gitti. Çünkü Thorstein onunla anlaşılamayacağını artık görmüştü ve kendisinden uzak durmasını istiyordu. Thorsteinn içten pazarlıklı bir insan değildi, adildi ve saldırganca davranmazdı, ama kendisine ait olanı da başkalarına karşı korumasını bilirdi. Ona dışını gösteren birçok kişi boyunun ölçüsünü almıştı.

Oddr, Hvítá'nın güneyindeki Borgarfjördr'un reisi konumundaydı. Skardsheidr güneyinde yaşayanların vergi vermekle yükümlü olduğu tapınağın godisiydi.

90. Skallagrímroğlu Egill'in Ölümü

Skallagrímroğlu Egill yaşlanmıştı. Artık hareketleri yavaşlamış, gözleri ve kulakları keskinliğini yitirmiş, bacakları katılaşmıştı. Mossfell'de Grímr ve Thórdís'in yanında oturuyordu. Bir gün evin dışında, duvarın dibinde tökezleyip düştü. Oradaki birkaç kadın bunu görünce güldüler ve "Eh Egill" dediler, "Tek başına yürürken bile düşüyorsan gidicisin demektir".

Grímr, "Kadınlar biz gençken bu kadar alaycı değillerdi" dedi. Egill bunun üzerine şu dizeleri söyledi:

58.

Dazlak kafam
Ah dazlak kafam...
Boynum titriyor
Gemlenen bir at gibi,
Başım eğriyor

Kederle kucaklıyor yeri,
Orta ayağım sürüyor¹⁴⁵
Yumuşakça süpürüyor yeri,
Ve kulaklarım duymuyor
Gitti yankı gelmez geri.

Egill'in gözleri gün gelip tamamen kapandı. Havanın son derece soğuk olduğu bir gün Egill ısınmak için ateşin yanına yaklaşmıştı. Bunun üzerine aşçı, Egill gibi olağanüstü bir adamın artık insanların ayağına dolaşıp işlerini yaptırmaz hale gelmesine şaşırıldığını söyledi.

"Bana ateşin yanında kendimi biraz ısıtmamı çok görme" dedi Egill, "Odada ikimiz de kendi işimizi yürütebiliriz".

Kadın, "Kalk ve oturduğun yere git. Bırak da işimizi yapalım" deyince, Egill kalkıp yerine gitti ve şu dizeleri söyledi:

59.
Feri sönmüş kör gözümle
Dolaşıyorum ateşin çevresinde
Oturmak için hemen dibine,
Ateşçi kadın kızmasın
Aramızda barış yapılsın,
Sınırında kaşlarımın
Keder var anlasın,
Eski zamanlardan bir zaman
Büyüsüne kapılan dizelerimin
Hüküm koyup kaldıran,¹⁴⁶
Bahşetmişti koruduğu devlerin
Altın yığınınan.

Yine bir gün ateşin yanına ısınmak için gittiğinde birisi ayaklarının üşüyüp üşümediğini sordu ve ayaklarını ateşe fazla yaklaştırmaması konusunda onu uyardı. "Öyle yapacaktım" dedi Egill, "Ama bu görmezliğimle ayaklarımı yönlendirmem hiç de kolay değil. Kör olmak çok sıkıntı verici bir durum". Ardından şu dizeleri söyledi:

60.
Yatakta ortalıkta
Yalnız dönüp durdukça

145 Orta ayak: Cinsel organ.

146 Hüküm koyup kaldıran: Kral.

Akmıyor zaman dünyada,
Bir bunak adam işte kral tahtında,
İki ayağım iki dul içi geçmiş,
İkisi de ateşlenmek istemiş.

Muhteşem Hákon'un krallığının ilk yıllarında Skallagrímroğlu Egill doksanlı yaşlarındaydı ve körlüğü dışında hâlâ dinç bir insandı. Bir yaz Thing'e gitmek için hazırlıklar başlamışken Egill, Grímr'a, kendisini de Thing'e götürüp götüremeyeceğini sordu. Grímr tereddüt etti. Thórdís'e Egill'in arzusunu ilettili ve "Sen bu isteğin altında yatan neymiş onu bir öğren" dedi. Thórdís bunun üzerine amcası Egill'in yanına gitti. Egill yeğeniyle konuşmaktan daima zevk duyardı.

Thórdís, "Thing'e gitmek istediğiniz doğru mu amca?" dedi, "Bana bunun altında neyin yattığını söyler misiniz?"

"Sana" dedi Egill, "Niyetimin ne olduğunu söyleyeyim. Thing'e Kral Athelstan'ın bana vermiş olduğu iki sandığı götüreceğim. Her biri ağzına kadar İngiliz gümüşüyle doludur. Ortalığın en kalabalık olduğu bir sırada bunları Yasa Kayası'na getirip havaya saçacağım. Hepsini kendi aralarında adilce paylaşırlarsa şaşarım. Zannederim epey kavga dövüş olacaktır, hatta Thing geniş bir çatışmayla kapanacaktır".¹⁴⁷

Thórdís, "Bu bence harika bir düşünce" dedi, "İzlanda'da insanlar yaşadıkça hep hatırlanacak".

Bu konuşmanın ardından Thórdís, Grímr'un yanına giderek ona Egill'in tasarısını anlattı. "Bu asla olmayacak" dedi Grímr, "Bu çılgınca budalalığı asla gerçekleştiremeyecek!"

Egill, Thing meselesini konuşmak için yanına geldiğinde, Grímr onun bu işin bütünüyle dışında olacağını söyledi. Böylece Egill, Thing boyunca evde kaldı. Bu hiç hoşuna gitmedi ve somurttu durdu.

Mossfell'de sağmal inekler için yazlık ahırlar vardı. Thórdís, Thing süresince ahırların olduğu yerde kaldı. Bir akşam Mossfell'in ev halkı yatmaya hazırlandığı bir sırada Egill, Grímr'un iki kölesini çağırdı. Kendisine bir at getirmelerini isteyip, "Sıcak suya gideceğim ve siz de bana eşlik edeceksiniz" dedi. Egill hazır olduğunda dışarı çıktı, beraberinde gümüş sandıkları da vardı. Ata bindi, çayır boyunca ilerledi ve eğimli alana geldiğinde gözden yitip gitti. Sabah çiftliktekiler uyandığında Egill'in doğu tarafındaki tepede arkasında bir at,

147 Egill hayatının son zamanlarındaki emeklilik döneminde bile çılgınca, kışkırtıcı ve asi tabiatını gösteriyor. Bu plana göre soylu beyler iyi bir aşağılanmaya uğrayacaklar.

dolaşıp durduğunu gördüler. Yanına gidip eve geri getirdiler. Buna karşılık bir daha ne köleler ne de gümüş dolu sandıklar ortaya çıktı.

Egill'in hazineyi nereye sakladığı konusunda birçok iddia ortaya atıldı. Çiftliğin doğusunda, Mossfell'de dağdan inen bir dere vardı. Buzların hızla çözülmesiyle oradan sular sel gibi akardı. Dikkate değer bir olayla karşılaştı insanlar; sel hız kesip sular çekilince dere yatağında İngiliz paraları bulundu. Bazılarına göre Egill parayı muhakkak buraya saklamış olmalıydı. Çiftliğin arkasında Mossfell'i çevreleyen geniş ve çok derin bataklıklar vardı. Birçokları Egill'in parayı buraya sakladığından adı gibi emindi. Nehrin güneyinde sıcak pınarlar ve bunların yakınında da geniş çukurlar vardı. Burada sık sık ateş kurganı yalımları görüldüğü için hazinenin burada olduğundan adı gibi emin olanlar vardı.¹⁴⁸ Egill, Grímr'un kölelerini öldürüp hazineyi de sakladığını kimseden gizlemedi, fakat nereye gömdüğünü kimselere söylemedi.

Sonbaharda yakalandığı bir hastalık sonrası Egill ruhunu teslim etti.

Grímr, Egill'in cansız bedenine güzel giysiler giydirdi ve Tjaldanes'e taşıdı. Silahları ve elbiseleriyle birlikte kendisi için yapılan bir tümülüse gömüldü.

91. Grímr Hristiyanlık İnancını Kabul Ediyor

Mossfelli Grímr, Hristiyanlık İzlanda'da kabul edildiğinde vaftiz olmuş ve yaşadığı yerde bir kilise inşa ettirmişti. Denilir ki Thórdís, Egill'in kemiklerini bu kiliseye taşıtmıştır. Mossfell'de bir kilise inşa edilip de Grímr'un Hrísbú'daki kilisesi yıkıldığında, o kilisede kazılan mezardan çıkan kemikler bunun kanıtıdır. Altar kısmının altındaki mezarda bulunan bu kemikler normal bir insaninkine göre o denli kalındı ki eski anlatılardan hareketle hiç kimse bunların Egill'in kemikleri olduğundan şüphe etmedi. Thórarinn'in bilge oğlu Papaz Skapti de o sırada oradaydı. Egill'in kafatasını aldı ve kilisenin bahçe duvarına yerleştirdi. Bu, devasa ve alışılmışın dışında çok daha ağır bir kafatasıydı. Ön yüzünde tarak midyesi biçiminde izler vardı. Skapti, kalınlığını sınamak için uygun büyüklükte bir el balta-sını tek eliyle kavrayıp havaya kaldırarak olanca gücüyle kurukafaya

¹⁴⁸ Ateş kurganı yalımı: "Hauga-eldr". İngilizce metinde "will-o'-the-wisp". Redhouse Lügati'ne göre: "ígnis fatuus (will-o'-the-wisp): 1. Bataklıklarda geceleri bazen görülen ve uzvi maddelerin çürütmesinden hâsıl olan gazlardan çıkan ateşli buhar; 2. Aklatıcı tünet ya da şey." Bkz. *Yeni Redhouse Lügati*, "ígnis fatuus", 1998, s.517.

indirdi. Balta kemiğin üzerinde beyaz bir izden başka ne bir çatlağa hatta ne de ufacık bir çentiğe yol açtı. Böylece anlaşıldı ki böylesi bir kafatasına kanlı canlı olduğu zamanlarda sıradan insanlarca kolay kolay zarar verilemezdi.¹⁴⁹

Egill'in kemikleri Mossfell'deki kilisenin bahçesinin dibine gömüldü.

92. Thorsteinn Soyu

Egill'in oğlu Thorsteinn, Hristiyanlık İzlanda'ya geldiğinde vaftiz olup Borg'ta bir kilise inşa etti. Dindar ve iyi karakterli bir adamdı. Çok uzun yaşayıp yatağında öldü. Borg'ta yaptırdığı kilisenin yanına gömüldü.

Thorsteinn'in soyu dal budak saldı ve içlerinden birçok büyük adam, birçok büyük ozan yetişti. Hepsisi de, Skallagrímr'un diğer hı-sımları gibi, Myralıgillerdendi. Uzun zamanlar boyunca aile üyeleri hep güçlü ve savaşçı insanlar oldular. Bazıları da önseziliydi. Ailede birbiriyle taban tabana zıt iki tip insan vardı. Bir kısmı İzlanda'nın en yakışıklı insanlarıydı. Bunlardan bazıları Egilloğlu Thorsteinn, onun yeğeni Óláfröglu Kjartan, Gudmundroglu Hallr, uğruna Kurtduilli Gunnlaugr ile Ozan Hrafn'ın çektiği Thorsteinkızı Alımlı Helga'dır. Buna karşılık Myralıgillerin çoğu son derece çirkin insanlardı.

Thorsteinn'in oğullarından Thorgeirr'in daha güçlü olmasına karşılık Skúli daha kayda değer işler becermişti. Babası Thorsteinn'in ardından Borg'da oturmayı sürdürmüş, zamanının çoğunu dış akın-larda geçirmişti. Tryggvioğlu Óláfr'un öldüğü savaşta Bey Eiríkr'un Demir Koç isimli teknesini idare etti. Skúli yedi savaşa katıldı. Büyük ve cesur bir savaşçı olarak nam saldı ve ardından İzlanda'ya geri dö-nüp Borg'a yerleşti ve orada yaşlandı ve soyunu orada ilerletti.

Ve böylece bu saga burada sona erdi.

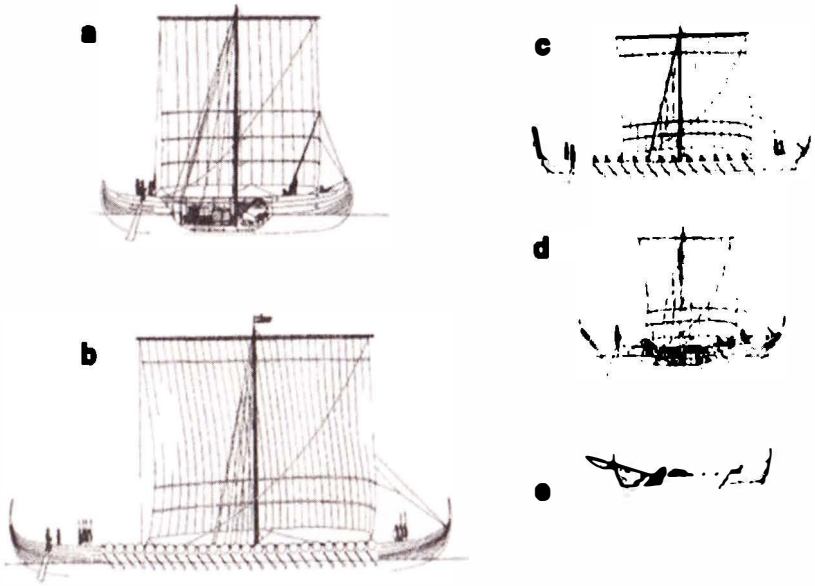
149 Byock'un bu konuda vardığı sonuç, Egill'in kemiklerinin bu denli sert olmasının Paget hastalığına delil oluşturduğu yönündedir. Buna göre pajetik kemikler doku sertleşmesi yaşar ve kesilmesi son derece zordur. Tarak midyesi şeklindeki izler ise hastalığın tipik bulgularındandır. Egill, babası Skallagrím'in çirkinliğini miras almıştır. Byock'un buradan yola çıkarak tahmini, Skallagrím'in de aynı hastalığı çektiği yönündedir. Egill'in ilerleyen yaşlarındaki görme ve duyma sorunları bu hastalıktan kaynaklanıyor olabilir. Fakat yaşa bağlı sorunlar da olması pekâlâ mümkündür. Paget hastalığı Avrupa'da yaygınlık arz eder, ama İskandinavya ve İzlanda'da nadir rastlanır. Paleopatolojik araştırmalara göre ise antik Mısır, Kızılderi ve Anglosakson halklarında izlerine rastlanmış olmakla birlikte İskandinavya için bu tür bir bulgu yoktur. Yine de modern İzlanda'da bu hastalı-ğın örnekleri vardır. Bkz. Jesse Byock, "Skull and Bones in Egils Saga: A Viking, A Grave, and Paget's Disease", *Medieval and Renaissance Studies*, V. 24, 1993, s. 23-50.

RESİMLER

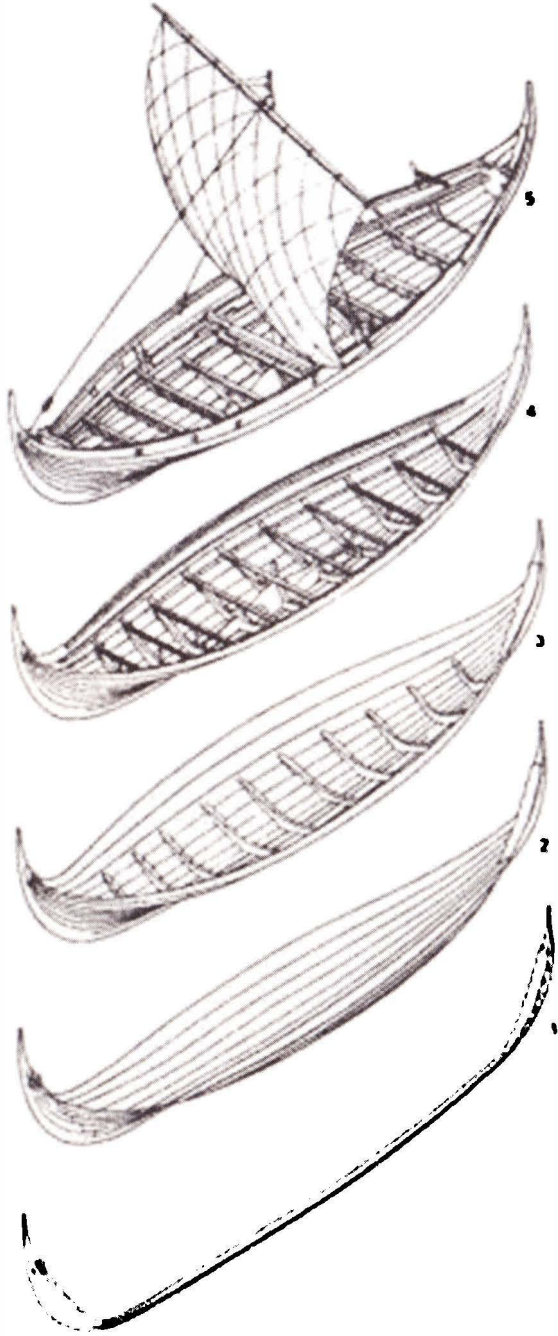

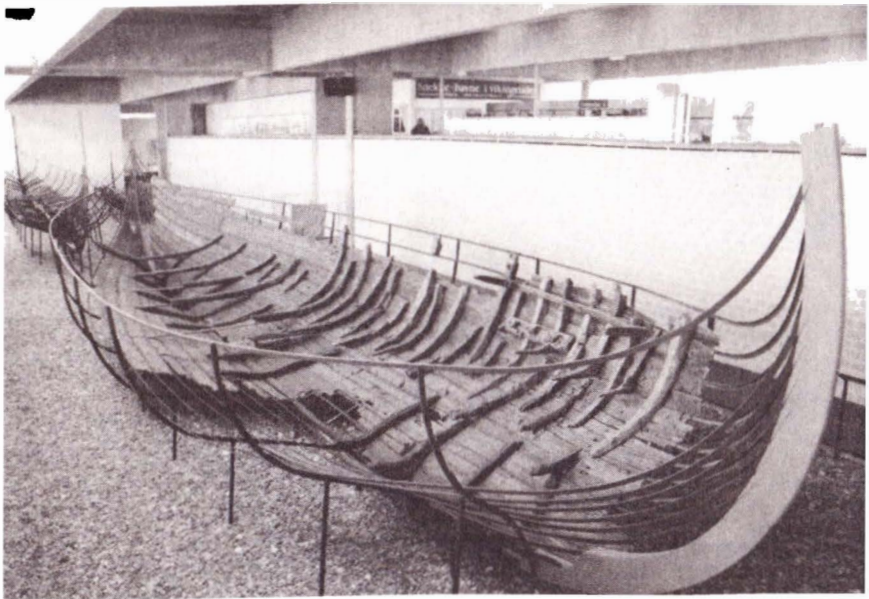
Bir 17. yüzyıl elyazmasından Egill tasviri

Viking tekneleri: Viking Çağı boyunca tekneler iki ana işleve göre inşa edildi; savaş tekneleri (aynı zamanda seyahat için de kullanılır) ve ticari amaçlı yük taşıma tekneleri. Yukarıda birbirlerine göre oranları korunmuş olarak gösterilen tekneler, Danimarka'nın Roskilde fiyordundaki Skuldelev'den çıkarılmıştır. "b" ve "c", savaş teknesidir. Bunlar genelde meşeden yapılırdı. Gövde boyunca kürek yuvaları vardı. Yelken ve kürekle yüksek hareket kabiliyeti kazanırlardı. "b" (langskip), denizaşırı bir teknedir. 30 metre boyunda olup, 40-50 kürekçi barındırabilir. "a" ve "d", yük-ticaret teknesidir. "a" (knarr), 16,5 metre uzunluğundadır ve denizaşırı teknesidir. Çamdan yapılmıştır. "d"nin boyu 14 metredir ve meşeden yapılmıştır. "e" balıkçı teknesidir.

254. sayfada yer alan "d" teknesinin yapılış aşamaları

254. sayfada yer alan "a" teknesinin (knarr)
The Viking Ship Museum'daki korunmuş hali

Anglosakson Kroniği'nden ejder başlı Viking teknesi betimlemesi
(11. yüzyıl)

Britanya'nın Normanlar tarafından 14 Ekim 1066'daki Hastings savaşıyla nihai olarak fethini konu edinen Bayeux Duvar Halısı'ndan Viking teknesi ayrıntısı

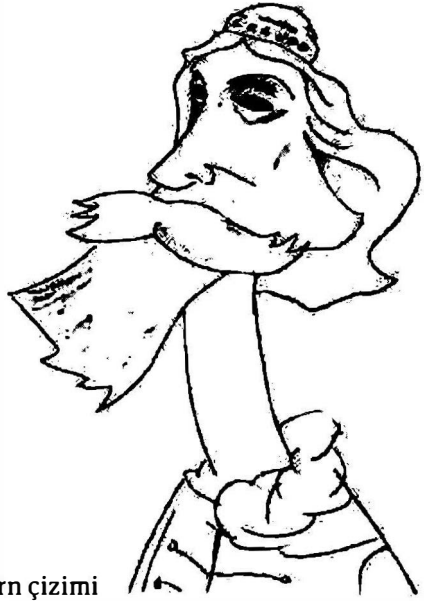

İrlanda'nın Lewis Adası sahilinde 1831'de ele geçen 93 parçalık satranç taşları buluntusundan bir parça. Kalkanını ısıran bir Berserk savaşçısı betimleniyor. 12. ya da 13. yüzyıllarda Norveç'te yapıldığı tahmin ediliyor

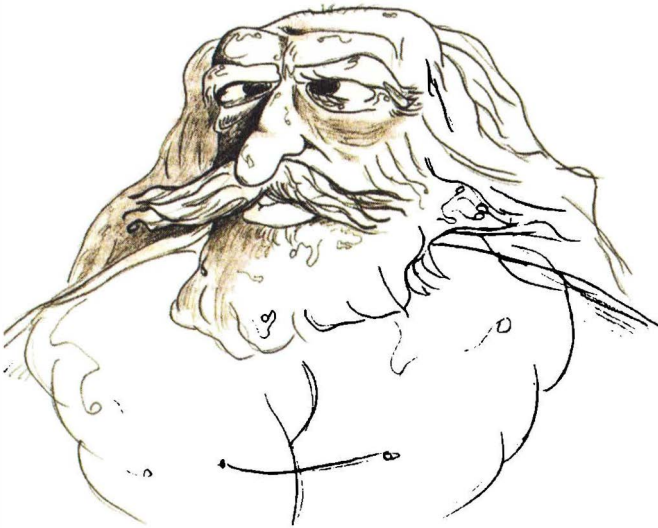
Doğu Norveç'teki Haugsbygd bölgesindeki arkeolojik kazılarda ele geçen demirden benzersiz Viking Çağı miğferi (Museum of Cultural History, Oslo)

Egill'in yaşadığı Borg.

Arinbjörn çizimi

Egill çizimi

Hier byriar seguna af þeim þessum
 Rættulge, Skallagrýme og Eigle

Syne Gang

[illegible]

len bir 17. yüzyıl elyazması kopyasındaki ilk sayfası.

Envanter no.AM 145 fol.

İzlanda Haritası

YER ADLARI SÖZLÜĞÜ¹⁵⁰

- Agdir (Agðir):** Norveç'in güneyinde, Vík'in batısında bir bölge.
- Austur-Agdir:** Doğu Agdir.
- Akrar:** Tekil hali, işlenebilir toprakanlamına gelen "akr". Mýrar'da.
- Aldi:** Firdafylki'de ada.
- Álptanes:** Kuğular Burnu. Mýrar'da burun ve çiftlik.
- Álreksstadir (Álreksstaðir):** Alrek'in Yeri. Hördaland'daki Bergen ken-tinde çiftlik.
- Ánabrekka:** Áni Yamacı. Borg yakınlarında, Mýrar'da çiftlik.
- Andakíll:** Ördekler Koyu. Borgarfjördr'da.
- Andakílsá:** Andakíll Irmağı.
- Askr:** Fenhring Adası üzerinde çiftlik.
- Atleyjar:** Atli'nin Adası. Sognefjördr'un girişinde.
- Aurland:** Sogn'da çiftlik.
- Aurridaá (Aurriðaa):** Aurrida (Kahverengi Alabalık) Nehri. Lang Nehri'nin batı komşusu.

¹⁵⁰ Yer adları sözlüğündeki sistem şu şekildedir: Önce kitaptaki kullanım, sonra özgün yazım; açıklama kısmındaysa önce bire bir anlam, sonra gerekli açıklama. "Bjarnartödur (Bjarnartöður): Björn'ün Gübrelenmiş Toprağı. Borg yakınlarında." örneğinde olduğu gibi.

Beigaldi: Thórdr'un takma adı Beigaldi'den. Mýrar'da.

Beitsjór: Beit Denizi. Norveç'in kuzeyinde.

Berdla (Berðla): Firdafylki'deki Brimangr Adası'nda çiftlik.

Bjarmaland: Rusların "Beloye More" dediği Beyaz Deniz civarında bir bölge. Perm ülkesi olduğu tahmin ediliyor.

Bjarnartödur(Bjarnartöður): Björn'ün Gübrenilmiş Toprağı. Borg yakınlarında.

Blindheimr: Kör Yer. Møre bölgesi kıyısındaki Vigra Adası üzerinde yer alan çiftlik."Blind" İzlanda dilinde nadiren "gizli" anlamında da kullanılır.

Blundsvatn: Uykucu'nun Gölü. Burayı ilk iskân eden Ketill Uykucu'nun lakabından.

Borgarfjördr(Borgarfjörör): Borg Fiyordu. İzlanda'nın güneybatı yönetim bölgesinde fiyort. Saga metinlerinde sıkça geçer. Kale, müstahkem mevki, kent gibi anlamlara da gelen "borg" kelimesi burada kayalık tepe, yükselti anlamında kullanılmıştır.

Borgarhraun: Borg Lav Arazisi; anlamca vahşi arazi/doğa. Mýrar'ın kuzeyinde.

Brákarsund: Brák Boğazı. Digranes açıklarında.

Breidabólstadr (Breiðabólstaör): Geniş Çiftlik. İzlanda'nın güneyinde bir çiftlik.

Breidafjördr (Breiðafjörör): Geniş Fiyort. İzlanda'nın batısında bir fiyort.

Brenneyjar: Yanık Adalar. İsveç'teki Gautelfr Nehri'ndeki adalar.

Bretland: Galler.

Byrda (Byrða): Naumudalr'da ada.

Dalir: Vadi anlamına gelir. Kuzeybatı İzlanda'daki Lax Irmağı çevresinde ve Orta Norveç'te aynı isimde iki yer var.

Digranes: Büyük Burun. Borgarfjördr'da.

Dofrafjall: Norveç'te. Dofra, "djúpr"(derin) kelimesiyle ilişkili olabilir. Bu durumda anlamı, "Vadi Tepesi" ya da "Uçurum Tepesi" olur.

Eidaskógur (Eiðaskógr): Eida Ormanı. Vermaland ile Norveç'i ayıran sınır bölgesi ormanı.

Einarsnes: Einarr Burnu. Borgarfjördr'da.

Einbúabrekkur: Münzevi Meyili. Gljúfrá civarında.

Einbúanes: Münzevi Burnu. Gljúfrá civarında.

Einkunnir: Borgarfjördr bölgesinde tepelikler.

Eldueid (Eldueið): Elda Kıstağı. Beitsjór ile Naumudalr arasında.

Elfina: Ynglinga sagasındaki Gautelfr. Bugün İsveç sınırları içindeki Göta älv.

Fenhring: Hördaland dolayında ada.

Finnland: Kabaca Bothnia körfezinden yukarı çekilecek bir sınır çizgi-siyle İskandinavya'dan ayrılan bölge.

Finnmörk: Norveç'in en kuzey bölgesi. Finnland ile karıştırılmamalı.

Firdafylki (Firðafylki): Norveç'te Sognefjördr'un yukarısında bölge. "Fiyortlar Bölgesi"nden ziyade "fiyortta oturanlar" şeklinde anlaşıl-malı. "Fjordane" ismiyle de araştırılabilir.

Fitjar: Hördaland'da yerleşim. Fitjar Savaşı, Kral İyi Hákon ile Kanlıbalta Eiríkr arasında 961 senesinde burada gerçekleşti.

Fjalir: Sognefjördr'un denize açılan kısmında bölge.

Fljótshlíð (Fljótshlíð): Irmak Bayırı. Güney İzlanda'da.

Flókadalr: Floki'nin Vadisi. Borgarfjördr'da.

Flókadalsá: Flókadalr'da ırmak.

Flaemingjaland: Flanders. Günümüzde Belçika sınırları içinde.

Fold: Oslo fiyordunun bittiği yerde bölge.

Fors: bkz. Langárfors.

Frisland: Hollanda'nın kuzeyinde bölge.

Gautland: İsveç anakarasının güneydoğu ucundaki Gotland Adası.

Geirshlíð (Geirshlíð): Geirr'in Bayırı. Flókadalr'da çiftlik.

Gljúfrá: Kanyon Irmağı. Yatağı yaklaşık olarak Hvítá'nın paralelindedir.

Granastadir (Granastaðir): Kuzeybatı İzlanda'da bir çiftlik.

Grímsá: Grímr'un Irmağı. Borgarfjördr'da.

Grísartunga: Gris'in Burnu. Langavatnve Gljúfrá arasında.

Gufuskálar: İlki Rosmhvalanes civarında bir çiftlik. İkincisi Gufuá ya-kınlarında, Borgarfjördr'da bir yerleşim.

Gufuá: Gufa Irmağı. Borgarfjördr'un en sonunda. Hvítá'ya komşu.

Gufudalr: Gufa Vadisi. Kuzeybatı İzlanda'da vadi.

Gufufjördr (Gufufjörðr): Kuzeybatı İzlanda'da fiyort.

Gufunes: Güneybatı İzlanda'da, Mosfell yakınlarında.

Güney Adaları: bkz. Sudreyjar.

Hafnarfjöll: Liman Tepelikleri. Borgarfjördr'un güney kıyısında.

- Hafrsfjörðr (Hafrsfjörðr):** Hafr Fiyordu. Rogaland'ın batısında, Hördaland'ın güneyinde.
- Háfslaekr:** Háfr Nehri. "Háfr" için iki köken öneriliyor; balık yakalamak için kullanılan bir çeşit ağ ve okyanusta yaşayan bir balık cinsi olan "köpek" balığı (köpekbaliğı değil).
- Halland:** İsveç'in güneybatısında bölge.
- Hálogaland:** Norveç'in kuzeyinde bölge.
- Haugar:** Tümülüs karşılığı olarak kullanılan "haugr" kelimesinden. Nordr Irmağı dolayında çiftlik.
- Haugasund:** Tümülüs Boğazı. Rogaland'da.
- Heggrsstadir (Heggrsstaðir):** Andakíll'de yerleşim.
- Helsingjaland:** Baltık denizinin batı kıyısında yerleşim.
- Herdla (Herðla):** Hördaland kıyılarında ada.
- Hitardalr:** Sıcak Nehir Vadisi. İzlanda'nın batısında.
- Hjardarholt (Hjarðarholt):** Çobanın Gölü. Laxárdalr'da bir çiftlik.
- Hladir:** Thrándheimr'da kral malikânesi.
- Hlíðarendi (Hlíðarendi):** Bayır Sonu. Fljótshlíð 'de bir çiftlik.
- Hólmr:** İzlanda'nın batısında, Hitardalr'da bir çiftlik.
- Höd:** Raumsdalr kıyılarında, Kuzey Maeri yolu üzerinde.
- Hördaland(Hördalanð):** Rogaland'ın kuzeyinde bölge. "Hörd", etnik bir isimlendirmedir.
- Hrafnista:** Naumudalr bölgesinde, Hördaland'ın aşağı kısmında bir ada.
- Hrafnóptir:** Hrafn'ın Yeri. Rang Irmağı dolayında.
- Hringaríki:** "Ringerike" de denir. "Hringar", etnik isimlendirmedir. Böylece anlamı aşağı yukarı "Hringar krallığı" oluyor (belki "Hringar ülkesi" olarak da okunabilir). Oslo Fiyordu'nun kuzeybatısında.
- Hrísar:** Flókadalr'da bir çiftlik.
- Hrísbrú:** İzlanda'nın güneybatı bölgesindeki Mossfell yerleşiminde bir çiftlik.
- Humra:** İngiltere'deki Humber Irmağı.
- Hvalseyjar:** Balina Adaları. Mýrar'da.
- Hvanneyyr:** Melek Kumsalı. Andakíll'de bir çiftlik.
- Hvítá:** Ak Nehir. Borgarfjörðr'a dökülür.
- Jardlangsstadir (Jarðlangsstaðir):** Dünyamekan'ın Yeri/Bölgesi. Borgarfjörðr'da bir çiftlik.

Jarlsnes: Galler'de yeri belli olmayan bir bölge.

Jórvík: York şehri. Britanya'daki Nordimbraland'ın başkenti.

Jótland: Danca "Jylland". Tarihsel olarak Danimarka yarımadasının büyük kısmını oluşturan bölge olup ismini "Jüt" kavminden alır.

Katanes: İskoçya'nın kuzeyindeki Caithness Adaları.

Kilir: İskandinav sıradağları. Norveç dilinde Kjølen.

Kirjálaland: Karelia. Ladoga Gölü civarındaki tarihi bölge. Bugün büyük kısmı Rusya'da olmak üzere Finlandiya ve Rusya arasında paylaşılmıştır.

Knarrarnes: Tekne Burnu. Mýrar'da.

Kóranes:Kóri Burnu. Mýrar'da.

Krumshólar: Kambur'un Tepeleri. Borgarfjördr'un kuzey kıyısında bir çiftlik. Kambur Thornbjörn'ün lakabından.

Krumskelda: Kambur'un Pınarı. Borgarfjördr'un kuzey kıyısındaki Krumshólar çiftliği civarında.

Kúrland: Riga Körfezi'nde bir bölge. Letlerin bir boyu olan Kúrlar tarafından kurulmuştur.

Kvenland: Baltık Denizi'nin uzantısı olan Bothnia Körfezi'nin batı kıyısında Kven halkının yaşadığı bölge.

Lambastadir (Lambastaðir): Lambi'nin Beldesi. Mýrar'da. Thorgeirr'in lakabı olan "lambi/kuzu"nun İzlandaca karşılığı "lamb"dır.

Langá: Uzun Nehir. Mýrar'da.

Langaholt: Uzun Koruluk. Leirulaekr yakınlarında.

Langárfors: Langá çağlayanı. Mýrar'da bir çiftlik.

Langavatn: Uzun Su/Göl. Mýrar 'ın kuzeydoğusunda bulunan bir yerleşim.

Laugardalr: Sıcak Su Vadisi. İzlanda'nın güneybatısında.

Laxárdalr: Somon Irmağı Vadisi. Breidafjördr'a dökülür. Çok bilinen Láxdaela sagası bu bölgede geçer.

Leirulaekr (Leirulækur): Çamurlu Sahil Irmağı. Mýrar'da bir çiftlik.

Leiruvágr: Çamurlu Kumsal Koyu. Reykjavík yakınlarında bir koy.

Líðandisnes (Líðandisnes): Yarımada'nın Bitimindeki Burun gibi bir anlamı olduğu tahmin ediliyor. Norveç'in uç güney bölgesinde.

Lima fjördr (Lima fjörður): Jótland'da fiyord.

Lundr: Günümüzde İsveç'in Skåne idari bölgesindeki Lund şehri.

Lygra: Bugünkü Bergen şehrinin kuzeyinde ada.

Maeri: Bugünkü Møre bölgesi. Sognefjördr'un kuzey yönünde, Atlantik kıyısında. Ortasında Raumsdalr bölgesi yer almak üzere kuzey ve güney olarak iki bölgeye ayrılır.

Markarfljót: Orman Nehri. İzlanda'nın güneyinde.

Merkjá: Fljótshlíð'de ırmak.

Midfjardareyjar (Miðfjarðareyjar): Borgarfjördr'da adalar topluluğu.

Munodarnes (Munoðarnes): Güzel Burun. Borgarfjördr dolayında bir çiftlik.

Mýrar: Bataklık anlamına gelen "mýrr" kelimesinden. Skallagrímr'un yurt tuttuğu bölge. Borgarfjördr'a dökülen Hvítá'nın batısı.

Mósey: Bugünkü Mousa adacığı. Shetland Adaları'nın güneydoğu ucunda.

Mossfell: Güneybatı İzlanda'da bir yerleşim. Hristiyanlığa geçiş sonrası, Egill'in kemiklerinin burada yeni inşa edilen kilisenin bahçesine aktarıldığına inanılır.

Mostrarsund: İsveç'in güneybatısındaki Halland'da bir liman.

Naumudalr: Thrándheimr ile Hálogaland arasında bölge.

Nes: İzlanda'nın batısındaki Faxaflói'nin güney yakasında bulunan bir burun.

Nordrá (Norðrá): Kuzey Irmağı. Kuzeybatıdan gelip Hvítá ile birleşir.

Nordimbraland: Bugünkü Northumberland. Britanya'nın en kuzeyindeki bölge.

Ogvaldsnes: Rogaland açıklarındaki Karın adasında bulunan kraliyet malikânesi. Bugünkü Haugesund yerleşimi yakınlarında.

Orkneyjar: Orkney Adaları.

Orrostuhváll: Savaş Tepesi. Leirulaekr yakınlarında.

Óslóarfjördr (Óslóarfjörðr): Norveç'in güneyindeki Oslo fiyordu.

Ostrarfirdir (Ostrarfirðir): Ostr fiyortları. "Firðir", "fjörðr"un çoğuludur.

Ostr: Hördaland'daki Ostrar fiyortlarında bir ada.

Ölvaldsstaðir (Ölvaldsstaðir): Ölvaldr'un Yeri. Borgarfjördr'daki Gufuá dolayında bir yerleşim.

Ölfus: Güneybatı İzlanda'da bölge.

Rangá: Rang Irmağı. İzlanda'nın güneyinde.

Raudsgil (Rauðsgil): Kırmızı Solungaç. Borg'daki bir çiftliğin adı.

Raufarnes: Yarık Burun. Borgarfjördr'da bir burun.

Raumaríki: Oslo Fiyordu'nun hemen kuzeydoğusundaki bölge.

Raumsdalr: Norveç'in batısında, Kuzey ve Güney Maeri arasındaki bölge.

Reykjadalur: Puslu Vadi. Güneybatı İzlanda'da bölge. Bugünkü Hveragerði kentinin yukarısında.

Reykjanes: Puslu Burun. Güneybatı İzlanda'da. Reykjavík bu burundadır.

Reykjarhamarr: Puslu Yalıyar. Borgarfjördr'un güney yakasında.

Rogaland: Agdir ve Hørdaland arasında bir bölge.

Rosmhvalanes: Bugün Keflavík şehrinin de üzerinde bulunduğu yarımada.

Sandnes: Hálogaland'daki Vefsnir Fiyordu'ndaki Álöst Adası'nda bir çiftlik.

Sandvík: Kum Koyu. Borg'daki Digranes'te.

Sauðeyjar: Koyun Adası. Atleyjar'ın simetriği olarak Sognefjördr'un girişinde bir ada.

Saudungssund (Sauðungssund): Fjalir'de bir boğaz.

Saxland: Saksonya.

Selalón: Fok Lagünü. Mýrar'ın batısında.

Sigmundarstadir (Sigmundarstaðir): Borgarfjördr'da, Hvítá'nın güney tarafında bulunan bir çiftlik.

Skardsheidr (Skarðsheiðr): Skardi'nin Fundalığı. Borgarfjördr'un güneyinde. "Skarði", "çentik, kertik, tavşan dudak" gibi anlamlara gelen bir lakaptır.

Skorrey: Mýrar kıyısında bulunan bir ada.

Snæfellsströnd (Snæfellsströnd): Karlı Sahil. Güneybatı İzlanda'daki Snæfellsnes'in güney yakası.

Sognefjördr (Sognefjörðr): Özgün metinde "Sognsær" (Sogn Denizi) şeklinde yazılmışsa dafiyort demeyi tercih ettim. Bugünkü Bergen'in kuzeyinde, Norveç'in en büyük, dünyanın ise üçüncü büyük fiyordu.

Sólskel: Kuzey Maeri dolayında bulunan bir ada.

Sólundir: Sognefjördr'un girişindeki adalar.

Stafaholt: Borgarfjördr'da, Nordr Irmağı dolayında bir çiftlik.

Stangarholt: Sırık'ın Koruluğu. Borgarfjördr'un kuzey yakasında, Langá kıyısında.

Steinssund: Batı Norveç'te bulunan bir boğaz.

Straumfjördr (Straumfjörðr): Akıntı Fiyordu. Mýrar'daki fiyort ve çiftlik.

Sudreyjar: Hebrid Adaları; Güney Adaları.

- Saeheimr (Sæheimr):** Deniz Toprağı. Bergen'in kuzeyinde, Lygra Adası'ndaki çiftlik.
- Thjórsá (Þjórsá):** Boğa Nehri. İzlanda'nın güneyinde ırmak.
- Thormodssker:** Thormódr Kayalığı. Denizdeki yalıtık kayalıklara "sker"denir.
- Thorskafjördr (Þorskafjörður):** Kuzeybatı İzlanda'da fiyort.
- Thrándarholt (Þrándarholt):** Thrond Koruluğu.Güneybatı İzlanda'da, Reykjavík'ten içerde yerleşim.
- Thrándheimr (Þrándheimr):** Thrond Ülkesi. Bugünkü Throndheim. Kuzey Maeri bölgesinde şehir. İsmi Kuzey Norveç'teki Thrond halkından gelir.
- Thursstadir (Þursstaðir):** Dev'in Yeri. Borg'un güneybatısında.
- Thverá (Þverá):** Kesen Irmak. Yatağı Nordrá'ya paraleldir. Sularını Hvítá'ya ulaştırır.
- Thverárhlið (Þverárhlið):** Thver Irmağı Bayırı. Borgarfjördr'da.
- Tjaldanes:** Mossfell yakınlarında.
- Torgar:** Torgar Adası. Hálogaland dolaylarında.
- Thruma (Þruma):** Güney Norveç'te, Austur-Agdir kıyısında ada.
- Túnsberg:** Kayalık Tepe Bölgesi. Vestfold'da yerleşim yeri.
- Upplönd:** Norveç'in iç güneyinde bölge. İsveç'teki Uppland ile karıştırılmamalı.
- Útsteinn:** Kral Haraldr'un Rogaland açıklarındaki Mosterøy Adası'nda bulunan malikânesi.
- Vágar:** Hálogaland'da yer alan adalar.
- Valdres:** Upplönd'de bölge. Güney Norveç'in orta kısmında yer alır.
- Varmalaekr (Varmalækur):** Sıcak Irmak. Flókadalr yakınında bir çiftlik.
- Vermaland:** İsveç'in orta güney bölgesinde, coğrafi olarak Vík ve Raumaríki'ye yakın bölge.
- Vefsnir:** Hálogaland'da fiyort.
- Vestfold:** Batı Toprağı/Bölgesi. Oslo fiyordunun batı yakası.
- Vídimýrr (Viðimýrr):** Söğütlü Bataklık. İzlanda'nın kuzeyindeki Skagafjördr'da bir çiftlik.
- Vík:** Oslo Fiyordu'nu da içeren Norveç'in güney ucundaki bölge. Koy, körfez anlamına gelen "vík" kelimesinden. "Viking" kelimesinin kökeni için getirilen önerilerden biri bu kelimeye dayandırılır. Bu durumda Viking, "Vik'te oturan" anlamına gelir.

Vína: Bjarmaland'da bir ırmak. İngiltere'deki Vínheidr'da da var.

Vínheidr (Vínheiðr): Vín Fundalığı. Neresi olduğu belli değil. Bu tür alanlar kışın geçilmesi zor bataklıklar halini alırdı.

Vínuskógar: Vin Ormanı.

Vörl: Kuzey Maeri (bugünkü Møre) kıyısında bir ada.

Vors: Güneybatı Norveç'teki Hálogaland'da bölge. Günümüzde Voss.

ZAMANDIZIN

- 787** Anglosakson Kroniği'ne göre "soyguncular ülkesinden" kopup gelen Vikinglerin ilk akını.
- 793** Viking akıncıları, Haziran ayında İngiltere'nin doğu sahilindeki Lindisfarne Manastırı'nı yağmaladılar. Bu olay Viking Çağı'nın başlangıcı kabul edilir. O dönemin canlı tanıklarından büyük bilgin Alcuin, "De Clade Lindisfarnensis Monasterii" ağıtında, Britanya'da böylesi bir kara tedhişin örneği olmadığını söyler.
- 793-795** Norveç'ten gelen Vikingler Jarrow, Rechru Adası (günümüzde Rathlin), Monkwearmouth manastırlarına hızlı ve etkili bir şekilde saldırıp hepsini yağmalarlar.
- 795** Vikingler İrlanda'daki Iona Manastırı'na saldırırlar. Bu çok önemli manastıra 801 ve 806'da tekrar geleceklerdir.
- 799** Akitanya akını.
- 800** Büyük Karl'ın akınlara karşı kıyı tahkimatı.
- 810** Dan kralı Godfred'in Frizya akını.
- 820** Oseberg gömü teknesinin inşası (dendrokronolojik tarihelemeye göre yaklaşık tespit).
- 839** Kuzey İrlanda'ya saldırı ve Dublin'in kuruluşu.

- 843** Nantes'dan başlayarak tüm Fransa'ya yayılan Viking akınları.
- 845** Paris kuşatması. 885'te yeniden geleceklerdir.
- 850-1050** (yaklaşık) Saga -olayları- çağı. Güzelsaçlı Haraldr'un doğumu.
- 853** Dublin'de 200 yıl sürecek İskandinav egemenliği.
- 859** Viking akıncılarının Cebelitarık, Cezayir ve Fas sahillerine saldırısı.
- 860** Güzelsaçlı Haraldr'un tahta geçişi. Hastein önderliğindeki bu akıncıların İtalya'ya da saldırması.
- 870** Haraldr, Norveç'in mutlak hâkimi oluyor.
- 870** (yaklaşık) Thórólfr, Haraldr'un yanına gidiyor.
- 872** Hafrsfjördr savaşı.
- 874-930** İzlanda'da yerleşim dönemi.
- 877** Thórólfr'un ölümü.
- 878** Skallagrímr İzlanda'ya göç ediyor.
- 885** Kanlıbalta Eiríkr'un doğumu.
- 886** (yaklaşık) Skallagrímr'un oğlu Thórólfr dünyaya geliyor.
- 898-901** (yaklaşık) Egill'in dünyaya gelişi.
- 898-902** Björn'ün Thóra'yı kaçırıp onunla evlenmesi. İzlanda'yı ziyaret.
- 903** Yngvarr'ın şöleni. Thórólfr ve Björn Norveç'e gidiyor.
- 904-914** Thórólfr'un Viking akınları. Eiríkr'un Bjarmaland seferi muhtemelen bu tarihler arasında. Fakat 918'de de olabilir.
- 906** Björn'ün ikinci evliliği.
- 906-915** Egill'in İzlanda'daki çocukluk ve gençlik dönemi.
- 907** İsveçli Bilge Oleg'in 80 bin savaşçı ve 2 bin tekneyle Konstantinopolis'e saldırısı. Bizans'ın saldırıyı ancak bir ticaret anlaşması ve büyük miktarda vergiyle savuşturabilmesi.
- 914** Thórólfr İzlanda'ya geri dönüyor.
- 915** Thórólfr, Egill'le Norveç'e gidiyor.
- 916-923** Thórólfr ve Egill'in Viking akınları.
- 923** Thórólfr, Ásgerdr ile evleniyor. Bárdr'un katli.
- 924** Benbenci Eyvindr ile çarpışma. Thórólfr ve Egill İngiltere'ye gidiyor.

- 925** Thórolfr'un öldüğü Vínheidr Savaşı.
- 926** Egill Norveç'e gidiyor. Ertesi kış Ásgerdr ile evlenecek.
- 927** İzlanda'ya dönüş. Orada bulunduğu birkaç yıl içinde muhtemelen en büyük kızı doğuyor.
- 930** Althing'in İzlanda'daki Thingvellir'de tesisi. Kanlıbalta Eiríkr, Norveç kralı oldu.
- 930-1264** İzlanda'nın bağımsızlık dönemi.
- 933** Egill Norveç'e gidiyor. Güzelsaçlı Haraldr'un ölümü. Egill ile Yaliyar Önundr'un davası. İzlanda'ya dönüş. Skallagrím o kış ölüyor.
- 937** Egill'in Norveç'e gitmesi ve Atli'yle çarpışma. İzlanda'ya dönüş.
- 938-950** Egill İzlanda'da. Beş çocuğu dünyaya geliyor.
- 940** Athelstan'ın ölümü.
- 950** (yaklaşık) Kanlıbalta Eiríkr, Yorkshire'daki savaşta ölüyor. Arinbjörn Norveç'e dönüyor. Egill onunla buluşuyor.
- 951** Doğuya akınlar. Arinbjörn, Eriksson ailesine katılıyor. Egill ertesi kış Vermaland'a gidecek.
- 952-960** Egill'in üvey kızının ve kızlarının evlenmesi.
- 958** Mavidişli Haraldr, Danimarka kralı oldu.
- 960** Bodvar'ın boğulması. "Sonatorrek".
- 961** Kral İyi Hákon'un ölümü.
- 962** "Arinbjörn'e Övgü".
- 967** (yaklaşık) Thorstein'in evlenmesi.
- 973** (yaklaşık) Ásgerdr'un ölümü. Egill'in Mossfell'deki emeklilik hayatına başlaması. Thorstein Borg'a yerleşiyor.
- 975-978** Thorstein ve Steinarr anlaşmazlığı.
- 975** Hákon'un tahta geçmesi. Hákon'un hükümdarlığının ilk yıllarında Egill 80 yaşını aşmış durumdadır.
- 983-988** (yaklaşık) Egill'in ölümü.
- 992** Kızıl Erik'in oğlu Leif Eriksson, 35 adamıyla yeni topraklar keşfetmek amacıyla Grönland'dan demir aldı. Labrador'da kıyıya çıktı ve Amerika'ya ayak basan ilk Avrupalı oldu.
- 995** Óláfr Tryggvason Norveç kralı oldu.
- 1000** Óláfr Tryggvason, Svold Savaşı'nda Danimarka-İsveç birleşik orduları tarafından yenildi ve öldürüldü.

- 1000-1550** Hıristiyanlığın kabulü.
- 1000** Grímr ve Thorstein vaftiz oluyor.
- 1013** Danimarka kralı Çatalsakallı Sveinn İngiltere'yi istila etti ve Aethelred'i bölgesel olarak geri çekilmeye zorladı ve 1014'te öldü.
- 1016** Sveinnoğlu Büyük Knut, İngiltere'nin istilasına devam etti ve 1016'da ölen Aethelred'in dul karısı Emma ile evlendi.
- 1066** Norveç kralı Haraldr Hardrada, İngiltere'nin York kenti yakınlarındaki Stamford Köprüsü savaşında yenildi ve öldürüldü.
- 1143** Papaz Skapti, Egill'in kemiklerini buluyor.

KAYNAKÇA

Çeviriye kaynaklık eden ana metin

The Story of Egill Skallagrímsson, trans. William C. Green, London, 1893.

Karşılaştırmada kullanılan ana metinler

Egils Saga, ed. Bjarni Einarsson, Viking Society for Northern Research, Short Run Press Limited, Exeter, 2003.

The Sagas of Icelanders, ed. Örnólfur Thorsson, Vol. I-II, Penguin Books, London, 2000.

İkincil kaynaklar

AALTO, Sirpa, Ville LAAKSO, "Karelia, Finland and Austrvegr", *The 14th International Saga Conference*, V. I, Gävle University Press, Uppsala, 2009, s.6-13

BONNERJEA, Biren, *A Dictionary of Superstitions and Mythology*, Folk Press Limited, London, 1927.

BYOCK, Jesse, "Skull and Bones in Egils Saga: A Viking, A Grave and Paget's Disease", *Medieval and Renaissance Studies(UCLA)*, V. 24, 1993.

CLEASBY, Richard, Gudbrand VIGFUSSON, *An Icelandic-English Dictionary*, Oxford University Press, 1957.

DURHAM, Keith, *Viking Longship*, Osprey Publishing, 2002.

- HARRISON, Mark, Gerry EMBLETON, *Viking Hersir: Weapons, Armour, Tactics*, Osprey Publishing, 1999.
- HINES, John, Slay DESMOND, *Introductory Essays On Egills Saga and Njáls Saga*, Viking Society for Northern Research, Oxford University Computing Services, 1992.
- HOLMAN, Katherine, *Historical Dictionary of the Vikings*, The Scarecrow Press, 2003.
- IAN MILLER, William, *Bloodtaking and Peacemaking: Feud, Law and Society in Saga Iceland*, The University of Chicago Press, Chicago, 1990.
- İZBIRAK, Reşat, *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1992.
- MALMSTRÖM, Vincent H., *A Regional Geography of Iceland*, National Academy of Sciences-National Research Council, Washington DC, 1958.
- MUNCH, Peter A., *Norse Mythology: Legends of Gods and Heroes*, trans. Sigurd B. Hustvedt, New York, 1926.
- SHORT, William R., Arms in Sagas, 2009, http://www.hurstwic.org/library/arms_in_sagas/, erişim tarihi: 20 Nisan 2013.
- Snorri Sturluson, *The Prose Edda*, trans. Arthur Brodeur, Oxford University Press, Chicago, 1923.
- The Book of the Settlement Of Iceland by Ari The Learned*, trans. Thomas Ellwood, 1868, <http://www.northvegr.org/sagas%20annd%20epics/miscellaneous/landnamabok/000.html>, erişim tarihi: 15 Mart 2010.
- The Cambridge History of Scandinavia*, ed. Knut Helle, V. I, Cambridge University Press, 2008.
- The Poetic Edda*, trans. Henry A. Bellows, Princeton University Press, 1936.
- Yanık Njáll'ın Sagası*, çev. Necmi Ergün, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1996.
- Yeni Redhouse Lugati*, Amerikan Bord Neşriyat Dairesi, İstanbul, 1958.

Egill'in Sagası,

İskandinav ortaçağ edebiyatının eşsiz örneklerinden biridir.

Norveç kralının ayakları altında kalmaktansa

sürgün olmayı tercih eden

gururlu, baş eğmez Vikinglerin birkaç kuşağa ve
farklı coğrafyalara yayılan öyküsü anlatılır bu kitapta.

Egill'in Sagası söylemek ile eylemek,

söz ile yaşam arasındaki karmaşık gerilimi ve gelgiti

hiç de yüceltmeden sunar.

Egill, Hamlet değildir; olmanın ya da olmamanın

eylemsiz kararsızlığını taşımaz.

Egill, Raskolnikov değildir; sözü eyleme taşıdıktan sonra

teslim olmak ya da olmamak meselesine takılmaz.

Egill bir Viking'dir: Duygulu bir baba, romantik bir erkek,

gözü kara bir savaşçı, bir ozan, akıllı bir Viking!

Soylu Arinbjörn, ödünsüz Kral Haraldr, uğursuz infaz bölüğü,

kılıç işlemez berserk savaşçıları, düello, yoldaşlık, eğlence, evlat acısı;

kısacası bir yüzünde şiirsel bilgelik, öteki yüzünde ise

vahşi bir öfke yer alan, sallanıp duran bir madalyon.

Bu harikalar diyarında gezinmeye başlamadan önce

Egill'in edebi bir yalvaçlığı ima eden tekinsiz dizelerini akılda tutmalı:

"Birçokları helak oldu bu uğurda, belirsiz harflerin karanlığında."

TARİH

ISBN 978-975-343-9 4-

t25